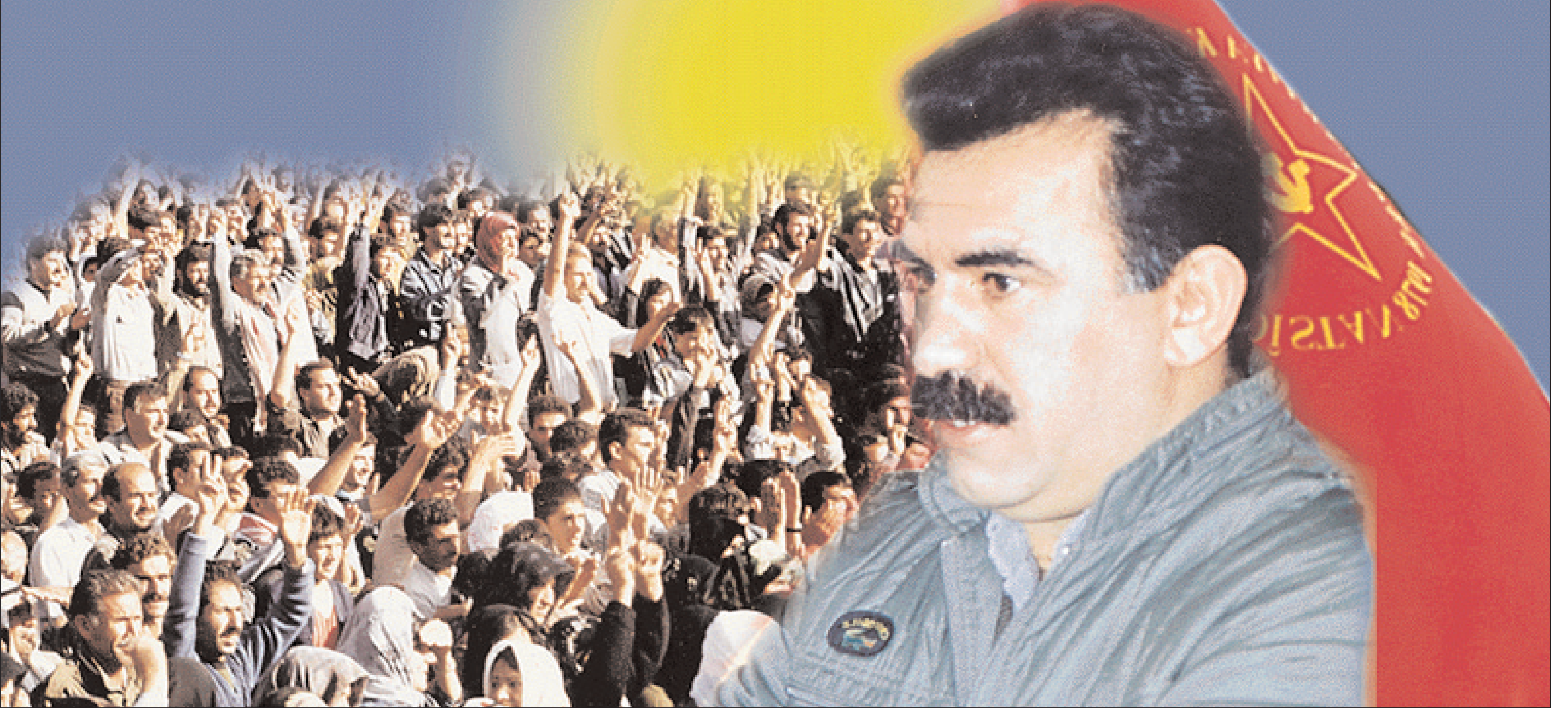

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 13 / Sayı: 155 / Kasım 1994 / 4,- DM

BUNDAN SONRASI KURTULUŞ!

PKK, gerçekten kurallı, kanunlu yaşama başlama hareketidir. İnsanlık tarihine, uygarlığına doğru anlam verme, günümüzü ve çağı doğru kavrama, bu konuda TC olgusu tarafından baştan çıkarılmış her şeyi yerli yerine oturtma hareketidir. Özellikle düşürdüğü insanı ayağa kaldırma, onu kendi gerçekliğine, ulusal ve toplumsal gerçekliğine sahip kılma gücüdür. Bu anlamda PKK'yi, TC alternatifi olmaktan öteye bir karşı koyma, insanlığı kurtarma hareketi olarak düşünmek gerekir.

16 YAŞINDA PKK

Kördüğüm olan, hayvanlaşmanın eşiğine getirilen bir insandan, giderek yücelen, çözüm kabiliyeti haline gelen bir insana PKK içinde ulaşılmıştır. Biz her gün gelişme üstüne gelişme kaydettik. Bu hızla gidersek, gerçekten beş-10 güçlü sosyalist, bizim önderlik tarzını esas alırsa ne Türk faşizmi kalır, ne Ortadoğu gericiliği kalır. Bu temelde Kürdistan'da gelişecek büyük bir halk ordusu, Ortadoğu'yu sarsacak bir halk ordusudur. Bu ordu demokrasiyi, sosyalizmi ve sonuçta enternasyonalizmi getirir.

71. YILDÖNÜMÜNDE "CUMHURİYET" GERÇEĞİ

-I-

Abdullah ÖCALAN

Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 71. yıldönümü. Bu yıldönümü kutlamaları, sözümona sivilleşmiş bir biçimde değişik yapılmaya çalışılırken, Anadolu halkları açısından ne anlam ifade ettiğini bir kez daha bizim mücadele gerçeğimizin sıcak ateşi temelinde ele almak, "halklar açısından, onların cumhuriyeti nasıl olmalı" sorusuna bir cevap anlamında da değerlendirmek, hem anlamı, hem de yararı itibariyle önemli ve gereklidir.

Öyle bir cumhuriyet ki, nevi şahsına münhasır, yani örneği olmayan cinstendir. Kurucularının da dile getirdiği gibi, "Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur", "Bir Türk dünyaya bedeldir", "Ne mutlu Türk'üm diyene" vb. sözler, ancak aşiret şovenizminde görülebilecek bir sığlığı gösterir. Yine "arkadaşlar, yarın sabah cumhuriyeti ilan edeceğiz" diyen bir Atatürkçülük anlayışıyla, gerek siyaset ve gerekse sosyal bilimle tarihi gelişim içinde bu cumhuriyetçilik fikrine ve uygulamalarına baktığımızda göreceğiz ki, gerçekten de kendinden başka örneği olmayan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'ni öğrenmeliyiz. Çünkü kaderimizi sandığımızdan daha fazla, hatta bütünüyle etkilemektedir. Bir tabir vardır; "Cumhuriyet çocuğu" diye söylenir. Bu öyle bir çocuktur ki, belki de yalnız 20. yüzyıl gerçeği içinde değerlendirildiğinde "ne sağla, ne solla, ne faşizmle, ne komünizmle benzer bir yanı yok" diyeceğiz. Bunun yanısıra, iki temel kamplaşmadan da kendisine gerekli olan ne varsa alma cambazlığını gösteren ve böylece de en düşkünleşmiş bir ifadeyi tam hak eden bir gerçekliktir. Veya çok büyümek isteyip de çok küçük olanın, büyük burju-

Devamı 3. sayfada

Sosyalizmin ideolojik-politik sorunları ve PKK'de gerçekleşen çözüm

"İki taraf olarak sosyalizm ve kapitalizm arasına uçurumlar örülürse, atom bombasıyla insanlık tehdit edilebilir, bir kapitalist çılgın rahatlıkla atomu da kullanabilir. Bu da insanlığın sonu demektir. Sırf atom tehlikesinden ötürü bile olsa, insanları nasıl koruyacaksın? Sınıf mücadelesini Amerika'nın göbeğine kadar uzatacaksın ki, bir atom bombasıyla kapitalizm için alınacak bir hedef olmasın. Yani atom silahını işlevsiz duruma getirmenin tek yolu, sosyalizmi genelleştirmek ve her ulusun malı haline getirmektir. Sadece bu tehlike bile, böyle kamplara bölünmenin pek de doğru olmadığını gösterir."

Abdullah ÖCALAN

yoldaşın değerlendirmesi 12. sayfada

CEMİL BAYIK YOLDAŞ PKK'NİN 16. YILDÖNÜMÜNÜ DEĞERLENDİRİYOR

"KÜRT ULUSU savaş içinde yaratıldı"

RÖPORTAJ 23. SAYFADA

16 YILIN ÇELİKLEŞEN RUHU KÜRDİSTAN'I KAZANACAKTIR

Ulusal kurtuluş mücadelesi veren Kürdistan, bütün güç ve imkanlarıyla mücadeleyi imha etmeye çalışan Türkiye Cumhuriyeti rejimi olunca, her şey değişir, her şey benzerlerinden farklı gelişir. Yasalar tarihte ve günümüzde fazla tanık olunduğu biçimde işlemiyor. Demokrasi, insan hakları, hukuk, adalet, eşitlik kavramları sadece isim düzeyinde duyuluyor. Özgür yaşam, özgür irade, özgür karar, özgür katılım tanınmayacak kadar insanlara yabancılaştırılıyor. Gözlere perde çekiliyor, ufuklar karartılıyor. Kölelik, düşkünlük doğallaştırılıyor. Yaşam ile ölüm arasındaki sınırlar kaldırılıyor. Kendisi için düşünmemek, yapmamak, kararlaştırmamak, yürümemek kişinin tek seçeneği olarak dayatılıyor. Sonuçta geçerli tek yasa "sana insanca yaşama hakkı yok; en büyük hak kölelik hakkıdır" oluyor.

PKK, 16 yıl önce Kürdistan'da insanların yaşama haklarını tümden yitirdiği, bunu bir kader olarak özümsediği bir dönemde ulusal diriliş çıkışını gerçekleştirdi. Olamaz denilen her şeyi olurlaştırdı. Hayal denileni gerçekleştirdi. Öldü denileni dirileştirdi. 16 yıl önce olmayan Kürdistan'ı ve Kürdü var etti. Başlarında Kürtlerin ölüm fermanının onaylandığı bu yüzyılın sonlarında tarihin bu hükmü yırtıldı, suçlular ortaya çıkarıldı, bu temelde dünyanın dengeleri Ortadoğu'dan sarsılmaya başladı.

16 yıla anlam veren bu temel gerçeklerdir. 16 yılın mücadelesinden doğru sonuçlar çıkarılmadan bugünkü değişimleri kavramak ve gelecekte nelerin olacağını kestirmek zordur. Hiçbir ulusal kurtuluş hareketi, Türk barbarlığı gibi bir güce karşı bu kadar uzun süreli savaşım geliştirememiş, asırlık gelişmeleri bu kadar kısa süreye sığdıramamıştır. Dostun hiç olmadığı, hatta adına yola çıkılan halkın bile karşıt konumda olduğu, düşmanın ise her adımda bulunacak kadar çok olduğu bir zeminden zaferin eşiğine sağlam adımlar atmak tarihte ilktir.

PKK'nin böyle olmasında Başkan APO'nun önderliği tartışmasızdır. Sorunun ulusal boyutlarında uluslararası özelliğin de dikkate alınması, ideolojik-politik doğrultunun buna göre oturtulması, PKK önderliğini kesintisiz başarılara götürmüştür. Kürdistan sorununu kabul ettirebilecek tek seçeneği çok güçlü yakalamış, bütün gereklerini tam yerine getirerek sonuca yakınlaştırmıştır.

PKK'nin 16. savaş yılının tamamlandığı bugün, Kürdistan ve Türkiye'de her şey savaşın şiddetiyle yerinden oynuyor. Askeri, siyasi, sosyal ve ekonomik dengeler hızla değişim sürecini yaşıyor. Toplum, birey bu savaşın yakın etkisi altında günlerini geçiriyor. Bütün yönleri ve bütün ciddiyetiyle düşünülürse, bugün dünyanın en yoğun ve şiddetli savaşı Kürdistan'da yürütülüyor. Balkanlar'daki, Kafkaslar'daki ve dünyanın başka yerlerindeki savaşlardan çok farklı ve boyutlu olarak PKK önderliğinde Kürdistan halkı ile TC arasında her gün, her saat savaş yaşanıyor. Dışarıdaki gözlemciler bile, Bosna'ya düşen bombalardan daha fazla bomba Kürdün yüreğine düşüyor. Bu bile tek başına her Kürt için büyük öfke, büyük kin duyma, büyük savaşma gerekçesi olmaktadır. Türk sömürgeciliğinin yönelmediği hemen hiçbir Kürt kalmamıştır. Devletin yönelmediği Kürt; ölü Kürttür, köle Kürttür, uşak Kürttür. Bunlar da çok küçük bir azınlıktır. Bu anlamda ilk defa bir halk topyekün olarak savaşa çekilmiştir. Halkların egemenler tarafından binbir oyunla susturulduğu, iradelerinin yok edildiği bir dönemde Kürdistan halkının bunun tam tersini yaşaması, bu tutumunu bulunduğu her yerde sergilemesi, dünya politik çevreleri arasında yepyeni bir olay olarak anlaşılmaya çalışılıyor. Bu yüzyılın en örgütlü, en militan, en politik gücü olarak Kürdistan halkının ve onu düşürülmüşlüğün en alt seviyesinden bu konuma ulaştıran PKK'nin kontrol altına alınması için dünyanın en büyük devletleri ciddi girişimler başlatmak zorunda kalıyorlar. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin hızla sonuca gitmesini, onun insani boyutunun uluslararası sahaya yayılmasını durduramıyorlar. Hem kendileri bu sorunun çözümü konusunda sahada böyle gösteriyor. Nitekim Başkan APO'nun kurumsallaştırdığı önderlik, şimdiye kadar görülenlerden çok farklıdır, çok boyutludur. Bu önderliğin sınırları askeri ve siyasi sahayla çizilmemiştir. Yeni bir toplum, yeni bir kişilik, yeni bir yaşam, yeni bir insanlık, kısacası eski dünyanın yıkıntıları üzerinde yeni bir dünya için gerekli olan her şey bu önderlik kurumunun gerekçesine dönüştürülmüştür. Bütün bunlardan çok uzak olan, ilgili bile sayılmayan sömürgeciler, emperyalistler ve gericiler elbette bu önderliği kavrayamazlar. Kavrayamadıkları için onun politik yönelimini durduramadıkları gibi, olası gelişmelerini de kestiremezler. Onların en şiddetli saldırıları bile, bu önderlik tarafından lehte sonuçlara dönüştürülebiliyor. Böyle bir önderliğin eseri olarak PKK, bir örgüt, bir parti biçiminde izah edilemeyecek kadar derin ve yeni bir akımdır.

PKK ve önderliği doğru kavranıp politika oluşturmak zorunda kalıyorlar, hem de kendi iradeleri dışında konuşuluyor. 16 yıl önce bırakalım bu sorunun konuşulmasını, kelime düzeyinde bile Kürtlükten bahsedilmiyordu. 16 yıl sonra "Kürtlerin iktidarlaşması-devletleşmesi nasıl önlenebilir" sorusu üzerinde yoğunlaşıyorlar. Ortadoğu'ya yönelik geliştirilen hiçbir politika Kürdistan sorununu görmezden gelemeyecek kadar koşullar değişmiştir. Dünya egemenlerinin en zorlandıkları ve kavrayamadıkları gelişme Kürdistan sorunudur. Emperyalizm bir sistemi dağıtabildi. En tehlikeli canavar olarak değerlendirilen Saddamlı Irak oyuncak durumuna düşürüldü. Yine başka bazı zorluklar aşıldı. Bunlara yönelik olandan daha fazla saldırı PKK'ye karşı geliştirildi, ama bunlara rağmen sonuçta kazanan PKK oldu.

PKK'nin büyüklüğü bu noktada da ortaya çıkıyor. Başkan APO'nun başarıdan başka seçeneğe yer vermeyen önderliği sonuçlarını uluslararası tanımlanırsa, TC'nin 16 yılda nasıl bu duruma geldiği daha iyi anlaşılır. Bugün Türkiye'nin eskiden var olan dokunulmaz tabuları yoktur. Ordu gibi eski kurtarıcılar kurtarılmaya muhtaç duruma düşmüşlerdir. Eskiden devletin temsilini yapan kurumlar kurum olmaktan çıkmış, özel savaşın mevzileri haline gelmişlerdir. Eskiden pürüzsüz işleyen sömürgeci yasalar şimdi raflara kaldırılmış ya da sahipleri tarafından ayaklar altında çiğnenmişlerdir. Partiler özel savaş örgütlerine dönüştürülmüşlerdir. Politikacılar kuklalıktan öteye maymunlaştırılmışlardır. Hükümet, deyim yerindeyse Yeşilçam'ın senaryolarına benzer rol üstlenmiştir. Tansu Çiller ve Murat Karayalçın başrolü paylaşırken, diğer hükümet bakanları ise figüranlığı oynuyorlar. Meclis ise kuklaların tiyatrosu durumuna düşmüştür. Kısacası hiçbir şey devlet olma özelliğini taşımıyor.

Sömürgeci Türkiye Cumhuriyeti, 16 yıl gibi kısa bir sürede köklü ve sert olan geleneklerine rağmen devlet olmaktan çıkmışsa, PKK'nin gelişmesini henüz tarihi tam yazılmamış bir büyük devrim olarak değerlendirmek gerekiyor. TC devlet olma özelliğini kaybettiği oranda PKK devletleşmiştir. TC iktidarsızlaştığı oranda PKK iktidarlaşmıştır. Bu gelişme tersi biçimde de formüle edilebilir: PKK devletleştiği ve iktidarlaştığı oranda TC devlet ve iktidar olma özelliğini kaybetmiştir.

TC adım attığı her yerde karşısında PKK'yi buluyor. TC nereye adım atacaksa ya da atması bekleniyorsa, PKK önceden orayı tutuyor. TC imha etmek mi istiyor PKK orada imhayı durdurmanın ötesinde kazanmayı esas alıyor. TC ister içte, isterse dışta olsun, hangi kapıyı açmaya yöneliyorsa, (bir benzetme yapmak gerekirse) "Kürt sorunu çözülmemiştir, içeri giremezsin" engeliyle karşılaşıyor. TC'nin bütün bunalımlarının, bütün sorunlarının markası Kürdistan sorunudur. Bütün çözümlerin tek anahtarı da Kürdistan sorunudur. Bu anahtar PKK'dedir. Bu anahtarı ortaya çıkaran da PKK'dir. TC'nin sorunun çözümüne yanaşmaması, hep imha politikasında ısrar etmesi bu nedenledir. Sonuçta böyle bir TC'nin böyle bir PKK karşısında alternatif politika geliştirmesi beklenemez. Dolayısıyla PKK, TC'nin gücünü bitirdikçe çözüm gelişecektir. Yine çözüm PKK'yi muhatap almaktan geçer. PKK'nin 16. yıldönümü, böyle bir gelişmeyi kesinleştiriyor.

"PKK'nin gelişmesini henüz tarihi tam yazılmamış bir büyük devrim olarak değerlendirmek gerekiyor. TC devlet olma özelliğini kaybettiği oranda PKK devletleşmiştir. TC iktidarsızlaştığı oranda PKK iktidarlaşmıştır. Bu gelişme tersi biçimde de formüle edilebilir: PKK devletleştiği ve iktidarlaştığı oranda TC devlet ve iktidar olma özelliğini kaybetmiştir."

Emperyalist devletlerin PKK'ye karşı saldırılarını yaygınlaştırmalarının temelinde, TC'nin PKK'ye karşı başarı sağlaması değil, PKK'ye karşı savaşma güç ve yeteneğini yitirmesi yatıyor. Bu yönelimleri, nasıl bir PKK ile uzlaşılacağı noktasında yoğunlaşıyor. PKK'nin imha edilebileceği süreçler aşıldı. Son olarak İngiltere'nin ERNK Avrupa temsilcilerinden Kani Yılmaz'ı tutuklaması, Almanya'nın bu komplodaki suç ortaklığıyla birlikte aralarında KURD-A (Kürt-Alman Haber Ajansı)'nın da bulunduğu Kürt kurumlarına baskınlar yapması, İsviçre ve Fransa'nın da yurtsever Kürt kitlesine yönelmeleri, emperyalizmin Kürdistan sorununun çözüm aşamasını yakaladığı bu süreçte daha aktif bir rol oynamaya yöneldiğini göstermektedir. Ayrıca Kasım ayı PKK ve ERNK faaliyetlerinin Almanya ve Fransa'da yasaklanmasının yıldönümüdür. Adeta TC'nin Newrozlarda, 15 Ağustos ve benzeri önemli günlerin yıldönümlerinde alarma geçmesi gibi, bu güçler de PKK sendromunu yaşıyorlar. TC gibi barbar bir güce karşı başarı kazanmış bir hareketin sıradan bir hareket olmadığını, ciddiye alınması gerektiğini biraz da olsa kavrıyorlar. Avrupa'da PKK'nin kitle gücü vardır. Fakat bu güç her teknikten daha kuvvetli ve sonuç alıcıdır. PKK burada da halktır. Almanya, Fransa vb. emperyalist güçler PKK'ye yönelirken karşılarında kitleyi buluyorlar. Bu yönüyle "PKK'nin halktan ayrı olduğu" biçimindeki politikalarını da çürütmüş oluyorlar.

Başta Almanya olmak üzere, emperyalizmin PKK'yi boğma çabaları Avrupa'daki Kürdistan kitlesini daha da militanlaştırırken, PKK'nin gücü de birkaç kat büyüme gösterdi. Nasıl ki TC'nin büyük saldırıları PKK tarafından büyük devrimci gelişmelere vesile ediliyorsa, emperyalist güçlerin saldırıları da aynı şekilde gelişmelere dönüştürülüyor.

16. yıl PKK'nin en çok engellerle, tasfiye ve imha çabalarıyla karşılaştığı bir yıldır. Sömürgeci özel savaş rejimi "Ya bitireceğiz, ya bitireceğiz" hedefiyle PKK'ye yönelirken, emperyalizm de 16. yılın başı olan Kasım 1993 tarihinde o güne kadar görülmeyen bir kapsamda PKK'yi hedef aldı. Almanya ve Fransa daha ileri giderek PKK ve ERNK'yi yasakladılar. Emperyalizm TC ile tam bir suç ortaklığıyla PKK'nin, dolayısıyla Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin imhasına onay ve destek verdi. Ayrıca Ortadoğu gericiliği de harekete geçirilmeye çalışılarak, PKK'nin tam kuşatmaya alınması ve adım attırılmaması hedeflendi. Gerillanın imhası için bütün Kürdistan dağları tonlarca bomba altında sarsıldı; bütün Kürdistan ormanları ateşe verildi. Halka yer ve zaman gözetilmeksizin tam bir soykırım dayatıldı. Köyler yakıldı, yıkıldı, boşaltıldı. Bütün bunlara karşılık halk ulusal kurtuluş kararında daha keskinleşti. PKK gücünü sağlam örgütlemelere, düzenlemelere ulaştırdı, daha yaygın savaştırdı. Gerillayı bütün Kürdistan'a yaydı. Yenilgilerin kapılarını kapatarak zafer hamleleriyle yüklendi.

16. yılın böyle kazanılması, PKK'nin 17. savaş yılına nasıl yöneleceğine ayna tutuyor. PKK 17. yılını yapacağı 5. Zafer Kongresi'yle kararlaştıracaktır. Büyük kazanımlar, büyük deneyimler, dolayısıyla büyük avantajlar temelinde bu yıla zenginleştirilmiş zafer taktikleri dayatılacaktır. Savaş sadece Kürdistan'da yükselmeyecek, Türkiye'ye şimdiye kadarki pratiğin eksikliklerini giderme temelinde yayılacaktır. Türkiye de Kürdistan'a yakın bir şekilde savaşın şiddeti altına girecektir. Kürdistan insanı gibi Türkiye insanı da savaşın zorluklarını yaşayınca, TC'ye karşıt halk muhalefeti daha da büyüyecek

Devamı 27. sayfada

71. YILDÖNÜMÜNDE "CUMHURİYET" GERÇEĞİ

I

Abdullah ÖCALAN

Baştarafı 1. sayfada

va olmak isteyip de çok küçük-burjuva olanın, geçmişini çok büyük sanıp da bugünkü konumundan daha da küçük olanın, bu anlamda yanıp tutuşanın bütün mantık ve ruh hastalıkları bir kişide nasıl ifade edilirse, bu Türkiye Cumhuriyeti'nde de aynen böyle ifade edilir. Böyle ele alırsak, kendimizi doğruya daha da yaklaştırmış olacağız.

Kişilikte çözümlediğimiz Türkiye Cumhuriyeti'dir

Bugüne kadar önemli tip çözümlemeleri yaptık. Bu çözümlemeler aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti çözümlemeleridir de. Siz kendiliğinden doğmadınız. 70 yılı geride bırakırken, siz birkaç kuşak sonrası olarak geliyorsunuz. Bu da, tamamen bu cumhuriyet gerçekliğinin bütün yönleriyle bir yansıması olmaktan kurtulamayacağınız anlamına gelmektedir. Hiç şüphesiz buna karşı savaşım var. Bu savaşımın PKK'de nasıl seyrettiği ayrı bir değerlendirme konusudur ama, cumhuriyetin gerçeği, mantığı kadar ufku, ufku kadar gerçekleşmesi nasıl seyrediyor ve her kişiye nasıl yansıyor, kimler ne kadar cumhuriyet çocuğu oluyor; bunları görmekte yarar vardır. Yine bu şekilde ele alırsak, kendimizle cumhuriyet arasındaki ilişkiyi biraz daha doğruya yakın değerlendirmiş olacağız.

Günümüzdeki tekelci sermaye, "cumhuriyetimizi çok seviyoruz ve koruyacağız" diye bir slogan kullanıyor. Bu yılki cumhuriyet kutlamaları ağırlıklı olarak Türkiye ekonomisinin kilit başı olan holdingler tarafından hem finanse edilmiş, hem programlaştırılmıştır. Böylece cumhuriyete kesin damgalarını basmışlardır. Denilebilir ki, ilk defa çırılçıplak bir biçimde cumhuriyet, holdinglerin ve onların özel savaş hükümetinin, bu savaş hükümetinin de bir "kontra cumhuriyeti" olduğu ortaya çıkmıştır. Eğer böyle bir tanımı kullanırsak ve bunun ne anlama geldiğini çok yönlü değerlendirirsek, cumhuriyet gerçeğine bir kez daha doğru yaklaşmış olacağız.

Yine halkın son yıllarda cumhuriyet bayramlarına az ilgi gösterdiği söyleniyor. Doğrudur. Son yıllarda halk cumhuriyet bayramlarına çok az ilgi göstermiştir. Çünkü başlangıç yıllarında genel ulusa hitap eden, onun duygularını sömüren cumhuriyet, şimdi çırılçıplak bir tekel cumhuriyetidir. Halk ilk defa bu cumhuriyetin hiç de kendi umutlarıyla, çıkarlarıyla ve kendisiyle ilişkisi olmadığını görmüştür. Bu anlamda halka karşıtlığı ilk defa ve çok açıkça ortaya çıkmıştır. Cumhuriyetin niteliğini kavramak bakımından "halk açısından cumhuriyet neyi ifade ediyor" sorusu gerçeği görmemizi sağlayacaktır. Cumhuriyeti anlamak ve tanımak çok önemlidir. Kimler için nedir, ne değildir; kimler için yarar-çıkardır veya zarar-ziyandır; kimler için işkencedir veya yaşamdır; kimler için büyüklüktür veya küçüklüktür ayrımını da, halk hiçbir dönemle kıyaslanmayacak bir biçimde şimdi yapabilme şansına sahiptir dersek, biraz daha gerçeği yakından hissetmiş olacağız.

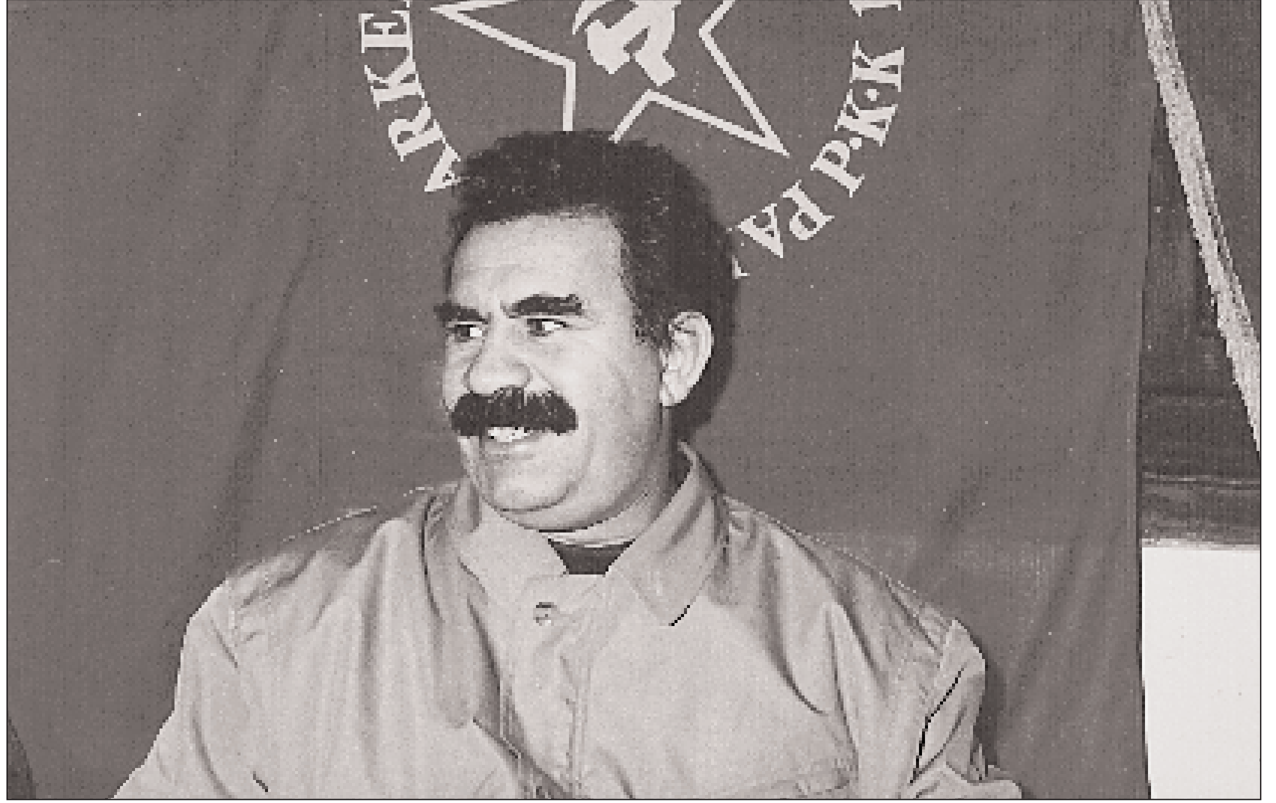
Bu cumhuriyet kanlıdır, kursağa tıkanan taştır

Cumhuriyeti öğrenmek zorundayız, çünkü yaşamı bütünüyle kuşatan, çevreleyen bir çekirdektir. Hiç kimse kendi bücür kafasıyla, çok sığ bir siyasi anlayışla ekonomi, politika ve rejim ilişkilerini anlayacağını, sağlıklı bir aydın olabileceğini sanmasın, hele bir devrimci olabileceğini hiç mi hiç düşünmesin. Bunun ne anlama geldiğini, 1970'li yıllardan beri gelişen devrimci gençlik hareketinin üzerine cumhuriyetin zinde kuvvetlerinin, ordusunun nasıl yürüdüğünü ve en çok özgürlük kavramında dile getirilmek istenen umutların nasıl yerle bir ettiğini görürsek, bu cumhuriyetin yaşama hangi biçimde cevap teşkil ettiğini daha iyi anlamış olacağız.

Bu cumhuriyeti öğrenmek gerekiyor; çünkü yaşamak istiyorsunuz.

> ***"En devrimci solum, devrimci yolum, diyen tayfanın elebaşlarına bakalım: Bu holdingler düzeninin küçük bir memuru olmayı en büyük erdem sayıyorlar. Yanıbaşlarında onca işkenceye, idama rağmen verdikleri sözleri unutan, tükürdüğünü yalayan bu kişilikler bir kişisel çıkar elde etmek için kırk takla atıyorlar."***

Eğer yaşamın bu büyük tutucu kalkanının (halklar üzerindeki sadece büyük baskı ve sömürü kalkanı anlamında değil), halkları, bütün tarihine, yüreğine, beynine kapatan gerçekliği anlaşılıp delinmeden, yaşam tutkularınız sadece heves olarak kalır. Nitekim Türkiye, eğer halkı açısından soluksuz bir Türkiye ise, eğer insanları "en soluksuz kalmış bir dönemi yaşıyoruz" diye bas bas bağırıyorlarsa, bu, bugün çok sahtekarca kutlamaya koşturdukları bu cumhuriyet zırhı sayesindedir. Bunu başta Türkiye halkı olmak üzere, herkes çok iyi anlamak durumundadır. Ruhu, düşüncesi yazboz tahtasına çevrilen, dünyanın her tarafına koşturulan, Avrupa'nın çöplüğünü en iyi nimet sayan, o eski dönemin işgal-istilasında paralı asker gibi kullanılan, muazzam işsizlik ve sefaleti yaşayan ve belki de uluslararası alanda benzeri olmayan değişik, özgün bir faşizmin en yoğun uygulamalarına maruz kalan bir halk gerçekliği içinde, eğer yaşama kapı aralanmak isteniliyorsa, bu cumhuriyet tartışmaları bütün yönleriyle doğru yapılmak ve halklar açısından kesin sonuçlar çıkarılmak zorundadır.

Bazı tartışmalar yok değil; 1. Cumhuriyet, 2. Cumhuriyet tartışmaları var. Ama bunlar üstte yapılan tartışmalardır. Sol da yoğun lafazanlıkla "halkın cumhuriyeti, sosyalist cumhuriyet" vb. deyimleri kullandı, ama bugün yerinde yeller esiyor. Bu, kaskatı kemalist cumhuriyet, belki de bir Hitler, bir Mussolini cumhuriyetinden çok daha halk düşmanı bir rejim olarak varlığını sürdürüyor. Diğerlerinden farklı yanı da, kendini gizlemiş bir cumhuriyet olmasıdır. Anti-halkçılığını, halkçılık adı altında gizlemiştir. En anti-demokratik, en çapulcu kapitalizmiyle kendini yaşatmak isteyen ve bu anlamda en büyük gericiliği yaşayan bir cumhuriyettir. Doğarken kanlı, kendini büyütürken kanlı ve şimdi de en kanlı cumhuriyettir.

Bunları anlamak gerekiyor. Aksi halde yaşam şansınızı doğru yaşam lehinde kullanmanız mümkün değildir. Bunun için siyasallığı yaşamalısınız. Türkiye gerçeğini bir de bu anlamda bütün yönleriyle görmelisiniz ki, kendinize saygıyı kazanabilesiniz, doğru düşünebilesiniz, doğru bir davranışın ve politik bir yaşamın sahibi olabilesiniz. Bunu yapmazsanız her şey kursağınızda kalmaya mahkumdur. Bu, geçmişte de böyleydi. Ama gelecekte sadece kursağınızda kalmaz, bir taşlaşmaya dönüşür ve sizi parçalar. Bu nedenle çok ciddi olmalısınız. İnsana, özgür insana değer vermek çok gereklidir. Diğer taraftan cumhuriyet, insana ne zamandan beri ve ne zamana kadar karşı olacaktır. Bu soruları kendinize sormadan bir yaşam iflasçısı olmaktan, kendinizi kandırmaktan ve hatta karşıtınıza oynamaktan kurtulamazsınız. Mutlaka temel insani özelliklere dönüşü gerçekleştirmelisiniz.

"Bunun cumhuriyet tartışmalarıyla ne ilgisi var" denilemez. Çünkü bu cumhuriyetçilik sizi temel insani özelliklerden koparmıştır. Yalnız Kürt'ü değil, ondan daha fazla Türk'ü de koparmıştır. Sağlıklı düşünen bir Türk aydını var mıdır? Türk aydını diye bir kavramdan bahsedebilir miyiz? Eğer bahsedeceksek, bir Türk aydınının temel özellikleri neler olmalıdır? Cumhuriyet ve Türk aydını kavramı arasındaki irtibat nedir, diye sormalıyız.

Cumhuriyete "aydınlanma çağı" deniliyor. Bunu sözümona en kemalist aydınlar söylüyorlar. Bu kimin için bir aydınlanmadır? Kimin gözlerini açmıştır? Bugün "seni çok seviyoruz ve çok iyi koruyacağız" diyen holdinglerdir. Başta İlhan Selçuk gibi baylar olmak üzere, cumhuriyetin bir aydınlık rejimi olduğunu ısrarla söyleyenlere soruyorum: En büyük aydınlanmayı holdingler yaşamıyorlar mı? En çok feyz alan, en çok çıkar sağlayan, en çok kendi sınıf çıkarları temelinde bilinçlenen, dolayısıyla aydınlanan bunlar değil mi? Tekrar vurguluyorum; bay İlhan'a ve bunun gibi yüzlerce sözümona aydına soruyorum: Eğer siz bir kör değilseniz, gerçekten aydın özelliklerine bile bile ihanet etmek istemiyorsanız veya kara cahil, bir gafil değilseniz, cumhuriyet aydınlanması ne demektir? Aydınlanmanın sınıflarla, çıkarlarla bağlantısı vardır. Burjuva aydınlanması, bugün iktidardır, cumhuriyetin ta kendisidir; onun resmi, askeri ifadesidir; kontradır, özel mülkiyetçiliktir ve kamu yararına birkaç işletme varsa, bunun da özelleştirilmesidir. Türkiye'de başka tür cumhuriyet var mı? O baylara, bayanlara açıkça soruyorum: Gerçekleşen kemalist cumhuriyetin başka bir sonucu, başka bir durağı var mıdır? Yalana methiye düzmeye, olmayacak olana da dua çağrısı yapmaya hiç gerek yok. Başka tür kemalist cumhuriyet varsa, ispatlasınlar; nerededir, hangi dönemdedir, halka ne vermiştir? Bu kadar sömürüyü, baskıyı kendi halkına hangi cumhuriyet uygulamıştır?

Hiçbir Avrupa cumhuriyetinde, Amerika cumhuriyetinde bu var mıdır? Yok! Yine "bu anti-kemalist bir cumhuriyettir" denilsin. Hayır! Bu cumhuriyetin kemalist cumhuriyet olduğunu, 2. Cumhuriyetçilere karşı (ki o da tartışmaya değer ayrı bir kavramdır) bugünkü cumhuriyeti bütün yönleriyle bağnazca savunanların kendileri belirtiyorlar. Nitekim bu, Uğur Mumcuların, Emin Çölaşanların en çok sözcülüğüne oynadıkları bir cumhuriyettir. İster 1.'si denilsin, ister bilmem hangi dönemdeki özellikleri denilsin, gerçek budur.

Diğer yandan eğer bir halk ve emekçi çıkarları açısından bir aydınlanmadan bahsedeceksek; bugün bunlar aydınlatılıyor mu, karartılıyor mu diye sormak gerekir. Bilinçleri, çıkarları, kişilikleri hiçbir dönemle (Osmanlı dönemi de dahil) kıyaslanmayacak kadar en çok bu dönemde karartılmamış mıdır? Türk halkı, tarihindeki en karanlık dönemi, var olan bütün toplumsal dokuları parçalanmış, felç edilmiş bir durumu şimdi yaşamıyor mu? Halkın çıkarını temel alacak tek bir parti var mıdır?

Zaten bu baylar da bunları çok iyi bilirler. Bugün sosyal-demokrat diye tabir edilen, sözümona emekten yana olan partilerin kendileri, "sosyal demokrasiye de en büyük ihaneti

SHP yaptı" diyorlar. Bunu diyen cumhuriyetin tarihi partisi CHP'dir, onun yöneticileridir. En büyük ihaneti bu cumhuriyetin en eski partisinin devamı olan SHP yapmışsa, suçlu kim, hain kim ve ona karşı ne yapılmalıdır? Bunu söyleyenler, cevabını da vermelidirler. Aksi halde bir ikiyüzlü olarak değerlendirilmekten kurtulamazlar.

Varsa bir halkın çıkarlarını kollayan cumhuriyet gerçeği ve varsa buna ihanet edenler, bir bir ortaya çıkarılmalıdır. En önemlisi de uğruna amansız bir mücadele verilmelidir. M. Kemal bile kendi mantığı içinde, cumhuriyet ilanında amansızdı. Ne kadar eleştirsek de, cumhuriyeti, kendilerine karşı ilan ettiği güçleri, gerektiğinde hayatını da ortaya koyarak veya her türlü mücadele yöntemini göze alarak üzerine gidip tasfiye ediyordu. O kendi cumhuriyetini böyle kurdu. Bu cumhuriyetin farklı bir tanımı varsa, buna bağlı olduğunu söyleyenler, en az M. Kemal kadar güçlü bir kişisel veya partisel çıkışı göstermekle sorumludurlar.

Türk halkının ufku bu cumhuriyetle karartılmıştır

Şunu çok iyi biliyoruz ki; bu cumhuriyet hiç de öyle sanıldığı gibi halkın çıkarına, halkın aydınlanmasına yönelik bir cumhuriyet değildir. Lafta bir şeyler söylenebilir. Ben iddia ediyorum ki, halkların, başta da Türk halkının, belki de Osmanlının yıkılış dönemlerinden daha fazla ufkunun karartılması söz konusudur. Hiçbir Osmanlı padişahı, yöneticisi bu cumhuriyet yöneticileri kadar halkın üzerinde bir baskıcı ve sömürücü güç olmamıştır. Bugünkü holdingler, en değme Osmanlı paşalarından daha fazla işkenceci ve sömürücüdürler. Bu holdingler halkın tarihine, geleceğine baraj koymuş, onu bu temelde örgütlemiş güçlerdir. Gerçekleri doğru ortaya koymanın zamanıdır.

> ***"Türk egemen sınıfı da İslamın en sağcı, en faşist rejimidir; en hakim Sünnisidir, cahilidir. Ayrıca bu en işkenceci, en baskıcı gücüdür de."***

Emperyalist-kapitalizm bu konuda, insan üzerinde sömürü geliştirmede ustadır. Hiçbir tarihi rejim, bugünkü emperyalist-kapitalist rejim kadar insan yeteneklerini inanılmaz ölçüde sömürüye tabi tutmada başarılı değildir. Bu dünya geleneğinde böyledir. İnsanın duygularını, ruhunu, mantığını, düşünce gücünü, güdülerini bile sömürmekte hiçbir tarihi rejim bugünkü emperyalist-kapitalizm kadar ne bilinçlilik, ne iradelilik, ne gözükaralık, ne ahlaksızlık ve ne de çılgınlık yapabilecek düzeydedir. Eğer bu doğruysa (ki doğruluğu kuşku götürmez) insan, gelişmesinin daha doruklarında şimdi çok ağır bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

İnsanlık, gelişirken doğanın yırtıcı güçlerine, canavarlarına karşı çok daha umutlu, çok daha gelecek vaat eden bir konumdaydı. Şimdiki insanlığa bakalım; ona tehlike doğadan gelmiyor; tehlike insana da, doğaya da emperyalist-kapitalizmden geliyor. Bugün dıştan, hayvanlar aleminden gelen canavarlar yok. Bu canavarlar emperyalist-kapitalist tekellerin tam içinden geliyor ve bunlar eski canavarlarla kıyaslanmayacak kadar da yıkıcıdırlar. İnsanlığın tarihinde, güncelliğinde ve geleceğinde ne varsa silip süpürme, adeta bir kanser hastalığı biçiminde tüketme durumundadırlar.

Artık bunu herkes tartışıyor. Emperyalizmin ideologları bile artık tarihsizlik zamanından bahsediyorlar. İnsan ufkunun kesildiği bir süreç deniliyor. Bunun kesinlikle emperyalist-kapitalist mantıkla, onun sistemiyle, işleyişiyle ilişkisi vardır. En azından insana saygıyı, insanın toplumsal gerçekliğine bağlılığı, umudu yitirmemişsek, kendi yaşadığımız gerçekliğe baktığımızda ne söyleyeceğiz?

Türkiye Cumhuriyeti, kendi insanlarına karşı, bugünkü emperyalist-kapitalist yıkım canavarından, tehlikesinden çok daha azılı bir kıyım uygulamaktadır. En büyük demagog Demirel'e bakıp da kimse gerçeklerin derinliğini görmekten kendini alıkoymamalıdır. Hiçbir cumhurbaşkanı bugünkü TC'nin başı kadar gerçeklerle alay etmemiştir. Hiçbir cumhurbaşkanı bugünkü kadar hokkabazlık yapmıyor. Bütün cumhurbaşkanları ayda-yılda bir nutuk çekerler, Demirel ise günde on defa nutuk çekiyor. Tarihte ve günümüzde hiçbir cumhurbaşkanı böyle değildir. Bu konuda bir rekordan bahsetmek gerekir. Benden hatırlatması; Guinnes rekorlar kitabını idare eden kimse, kesinlikle Süleyman Demirel'in hakkını hemen teslim etmelidir. Demirel bu anlamda büyük ihtimalle cumhuriyet demagoglarının rekortmenidir ve kırdığı bu rekorun tarihte bir kez daha kırılacağını da hiç sanmıyorum.

Kendisini "Çoban Sülü" diye tanıtır. Evet, eskiden birkaç koyuna çobanlık etmiş olabilir ve o çobanlığa saygı duyulabilir. Fakat bugünkü Türkiye halkını, halklarımızı sürü yerine koyup, hem de faşizm adına, kontralar adına çobanlığa soyunmak, herhalde yapılabilecek en büyük kötülüktür. O şimdi çobanlığı bu kötülük anlamında icra etmektedir. Bu büyük bir zulümdür ve hiçbir Osmanlı padişahı bu kadar zalim değildi. Ne kadar eleştirilse de, bir Abdülhamit kırk kat bunlardan daha demokrat ve insancıldır. Bu cumhurbaşkanı neden böyledir? Çünkü hizmet ettiği rejim, onun ekonomisi, sosyal yapısı hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar insanlık dışıdır.

Türkiye'yi tarihiyle, yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle, en önemlisi de insanlarıyla hiçbir rejim bu kadar ucuzca pazarlığa, satışa çıkarmamıştır. Çıkarabilmek için, çok büyük bir faşist rejimin olması; yine bu faşizmin kendi halkını büyük bir demagojiyle idare etmesi gerekir. İşte yapılan da budur.

Bu son özelleştirme hikayesine bakalım: Hepsi yabancıya peşkeş çekiliyor. Mesela Fransa sağcı hükümetine bakalım: Dünyada devrimcilik adına ne varsa ona karşı savaş açmıştır. Ama birinci sırada onlara satıyor. Japon kapitalizminin gözükaralığına satıyor. Alman sağcı hükümetine satıyor. Dediğim gibi, hiçbir insani kaygıları olmadan ve faşizme hizmet etmelerine aldırmadan satabiliyorlar, uzlaşıyorlar ve birlikte yönetiyorlar.

Türkiye'deki insan manzaralarına şimdi çok daha iyi bakmak gerekir. İsterdim ki, Türkiye halkı içinde bir aydın olsun. Duyduk, Yaşar Kemal "Artık kendimi suçlu hissediyorum" diyormuş. Halk adına aydın olduğunu söyleyen bir yazardır. Saygı duyuyoruz. Gerçekten bu son yargılamaları, işkenceleri gördükten sonra kendini suç ortağı biçiminde hissetmesi anlamlıdır ve bu bir aydının itirafıdır. Mesela bir "Kara Kitap" yazılıyor, en çok gözde olanı "Yeni Hayat" oluyor. Bu yazarlarla ilgili teşhisimizi tam koymadık ama, ben isterdim ki, hiç olmazsa iyi bir aydın çıksın, "bu halk nereye götürülüyor" desin. Osmanlı dönemindeki bir Namık Kemal kadar (ki onun ne kadar Osmanlıcı olduğunu biliyoruz) bir aydın olsun. Korkarım bu kadarını da göremeyeceğiz.

"En devrimci solum, devrimci yolum" diyen tayfanın elebaşılarına bakalım: Bu holdingler düzeninin küçük bir memuru olmayı en büyük erdem sayıyorlar. Yanıbaşlarında onca işkenceye, idama rağmen verdikleri sözleri unutan, tükürdüğünü yalayan bu kişilikler bir kişisel çıkar elde etmek için kırk takla atıyorlar. En devrimci solcusu, yolcusu, bilmem necisi böyle olursa, burjuva liberal aydınından ne bekleyebiliriz ki?

Türk egemenliğinin halk karşıtlığı başlangıç tarihinden gelmektedir

Türk halkını bu cumhuriyet karşısında daha iyi anlamakta, bir anlamda tarihe bakmakta yarar vardır, diye düşünüyorum. İster tarihte, ister günümüzde halk gerçekliğinin hakim sınıfa (en baskıcı, sömürücü sınıftır) bağlandığı, onun çıkarına koşturulduğu başka bir halk görmek de mümkün değil diye bir tespit yapmak zorunda kalıyorum.

> ***"M. Kemal 1920'lerde olsa olsa bir Hitler'dir, bir Mussolini'dir. Bunlar aynı 'çağdaş'lığa sahiptirler. Nitekim Hitler, 'M. Kemal benim öğretmenimdir' der. Yine Mussolini ile çok sıkı görüş alışverişi içindedir. O ondan öğrenir uygular, o ondan öğrenir, uygular. Yani aynı günleri, aynı ayları birlikte yaşayan üç çarpıcı faşist kimlik söz konusudur. Varsa bunların farkı Hitler'in Almanya gerçeğinde, Mussolini'nin İtalya gerçeğinde ortaya çıkmalarıdır. M. Kemal belki onlardan daha tehlikelidir."***

Daha barbarlığın yukarı aşamasında Ortadoğu'ya yönelik işgal, istila seferlerinde, Türk boy beylerinin ve aşiret beylerinin en az işgal ettikleri alanda yaşayan halka olduğu kadar, kendi aşiret üyelerine, mensuplarına da amansız bir şekilde yüklendiklerini biliyoruz. Yine bilindiği kadarıyla bu beyler Anadolu'ya geldiklerinde, o eski uygarlık alanlarında birer beylik oluşturduklarında, kendi halkına, Türkmen halkına Toros'un zirvesinde (ancak kılıçtan kurtulurlarsa) bir yaşam fırsatı veriyorlar. Tabii ki eğer buna fırsat denilirse. Türkmenler (Yörükler) aslında bir halktır ve hepsi dağ başındadır veya bozkır çölündedir. Böyle olması egemen sınıfın karakterinden ötürüdür. Şu anda bile dağlardaki Türkmene, Aleviye, Yörüğe, Tahtacıya bakın; belki de bir Kürtten daha beter, ağır yaşam koşulları içindedirler. Bu, egemen sınıf nedeniyle böyledir. Türklerin beyliği, sultanlığı, padişahlığı kadar, bugünkü cumhuriyetçilik de halkın karşıtıdır şeklindeki değerlendirmeyi kanıtlamak için bu örneği veriyoruz.

Bizansla Osmanlı sultanları kolay anlaşmışlardır. Daha Anadolu'ya girdiklerinde birçok Bizans yerel feodaliyle olduğu kadar, en son İstanbul'u işgal ettiklerinde de büyük bir uzlaşmayı sağlamışlardır. Bunu iyi görmek gerekiyor. Ama İstanbul'da uzlaşmayı yapan Fatih, bir Konya'da biraz halkla, Türkmenlerle bağlantıları olan Karaman beyliklerini acımasızca ezmiştir.

Bunlar bugün cumhuriyetin karakterini anlamak için önemlidir. Osmanlı padişahları, kendilerine göre beyler biraz daha halka yakın oldukları için onların hepsini amansızca ezdiler. Bir Yavuz Sultan Selim, en büyük katliamı Türkmen Aleviliğine karşı yürüttü. Tarih; "Kırk binini yalnızca Kuyucu Murat Paşa kuyulara doldurdu" diye yazar. Pir Sultan'ın deyişleri halen canlıdır. Bunu şunun için söylüyoruz: Halk karşıtlığı yalnız günümüze özgü değil, uzun bir tarihi geçmişe dayanıp gelmektedir. Halkların, toplumların kesin tarihle bağlantıları vardır. Tarihi yadsıyan, tarihle bağını ortaya koymayan hiçbir görüş gerçekliği fazla açıklama gücünde değildir. Türk egemen sınıf tarihinin bu nitelikte bir temel özelliğe sahip olduğunu, hiç kimse sahte ve şoven bir ulusçulukla örtbas etmemelidir. Türk egemen sınıfının halk karşıtlığı bu denli keskindir.

Türk egemen sınıfının tarih boyunca böyle bir uygulamaya girişmesinin nedeni onun zayıflığından kaynaklanır. İki yönlü baskı altındadır. Sınıflaşmak istiyor; daha önce işgal ettiği alanlarda hakim sınıflar vardır ve onlara karşı sınıfsal bir hakimiyet peşindedir; bu anlamda işgalcidir. Aynı zamanda hakim sınıf olmak için kendi aşiret üyelerinden kurtulmak zorundadır. Aşiretçiliğin de, aşiret organizasyonunun da aşılması gerekir. Oğuz boylarının ve bunun içindeki aşiret bağlarının yerine, Türk beylerinin oluşması gerekiyor. Bu da kendi aşiret üyelerinin dıştalanması, dolayısıyla düşmanlık yürütmesi demektir. İkiyüz yıl böylesine bir kuşatma altındadır. Halen de devam etmektedir.

Dolayısıyla böyle bir egemen sınıf çok gerici olur ve hala bu niteliği sürmektedir. Kendi halkına karşı düşman olmak zorundadır. İşte faşist, baskıcı, acımasız olacağı da bu gerçekle yakından bağlantılıdır. Nitekim bu egemen sınıfın yüzyıllar boyunca hep böyle bir halk düşmanlığı ve komşu hakim güçlerle, işgal etmek istediği alanların hakim güçleriyle amansız savaşımı devam eder.

Osmanlı yüzyılları, bir yandan halka karşı savaşımla, diğer yandan da işgal, istila ettikleri alanların egemen sınıfları ve halklarıyla düşmanlıkla doludur. Öyle bir Osmanlı rejimi ki, savaşmadık bir tek on yılı yoktur. Adeta bir savaş makinasıdır. Savaş hem içte, hem dışta çok acımasızdır. Hatta içteki daha acımasız yaşanmaktadır. Türk halkı tarihte biraz da böyle şekillenen bir halktır. Eğer ille bir halk tarihi yazılmak isteniyorsa, bunu görmek gerekir. Aksi halde gerçeklerle alay edilmiş olur veya hakim sınıfın tarihi, halk tarihi biçiminde anlam bulmuş olur ki, bir halka ve bilime yapılabilecek en büyük kötülük de budur. Nitekim bu, günümüzde yapılmaktadır. Bu vesileyle bunu açmak gerekir. Cumhuriyeti yeniden tanımlamaya çalışırken, halka karşı da hiç olmazsa bu yönlü görevlerimizin bilincine varmalıyız.

Türk egemen sınıfı üretici ve yaratıcı değil, talancı ve taklitçidir

Şunu fazla açma gereği duymuyorum: Anlamadıkları bir İslamlıkla, ta Avrupa ortalarına, Kafkasya'ya, Orta Asyalara kadar nasıl at koşturdular? Şu gün gibi ortadadır ki, ne büyüğü ne küçüğü, İslamiyet nedir diye hiçbir şey anlamamıştır. Muazzam bir taklitçilik geliştirildi. Şimdi emperyalizm; Amerika, Avrupa taklidi gibi, o zaman da yaklaşık beş-on yüzyıl İslamiyet taklitçiliğiyle hem işgalin-istilanın ideolojisi oluşturuldu, hem de halkın köreltilmesi sağlandı. İslamiyet halka doğru bir yaşam biçimi olarak sunulmadı. Bilinmeyen ne kadar dua varsa, zorla ezberletildi; yine hareket biçimleri ve İslam hukuku anlaşılmadan uygulatıldı.

Tabii burada İslamiyet'in tamamen bu olduğunu söylemek istemiyorum. İslamiyet bir devrimdir. Arap Yarımadası'nda ortaya çıkmış en önemli büyük devrimlerden birisidir. Kesinlikle tarihe katkısı vardır, dönemine göre çok ileridir. Özellikle içindeki radikalizm noktası bugün de etkisini sürdürmektedir. Türk egemenlerinin belki de bin yıldır savaştıkları bir Alevilik de vardır. Her ne kadar bugün sahte bir uzlaşmaya gidilmek isteniyorsa da, derler ya "en şoven, en faşist" diye, işte Türk egemen sınıfı da İslamın en sağcı, en faşist rejimidir; en hakim Sünnisidir, cahilidir. Ayrıca bu en işkenceci, en baskıcı gücüdür de. Tarihe baktığımızda şu rahatlıkla söylenebilir: Türk egemen sınıfı, nasıl ki emperyalizmin günümüzde jandarmalığını yapan en gerici, en şoven ve en insanlık dışı gücüyse, İslamiyetin de (o dönemde bir yayılma içindedir) en emperyalist, en sömürücü, en baskıcı gücü, işte bu Türk egemen sınıflarının şahsında temsil edilmektedir. Bunun da nedenleri söylendiği gibidir; yani halkını tasfiye etmek, aşiret bağlarından parçalayarak dağa sürmek, kalanını kuyulara doldurmak ve "gavurdur" adı altında ne kadar bir başka uygarlığın egemen sınıfı varsa ona saldırmaktır. Tarihi böyle oluşmuş bir Türk egemen sınıfıyla karşı karşıyayız.

19. yüzyıl sona erdiğinde feodal yanı ağır basan bu sınıf kabuk değiştirmeye, burjuvalaşmaya özen gösterir. Bakar ki artık İslam feodalizminin ömrü doluyor ve onun yerine dünyaya yükselen kapitalizm egemen oluyor. Gecikmeli de olsa bunu anlıyor. Ardından yavaş yavaş Batı'ya öykünüyor. Bu sefer de onun taklitçiliğine oynayarak yaşam süresini uzatmak istiyor. Bildiğimiz o 1. ve 2. Meşrutiyet hareketleri; Genç Osmanlılar, Jön Türkler ve en sonunda kemalist cumhuriyet hareketi, hep bu Türk feodal sınıfının üstten ve devlet eliyle, karşı-devrimci temelde (ki bu biraz Alman tarzıdır, tamamen karşı-devrim tarzındadır), burjuvalaşmasıdır. Feodal sınıftan burjuva sınıfa dönüşümün en belirgin örneği Türk örneğidir. Türk egemen sınıf gerçeği bu temelde oluşuyor ve halen devam ediyor.

Dikkat edilirse, Avrupa'da yükselen burjuvazi, farklı bir sınıf olan feodallere karşı savaşarak, hem de yüzyıllarca kendi kültürünü, aydınlanma hareketini, partilerini ve hatta kendi ordularını oluşturarak, uzun bir cumhuriyetçilik kavgasını vererek gerçekleşme yoluna girdi. Ekonomik, sosyal, siyasal bir güç olmak için yüzyıllar gereklidir. Ve burjuvazi hepsini kanla yürüttü, biraz devrimle yaptı. Büyük Fransız burjuva devrimi bu anlamdadır. İrili-ufaklı hemen her Avrupa ulusunda böyle burjuva devrimler yaşandı. Türk egemen sınıfı böyle bir burjuva devrimler çağıyla karşı-

laştığında nasıl yapacaktır? Nasıl İslamiyet en gerici biçimiyle, anlamadığı halde anlar gibi gözüküp taklit ettiyse, bu sefer de aynı tarzda burjuva düzenini, burjuva yaşamını taklit etmiştir. Burjuvazinin en son bir biçimi olan, savaşla kurulan, uğruna yüzyıllar harcanan cumhuriyeti de böyle taklit etmiştir. M. Kemal en cahil, en gözükara bir cumhuriyet taklitçisidir. Bunu çok çarpıcı belirtmekte yarar var. Nasıl ki, Osmanlı padişahları halifeliğe soyunmuşlarsa M. Kemal de Avrupa kültürüne öykünür. Örneğin İslamiyetin halifeliğine soyunan bir Yavuz, sanmıyorum Arapçayı bilsin, Kuran'ın tek bir ayetinin doğru-dürüst anlamını bilince çıkarsın. Ama, gitti kendini halife ilan etti. Yani peygamberden sonra gelen, Allah'ın gölgesi. Büyük bir cahil olduğu halde, bunu ilan edebiliyor; çünkü sömürü, egemenlik var. İşte M. Kemal'in ve daha öncekilerin de meşrutiyetçiliği, cumhuriyetçiliği tamamen bir kara cehalet örneğidir. Çokça söylendiği gibi M. Kemal'in Avrupa kültürü yoktur. Bir Avrupa felsefe akımını ne burjuva liberal anlamda, ne de sosyalist anlamda ciddi bir şekilde araştırması yoktur. Araştırması olsa bile, siyasi bir eğilimi yoktur.

“M. Kemal en cahil, en gözükara bir cumhuriyet taklitçisidir. Bunu çok çarpıcı belirtmekte yarar var. Nasıl ki, Osmanlı padişahları halifeliğe soyunmuşlarsa M. Kemal de Avrupa kültürüne öykünür.”

Tarih, yine şunu gösteriyor: İttihat ve Terakki bir siyasi hareket olarak (o da çok çarpıktır), Avrupa burjuvazisinin temel kavramlarına kara cahilce bir yaklaşım içindedir. Ama buna rağmen, içlerinde bazı çaplı olan isimler vardır. Bir Ziya Gökalp, ideolog olabilir. Böyle bazı ideologlar, siyasi ve askeri temsilciler vardır. M. Kemal bunların içinde en silik, en cahil olanıdır. Bütün yeteneği, bazı köylü kurnazlıkları veya kent küçük-burjuva, mahalle kurnazlıklarıdır.

M. Kemal çözümlemesi Türk insanının tip çözümlemesi için şarttır

M. Kemal kişiliğini zaman zaman tanımlamaya çalışmamız boşuna değil ve mutlaka tanımlamak da gerekiyor. Başka türlü Türk insanının tip çözümlemesi yapılamaz. Geçerken, bir posta memurunun oğlu olduğunu belirtelim. Bugün sağcıların da çokça söylediği gibi, “babası bile belli olmayan bir anadan doğma”dır. Sanırım bununla şu kastedilmek isteniliyor: Selanik'te siyasi akımlar, masonluk ve farklı kültürler vardır. Bu anlamda M. Kemal'in fazla bir kimliği bile yok. Bu doğrudur da. Balkanlar'dan gelen birçoklarının fazla bir halk kimliği yoktur. Anadolu Türkmeni'nin kimliği vardır, fakat Balkan göçmeninde kimlik yoktur. Süleyman Demirel, Kenan Evren Yugoslav göçmenidir, M. Kemal Selanik göçmenidir. Bunların hepsi de dönmedir. Ne malum, kültürel kimlikleriyle farklı bir ulusal kaynaktan olmadıkları; büyük ihtimalle öyledirler. Ulusal, dinsel, sosyal kaynakları farklı olabilir. Farklı oldukları için Anadolu halkına karşı da bu kadar şoven, zalim, faşist olabiliyorlar.

Benim bu konuda biraz daha açığa çıkarmak istediğim bir husus da şudur: Bunlar, aslında Anadolu Türk halkı üzerine de bir nevi yeniden işgalci, tıpkı Balkanlar'da olduğu gibi, yeniden bir bastırma hareketi halindedirler. M. Kemal'in Anadolu'ya gelip sözümona bastırdığı hareketler, örneğin bir Anadolu hareketi olan Çerkez Ethem hareketi ve hatta gerici isyanlar diye tabir ettikleri birçok ayaklanma aslında halk hareketidir. Tarihi yeniden yazmakta kesin yarar vardır ve bu gereklidir; gerçeği de budur.

Birçok paşa vardır, ama dediğim gibi hepsi Balkanlar'dan devşirmedir; almak için Yunan krallarını Anadolu'ya sürüyor. Daha sonra da Yunan halkına ihanet eder ve onun mahvına yol açar. Tıpkı Ermenileri Osmanlı İmparatorluğu'nu sıkıştırma konusunda kullanmak istemesi gibi, çıkarını elde ettikten sonra yüzükoyun bırakır ve katledilmelerine neden olur. Nitekim buranın bin yıllık sahipleri olan Ermeniler, Rumlar tümüyle katledilir ve kendisine bağlı M. Kemal gibi kralın işbirlikçisi, Yunanistan'da kalır. Olan halklara olur. Tarihi bu temelde görmekte büyük yarar vardır ve özellikle halklar açısından doğruma durumu söz konusudur. Dışarıya daha çok bağlanma, taviz verme yönelimi gelişir. Tabii ki bu da ülkenin ve halkın zararınadır.

Avrupa kapitalizmi bu yıllarda Doğu'ya doğru yayıldığında emperyalisttir, sömürgecidir. Osmanlıyı da yarı-sömürge olmaya tam dönüştürür. Bu halk sömürgeciliği biçiminde adım adım ilerler. Zayıflayan Türk egemen sınıfı her türlü tavizi verir ve cüceleşir; cüceliği oranında da kendi insanı üzerine yüklenir. Vergiyle, zorunlu askerlik yasasıyla (tıpkı bugün olduğu gibi) halka yüklenir. Bir taraftan dışa bağlandıkça bağlanır, diğer taraftan içte bastırdıkça bastırır ve ucube bir egemen sınıf ortaya çıkarır. İttihat ve Terakki bunun öncü partisidir.

“Son yıllarda halk cumhuriyet bayramlarına çok az ilgi göstermiştir. Çünkü başlangıç yıllarında genel ulusa hitap eden, onun duygularını sömüren cumhuriyet, şimdi çırılçıplak bir tekel cumhuriyetidir. Halk ilk defa bu cumhuriyetin hiç de kendi umutlarıyla, çıkarlarıyla ve kendisiyle ilişkisi olmadığını görmüştür.”

Arnavut devşirmesi, Bulgar devşirmesidir. Hepsi de yedi yaşından itibaren Yeniçeri Ocağı'nda Türkleştirilirler. Yoksa bunların öyle gerçek bir Türklükle ilişkisi yoktur. Bunların sayısı ve gücü de fazladır. Osmanlı İmparatorluğu yıkılırken hepsi işsiz, güçsüz kalır. Üstelik Balkanlar'dan da sürülürler, çünkü oranın halkları uyanır. Böylece hepsi İstanbul'a, İstanbul'dan sonra da Ankara'ya üşüşürler. İşte bu halk hareketlerinin (birçok Kürt ve Anadolu halk hareketi var) hepsine gericilik damgasını basarlar. Aslında kendileri için bir cumhuriyet oluşturmak isterler.

İşte bu Anadolu'da, özellikle Ankara'da ilan edilen cumhuriyeti iyi tanımlamak gerekiyor. Düşünecek olursak, bunlar geldiklerinde aslında halkın hareketi vardır, hem de emperyalist devletlere karşı bir hareketir. Bir Maraş'ta, Antep'te, Urfa'da zaten başkaldırı söz konusudur. Yine Erzurum'da, Karadeniz'de, Toroslar'da, hatta Batı Anadolu'da da hareketler vardır. Bunlar gerici hareketler, ayaklanmalar diye tabir ediliyor ama, gerçekte ise biraz daha gelişselerdi farklı sonuçlar ortaya çıkabilirdi. Bir de bilinçli komünist hareket vardır. Ekim Devrimi'nin etkileri çok çapıcı bir biçimde yansımaktadır. Bir “Yeşil Ordu” oldukça gelişme kaydediyordu ve hatta taburlara kadar varan (genel Anadolu hareketliliği içinde) örgütlemelere gidebiliyordu. M. Kemal bunların hepsini bastırmanın adıdır.

Yine emperyalizm, Yunan işgalini teşvik eder. Halbuki o da bir emperyalist oyundur. Hiç de Yunan halkına hayırlı, yararlı olmadığı halde, sırf Anadolu'daki hakimiyetini sağlamasu da budur.

Biraz daha geriye uzanırsak, Türk egemen sınıfı feodalizmin gerilemesiyle birlikte İslam taklitçiliğini bırakıp, Batı taklitçiliğine soyunurken, aslında bir figüran olmaktan öteye rol oynamayacağının bilincindedir. Tanzimat, 1. ve 2. Meşrutiyet, aslında tamamen bu sınıfın kendisini hem biraz burjuvalaşmaya dönüştürmek, hem de dağılmaktan kurtarmak için düzenlediği hareketlerdir.

Türk burjuvazisinin doğuşu gerici temeldedir ve yenilikçiliğe karşıdır

Dikkat edilirse, Avrupa'da tersi var. Avrupa'da burjuvazi yeni çıkıyor; ideoloji, politika ve ekonomi üretiyor. Tarihin yeni, egemen, uygar sınıfıdır. Buna karşılık Türk egemen sınıfı nasıldır? Feodaldir, Avrupa burjuvazisine karşıdır. Yine Osmanlı sultanlığı da böyle bir cumhuriyetçilik akımına karşıdır. O zaman ayakta kalmak için ne gerekiyor? Hem dönüşmek, hem dağılmayı önlemek gerekiyor. Osmanlı İmparatorluğu bünyesindeki yenilik hareketleri bu içeriği taşımaktadır. İdeologlarına bakalım; hepsi paşadır. Mustafa Reşit Paşa'dan tutalım Namık Kemal'e kadar hepsi paşa çocuğu ve devletin birer bürokratlarıdır. Zaten istedikleri şudur: “Biraz dönüşüm sağlayalım” diyorlar. Bunun verdiği rahatsızlıkları edebiyatla, bazı Jön Türk hareketleriyle bir öncülüğe kavuşturarak, kazasız belasız bir şekilde imparatorluk dağılmadan halletmek istiyorlar. Bunun herhangi bir devrimci dönüşüm değeri olmadığı açıktır. Hatta dönüşürken bile, halkı daha fazla baskı ve sömürü altına al-

Kemalist devrime, cumhuriyeti kuran burjuva kesimi olduğu için, burjuva devrimi de denilir. Şimdi nasıl bir devrim olduğuna bakalım ve kurdukları cumhuriyetin nasıl bir “devrimci cumhuriyet” olduğunu görelim.

Bu arada geçerken şunu da belirtelim ki; cumhuriyet tanım olarak halkın idaresi demektir. Yunanistan'da, yani ilkçağ Roması'nda, Yunan Yarımadası'nda, yine feodal dönemde ve hatta ortaçağda cumhuriyetler söz konusudur ve anlam taşımaktadırlar. Ama bunların en yaygın dönemi, burjuva cumhuriyetler dönemidir. Proletaryanın da böyle halk cumhuriyetlerini, sosyalist cumhuriyetleri kurmaya çaba harcadığını biliyoruz. En önemli deneyimi de halen bir sürü örneğinin bulunduğu Sovyet Cumhuriyetler Birliği deneyimidir. Geniş halk kalkışmalarının sonucu kurulan cumhuriyetlerdir. Bir padişaha, bir monarşiye bağlı olmayan, ya bir geniş halk kesiminin seçimiyle ya da egemen sınıfların, yine konsüller dediğimiz (ki Roma'da, Atina'da, ortaçağda böyledir) geniş bir aristokrat kesimin seçimiyle oluşan bir yönetimdir. Oldukça da tarihte iz bırakan ve hala da egemen olan yönetim biçimidir.

Türkiye'de uzun süren, bin yıllık bir geçmişi olan monarşi var. Türk egemen sınıfı daha doğar doğmaz mutlakiyetçidir (Selçuklulardan başlar, 20. yüzyılın başlarına kadar devam eder); hem de en gerici bir monarşiye sahiptir. Önce bunu tespit etmek gerekiyor. Çünkü doğduğu çağda gerek İran'daki, gerekse Ortadoğu ve Anadolu'daki yayılma dönemi, İslamiyetin en gerici tarzını yakaladığı dönemdir. Yine Avrupa'da kapitalizmin yükseldiği döneme denk gelen bir Osmanlı dönemi vardır. Nitekim bu da başlı başına tarihi açıdan gerici bir dönemi ifade eder. Dolayısıyla padişahları da çağı çoktan geçmiş dönem padişahları olacakları açıktır. Zaten öyledirler de. Türk cumhuriyetçiliği açısından da aynı değerlendirmeyi yapabiliriz.

Türk cumhuriyeti için “emperyalizmin sömürgeciliğine karşı ulusal kurtuluş temelinde kuruldu” diye söylenir. Aslında, M. Kemal'in öncülük ettiği hareket, olası bir Anadolu cumhuriyetine karşı yönelmiş bir harekettir. Anadolu'ya çıkarken, Vahdettin'den tamamen yetki almıştır. Ordu müfettişliği gibi en yetkili bir görevi devralmıştır. Eğer böyle bir yetki olmazsa M. Kemal'i öldürsen, Pera Palas'tan dışarı çıkmaz. Padişah yetkisi çok önemlidir. Bugün “Vahdettin'i ülkeden attık” deniliyor. Gerçekte ise Yavuz hırsız misali atılmıştır. Yine M. Kemal varlığını Vahdettin'e borçludur. Osmanlı paşasıdır ve zaten son ana kadar, “ben Vahdettin'e karşıyım” demez. Madem cumhuriyetçidir, kırk yaşına gelmiş bir general, niye tek bir cumhuriyetçilik kelimesini ağzından çıkarmaz. Hatta İttihat ve Terakki içinde bile adı hiç geçmez bir kişiliği vardır; siyasi bir eğilimi bile yoktur. Tümüyle iyi bir asker olarak geçinmeye çalışmıştır. Sultan Vahdettin bu yetkiyi verirken, onu, “siyasete hiç bulaşmamış, sultanın iradesine tamamen bağlı general” diye değerlendirir. Doğrusu da budur.

“M. Kemal aslında diktatörlük istiyor. Biraz Napolyon, Cromwel gibi eline güç geçmiş ve acımasız olmak zorunda. Nitekim, biraz burjuva veya eşraf anlamında da olsa, olası demokrasicilik yapacaksa bile onları da ortadan kaldırma gereğini duyar.”

Şunu söylemek istiyoruz: Bir padişah yetkisini, bir Osmanlı devlet yetkisini (ki bu da anti-cumhuriyetçidir, bağımlılıktır, halk karşıtlığıdır) alarak Anadolu'ya geçiyor. Verilen görev de şudur: “İsyanlar var, gidip bastıracaksın.” Anadolu isyanları çok gelişiyor. İngilizler bunu padişaha bildiriyor, padişah da bunu söylüyor ve o da kabul ediyor. Yani onun bağlı olduğu program ve örgütlenme, padişah programı ve örgütlenmesidir.

M. Kemal Anadolu'ya böyle geçti. 19 Mayıs'ta Samsun'a ayak bastı. Basarken de, hiçbir kurtuluş amacı ve düşüncesi yoktu. Tarih söylesin, eğer 19 Mayıs'tan bir gün önce, herhangi bir Anadolu kurtuluş planı varsa, herhangi bir arkadaşına bile gidip, “şu halk eylemini yapacağız, şöyle bir halk cumhuriyetini kuracağız” demişse yalancısı biz olalım. Ama hayır, söylememiştir. Nitekim o müfettişlik görevini dört dörtlük yerine getirmek için Samsun'a çıkmıştı. Fakat çıkarken şunu görür: Padişah, İstanbul'da kıstırılmıştır, rehinedir. Gelen haberler var (zaten müfettiştir, her yerden rapor alıyor), Anadolu halk ayaklanmaları gelişiyor; Antep, Maraş, Urfa, Koçgiri, Karadeniz ayaklanma halindedir. Yine Batı Anadolu'da ayaklanmalar vardır. Yani

padişahın o dönemdeki otoritesinin pek tutmayacağı çok açık ve büyük bir siyasi boşluk var. Bir general olarak bunu görmesi zor değildir. Sultan iradesinin artık Anadolu'da fazla etkili olabileceği düşünülemez, ama kalıntıları var. Birçok paşa, vali var ve güç de bunların elindedir. İsyanlar ise henüz örgütlü değil, örgüt sağlam bir ideolojik, örgütsel ifadeye kavuşmuş olmaktan uzaktır. Komünisti de, Yeşilcisi de, azınlığı da, varsa Ermenisi ve Rum'u da herhangi sağlıklı bir örgütlenmeden uzaktır. Halklar arası bir enternasyonalizm fazla yoktur. Zaten Sovyet örneği o dönemde gelişim halinde ve Anadolu'ya da yansıyor. Bu arada Mustafa Suphi'ler hazırlık yapıyorlar, fakat henüz Anadolu'ya ulaşmaktan uzaklar.

M. Kemal, bütün bunları iliklerine kadar hissederek görüyor. M. Kemal'in bir "paşalar grubu" var. Daha sonra hemen Amasya'ya giderler. Dört büyük paşa, orada durum değerlendirmesi yapar. Her şeyden önce kendi başlarına bir felaket geliyor. Paşalıkları zaten gitti gidecek, iktidarları gitti gidecek. Bu döneme kadar tutarlı bir milliyetçilikleri de söz konusu değildir. Kurtarmak istedikleri salt iktidar ve onun ifade ettiği çıkarlardır.

Bir tamim çıkarırlar. Amasya Tamimi, burjuva anlamda bile bir siyasi içeriğe, ulusal içeriğe sahip değildir. Derin iktidar endişeleriyle dolu bir perspektiftir. Şu durumu daha iyi kavramakta güçlük çekmezler: İsyanlar gelişebilir, özellikle Bolşevizm deneyimi kendileri için ciddi bir tehdittir. Bunu Türkiye Cumhuriyeti her zaman duymuştur ve şimdi de duymaktadır. Yine azınlıklar da, Kürtlük de ciddi bir tehdittir. Anadolu Türkmen isyanı da ciddi bir tehdittir. Bu durumda ne lazım? İşte kendilerine göre (daha sonra buna cumhuriyetçilik diyecekler) Kuvay-i Milliye diye bir kavram ortaya atılmıştır. Aslında bu kavram da M. Kemal'in değil, daha önce söz konusudur, ama ittihatçıların oldukça taklit ettikleri bir kavram.

M. Kemal komplocu ve ikiyüzlüdür

Dediğim gibi, Osmanlı askeri ve siyasi bürokrasisi işsiz kalıyor. İstanbul dışındakiler özellikle bir baş arıyorlar. Kolordu komutanları olsun, valiler olsun genel bey arıyorlar, tıpkı Anadolu beylerbeyi gibi. M. Kemal işte bunu tespit ediyor. Bakıyor, sultan kolay kolay İstanbul'dan öteye etkisini taşıramaz, isyanlar ise çok zayıftır. Geriye üçüncü yol, yani M. Kemal'in yolu kalıyor. Nedir bu yol? Osmanlı devlet enkazına dayanarak hızla, alelacele ve döneme göre Anadolu'da bir şoven burjuva ulusçuluk tutturulabilir. Özellikle eşraf takımı vardır ve bunlar Ermeni'den, Rum'dan oldukça korkuyorlar. Yine bir sürü subay, vali ve kaymakam artığı var. Bunlar neredeyse işsiz, çulsuz kalacaklar ve bir örgütlenmeye, dolayısıyla ideolojiye ihtiyaçları var. M. Kemal olanları hızla burjuva ulusçuluğunda birleştirmeyi kavramakta zorluk çekmez. Dikkat edilirse, son derece eklektik, aceleye gelmiş bir durum değerlendirmesidir; zaten bunu açıkça söyler. Bu temelde uydurma bir ideoloji, uydurma bir örgütlenme ve daha sonra uydurma bir cumhuriyet.

19 Mayıs 1919'dan itibaren altı ay Amasya, Sivas ve Erzurum'da geçer. Orada neyi görür? Ayakta kalan bir Kazım Karabekir kolordusunu görür. Yine Ermeni tehlikesini görür. Eşrafın bu konuda Ermeni malını, mülkünü gaspetme ve Ermeni'nin tekrar gelip elinden alma durumu var. İşte eşraf takımının Ermeni'ye karşı bir hareket arayışında olduğunu görür. Batı'da Rumların, Yunanistan'daki krallığın desteğiyle tehlikeli olma durumları vardır. Bu sesleri görür. En önemlisi de bir sürü valilik var ve onların çağrılarını görür. İlkin Erzurum Kongresi'ni, ardından Sivas Kongresi'ni yapar. Daha sonra batısını ve doğusunu birleştirdiği Ankara Kongresi'ni, yani TBMM'yi düşünür. Bunları tespit etmek zor değil. Durum değerlendirmesi yapıyor. 1. Kongre, 2. Kongre, ona Doğu'nun ne anlama geldiğini anlatıyor; Ermeni malına konan Kürt eşrafı var, ağası var, aşiret reisi var, Hamidiye Alayı artıkları var. Yine Ermeni malına, Karadeniz'de Rum malına el koymuş Türk eşrafı var, onların desteğini sağlamakta hiç güçlük çekmez. Zaten paşaların çoğuyla da ilişki kurar, valileri hemen bağlar ve hızla bunları bu kongre hareketleriyle Ankara'da toplar: İşte TBMM budur.

Bir taktisyen olarak, Yunan işgaline karşı güçlerini derleyip toparlamakta zorluk çekmez. Zaten Yunanlıların da Anadolu içlerine koşturulması, bir İngiliz oyunudur. M. Kemal'den önce padişahlığı tutturmak istiyor. M. Kemal de bunun önemli bir aletidir; "ayaklanmayı denetim altına almak için yollanmış, orada kalmıştır" diyor.

Çok ilginçtir; İngilizler daha erkenden M. Kemal'i destekleyen bir ülkedir. Lord Kingros, M. Kemal'i kaleme almıştır; hiç kimse onun kadar M. Kemal'i tanımlamamıştır. Ne kadar uşak, kapitalist, burjuva taklitçisi olduğunu görür. İttihatçılar veya Enver Paşa, Talat Paşa, Cemal Paşa kanadı biraz Almancı olduğu için, muhtemelen bunun onlara biraz karşıtlığı, kompleksliği var. Almanlara karşı da dünya çapındaki güçler İngiliz ve Fransızlardır. İngilizler savaştan en güçlü çıkanlardır. M. Kemal'in de en çok özendiği İngilizlerdir. İngilizler ise hemen "Vahdettin olmazsa, M. Kemal'le Anadolu'yu tutalım" derler ve daha 1921-22'de orada Bekir Sami ile bir dışişleri bakanlığı oluştururlar. Tamamen İngiliz yanlısı olan Bekir Sami İngiltere'ye yollanır. M. Kemal'in bütün arayışı, Bolşevikleri de öcü gibi göstererek, "eğer benim iktidarımı (siz "krallığım" diye anlayın) tanımazsanız, Vahdettin yerine benim egemenliğimi kabullenmezseniz, ben Bolşeviklerle ilişki kuracağım" diyor. Bolşeviklerle ilişkileri sürekli böyle göz kırpma, cilveli bir kadının veya kendini bu anlamda pazarlığa çıkarmak isteyenin davranışları gibidir. Bolşeviklerle flörtü var ve hep İngilizlere karşı, "sen beni kabul etmezsen, ona varacağım" der. Nitekim Lenin'le mektuplaşır, Mustafa Suphi'yi bile çağırır. Daha 1920'de İngilizler gereken dersi almışlardır, bu adamın kimliğini biraz tanımışlardır. Ne kadar özsüz olduğunu, Bolşeviklerle ilişkilerinin ne kadar sahte olduğunu kavramakta güçlük çekmezler. Ve hızla onu Vahdettin'in yerine geçirmeye çalışırlar. Taze bir güçtür ve bunun yararı uzun vadede daha anlamlıdır. Aslında İngilizler, isteseler Yunanlıları ileri sürebilirler; hatta Vahdettin'in sadık güçlerini kullanabilirler. Ayrıca Kürt isyanları var (bir başı Malatya'ya kadar uzanır), isteseler Arabistan'da Lawrence'in yaptığı gibi bir Kürt isyanını da kolay düzenleyebilirler. Ama Lawrence'le yazışmaları şunu gösteriyor: "Kürt isyanından elini çek" veya "M. Kemal'i kazanmak üzereyiz, daha fazla sıkıştırıp, ikinci Arabistan yaratmaya gerek yok, destekle" diyorlar. Daha 1921-22'lerde M. Kemal'e destek gelişiyor ve İngilizler sırf M. Kemal'i tehdit etmek için bir-iki subayını Kürtler arasında dolaştırırlar ve "eğer bize gelmezsen halkı ayaklandırırız" derler. Zaten Rumları, Yunanlıları ileri sürmüş, mahvetmişlerdir. Türklere "biz Yunanlıları desteklemeyeceğiz" derler. Nitekim desteği yarıda bırakırlar. M. Kemal ise elbette ki buna çoktan razıdır. Ermeni halkını da, Rum halkını da, Kürt halkını da, hatta Vahdettin'i de ve Anadolu isyanlarını da böyle bırakırken, öncelikle bir tehdit aracı gibi kullanmak ister. M. Kemal öncülüğü tam elde ettikten sonra bırakır ve 1923'te cumhuriyet ilan edildiğinde, dört dörtlük İngiliz yanlısı bir cumhuriyettir. Kapitalizmi tercih etmiştir; anti-Bolşeviktir, anti-Kürttür, anti-halkçıdır ve bu temelde hızla bir güç toparlaması söz konusudur.

Çok önemlidir; altıyüz yıllık bir imparatorluk geleneği aşılacaksa, var olan isyanlar ezilecekse, bunun için ne lazım? Hızla Batı yandaşı, İngiliz yandaşı olmaya gerek vardır. Nitekim bütün o taklitçiliği de bunun ürünüdür. M. Kemal'in temposunu da yine bu belirler. Bu çıkış dönemi mutlaka bir şeyler kurtarmak zorundadır. Bir diktatörlüğünü, bir günde cumhuriyet ilan edişini, bu tarihi temel gerçeklik belirler.

Şu soruya cevap vermiş oluyoruz:

> ***"Süleyman Demirel, Kenan Evren Yugoslav göçmenidir, M. Kemal Selanik göçmenidir. Bunların hepsi de dönmedir. Ne malum, kültürel kimlikleriyle farklı bir ulusal kaynaktan olmadıkları; büyük ihtimalle öyledirler. Ulusal, dinsel, sosyal kaynakları farklı olabilir. Farklı oldukları için Anadolu halkına karşı da bu kadar şoven, zalim, faşist olabiliyorlar."***

Neden uzun siyasi bir temeli yok? Neden bir ideolojik-örgütsel çabası fazla görülmüyor da, "Arkadaşlar, yarın cumhuriyeti ilan edeceğiz, hazırlanın" diyor?

Sanıyorum ortaya koyduklarımızla biraz açıklık kazandırdık. M. Kemal'in padişaha bir emir kulu olma durumu var. Eğer koşullar elverse veya biraz sultanın lehinde gözükse, cumhuriyetin ilanı şurada kalsın, padişahlık otoritesini yayacak. Cumhuriyeti düşünmesine gerek yok veya öyle bir düşüncesinin doğal olarak olmaması gerekir; nitekim yoktur.

Bu halkın cumhuriyeti değil, tek kişinin imparatorluğudur

"M. Kemal İstanbul'da Pera Palas'ta veya Şişli'de bir dairede bir tane arkadaşına söylemiş ve onu da yüreğinde saklamış" diye hikaye uydurulur. Belki de "arkadaşlar, bir gün biz cumhuriyeti kuracağız" dediği de yalandır. Bunun herhangi bir belgesel değeri yok. Sözde birisinin kulağına fısıldamıştır. Aslında büyük ihtimalle tarihi temel yaratmak için bu uydurmalara başvuruluyor. Aslında padişahın dört dörtlük bir emir eridir, adeta yaveridir. Bir yıl boyunca onunla çalışır. Zaten altı ay içinde kesinlikle padişahla ilişkisini kesmemiştir. Padişahla ne zaman ilişkisini keser? Anadolu'da artık yeni bir iktidarın şekilleneceği anlaşıldıktan sonra, 1921'de keser. Ve padişahlığın kurumlarını halklara bağlamaya çalışır. Ancak bunu sağlama aldıktan sonra ilişkiyi keser.

Yine isyanların ezilmesi hikayesi çok ilginçtir. Bir Çerkez Ethem deneyimi bile çok öğreticidir. Başlangıçta Çerkez Ethem'i, hatta Kürt eşrafını bile kullanır. Bunların hepsi taktiktir. Halen Türk sağcılığında da, solculuğunda da bu var; taktik uğruna kullanmayacakları hiçbir şey yoktur. Bu kemalizmin ta kendisidir.

M. Kemal'i anlıyoruz da, ondan sonrasına anlam vermekte güçlük çekiyoruz. M. Kemal tarihi anlamda bunu yapmak zorundadır. Kendi iktidar anlayışına cevap vermek için herkesi kullanır. Gerekirse ezer ve kendi diktasını kurar. Nitekim kendisine omuzdaşlık eden paşaları bile ezer. Örneğin Kazım Karabekir olmazsa Erzurum'a ayak bile basamaz, yine Sivas'a ayak basması da imkansızdır. Bir Ali Fuat Cebesoy olmazsa Ankara'ya ulaşamaz. Bir Çerkez Ethem olmazsa hiçbir isyanın karşısında adım atamaz. İşte bütün bu güçleri kullanır. Cebesoy ordu ko-

> ***"Cumhuriyetçilik sizi temel insani özelliklerden koparmıştır. Yalnız Kürt'ü değil, ondan daha fazla Türk'ü de koparmıştır. Sağlıklı düşünen bir Türk aydını var mıdır? Türk aydını diye bir kavramdan bahsedebilir miyiz? Eğer bahsedeceksek, bir Türk aydınının temel özellikleri neler olmalıdır?"***

Devamı 27. sayfada

5. KONGRE'YE YÖNELİK KISA PERSPEKTİFLER

Parti çizgisinde askerileşme, ne kadar gecikmeli de olsa en temel devrimci başarıyı belirleyen bir gelişmedir. PKK gerçekliğinde başlangıçtan günümüze kadar ve nihai zafere dek esas davranılması gereken husus, doğru, yeterli bir militan askeri kişiliği kendinde başlatabilmektir. Bunun pratik yaşamla bağını kurmak, esasta başarıyı yaratacak tarzı yakalayabilmek, onunla yürüyebilmek, onunla yaşayabilmek, en temel husustur. Bu, öneminden hiçbir şey yitirmediği gibi eğer kesin bir başarıdan bahsetmek istiyorsak, kendimizde uygulamak istiyorsak, yapılması gereken askerleşme gerçeğimizi felsefede, ruhta, günlük yaşamda bütünüyle temsil edebilme gücünü gösterebilmektir.

Ne yazık ki en az anlaşılan husus budur. PKK'de gelişen ideolojik, teorik güçlenmenin çok katı bir pratikle birlikte iç içe olması, bunun önünü açması, bu konuda en büyük yoğunlaşmayı yaşaması gerekirken, böyle bir tutuma gelinmemektedir. Teoride lafazanlık, pratikte köylülük, en ilkesiz, en donanımsız, felsefesiz, moralsiz, en askeri dışı bir tutumla yaşamaya çalışmak, kendinize de, partiye de yapabileceğiniz en büyük kötülük olmuştur. Bu konuda o kadar size öfkeleniyorum ki, sizi o kadar suçluyorum ki, eğer gerçekten karşımızda bir düşman gerçeği olmasaydı, sizi silip süpürmek işten bile değildi. Bu kadar temel gerçeklikle oynamak, bu kadar askerleşme imkanlarını çarçur etmek, tarihin bu kadar başarı kazanan yöntemiyle çok düşkünce oynamak sandığınızdan daha fazla bizimle oynamak olur.

Bunun neden ve nasılını anlıyoruz. Ordulaşmayla bu kadar oynamak olmaz, gaflet bu kadar olmaz. Fakat bu tutum en özlü çalışmamıza dayatıldı.

Parti silahına bu kadar ucuz sarılmak, gerillalaşmak isteyip de gerekleriyle kendini donatmamak, çok rahatlıkla verilebilecek bir mücadeleyi geliştirmemek, gerçekten hangi kişiliğe yaraşabilir? Bunu nasıl kişiliğinize yakıştırıyorsunuz, şaşırmamak mümkün değildir. Bir hayvanlar alemine bakıldığında, mücadele sanatının nasıl geliştiğini, her hayvanın nasıl savaştığını görmek işten bile değilken, bu kadar savaşım gerçekleriyle oynamayı nasıl kabul ettiğinize ben hala şaşıyorum. Bir askeri adımın atılmasından tutalım bir askeri morale kadar, bir küçük dağ parçasını tutmaktan tutalım bir eylem düzenlemeye kadar, bunları siz nasıl ele aldınız? İşte utanmazlık dediğimiz nokta burasıdır. Bu bir yerde köylülük bile değil. Köylülüğü az çok iyi eğitip örgütledin mi mükemmel orduları savaştırmaya yeterlidir. Türk jandarma düzeni desem, o da değildir. Çünkü Türk ordu çizgisi bir anlamda çok gelişkindir. Sizinkinin ne olduğu belli değil.

İdeolojik-politik birlikteliği yakalayamamak bunda etkili olabilir. Amaç yoğunluğunu göstermemekle ilişkisi olabilir. Yine devrimci yaşam gücünü göstermekle ilişkisi vardır. Siyasi olmayan, çok dar ele alan, yetişme tarzından kaynaklanan çok yanlış anlayışlarını yaşamanıza, parti etrafında çok provokatif kişiliklerin etkisinde kalmanıza, yine yönetim yetmezliğiyle uzlaşmanıza, en önemlisi de çok sakat parti ve onun silahlı mücadele anlayışına sahip olmanıza, bireyci davranmanıza, silaha çok yanlış sarılmanıza neden olan budur. Yanlış üstüne yanlış, hata üstüne hata, yetersizlik üstüne yetersizlik yaklaşımı dahilinde kendinizi tutmanız askerileşmenin çok gerisinde kalmanıza yol açan nedenlerdir.

> **“5. Kongremize doğru giderken, örgütsel önderlik denilebilir ki en iddialı, en sonuç alıcı bir konuma ulaşmıştır. Çok yönlü alınan tedbirler, ulaştırılan çözümler, eğitim imkanları, yine güncel pratik örgütsel önderliğin başarı şansını hiçbir dönemle kıyaslanmayacak bir biçimde artırmıştır.”**

Bunu yadırgamıyorum. Çünkü askerleşmek çok zor bir olaydır. Özellikle halk ordusu askeri olmak kolay değildir. Kürdistan somutunda hep düşman için asker olan, sıra kendisine geldi mi ihanetten başka bir şey düşünmeyen bir ortamın içinden gelmiş kişiliği daha iyi tanımlamaya, izah etmeye ihtiyaç vardır.

Her şeye rağmen bunlar aşılamayacak hususlar değildir. Gerek katılımda, gerekse partinin ideolojik-politik düzeyini yakalamada içine girilen hata ve eksiklik dolu yaklaşımlar, feci sonuçlarını askerileşmede ortaya çıkarmaktadır. Askerileşmenin eğitim üstüne eğitimin istediğini biliyoruz. Hastalıklardan kendini arındırmanın çok gerekli olduğunu da biliyoruz. Ama neredeyse eğitimin gerekli olmadığını söyleyecek kadar geri olan tutumlar sergileniyor. Bunun da nedeni çok köklüdür.

Evet, geçmiş askerileşme pratiğini düşünüyorum da, bir yandan kahramanlık derecesinde direnmeler, diğer yandan askeri çizginin gerekleriyle oynamalar... Bunun başka bir halkın, bir ulusun tarihinde görüldüğünü sanmıyorum. Çok rahatlıkla kendinizi yaşar gibi gösteriyorsunuz. Ben buna ukalalık, küstahlık diyorum. Ne sanıyorsunuz siyasi çizgi, askeri çizgi gerçekliğini? Nasıl sıkılmıyorsunuz içinizde? Bunu sık sık tekrarlıyorum.

PKK tarihi bize şunu gösteriyor: Parti çizgisine gelenler, önemli aşamalarda rolünü oynayanlardır. Mazlum gibi, Hayri gibi çizgiyi örgütsel temelde götürmeye çalışanlar, dönemin en parlak, en sonuç alıcı çalışmasını yapan yardımcı arkadaşlardır. Çok iyi biliyoruz ki, bu arkadaşlarımız, partinin ideolojik-politik çizgisinde güçlü oldukları gibi örgütlenmeye de en iyi gelen arkadaşlardır. Onların yeri tarihimizde gerçekten çok anlamlıdır. Nitekim en büyük direnişleri de onlar gösterdiler. PKK'nin örgütsel çekirdeğini biraz da bu arkadaşlar teşkil ediyordu. Mazlum, Hayri, Kemal vd. bazı arkadaşlar örgütün taşıyıcı gücüydüler. Neden? Partinin örgütsel hattına en itirazsız, en canı gönülden katılıyorlardı da ondan.

Buna gelmeyenler de vardı. Kimdi bunlar? Yarı feodal, küçük-burjuva öğelerdi. Daha o zamandan kendilerini açığa çıkarmışlardı. Üç ay yürüdüler, ardından belli yol duraklarında kalıp gittiler. Örgütlenme ve disiplin bunların canını sıkıyordu. Basit, sınıfsal gerçeklik onları böyle ortaya çıkarıyordu.

En kahramanca direnişleri, PKK örgütüne bağlı olan arkadaşlar sergiledi. Örneğin bir Hayri, “PKK örgütünden vazgeçemeyiz” diyerek, ölüm orucunu başlattı. Onlardan istenen, PKK'nin örgütsel varlığından uzak durmaktı. Aslında uzak dursalardı, onlara her türlü bireysel yaşam olanağı sunulurdu. Bazı provokatörler vardı. Daha sonra bunlarla savaştık. Hala vardırlar. Bunlar daha o dönemde zindanda örgütlenmeye gelmeyen kişiliklerdir. Benim en büyük savaşımım bunlara karşı oldu. En son çıkan provokatörler, PKK örgütlenmesiyle en çok oynayanlardır. İçeride arkadaşların örgütlülüğüyle en çok bunlar oynuyorlar. İncelenirse bu tiplerin en temel olarak oynadıkları gerçeklik örgütsel çizgidir.

Daha sonra dağ pratiğine baktığımızda, parti örgütsel ilkesine gelmeyenler en büyük tehlikeyi teşkil ettiler. Aslında bir bütündür, ayrılamaz. Her sahada örgütlenmeye gelenler esas başarıyı teşkil ederken, örgütlenmeye gelmeyenler ise esas zararı verenlerdir.

Hatırlıyoruz; yurt dışına çıkışta, 15 Ağustos Atılımı hazırlık çalışmalarında, 1. Konferans ve 2. Kongre süreçlerinde neyle karşılaştık? Bunların örgütselliğe gelmeme tutumlarıyla. Bu yıllar aslında örgütsel çizgiyi geliştirme yıllarıydı. Örgütsel çizgiyi geliştirdikçe, bu tiplerin dayatmaları arttı. Bütün çabaları PKK'ye karşı gelişti. PKK'nin örgütsel hattına en kapsamlı dayatmayı bu dönemde gördük. Bu tip, PKK'nin ideolojik-politik lafazanlığını yapıyor ve başta kalmak istiyor. Ama örgütsel çalışmalar söz konusu oldu mu (bu eğitimdir, propagandadır, kadro örgütlenmesidir), buna hayır diyor. Bu çok tehlikeli bir sapmaya yol açıyordu. Nedir bu? PKK'nin örgütsel gerçekliğini bozma, bu yönlü ne kadar çekirdek sağlamlığı varsa dağıtma, yerine kendi ahbap-çavuş tarzını geçirme... Hepsi birkaç özelliği alıyor ve yaşama hakkını veriyor. Sonuç parti aleyhine oluyor, örgütsel çekirdeğin aşınmasına yol açıyor. Bu, bir sürü çabalarımızın boşa çıkarılmasıdır.

Bu yıllarda biz kadro hazırlamak isterken, bunlar engellemeye çalıştılar. İlk defa örgütsel çalışmanın bunlar tarafından büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakıldığını gördük. Her ne kadar ideoloji ve politikaya evet diyorlarsa da, örgütlenmeye hayır diyorlardı. Zaten örgütlenmeye evet demeleri, proleterleşmeleri, emek sahibi olmaları demektir. Lafazanlığa geldi mi herkesten daha çok öne atılıyorlar, ama pratikte geriye çekiliyorlar. Kendilerini katmıyorlar. Çünkü tüm gücünü katmak, kendini tümden mücadeleye adamak demektir. Ama kendi kişiliğini başka türlü ortaya koyuyor. Kendi sınıfı için çalışıyor. Nesi varsa onun için yapıyor. Bunlar için partiye katılmıştır. Adam aileci, adam bölgeci, adam inkarcı; ne diye senin temel ulusal örgütlenme talebine cevap versin! Çünkü onun gerçeği de bununla tezat teşkil ediyor.

Bu dönemde kendimizi büyük bir çizgi savaşımıyla karşı karşıya bulduk. Burada şunu gördük: PKK çizgisi uygulansa oldukça başarılı sonuçlar ortaya çıkaracak. Neredeyse bu iç savaşım dıştaki mücadeleye büyük engel teşkil edecek. Bunlara kalsaydı, düşmana karşı tek bir adım bile atamazdık. Mücadele bu nedenle içte yoğunlaştırıldı.

1980'lere kadar dışımızdaki milliyetçi, reformist, feodal kesimlere karşı ideolojik-politik mücadele verildi. Amaç bunları ulusal kurtuluşçuluk önünde engel olmaktan çıkarmaktı. 1980'lere kadar bunu başardık. Bu bir çizgi savaşımıydı.

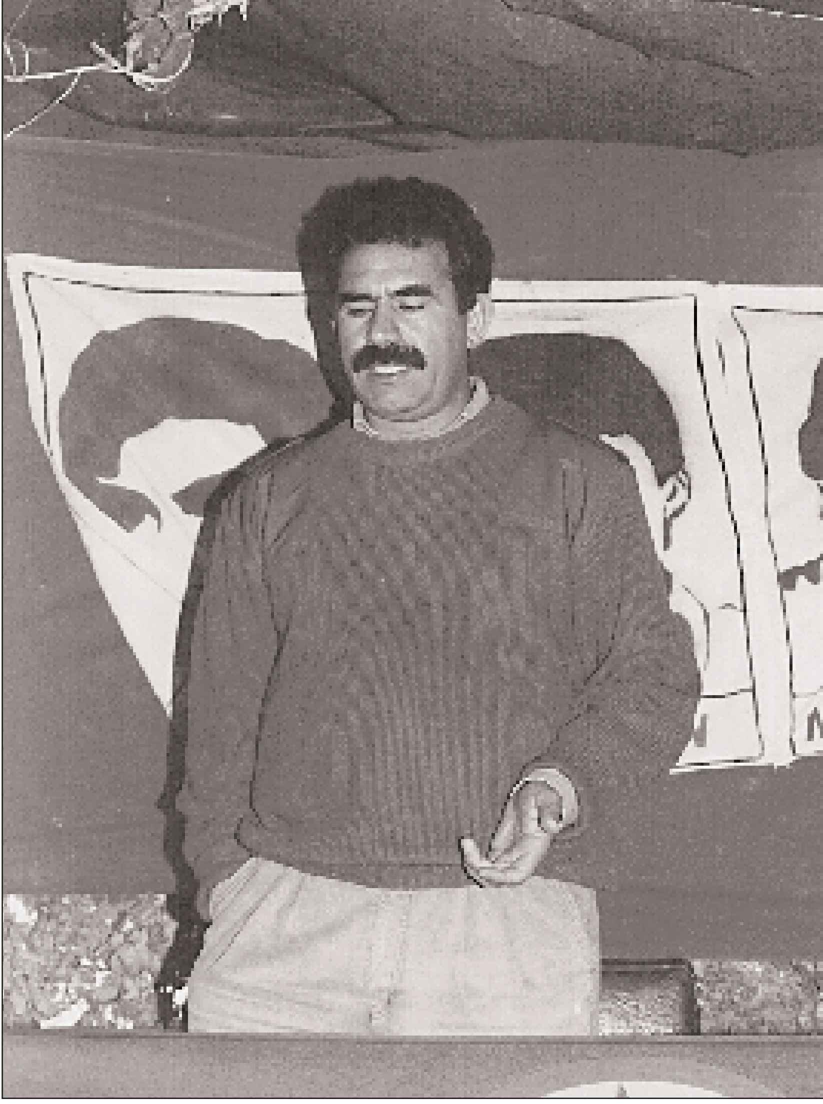
Bu süreçten sonra içe doğru sınıf savaşımını yaşadık. Aslında başlangıçta bu sınıfın etkileri vardı. Fakat ağırlık dışarıya vermiştik. Dışarıya ağırlık verirken, içtekiyle fazla uğraşamamıştık.

Dikkat edilirse bunlar, büyük bir muğlaklıkla, büyük bir çizgi bozmayla, kadro üzerinde oynama ve çekiştirmeyle sonuç almak istediler. Bu provokatörlerin kişiliğinde kendini büyük bir açıklıkla ele verdi.

Bunlara karşı sınıf savaşımının anlamı şuydu: Ya bunların sınıf çizgisi PKK'yi birkaç parçaya bölecekti, ya da bizim birlik çizgimiz, örgütsel yoğunlaşmamızı başarıya ulaştıracaktı. Kıyamet buradan kopuyor. İster bilinçli, ister bilinçsiz olsun, bunların gerçekliği böyleydi. Bu ideolojik, politik, örgütsel birliği reddetmekti.

3. Kongre sürecine gelirken, kapsamlı çözümlemeler yapma ihtiyacı bundan doğdu. Kimdir bunlar? Neden böyle yapıyorlar? PKK'ye ne yapmak

istiyorlar? Bu soruları sorduk. Sonuçta bilindiği gibi maskeleri düştü. Hiç çalışmadan PKK mirası üzerinde hanedanlık taslayanların, çok ucuz dünyalar kurmak isteyenlerin az olmadığı anlaşıldı. Tabii bu aynı zamanda bir hesap sorma, yargılama dönemiydi. Gerekenler yapıldı. Böylelikle PKK'nin örgütsel hattı daha iyi işlemeye başladı. Özellikle 1982 kongresi sonrasında örgütsel işleyişe gelememe, çizgi üzerine hesap kurma sahiplerini açığa çıkardığımız gibi, ıslah olacaklarsa ıslah etme, olmayacaklarsa tasfiye etme gibi bir süreci başardık ve başarıyla da çözüme doğru götürdük. Bu süreç, parti tarihimizde böyle önemli bir durağı teşkil ediyordu. Örgütsel çizgiye gelmede çok iddialı ve çok şiddetli bir çizgi savaşımının verildiği bir süreç oldu.

Bunlar yaşamlarıyla, davranışlarıyla bir tarz dayatmışlardı. Hatta komploya kadar gitmişlerdi. Ellerinden ne gelmişse onu yapmışlardı. Fakat biz bunlara bu fırsatı vermedik. Çoğu bulunduğu yerde örgütü işlemez hale getirerek, iyi niyetli arkadaşlar üzerinde oynayarak, kaçırtarak, hatta intihara sürükleyerek, yine ahbap-çavuşluk geliştirerek, dar-mahalli-keyfi tutumları esas alarak müthiş karşılık verdiler.

Bu anlamda daha sonraki süreç de bir örgütsel derinleşme sürecidir. Dikkat edilirse, biz örgütsel yönetim çizgisini ne kadar derinleştiriyorsak, buna karşılık bunların tepkileri de bir o kadar artıyor. Özellikle bu yıllar temel silahlı savaşım yıllarıydı. Bu sefer silahlı savaşımda parti öncülüğüne gelememe, parti öncülüğünü yerle bir etme anlayışları gelişti. Partinin önderlik çizgisi, partinin örgütsel yönetiminin gelişmesi, bunların askeri sahada yaptıkları saptırmayla boşa çıktı. Parti bütünüyle öncü olmaktan çıkarıldı. Silahı gönderen ben, parayı gönderen ben, ulusal-siyasal etkiyi yaratan ben, ama parti öncülüğünü dışlayan, bir tarafa bırakan birkaç savaş ağası... Partiyi ülkeye taşırdığımızda, hatta Avrupa da da bütün sahalara taşırdığımızda, bunlarda hızla gelişen büyük bir üzerine konma, tasarrufçuluk yapma, zorbela yarattığımız imkanlar üzerinde yaşama tutumu dayatıldı. Başını kessen bu tutumlardan vazgeçiremezsin. Zaten "bir günlük paşalık bizim için yeter; keyfimizce PKK ile oynarız yeter" diyorlardı. Yaşam anlayışları, felsefeleri böyledir. Çok da gözükara olmuşlar. Eskiden kelle koltukta bir vurgun yapıyorsa, şimdi olmuş örgüt ağası! İstediği kadar insanla oynuyor, istediği kadar parayla oynuyor. Şimdi bu kişilik ne yapar? Bütünüyle parti dışılık yapar; parti umurunda bile olmaz.

Tüm gücümüzle partiyi silahlı savaşıma hazırladık. Bir baktık ki parti parti olmaktan çıkarılmıştır. Bunun üzerine habire çözümlemeleri derinleştirdik, kadroları eğittik. Hemen her yıl çözümlemeler geliştirdik, kadro eğitimini derinleştirdik. Başka türlü milim yol alamazsın. Çünkü karşı kuvvet de o kadar gelişiyor. Sen ne kadar partileşme, örgütleşme, parti öncülüğü diyorsan, o da o kadar parti dışılık, örgüt dışılık, bireycilik ve ağalık dayatıyor. Bu anlamda büyük bir çizgi savaşımıyla kendi kendimizi buluyoruz.

1990'lara geldiğimizde, bunların en değme kontraları bile geride bıraktığını gördük. Aslında bir bakıma bunların ajan olup olmadıklarını sormaya bile gerek yok. Çünkü bu, umurlarında bile değil. En değme ajanın bile bunlar kadar tahripkar olacağını düşünmek mümkün değildir. Tabii bunun nedenleri vardır: Yeni bir sınıfsal önderlik gelişiyor. Dışımızdaki diğer bütün önderlikler iflas etmiştir. Bizim muhtemelen başarılı olacağımız ortaya çıkmıştır. Bu nedenle amansız saldırıya geçiyorlar. "Biz de bir tutum, bir kişilik sahibiyiz" diyorlar. Parti içinde nasıl bir tutum sahibi oluyorsun? İşte, hırsızlıkla.

Biliniyor, bu yıllarda büyük direnmeler yaşandı. Şimdi bu direnmelerle birlikte bir inkar ortaya çıkar. Saldırı bu direnmelere ve imkanlaradır. Kürt diyalektiğinde burayı çok iyi görmek gerekir. Adam yüzyıllardan beri hiç iktidarlaşmamıştır. PKK'nin iktidarlaşması ortaya çıkıyor. Maddi ve manevi zenginlik ortaya çıkıyor. Bizimki de aç-yoksul; ideoloji ve bilinç yoksulu. PKK'de verilen imkandan kendine göre bir üslup, kendine göre tarz ve tempo seçersen, bu kabul edilebilir mi? Bu, silik Kürt kişiliğinin özgürlük anlayışının düzeyiyle bağlantılıdır. Zaten çok geridir. İdeolojik, siyasal, sosyal, ulusal bir bilinci yok. Eğitimle değiştirmek istediğimiz sosyalist Kürt tipinin çok dışında bir yapısı var.

Biz bu yıllarda gerçek sınıf öncülüğünü, gerçek örgüt ölçülerini dayatıyoruz. İflah olmayan tiple, bu çatışıyor. İyi niyetli olup olmamaları da önemli değildir. Bazıları da çok tehlikeli oluyorlar. Tepede oynamak istiyorlar. Bizim önderlik gerçeğini kendine göre sağ yorumluyor, ahbap-çavuşça yorumluyor, ilahça yorumluyor, köylü tarzıyla yorumluyor, aydın tarzıyla yorumluyor, inkarcı yorumluyor. Ve "benim için önderlik budur" diyor. Önderlik tarzının bu olmadığını söylüyoruz, o kendi tutumunda ısrar ediyor. Sonuç yine savaşımın derinleştirilmesidir.

Bunlar 1990'da yapılan 4. Kongremizde neredeyse kendilerini başarılı olacak kadar ağır sandılar. Parti tarihinden biliyoruz; PKK'nin bütün temel zirveleri bunlar tarafından "ele geçirilecek" zirveler olarak görülür.

Kuruluş kongremizde zaten her biri bir baştır diyelim. Öyle önderliği tanıma gibi bir durumları söz konusu değil. 2. Kongremize gittiğimizde bunlar tam koalisyon örgütüne gitmek istiyorlar. Provokasyonun başı zaten "gelin koalisyon yapalım" diyor. Yani "sen benim kişiliğimi olduğu gibi kabul et" anlayışı. Kişiliği, anlayışı nedir? Daha sonra ortaya çıktığı gibi, bu TC kişiliği ve anlayışıdır. TC nasıl istiyorsa PKK öyle yerin dibine batmalı! Daha o zamandan bizi bir işbirlikçiliğe çekmek istiyor. "Seni örgütlendirmeyeceğiz" dayatmasında bulunuyorlar. Örgütsel tecrübem gittikçe geliştiği için, bunların da partinin örgütsel yapısını dağıtmak istediklerinden emin olduğum için sürekli kadro eğitimine yüklenerek, çekirdekleşmesini sürekli gündemde tutarak bunların tehlikesini bertaraf ettim.

Bunlar için bu zirveler neredeyse saldırı karargahlarıydı. O zaman baş provokatör, "kadroların dörtte üçü bizim etkimiz altında" diyordu. Nasıl etki altında? Geri özelliklerini kullanarak, ahbap-çavuş yöntemleriyle işte "beni seçerseniz veya benim etrafımda toplanırsanız, ben size şerbet-şeker veririm" diyerek etkilemeye çalışıyor. Adını da şerbetçi koymuş. Dili şerbetçi birisi. Maalesef biz bu zor yıllarda şerbetçi olmadık. Zor yıllar kan-ter içinde çaba ister. Ama provokatör şerbet sunuyor; "gelin Avrupa'ya dilediğiniz gibi yaşayın" diyor. Zaten kadroların çoğu sıkışmış, ufak bir ilgiyle hepsini etkileyebilirsin. Provokatör buna göre planlarını kuruyor. Yaptığı hesaba göre, yapının dörtte üçü onun yanındaymış. Yine şartı vardı. "Gizli oylama ile kimin kimden olduğu bilinmesin. Tabii ben dinlemek bile istemedim" diyor. Partide böyle koalisyon olur mu, partide böyle sonuç almak olur mu? Gafil olunsaydı, belki biraz sonuca giderdi. Ama doğru örgüt ilkesini dayattık. İdeolojik-politik birlik esastır; hiç kimseye ayrıcalık tanınamaz, dedik ve sonuç aldık. Baktık bu ortada yok. Çünkü hesapları kadroların gafleti, benim de saflığım üzerine kurulmuştu. Saf olmadığımı, kadroların gafletini kullanamayacaklarını görünce tüydüler.

"Şu anda Kürdistan'da savaş bıçak gibidir. Dağ dağ, taş taş, insan insan, aile aile, kabile kabile ya düşmanla ya da PKK ile olur. Layıkıyla PKK ile olursan, savaşıp kurtulursun."

3. Kongre'ye gelince yine kendilerini çok kurnaz sanıyorlardı. Görünüşte birbirlerine karşı olanlar, bir bakıyorsun ki aynı telden çalıp bu sefer de "zor süreç, 15 Ağustos'un yarattığı ağır sorunlar aşılamaz, kadrolar zaten bıkmış ve çözüm gücü olamıyorlar, onlara verilecek ucuz bir iştir, bu örgüt veya bu silahlı savaş yürümez" anlayışıyla muğlaklık geliştirdiler. Ardından "kişinin durumuna göre bir ucuz kurtuluş yolu olsun" dediler. Yine ahbap-çavuş yöntemleri, yine bireysel etki altına almalar, yine bizim zorluklarımızı kullanma var. Tabii bu konuda bir adım daha ileri attık ve maskelerini düşürdük.

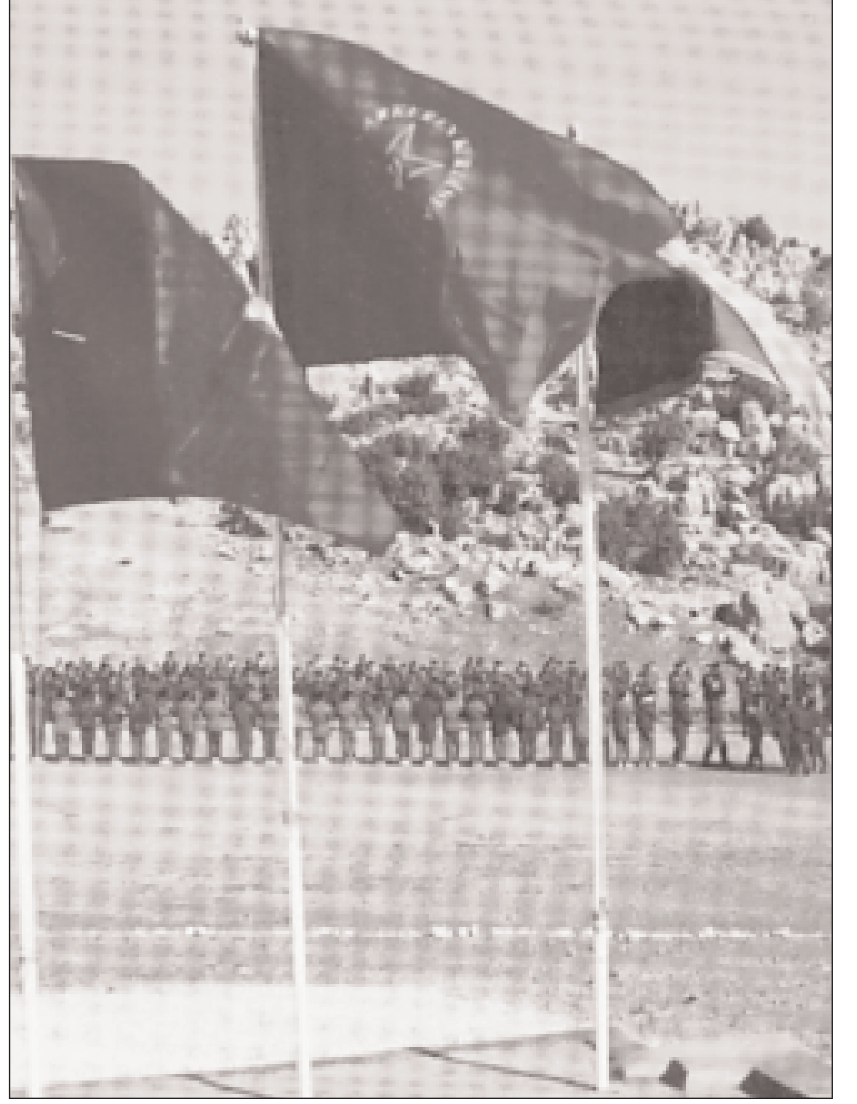
Bilindiği gibi bu süreçte bunların saldırılarını boşa çıkardık. Yoksa kendilerini rahatlıkla sonuca gideceklerini sanıyorlardı.

4. Kongremiz aynı durumla karşı karşıya geldi. En güçlendirdiğimiz, en yardımcı olduğumuz, bir bakıyorsun ki bizim iyi niyetimizi, kadroların gafletini kullanarak, zindan çıkışını da arkasına alarak, yine dörtte üç kadro hesabını yaparak, sözümona kongre yapacak veya ele geçirecek! Daha sonra amaçları anlaşıldı: PKK çizgisini altüst etmek, silahlı savaşım çizgisini aşındırmak, örgütsel yapısını bozmak ve bunun yerine şu anda TC'nin geliştirmek istediği partiye dayandıracak sahte bir oluşuma yol açmak ve "işbirlikçi PKK"yi bir kez daha çok ustaca dayatmak. Tabii bunu da teşhir etmek bizim için zor değildi. Örgütsel çizgide derinlik ısrarla dayatılırsa, bunların açığa çıkarılmasında güçlük çekilmez. Burada önemli olan örgütlenmeye gelmeyen tepede, tabanda ne kadar kadro varsa, hepsinin provokatör tarafından partiye karşı kullanılmak istenmesidir.

Zor günlerdir. Amansız mücadele sürecine girmişiz. Silahlı mücadelenin sonuç alıp almayacağının, özellikle gerillanın oturtulup oturtulamayacağının netleştirilmeye çalışıldığı bir süreçteyiz. Provokatör, gerillayı halka karşı kullanan Hogir vb.'lerinin pratiğini, silahlı savaşımın büyük zorluklarını sinsice kullanıp, bütünüyle gerillayı, PKK'nin radikal çizgisini mahkum etme, sivilleşmeyi dayatma, bugün "demokratikleşme paketi" diyorlar ya, işte öyle özel savaşın yedeğine sokma... Görünüşte bu belki sizin dikkatinizi fazla çekmemiş veya ciddi bir tehlike olup olmadığı anlaşılmamış olabilir. Bu konuda bizim büyük tecrübelerimiz, çizgi konusundaki büyük potansiyel ve büyük mücadele, daha bunları doğmadan tüketti. Zaten kendileri diyordu, "erken doğum yaptık."

Her seferinde böyle olup gitti. Zaten çoğu düşman tarafından etkilenmişti. Bazıları da oldukça eğitilmişlerdi. Çok gözükaraydılar. Eğer çok güçlü dayanakları olmasaydı, bu gözükaralıkları gösteremezlerdi. Çünkü yanımızda bir türlü duruyorlardı, fırsat çıktığında da arkadan diş geçiriyorlardı. Tasfiye amaçları vardı. Daha sonraki süreç de bunun böyle olduğunu gösterdi.

Evet, 4. Kongre gerçekliğimizde örgütsel çizgimiz daha ileri bir adım attı. Özellikle gerilla öncülüğünü aşındırma, partiyi bir kenara bırakma anlayışları üzerine kararlılıkla gitti. Öncülüğü oturtma kongresi olma iddiasını çok güçlü ortaya attı. Bunun birçok düzeyde adımını attı. İdeolojik-politik düzeyini, gerilla çizgisinin özelliklerini çok çarpıcı yansıttı. Zaten küçümsenmeyecek bir eğitimi de bu temelde yürütüyordu. Öncülüğü aşındırma çabalarına önemli oranda engel olundu. Fakat bu, parti dışılık, örgüt dışılık tümden aşıldı demek değildir. Hayır, savaşım daha da genelleşti. Kişiye kadar indirgendi. Eskiden birkaç kişiye karşı yürütülen örgütsel savaşım, bu sefer bütün yapıya yöneltme gereği duyuldu. Çünkü hesap bu geri, köylü, yarı aydın vb. özellikler üzerinde kuruluyordu. Bu anlamda bu sefer bunları partileştirmek büyük bir sorun oldu. Merkezdeki arkadaşları geliştirmek, gözden geçirmek sorun oldu. Biz mücadeleyi böyle genelleştirince onlar da dayatmalarını genelleştirdiler.

Bu konuda özellikle 1990 ve günümüzdeki süreçte dikkat çeken, Güney Savaşı'nda tamamen açığa çıkan, partiyle bağını çoktan kopartan, çözümlemeler ve eğitimlerle bir partili haline nasıl gelinir sorununu kapsamından çıkaran, son derece keyfi olan, ideolojik eğitimi olmayan, siyasi olarak feodal tekerlemelerden ve alışkanlıklardan öteye bir marifeti olmayan, ulusallık sınırlarına hiç ulaşmayan ve aile-kabile değerlerinin arkasına sığınan, sosyal-siyasal olarak geri olan, PKK'nin çizgisini fazla kavramayan, bunun yerine eski toplumsal özelliklerin ifadesi olan ve rahatlıkla yenilgiye yatan kişilik hortlatması birçok karargahta ortaya çıktı. Özellikle parti öncülüğüne, onun gerilla ordulaşmasına gelemeyen ne kadar öğe varsa (ki 12 Eylül ortamından gelenler, köylülük ortamından gelenler buna hayli yatkın) buna zemin oldu. Zaten bu yıllarda biri "bu örgütü tam bir köylü örgütü yapalım"; yine bazıları, "aydınlar aşıldı, sıra köylü önderliğine geldi" diyordu. 3. Kongre'de şunu açıkça söylüyorlardı

(Kör Cemal): "Örgütün peşine takıldığı aydınlar aşıldı, sıra bizim gibi köylü önderliğine geldi." Doksanlara kadar böyle götürülmek istendi. Sanki PKK'de bir küçük-burjuva önderliği var, o 3. Kongre'de aşılmış, sıra köylü önderliğine gelmiş! Zaten o da zavallının tekiydi! "PKK önderliği bizim tarafımızdan nazikçe öldürülüyor" diyordu. Tabii köylülük önderliğiyle bu iş hiç yürümez. Köylünün olduğu yerde zaten köylü önderliği olur. Tabii o anlayış vahim ve trajik bir biçimde ona çok pahalıya mal oldu, yerle bir olmaktan kurtulamadı. Böyleleri çok çıktı.

İşte Güney Savaşı'nda ortaya çıkan, PKK'nin gerçek örgütsel ölçülerine gelemeyen kişilik, savaşta kendini başarısız buldu. Dolayısıyla varsa sınıf dışı önderlikler bu zor süreçte ortaya çıkacaktı. Nitekim çıkmakta da gecikmedi. Eski provokatörlerin mirasını da kendine zemin yaparak, savaşımın zorlu süreci, yine 1992'lere geldiğimizde çok artmış muazzam savaşım olanaklarımızı göz önüne getirerek her bakımdan ayarlama yapıyor, "bu kadar insanı etkileyebiliyorum, rahatlıkla önderlik yapabiliyorum, benden daha iyisi olmaz" diyor. Kısa bir pratik savaşım içinde kendini birdenbire işbirlikçiliğin kollarına bırakıyor. Buradan sömürgeciliğin kollarına hazır tutuyor. Tabii açığa çıkarmamazlık edemezdik. Açığa çıkardık. Bu yılki değerlendirmelerde ortaya konulduğu gibidir. İdeolojik olarak herhangi bir sosyalist kişilikle alakası yok. Ulusal, siyasal düzeyiyle bir ilkel-kabile reisi olmaktan öteye gidecek bir gelişme konumu yok. Güney'de feodal işbirlikçi esaslarda önderlik vasıflarını sunmaktan öteye bir özelliği yok. Tabii entrikacılık etkilidir bu kişiliklerde. Bir de yapı çok geri; yapıyla oynamak çok basittir. Savaşın zorlukları var, benim zorluklarım var. Bunları da hesaba katarak kendini dayatmak rahatlıkla mümkündür. Yine emperyalizm işbirlikçi bir çözüm istiyor. TC yine o dönemde reformizme biraz iş vermek istiyor. Kürt işbirlikçiliğinin Güney'de dayattığı bir çizgi var. Bunları görüyor. Hesaplar bu ulusal ve uluslararası durumlar üzerine kuruluyor. Durum ciddidir, gerillanın oldukça geliştirilmediği, çok büyük çarçur edilmeyle karşı karşıya bırakıldığı, gerillanın gelişip gelişemeyeceğinin de zaman istediği bir ortamda, bir dönemde değil yalnız örgütlenmeye gelmeme, partiye gelmeme dayatılıyor. Böyle bir sürü kişilik, fırsat bulsa yeni bir çizgi ilan edecek. Tabii yine bizim mirasımızı tümüyle esas alarak...

Ama fırsat bulunamadı ve barınamadı. Bu anlayışların üzerine gidildi. Açığa çıkartılmakla birlikte, bazı alanlarda bunlar intiharvari tutumlar dayatarak birçok grubumuzun imhasına yol açtılar. Hala gerillada bu tip kişiliklerin nasıl zarar verdikleri biliniyor. Birçok alanımızda, eyaletimizde; bir Serhat'ta, birçok Doğu karargahımızda bunlarla çizgi savaşımı vardır. Özellikle son bir yıl gözden geçirildiğinde çok derinlikli çizgi savaşımını biz bu yıllarda verdik. Örgütsel çözümleme ileri düzeyde gerçekleşti.

5. Kongremize doğru giderken, örgütsel önderlik denilebilir ki en iddialı, en sonuç alıcı bir konuma ulaşmıştır. Çok yönlü alınan tedbirler, ulaştırılan çözümler, eğitim imkanları, yine güncel pratik örgütsel önderliğin başarı şansını hiçbir dönemle kıyaslanmayacak bir biçimde artırmıştır. Özellikle 1990'dan günümüze kadar da gerilla uğruna sarfedilen çabalar, ardı arkası kesilmeyen nitelikli kadro eğitimi, yeterli nicel gelişme, PKK mücadelesinin oldukça iyi korunması bugünkü iddialı konuma yol açmıştır.

5. Kongre sürecimizde çizgi devrimciliği oturacaktır. Ve bu sadece PKK tarihinde değil, ulusal tarihte, hatta sosyalizm tarihinde önemli bir zafere ulaşma olacaktır. En önemlisi içimizde PKK örgütsel esaslarına dikkat etmeyecek kadronun fazla barınamayacağı, açığa çıkacağı kesinleşmiştir. İster gerilla-ordu saflarında, ister diğer bütün sahalarda olsun, ufak bir zıtlık teşkil etti mi, parti dışılıkta ısrar etti mi, eskisi gibi kendisini inceltmesi, dayatması mümkün değildir. Çok kısa sürede tasfiye olur. Onların yedekleri olarak onlarca kişi hazırdır. Parti bu düzeye ulaşmıştır.

"5. Kongre sürecimizde çizgi devrimciliği oturacaktır. Ve bu sadece PKK tarihinde değil, ulusal tarihte, hatta sosyalizm tarihinde önemli bir zafere ulaşma olacaktır."

Demek ki örgütsel önderlik çizgisini, parti öncülüğünü oturtmak artık son derece teknik bir meseledir. Birisi yapamıyorsa, hemen bir günde aşılır ve onun yerine hazır olanı getirmek gerekir. Bu da zor bir işlem değildir. Herkes bunu her sahada yerine getirebilir. Hiç kimse göreve kolay gelmemiştir. Ne kendiliğinden, ne çabasız gelmiş ve ne de basitçe sağlanan bir gelişmedir. Tersine tarihimizin önemli bir gelişmesidir. Şimdi böyle bir tarihi gelişmeyle, ulusal-siyasal gelişmeyle karşı karşıyayız. Özellikle Kürt gerçekliğinde böyle bir ulusal-siyasal düzeyi dayatmak çok önemli bir gelişmedir. İster parti içinde, isterse parti dışında olsun, bunu kavramayanlar toptan kaybederler. Bu siyasal ve ulusal düzeyin örgütsel ifadesi olamayanlar, bunun örgüt gücünü temsil edemeyenler kaybederler. Aslında bunlara kaybettirilmiştir. PKK tarihi bunu göstermiştir. Bu gerçeğe karşı savaşım yöneltenler kaybetmiştir. Şimdi bunların mirasını devralanlar, onlar kadar da yaşayamazlar. Yani onlar birkaç yıl kendilerini yaşatmışlarsa, bunlar birkaç günü de yaşayamazlar. Bu konuda oldukça akıllı olmaları gerektiğini söyledim. Kaldı ki PKK'nin ideolojik, politik, örgütsel çizgisi oturmuştur. Bununla çelişerek yaşamak mümkün değildir. Dürüstüm diyenlerin hem kıvançla karşılayacakları hem de büyük şans olarak görecekleri bir gelişmedir.

"Teoride lafazanlık, pratikte köylülük, en ilkesiz, en donanımsız, felsefesiz, moralsiz, en askeri dışı bir tutumla yaşamaya çalışmak, kendinize de, partiye de yapabileceğiniz en büyük kötülük olmuştur."

Bizi gerilladan uzaklaştırmak, bizi doğru örgüt çizgisinden uzaklaştırmak isteyenler vardı. Onlar da aşıldı. Dolayısıyla örgütün savaşım çizgisi bir kez daha kazandı. Özellikle 1990'dan günümüze kadar gelişen gerillaya dayatılan bir sürü anlayış da aşıldı. Geriye PKK'nin başarı kazanan yürüyüşü kaldı. İnkar etmiyoruz; içimizde buna henüz ulaşamayanlar vardır. Eğitimle, tecrübeyle ulaşamayanlar var. Bunlar dışımızda yurtsever olabilir. Ama artık öncülük yapacak düzeyde değiller. Olsa olsa ilişkilerini PKK ile yeniden düzenleyecekler. Nitekim en eski arkadaşlarımız bile, bu iş ancak PKK ile yürüyebilir. PKK'yi dikkate almayan hiçbir siyasi hareketin şansı olmaz. Tabii bu durumda bunlara ulusal kurtuluşa katkıları oranında yer vereceğiz, yani bir yerde dostluk politikasıyla yaklaşacağız. Yine içimizde yenilen her türlü küçük-burjuva kalıntılar, bunun her türlü tutum ve davranışını yaşayanlar, tıkanarak, kendi konumlarında ısrar ederek, bunalım teorileriyle partiyi uğraştırarak fazla iş bulamazlar. Bu nokta çok önemlidir. Böyle çok öğe vardır. Artık eskisi gibi ilgi gösterilmeyecek. Bunların yerlerini kat kat dolduracak çalışan vardır. Hiç kimse bizden müsamaha beklememelidir. Şimdiye kadar kendilerini dayattılar ve PKK içinde yaşadılar. Artık bundan sonra mümkün değildir.

Halbuki onlar için de en iyisi doğru bir katılımdır. İstenildiği kadar gelişme, istenildiği kadar eğitim, istenildiği kadar savaşım tecrübesi. Bu tip gelişmekten niye korksun! Kendini dar, ilkel, kabileci, aileci, mahalli, feodal vb. birçok hastalıkla neden yaşasın! Kolundan tutulmazsa, kendini kurtaramayacak kişilikte niye ısrar etsin? PKK'nin zafer kazanan kişiliğine, zafer kazanan devrimciliğe niye ulaşmayacak? Bu kadar açsınız, yoksul, sefilsiniz. Önderlik sizin için en çekici, çekici olduğu kadar en derinleştirici yaşam felsefesidir. Madem emekten yanasınız, katın emeğinizi, ulaşın amaçlarınıza. Şimdi PKK'yi siz mi kullanacaksınız? Hayır, bunu dünya denedi ama başaramadı. Sıradan bir katılımla, zavallılıkla nasıl PKK ile oynayabilirsiniz? Kaldı ki bu ne mümkündür, ne de doğrudur. Yani kendisinin PKK'den alacağı çok şey var, PKK silahıyla savaşacak, gücüne güç katacak, böylece kendi kişiliğini güçlendirecek ve başarısını sağlayacaktır. Bunu anlamamak, anlayıp da gereklerini yerine getirmemek düşünülemez. Bunu düşünen iflah olmazın tekidir. Bunların da yeri olamaz. Ya art niyetlidir ya da kariyeristtir; bunun da yeri olamaz. Ya kimin yeri vardır? Bu kadar tarihi tecrübeye sahip olan, bu kadar parti içinde ve dışında sınıf savaşımından başarıyla geçen, kendini oldukça savaşla kanıtlayan bir önderlik dururken, onun sınırlı bir uygulanmasıyla bu kadar gelişme yaratan çizgisi ve uygulama esasları dururken kim kendini dayatabilir? Dar, tıkanmış, bunalmış kişilik kime ne yarar sağlayabilir? Ertelemeci, ikircikli olan, üslubu ve temposu olmayan, kendini rastgele kişisel yürütmek isteyen kişilik kime yarasın? Düşman karşısında ne kadar dayanabilir? Örgüt içinde ne kadar tutarlı bir yaşam şansını yakalayabilir? Hiç. Yapılması gereken, "şimdiye kadar yaptığım gaflet örneğidir; cehalet örneğidir veya kavrayamadım, kendime yediremedim" der ve kendini bu durumlardan hızla sıyırır. Gafilse söylesin, küçük-burjuva kalıntısıysa söylesin ve bunu aşsın. Eğitimsizse, partinin büyük eğitim olanaklarından güç alarak kendini eğitsin. En önemlisi de yüksek savaşım olanaklarını değerlendirerek partinin 20 yıldır katettiği gelişmelere kısa sürede ulaşsın; çünkü bunun koşulları vardır. Böylece mükemmel bir PKK katılımcısı olsun.

İşte 5. Kongre sürecimizde kesinleşen budur. Hiç kimse "ulaşamıyorum, bu imkansızdır" deyip kendini kandırmasın, bizi de kandırmasın. Ya bu ülkede böyle yaşarsın, ya da başka türlü yaşama imkanını bulamazsın. Bunu ben söylemiyorum; Şırnak Valisi, "Ya PKK yaşar, ya da biz yaşarız" diyor. Bir anlamda doğru söylüyor. Gerçekler bu kadar keskinse, üçüncü bir yoldan, ya da herkesin kendi yolundan bahsetmesi saçmadır. Şu anda Kürdistan'da savaş bıçak gibidir. Dağ dağ, taş taş, insan insan, aile aile, kabile kabile ya düşmanla ya da PKK ile olur. Layıkıyla PKK ile olursan, savaşıp kurtulursun. Buna gelmezsen ortada kalırsın. Ortada kalanların durumu da fazla sürmez. Düşmana mı gidersin, tabii bu da bir yol! Eskiden orta yol biraz yaşatabilirdi. Özellikle saflarımızda geçen yıllarda yaygın olan da buydu.

Evet, neden böylesiniz, bu duruma nasıl geldiniz diye sorulabilir. Fakat şu yönleriniz şiddetle mahkum edildi: Gerilik, bilinçsizlik, örgütsüzlük bir kader değildir. Hiç kimse bunları bir kadermiş gibi savunamaz. Taktiğin düzeyine gelemeyenler, insan olmak istemeyenlerdir. Kim insan, örgüt insanı olmak istemiyor? İnsan olmak bile hazırlanmış partiye doğru katılmaktan geçer. Niye bunu görmeyeceksiniz? Niye karşı çıkacaksınız? Niye bu kadar gaflet? Niye bu kadar kendi kendine saygısızlık? Örgüt disiplinine gelememe, örgüt siyasetine gelememe, örgütün temel gerçeklerine bağlanmama, örgüt yaşam tarzına gelememe neyi kaybettiriyor? Her şeyi! Siz kendinizin düşmanı mısınız? Sen kendi örgütüne ve kendine karşı savaşırsan kime kazandırırsın? Tabii ki düşmana kazandırırsın.

"Ben örgütselliğe gelemem, ben ulusallığa gelemem, ben gerillaya gelemem" diyorsan, neye geleceksin? Bozgunculuğa, aileciliğe, kabileciliğe mi?

Halbuki halkımız yediden yetmişe büyük duyarlılıkla partimize katılıyor. Sen ise bir kadrosun, savaşçısın, öncüsün; halkın bile gerisinde kalırsan sen yerle bir olacaksın. Bu durumda değil parti içinde, sana bu ülkede bile yaşam hakkı verilmez. Ulusal-tarihi amaçlara bağlı olanların yaşama hakkı vardır. Tarih şans olarak bunu önümüze getirmiştir. Siz de bu şansı kullanın. Ama "eskisi gibi yaşama, her türlü geriliğe, yeteneksizliğe özgürlük" derseniz, böyle özgürlük olmaz. Ben niye bu kadar zarar vereni örgüt içinde tutayım? Ne diye işi gücü örgütü bozmak olanı içimizde tutayım? Bu partide bu kadar şehidin kanı, bu kadar halkın emeği var. Niye çabasız, emeksiz birini alan sorumlusu, takım komutanı, eyalet koordinatörü yapayım? Doğru dürüst bir birimi yürütemiyorsa, taktiğin gereklerini yerine oturtamıyorsa, ne diye buna görev vereceğiz veya onu kendi içimizde tutacağız?

Bu kadar hazırlıkla, bu kadar sabırla mücadele vermişiz ve kirli savaşa karşı başarmışız. Hiç kimse "PKK'de işlerin yürütülmesi için olanaklar azdır" diyemez. Hiç kimse "PKK'de yetki, sorumluluk yoktur ve doğrultu uygulanamaz" diyemez. Hiç kimse "benim yeteneklerim var, kullanamıyorum" diyemez. Hayır. Kendinizi geride tutan sizsiniz. İşleri yürütemiyorsan bırak, çekil; işler sahibini bekliyor. Görevler belirlenmiştir, komutanlıklar yaratılmıştır. Görev anlayışı, komutanlık anlayışı bellidir. Gereklerini yerine getirin, getirmiyorsanız bırakın. Örgüt sorumluluğu, örgüt tarzı ve temposu belli, bunu uygulayın. Hiç kimse "sorumluluk yürütemiyorum, PKK'nin askeri esaslarına anlam veremiyorum, ulusal amaçları kazanamıyorum" diyemez. Böyle diyorsa, o iflah olmazın tekidir.

5. Kongremize giderken, neden büyük bir şansı canı gönülden, hem de büyük bir coşkuyla değerlendirmeyeceksiniz? Bunu ilk defa yakalamış olmanın hırsıyla, düşmanın dayattığı özel savaşa görülmemiş bir kin ve öfkeyle niye yüklenmeyeceksiniz? Büyük bir başarınızın olması için neden bu savaşa katılmayacaksınız? Başarmamaya hakkınız yokken, niye başarı şansını değerlendirmeyeceksiniz? Halbuki başarmak, bizim için tek geçerli yoldur.

İşte PKK'nin örgütsel gerçekliğine katılım bu anlamdadır. Öyleyse partinin örgütsel çizgisine katılın. Görev üstlenin. Merkez komiteden tutalım diğer bir birçok alan görevine, temsilciliğine kadar kendinizi hazır tutun. Zaten partinin artan olanaklarının değerlendirilmesi, hem amansızca dayatılan ve mutlaka aşmamız gereken bu kirli özel savaşı yenilgiye götürür ve hem de katılımınız büyük özgürlük beklentilerine çok çarpıcı bir yanıt olur. Bu da kesin başarı demektir.

İşte partimizin örgütsel yönetim çizgisi ve savaşımı. İşte buna kendini katamayanların kendilerini mahveden sonucu. İşte doğru katılanların yüksek başarı imkanı.

Dolayısıyla başarının partinin örgütsel çizgisinde yürümekten geçtiğini, buna doğru katılmanın ne kadar başarıya yol açtığı ve bunun da bir halkın, insanlığın davası için ne kadar gerekli olduğu ortadadır. Geriye kalan bunu başarmaktır. Bunu başaramayanları, bırakalım bir partili olarak görevlendirilmesini, normal bir insan olarak bile değerlendirilemeyeceği kanısındayım. Kendim bile başarı için bu kadar mücadele verdim. Başarı umudum beni yıllarca sürükledi. Böyle bir partiye ulaşmak, böyle bir partinin çok güçlü bir örgütçüsü, örgütsel yönetim gücü olmak, şimdiye kadar büyük bir heyecanla çaba harcamamla mümkün olmuştur. Hem de en zor koşullarda, en kıt olanaklarla başardım. Siz niye bu kadar artmış olanaklarla, herkes için başarı vaat eden bir tarihi süreçte katılım gösteremeyeceksiniz veya gösterip de başaramayacaksınız?

Partimizin 17. yılı daha fazla savaş ve daha büyük zafer yılı olacaktır!

Yiğit Kürdistan halkı!

Partimiz 17. savaş ve zafer yılına, TC'nin tüm gücünü seferber ederek yürüttüğü topyekün özel savaşı boşa çıkarmış ve özel savaş rejimini tam bir çıkmaz içine sokmuş, Kürdistan bütünü üzerinde öncülük düzeyindeki etkinliğini kesinleştirmiş, uluslararası alanda sosyalist ve ilerici güçlerle bağını geliştirmiş, kendi içinde düzeltme ve yeniden düzenleme hareketini başlatmış olarak, böyle tarihsel bir dönemeci yaşayarak giriyor. Parti ve halk olarak, partimizin kuruluşunun 16. yıldönümünü, böyle büyük gelecek vaat eden tarihsel dönemeci yaşamanın ve günümüz dünyasında örnek sayılabilecek bir mücadele yürütmenin kıvancını yaşayarak kutluyoruz.

Neydi 16. savaş yılımızın en temel özelliği? Çok iyi biliniyor ki, faşist-sömürgeci TC, bu yıla, dağdaki gerillamızı tamamen ezmek ve partimizin etkinliğini yok etmek amaç ve planıyla girmişti. Özel savaş yönetimi, bu durumu "Ya bitecek, ya bitecek" sözleriyle sloganlaştırmış ve bunun için Ağustos sonunu tarih olarak belirlemişti. İşte yürüttüğü topyekün özel savaşa bu çerçevede yüklendi. Tam bir seferberlik uygulaması içinde bütün aktif ordu güçlerini savaşa sürdü, bir katliam ordusu olarak özel ordu güçlerini örgütleyip seferber etti, askerinin terhislerini durdurdu, emekli olanları yeniden göreve çağırdı, her türlü faşist ve serseriyi kontrgerilla içinde örgütleyerek halkımızın üzerine sürdü. Halk Kurtuluş Ordumuz ve halkımız üzerine her türlü savaş ve katliam aracını kullanarak geldi. Bütün ekonomik gücünü ve dış kredisini yürüttüğü bu soykırım savaşında kullandı. Her türlü psikolojik savaş yöntemine başvurarak içte Türkiye halkını uyutmaya ve "ulusal birlik ve bütünlük" demagojisi ile aldatmaya çalışırken, yaptığı özel savaş planı çerçevesinde dışta emperyalist devletlerin aktif desteğini de aldı. Bu çerçevede Türk özel savaş rejiminin 1994 yılında Kürdistan'da yürüttüğü savaş, belki de Türk tarihinin en büyük ve en vahşi savaşlarından birisi oldu.

Partimiz 16. savaş yılında işte böyle bir topyekün özel savaş uygulamasına karşı direndi. Faşist özel savaş rejiminin "her yeri yak, her şeyi yık ve herkesi öldür" planı çerçevesinde Kürdistan'ın dağına, taşına, ormanına, insanına ve her şeyine karşı yürüttüğü vahşi katliamlarına partimiz büyük direnişiyle karşı koydu. Yaşadığımız her gün Kürdistan'ın her yerinde adeta bir meydan savaşı biçiminde geçti. Partimiz PKK öncülüğünde birleşen halkımız, Genel Sekreterimiz Abdullah ÖCALAN yoldaşın "Ya zafer ya zafer", "Ya kazanacağız, ya kazanacağız" şiarlarıyla direndi. Halk Kurtuluş Ordumuz ARGK, bu şiarlar temelinde savaştı ve tarihininin en büyük savaşımını verdi. Partimiz önderliğindeki halkımız ve ordumuz, yürüttükleri kahramanca direniş ve savaşla Türk özel savaş planını boşa çıkarmayı ve 1994'ü büyük bir zafer yılı haline getirmeyi başardı. Bu, tarihi anlamda çok büyük bir gelişmedir.

Bu büyük gelişme nedeniyledir ki, bugün Türk ordusu Kürdistan'da, her gün onlarca kayıp vermekte ve dağlık alanlarda araziye çıkamamaktadır. Bu gelişme nedeniyledir ki, en son örnekleri Dersim'de görüldüğü gibi, faşist Türk ordusu Kürdistan'daki her canlıya saldırmaktadır. Bu büyük gelişme nedeniyledir ki, Türk özel savaş rejimi tam bir çıkmaz içindedir. Özel savaş hükümeti tam bir enkaz durumundadır. Dış dünyadan önemli ölçüde tecrit olan ve içte de tam bir çözümsüzlüğü yaşayan Türk özel savaş rejiminin, inatla sürdürdüğü kör savaştan başka geleceğe ilişkin hiçbir siyasal plan ve perspektifi kalmamış ve artık Kürdistan'da seçim bile yapamaz hale gelmiştir.

16. savaş yılımızda faşist-sömürgeci Türk rejimi bu duruma düşerken, devrimci cephemiz önemli bir zaferi ve gelişmeyi yaşamıştır. Bu yıl da partimizin kadro yapısı hem nicelik olarak büyümüş ve hem de ideolojik-politik donanım olarak gelişiminin en ileri seviyesine ulaşmıştır. Savaşın ateşinde pişen Halk Kurtuluş Ordumuz, bir yandan nicel gelişimini sürdürürken, diğer yandan yaşadığı büyük savaş tecrübesiyle yeni bir taktik aşama yapmayı yakalamıştır. Faşist-sömürgeci zulüm altında direncini iyice pekiştiren halkımız, her türlü emperyalist ve sömürgeci saldırıya karşı kahramanca direnerek ve her türlü acısını dirence dönüştürmeyi başararak, yeni ve daha büyük bir patlamanın eşiğine gelmiştir. Halkımızın yeni patlamasının uğultuları şimdiden birçok alanı sarsmaya başlamıştır. Halkımızın cepheleşmesi ve iktidarlaşması süreci böyle büyük bir eylemlilik temelinde sürekli gelişip ilerlemektedir.

Yurtsever halkımız!

Yaşadığımız süreç, yeni ve çok kapsamlı bir devrimsel yükselişi gerçekleştirmemizin dönemeci durumundadır. Böyle yeni bir patlamanın, yeni bir atılımın, yeni bir hamlenin eşiğine gelmiş durumdayız. 17. savaş yılımız, işte böyle büyük bir hamle yılı olacaktır. İyice yıpranan ve tam bir çıkmaza giren faşist-sömürgeci Türk rejiminin çözülüşünü hızlandıracak olan bu yeni savaş hamlemiz, ulusal kurtuluş savaşımızda her bakımdan yeni bir aşamanın gerçekleştirilmesi ve Halk Kurtuluş Ordumuz'un birkaç kat büyümesi sonucunu verecektir. Belli bir gelişmeyi yaşayan halkımızın iktidarlaşması süreci, Kürdistan'ın her tarafında geniş coğrafyanın gerillamız tarafından denetlenip özgürleştirilmesi, halkımızın ulusal ve siyasal kurumlaşmasının geliştirilmesi temelinde ilerleyecektir. Sömürgeci rejim karşısında halkımızın ulusal-demokratik iktidarlaşmasının gerçek ve sağlam temelleri bu süreçte mutlaka atılacaktır. Partimiz, savaş alanlarında böyle tarihi bir gelişmeyi yaratarak, emperyalist-sömürgeci güçlerin Kürdistan üzerindeki oyunlarını sürekli boşa çıkartacak ve Kürdistan bütününde gelişmiş olan etkinliğini her alanda devrimci öncülüğe ulaştıracaktır. Gerçekten sömürgeciliğe karşı olan ulusal-demokratik güçlerin birliğini yaratmak için elinden gelen çabayı harcamaya devam edecek, her türlü uşak, işbirlikçi ve teslimiyetçi eğilime karşı mücadelesinde ise çok daha kararlı olacaktır. Sömürgeciliğin ajanlığını yapmış olan ve hala da yapma eğilimini gösteren bu tür güçleri, bundan kesin uzak durmaları ve çok büyük bedeller karşısında gelişen ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında engel olmaktan çıkmaları konusunda bir kez daha uyarmaktadır.

Partimizin Kürdistan'da yarattığı bu büyük gelişmeler ve sağladığı bu etkin konum, uluslararası gericiliğin ve emperyalist devletlerin korkusunu ve bu temelde saldırganlığını daha da artırmış bulunmaktadır. Yaratıcı sosyalizm anlayışı ve uygulamasıyla dünya ilerici güçleri ve emekçi halkları nezdinde itibarının ve çekiciliğinin gittikçe gelişmesi, emperyalist güçleri sürekli altını üstüne getirmektedir. Partimiz, önümüzdeki süreçte Kürdistan'da yaratacağı daha büyük devrimci gelişmelerle, ilerici insanlığa ilham ve güç vermeye, gericiliğin yüreğine ise korku salmaya devam edecektir.

En önemli bir husus da, 17. savaş yılında partimiz, Türkiye ortamını çok daha yoğun olarak etkiler hale gelecektir. Bunu, Kürdistan'da geliştirdiği savaşın etkisi ve özel savaş rejimini parçalamasıyla yapacaktır. Devrimci savaşı ve devrimci çalışmayı Türkiye ortamına yayarak yapacaktır, Türkiye'de gelişen ihaneti ve tasfiyeciliği sözle ve eylemle ezerek yapacaktır. Türkiye'nin bütün dürüst ilerici-devrimci güçlerinin bu temelde birliğini ve mücadelesini yaratma çabalarını artırarak sürdürecektir.

Yurtsever Kürdistan halkı!

Partimiz, 17. savaş yılına girerken tarihi bir dönemeci yaşadığının ve büyük atılım görevleriyle yüz yüze olduğunun bilincindedir. Kendisinin ve savaşan halkımızın önüne böyle kapsamlı ve yüce görevler koymaktadır. Bu görevleri gerçekleştirme gücünün ise kendi iç dinamizminde yattığını çok iyi bilmekte, büyüyen devrimci hareket temelinde ve başta parti ve ordu güçleri olmak üzere tüm ulusal kurtuluş hareketinde bir düzeltme ve yeniden yapılandırma çalışması yürütmektedir. Bu, büyük bir kuruluş, inşa ve örgütleşme, halkın iktidarlaşmasını geliştirme hareketidir. Her insanımız, bu tarihi süreci büyük bir zafer süreci yapabilmemiz için kendini yeniden gözden geçirerek mücadeleye daha güçlü katmalı, her gencimiz Halk Kurtuluş Ordumuz'un kahraman savaşçısı olmaya koşmalıdır. Kürdistan'da yurtseverlik de budur, insanlık da budur ve insanca gelecek de ancak bu zaferi yakalamakla yaratılabilir.

O halde, Başkan APO'nun ışıklı yolunda partimizin 17. savaş yılını büyük zafer yılı haline getirmek için ileri!

– Kahrolsun faşist özel savaş rejimi!
– Yaşasın PKK!

27 Kasım 1994
PKK-MK

PKK'nin 16. kuruluş yıldönümüne ilişkin mesajlar

PARTİ ÖNDERLİĞİ'NE!

Kürdistan halkının diriliş ve kurtuluş mücadelesinin önderi, ilerici insanlığın onuru, en büyük eseriniz olan partimiz PKK'nin 17. kuruluş yılına girerken, insanlık için anlamlı olan bu günü bir bayram havasıyla kutlarken, siz büyük önderimize olan devrim bağlılığımızı, sevgimizi, saygımızı sunuyoruz.

Tüm olumsuz engellemelere rağmen güçlenen partimiz, ideolojik-politik doğrultusuyla, temposuyla, tarzıyla gerçek zaferin yaratıcısı ve sahibi olduğunu kanıtlamıştır.

Partimizin 5. Kongresine doğru giderken parti yapımızın bütün yönleriyle yeniden ele alınması, düzenlemeye tabi tutulması talimatının gerekleri yerine getirilirse, savaşımımızı zorlayan en önemli bir sorun çözülmüş olacaktır.

Düşman 1994 yılını, mücadelemizi bitirme yılı olarak gördü. Bunun için düşman bütün ordu gücünü ve olanaklarını özel savaşın hizmetine soktu. Bütün ülke adeta birkaç kez işgale uğratıldı. Günlük olarak Parti Önderliği'nin talimatlarıyla hareket eden birliklerimiz kararlı ve bilinçli bir şekilde direnerek, düşmanı boşa çıkarmakla yetinmeyip, ona büyük darbeyi de indirdiler. Geçen süreçte savaşa doğru yaklaşmayanlar kaybettiler. Parti Önderliğimizin büyük öngörüsü, gerillanın savaşımı sayesinde bu yıl bir adım daha atmayı başardık.

Biz bütün mücadele tarihinden çıkardığımız derslerle kendimizi eğitiyoruz ve savaşa yükleniyoruz. Böylesine kutsal bir görevi yerine getirmek için her zamankinden daha fazla emir ve talimatlarınıza hazırız.

Devrimci selam ve saygılarımızla

24 Kasım 1994
Kuzey Saha Komutanlığı

PARTİ ÖNDERLİĞİ'NE!

Yaratıcısı olduğunuz partimiz PKK'nin 16. kuruluş yıldönümünde, nihai kurtuluşa giderken, savaşın verdiği coşkuyla başta Parti Önderliğimiz olmak üzere tüm partilileri ve halkımızı devrimci duygularımızla, saygıyla selamlıyoruz.

Yaşanan bütün bir geçmiş süreç, 27 Kasım adımının ne kadar tarihsel olduğunu bir tartışmaya yer vermeyecek tarzda ortaya koymuştur. PKK hareketinin sıradan bir partileşme değil, bir halkın yeniden doğuş, varoluş ve kuruluş olayı olduğu bugün artık iyice açığa çıkmıştır. Açıktır ki, PKK'nin bu tarihselliği sadece ulusal duvarlarla sınırlı değildir. Aksine başta Türkiye ve Ortadoğu zeminleri olmak üzere, halkların yeni bir çizgide kurtuluşa yönelmelerinin yolunu açmasıyla da büyük sorumluluklar üstlenmiştir. Yıllardan beri dünya üzerinde yeni bir rüzgar olarak esen partimizin, halkların ve insanlığın çekim merkezi oluşu, onlara aşıladığı taze kan onun bu önemli rolünü kanıtlamıştır.

Daha önce yok edilen ama bugün ayağa kalkan ve direnen Kürdistan halkının savaşımını iyice yükselttiğimiz Botan'da özgürlüğe kavuşuncaya ve bütün Kürdistan eyaletlerini Botanlaştırıncaya kadar bu yönlü görevlerimizin usanmaz takipçisi olacağız.

Partimiz PKK'nin görkemli 17. yılına girerken, bu sözümüze bağlılığın bilinci içinde sizi, şahsınızda tüm partilileri ve halkımızı coşkuyla selamlarken, partimizin 16. kuruluş yıldönümü size ve tüm insanlığa kutlu olsun diyoruz.

Devrimci selam ve saygılarımızla

25 Kasım 1994
Botan Eyalet Komutanlığı

PARTİ ÖNDERLİĞİ'NE!

Partimizin 16. kuruluş yıldönümüne girerken parti düşüncesinin yapıcısı, partimizin koruyucusu ve bu günlere getirilmesinde belirleyici öneme ve role sahip olan Başkan APO'yu saygıyla selamlıyoruz. Ayrıca partimizin bu günlere, parti düzeyine getirilmesinde soylu amacın sahipleri şehitlerimizin anısı önünde de saygıyla eğiliyoruz.

Ülkemizde her şeyin tersyüz edildiği bir dönemde ülkemizde oturanın dirilişi olarak ortaya çıkan partimiz PKK, 16 yıllık süreç boyunca emperyalizme, sömürgeciliğe ve her türden toplumsal gericiliğe karşı, sosyalist ideolojinin gücünü, dinamikliğini ve yaratıcılığını da göstererek başarılı bir direniş sergilemiştir. Geride bıraktığımız 16 yıllık süreç bunun ifadesidir. 17. savaş yılına girerken, bu sürecin partimiz ve faaliyetlerimiz açısından yeniden dirilişine ve düzeltmelerle çözüme doğru adım atma süreci olacağına inancımız tamdır.

Geride bıraktığımız bin yıllık süreçlerin nasıl yaşatıldığını en iyi bir biçimde bilince çıkarma ve bunun özüne uygun hareket etmenin çabası içindeyiz. Bu süreçlere partimiz PKK'nin savaşımının sadece dış güçlerle, kurşunlarla olmadığını, kendi içimizdeki PKK'lileşemeyen militanlarımızla da en az düşmanla savaştığımız kadar savaştığımızı görmekteyiz.

Halkımız için özgürlük savaşı veren, yeniden düzenleme ve düzeltme sürecine girerken kazandıran tutumun bu olacağına inanıyor ve bu esasa göre kendimizi ve faaliyetlerimizi gözden geçireceğimize dair Başkan APO'ya veriyoruz.

Devrimci selam ve saygılarımızla

24 Kasım 1994
Erzurum Eyalet Komutanlığı

Parti Önderliği'ne!

Yok edilmenin eşiğine gelen ve kendi kendisine yabancılaştırılan halkımız, PKK'nin ortaya çıkışı ve verdiği tarihi mücadeleyle öz kimliğine kavuşmuştur.

Partimiz kurulduğu günden bu yana her yılı yeni hamle ve atılımlarla karşılamış, kısa sürede büyük işler başarmış, Kürdistan halkının tek umudu haline gelmiştir. Dökülen kanlar, çekilen acılar ve büyük kahramanlıklar temelinde kazanılan mevzilere her gün yenileri eklenmiş, zaferi yakalamanın eşiğine gelinmiştir.

Faşist-sömürgeci Türk devleti, hareketimizi ezmek, gelişimini engellemek, etkinliğini yoketmek amacıyla özel savaş yöntemlerinin tümünü iç içe kullanarak tarihin en vahşi ve en barbar saldırılarını halkımıza ve halkımızın şahsında partimize yöneltmiş, bu uygulamalarını partimizin 16. savaş yılında doruğa çıkarmıştır. "Ya bitecek, ya bitecek" sloganıyla yola çıkan Türk devleti tüm askeri, siyasi, ekonomik ve diplomatik gücünü harekete geçirmiş, Kürdistan tarihinde ender görülen bir katliam ve yıkımı halkımıza dayatmıştır. Partimiz PKK, düşmanın bu azgın saldırılarına karşı "Ya kazanacağız, ya kazanacağız" şiarıyla düşmanın bitirme eylemine yanıt vermiştir.

Parti Önderliğimizin ışıklı yolunda 16. yılını zaferle kapatan partimiz, 17. savaş yılına girerken, her zamankinden daha güçlü, daha kararlı ve zaferi yakalamada daha iddialıdır. Bu anlamda da, tarihi görev ve sorumluluklarla karşı karşıyadır. Bu görev ve sorumluluklar yerine getirilirken, iç ve dış düşmanlara karşı daha acımasız savaşımını sürdürecek ve Kürdistan'da daha da ileri devrimci gelişmelere yol açacaktır.

Partimizin 16. yıldönümünü şahsınızda kutlarken, gösterdiğiniz ışıklı yolda ikirciksiz yürüyeceğimize ve mutlaka kazanacağımıza inanıyor, bu hususta iddialı olduğumuzu ve kendimizi gözden geçirerek her türlü olumsuzluklarımızla savaşacağımızı, yeni süreci yakalayacağımızı, başta şehitlere, halka ve devrime bağlılığın gereği olarak görüyoruz. Verdiğimiz sözlere bağlılığımızı bir kez daha vurguluyoruz.

Devrimci saygı ve selamlarımızla

21 Kasım 1994
Güney Karargah Komutanlığı

PARTİ ÖNDERLİĞİMİZE VE HALKIMIZA!

Kürdistan'da çağ açan ve insanlık hareketine önemli katkılar sunan partimizin 16. kuruluş yıldönümüne halkımız anlamlı ve yerinde cevap vermiştir.

Başkan APO'ya, şehitlere, savaşan gerillamıza bağlılığın bir gereği olarak, diriliş sürecinin ruhuna uygun olarak, bütün güçlerimiz ulusal kurtuluş mücadelesini kazanmanın eşiğine getirmiştir. Düşman saldırılarına, karşı savaşan halk gerçekliği yaratılmıştır. Kürdistan halkı, kutsal direnme savaşına yoğunca katılmıştır. Buna büyük saygı duyuyor, gereklerini yapmaya çalışıyoruz.

Bu kutsal savaşın bir parçası olarak Avrupa'daki Kürdistan kitlesi yüzünü ülkeye döndürmüştür. Savaşı mutlaka kazanmanın ve yakalanan tarihi fırsatı kaçırmamanın gereğine inanmıştır. Bu çaba doğrultusunda kitlemiz; manevi, fiziki ve maddi olarak kendisini ülkeye taşırmayı hedeflemiştir.

Avrupa'dan ulusal kurtuluş mücadelesine güç katmış ve kanallar açmıştır. TC ile suç ortaklığı yapanların maskesini indirmiş, PKK-ERNK yasaklamalarını tanımamış, renklerine, şehitlerine, kanla yaratılan simgelerine, değerlerine, kimliğine, özgür yaşamına sahip çıkmıştır. Düşmana inat, bunu geliştirmiştir.

Partimizin 16. kuruluş yıldönümünde PKK ve ERNK'ye konulan yasakları, başta Almanya olmak üzere Avrupa'nın her yerinde yürüyüş, eylemlilik ve direnişiyle protesto etmiş, 27 Kasım'ı şenlik, etkinlik ve geceler biçiminde tam bir bayram havasıyla kutlamıştır.

Halkımızın Başkan APO'ya ve PKK'ye bağlılığını, onunla bütünleşmesini bir kez daha taktirle karşılıyoruz. Son eylemlilikler ve kutlamalar moral ve coşkunun yüksek olduğunun kanıtıdır. Kürt ulusunun doğal haklarına konulan yasakları tanımadık ve tanımıyoruz. Zafer için yemin edenlere başarılar diliyoruz.

PKK Avrupa Temsilciliği

PARTİ ÖNDERLİĞİ'NE

Partimizin 16. kuruluş yıldönümü halkımıza, partililere, ARGK savaşçılarına, ERNK çalışanlarına ve tüm dünya insanlığına kutlu olsun. Halkımızın yiğit öncü gücü partimizin yarattığı 16. yıldönümü gelişmeleri oldukça anlamlı ve tarihseldir. Bir ulus gerçekliğinin kaderidir diyerek düşmanın herkesle oynadığı bir ortamda PKK hareketinin ortaya çıkışı bu gidişatı tersine çevirerek yeni bir tarihsel süreci başlatmış, halkımızın yeni yaşamına damgasını vurmuştur.

"Hiçbir şey bağımsızlık ve özgürlükten daha değerli olamaz" şiarıyla yola çıkarak müthiş bir inanç, direnme gücü göstererek kazanmayı mutlak kılan, ilgiyi yaratan Büyük Önderimiz Başkan APO'nun ve hepimizin 16. kuruluş yıldönümünü selamlıyor ve bağlılık andımızı yeniliyoruz.

Büyük Başkanımız!

Halkımızın yeniden doğuşundaki emeğiniz, çabanız, öngörünüz ve tavizsiz sınıf mücadeleniz bir tarih yarattığı gibi, geleceğimizin de garantisidir. Dost düşman herkesin tespit ettiği önderliğiniz altında yaratılan değerler insanlığın onur kaynağıdır. Bizi yeniden var eden önderliğinize layık bir mücadele, tarihsel bir pratiği sergilemenin derin sancılarını yaşıyor. PKK önderliğine bağlılık gereklerine ve mutlaka başarılacağı çizgi devrimciliğine kavuşmayı mutlaka başaracağımızı belirtiyoruz.

PKK Orta Saha komutan ve savaşçıları olarak, amaçladığımız zaferin 16. kuruluş yıldönümünde görevlerimizin bilincindeyiz. Şimdiye kadar yapamadıklarımızı yapma, başaramadıklarımızı başarma azim ve kararlılığımız sonsuzdur. Önderliğimizin ve büyük devrim şehitlerimizin aydınlattığı ışıklı yolda, PKK'nin militan ölçülerine ulaşmada hiçbir engel tanımayacağız. Ve mutlaka başaracağız. Görevlerimizin ağırlığını ve kutsallığını bir an bile gözardı etmeden, halkımızın kurtuluş umutlarının gerçekleşmesinde tüm gücümüzü seferber ederek yükleneceğiz. Koyu karanlıklardan ve bütün zorluklardan yılmayarak, her türlü iç ve dış düşmana karşı savaşarak, halkımıza ve insanlığa çizgide kazanılmış bir zaferi sunacağımızı, PKK ve önderliğinin güçlü uygulayıcıları olacağımızı, çizgi devrimciliğiyle başarıdan başka hiçbir şeyi kabul etmeyeceğimizi belirtiyoruz.

Partimizin 16. kuruluş yıldönümünde devrim şehitlerini saygıyla anarken, büyük insan Başkan APO'yu devrimci coşkuyla selamlıyor, en derin saygılarımızı sunuyoruz.

PKK Orta Saha Komutanlığı

Parti Önderliği'ne!

Partimiz mücadeleyle nefes nefese geçen 16 yılını geride bırakırken, 17. yılına girdiğimiz ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin zafere en çok yaklaştığı bu dönemin büyük ve derin coşkusunu tüm partililer olarak içten yaşıyoruz.

Özellikle Dersim'de yaşanan son süreçte kadın savaşçılar gerek verdikleri iyi savaşımla, gerekse düşmanın üzerine amansızca yürümeleriyle de partiye bağlılıklarını kanıtlamışlar ve APOCU saldırı ruhunu sergilemede görevlerine sahip çıkmışlardır. Böylesine büyüyen bir partinin ve onun mücadelesinin neferleri olmak bundan sonra bizlere ağır görevler yüklemektedir. Bunun bilinciyle dopdoluyuz ve 16. kuruluş yıldönümünün anlam ve önemini PKK coşkusuyla yaşamanın gururundayız.

27 Kasım'da yeni bir zafer yılına girerken, geçmişimizi tekrar bilince çıkarıyoruz. İnsanlığın özgürleşmesiyle birlikte kadına da özgürleşme olanağını yaratmış olan Parti Önderliğimize, partimize, şehitlerimize, dağ ve zindan direnişçilerimize ve değerli halkımıza bağlılığımızı, sözümüzü pratiğimizle kanıtlayacağımızı bir kez daha belirtiyoruz.

24 Kasım 1994
Dersim Eyaleti Kadın Savaşçıları

Parti Önderliği'ne!

Bütün değerleri ve insanlarıyla birlikte yok edilmek istenen uygarlığın beşiği Kürdistan'da bütün insanlık düşmanlarına karşı ilan ettiği savaşta, tarihin ikinci kez tanık olmadığı olağanüstü direniş, irade ve yoğunlaşmayla Kürdistan halkının ve dünya insanlığının umudu, insanlık abidesi, yaşayan sosyalizmin temsilcisi Büyük Önder Başkan APO'nun yol göstericiliğinde halkımızın yeniden doğuşunu ifade eden partimiz PKK'nin 16. kuruluş yıldönümünde alanımız Binboğalar'da önderliğimizin savaş tarzı ve temposunu ulaşılacak bir hedef olarak kabul ediyoruz. Buna bağlı olarak kanımızın son damlasına kadar savaşacağımıza, savaşı geliştireceğimize, parti çizgisine sonuna kadar sahip çıkacağımıza dair sözümüzü yeniliyor, bu büyük insana selam ve saygılarımızı sunuyoruz.

27 Kasım 1994
Binboğalar Alan Karargahı

Parti Önderliği'ne!

İnsanlığın bitirilişe ve tükenişe götürüldüğü bir süreçte aşağılanan, ezilen ve horlanan Kürdistan halkının ve bugün ezilen insanlığın yaşama umudu, yaratma ve özgürlük kaynağı olan partimiz PKK'yi özgür adımlarla, sabır ve bilinçle bugünlere getiren Parti Önderliğimizi, 16. kuruluş yıldönümüne girerken, savaşımızın olanca coşkusuyla selamlıyor, sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

Düşman son süreçte hem gerillanın, hem de halkımızın üzerine çok vahşice yönelmiştir. Partimizin 5. Kongresi'ne gittiğimiz bu süreçte, kongremizin savaşımımızda bir atılım olacağına ve bu kongreden alacağımız güçle kendi alanımızda da zaferi sağlayacak darbelerle savaşın gelişeceğine inanıyoruz.

Parti Önderliğimizden alacağımız güç ve kudretle sahamızda düşmanın tüm umutlarını yerle bir edeceğiz.

Devrimci selam ve saygılarımızla

25 Kasım 1994
Dersim Eyalet Komutanlığı

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş değerlendiriyor:

Sosyalizmin ideolojik politik sorunları ve PKK'de gerçekleşen çözüm

İnsan gelişmesinin, tasarım gücüyle yakından bağlantısı vardır. İnsansal gelişmenin tasarım veya diğer bir deyişle düşünce ve onun iradesi, ruhsal durumu üzerindeki etkileşimi olmadan pratik yaşam gelişemez. İnsan söz konusu olduğunda öncellikle böyle bir tasarıma, düşünsel gelişmeye ihtiyaç vardır. Hayvan niçin hayvandır? Kaldı ki onlarda da az çok meyil kabilinde bir şeyler vardır ki yürürler, yoksa bir hayvan bir taş gibi yuvarlanmaz. Ama insan, toplumsallaşmaya başladığında kesinlikle düşünce yönü ağır basan bir var olma olayıdır.

Bunları şunun için söylüyorum: Sizin pratikleşme düzeyiniz düşünceden kopmuştur ve bu da çok tehlikelidir. Çünkü ilkel yaratıkların düzeyine benzeme tehlikesini taşır. Ağır doğal sorunlar karşısında insan düşünceyle cevap veriyor ve öyle bir var olma olayı sürüp gidiyor. Kendi içindeki toplumsal sorunları da yine düşünce gücüyle çözmeye çalışıyor. Kısaca düşünce, tasarlama, hayal etme olmadan yaşam olmaz. Yine bunu şunun için vurguluyorum: Neredeyse düşünmeyi unutmuşsunuz veya düşünce diye bellediklerininiz yaşamdan kopuktur. Daha somut söylersek, bizim devrimci bir yaşamımız var ve sizin düşünceniz ondan kopuktur. Devrimci eylem için ne kadar ve nasıl düşünce sorusuna layıkıyla cevap verememişsiniz ve hala da veremiyorsunuz. Bunun ne kadar tehlikeli bir yanılgı olduğunu uyarmak açısından söylüyorum.

Demek ki toplumsal varlık böyle düşünce önkoşulunu gerektiriyor. Şimdi biz burada insanlığın düşünce tarihini kapsamlı olarak açacak değiliz. Burada tarih boyunca insanlığın düşünsel gelişimini irdelemek gibi bir derdimiz yok. Bu bir akademik konudur, burada buna fazla yer vermek gereksizdir. İsteyen böyle bir tarihi araştırıp inceleyebilir. Zaten düşünce tarihi büyük bir ders olarak tüm akademik üniversite çevrelerinde okutulur.

Her şey reçeteye göre gelişmez

Düşünce tarihinin bazı ana duraklari vardır. Şimdi buna kısaca geçebiliriz. Başlangıçta insanda çok geri bir düşünce düzeyi ve hatta düşüncenin ilkel, primitif diye tabir edilen bir biçimi vardı. O da daha birçok sihir, büyü ve dinlerin ortaya çıkışında kendini dile getirir. Gerek sihir ve büyü, gerekse de dinsel akımlar aslında düşüncenin başlangıç biçimleridir. Din de bir düşüncedir, ama bilimsellik diye tabir ettiğimiz disiplinin oldukça gerisinde bir durumu ifade ediyor. Ama halen din varlığını sürdürüyor ve sürdürecek de. Sihir ve büyü de vardır. Bunun nedeni şu: Bunlar insanın varlığıyla bağlantılıdır.

Bir insan tümüyle bilimsel olabilir mi? Bütün hareketini bilimsellik temelinde götürebilir mi? Tabii bunlar aynı zamanda felsefik sorunlardır. Bu konuda iddia var ve oldukça bilimsel düzeyde gelişiyor. Ancak hayalin, dogmanın, dinin de ortadan kalkacağını düşünmek pek olası gözükmüyor. Bu da insanın tabiatında gizlidir. İnsan doğası gerektiği kadar hayale, dogmaya, kutsal değerler diye tabir edilen dini konulara, hatta ahlaka, morale kesin yer vermek zorundadır. Özellikle moral diye tabir ettiğimiz kavram gerçekleşmeden insanın sağlıklı gelişmesi ve hatta yaşaması oldukça sorunlu olacaktır. Göreceğiz ki, sosyalizm ideolojisindeki tıkanıklık da moralden kaynaklanmıştır. Dini ve moral sorununu doğru ele alamaması reel sosyalizmin çözülüşünün en temel nedeni olsa gerek. Yani ne kadar bilimsellik, bilimsel düşünce gerekliyse de, halen bunu kaba materyalizmde olduğu gibi "her şey reçeteye göre gelişir" demek, insanı tanımamak demektir. Reel sosyalizmde biraz kaba materyalizm uygulandı. Ortaya çıkan sonuç, oldukça kötü bir çözülüştür. Hiç şüphesiz bundan çıkarılacak çok fazla ders olacaktır.

İnsan toplumu neden böyledir? Gerçekten diyalektik bu konuya biraz açıklık kazandırıyor. Diyalektiğin temel yasaları var. Eğer bunlar kaba materyalizmle saptırılmazsa, yani sosyalizmin bugüne kadar tanıdığımız halini aşabilirsek, kendimizi anlama gücümüz daha da artar. Bilimselliği böyle tek başına ele aldığımızda, en az dini dogmalar kadar tehlike arzeder. Determinizm veya kaba materyalizm de denilen katı bir bilimsellik insanın yaratılışına pek uygun düşmüyor. Şimdi biz burada elbette ki felsefeye giriş yapmak istemiyoruz. Yani ruh mu önce gelir madde mi; bilinç mi maddeyi belirler, madde mi bilinci belirler gibi felsefik soruları burada irdelemiyoruz. Bilim ne kadar gelişmişse de bunlara henüz tam çözüm bulamamıştır. Fiziğin, biyolojinin, hatta psikolojinin kaydettiği en son gelişmeler bu sorunların hiç de basit olmadığını göstermektedir. Madde zerreciklerinin duygulu varlıklar olup olmadığı bile tartışılıyor. Hatta bir noktadan sonra madde-enerji dönüşümü, yine ruh-madde karışımı adeta siliniyor. Hangisi diğerinden önce gelir? Daha da derinleştirirsek, aslında fiziğin ötesi (ki buna metafizik deniliyor) veya ruhun ötesi (ki buna da tanrı deniliyor), son derece insan hafsalasının alamayacağı durumlardır. Yani insanda bir izafiyet, aslında oldukça da sınırlılık var. Her ne kadar kendini tanrı yerine koyuyorsa da insanın öyle olamayacağı, olsa bile yine kendini diyalektiğin yasalarına uydurmaktan kurtulamayacağı söylenebilir. Düşünsel gelişmenin maddi etkileşimi önemlidir ve bu yaşamı belirler. Ancak çok maddeci olmak kadar, çok fazla ruhsal kesilmek de içinden çıkılmaz durumlar yaratıyor.

Bugün çağımızda en temel sorun budur. Görünüşte bu, ilk insanın ortaya çıkış sorunuydu, ama şimdiki insanın da sorunudur. İlk insanda olağanüstü kavramlar, kuvvetler, düşünme

"Sosyalizm insanın kendisini sosyalleştirme sorunudur. On insan kendisini mükemmel sosyalist yapsın, belki de dünyanın altıda birinden daha iyi bir sosyalist dünya ortaya çıkabilir."

ve tapınma var. Bu biraz çözümlendi, fakat şimdi de eskisini aratmayacak cinsten tehlikeler var ve ona bilimsel çözümler aranıyor. Aralarında pek az fark olduğu gibi, belki de şimdiki sorunlar insanlığın birkaç onbin yıl önceki sorunlarından daha ağırdır. Aslında burada insanı daha da ele almak mümkündür; hatta onun düşünsel yanıyla maddeyi, doğayı iç içe ele alabiliriz. Fakat bu konumuzu aşar. Şu anda felsefeye çok fazla giriş yapmak konumuz çerçevesinde zorunlu veya gerekli değildir. Ama tabii felsefeyle bağlantısını kurmadan da edemeyiz.

İdeolojik ve moral ilk insana da son insana da gereklidir

Hiç kimse PKK hareketinin güçlü bir ideolojik temeli olmadığını sanmasın. Tersine, hem de en gelişkin düzeyde bir ideolojik temele sahiptir. Görüldüğü gibi de ne reel sosyalizme, ne de şu veya bu ideolojilere benziyor. Bizde dinamik gelişmesini sürdüren bir ideolojik yaklaşım söz konusudur. Ancak ideolojik gelişme deyip geçmemek gerekir. Açıkça bilmek gerekir ki, ideolojiyle bağlantınızı koparırsanız hayvanlaşırsınız. Zaten sizin halihazırda kendinizi kontrol edememenizin en temel nedeni ciddi bir ideolojik zemininizin olmayışıdır. İnsan sizden ürküyor; çünkü ideolojisizsiniz. Eskiden "dinsizsiniz, ahlaksızsınız" denilirdi. Ahlaksız insan, felaket bir durumu, yine dinsiz bir insan çok tehlikeli bir durumu ifade eder ve hepsini de toplum lanetleyerek en ağır cezayı verirdi. Şimdi ideoloji bütün bu kavramların yerini tutuyor. Özellikle bizde ideoloji artık olmazsa olmaz bir koşuldur. Ben kaba materyalist ideolojiden, reel sosyalizmin şu veya bu gerçekleşme düzeyinden bahsetmiyorum; çok temel bir ihtiyaçtan, ideolojik ihtiyaçtan bahsediyorum. Üstelik bu yalnız şimdi veya PKK'li olduğunuz için gerekli değil, evvel-ahir gereklidir. İlk insana da gereklidir, son insana da gerekli olacaktır; ama çağlar boyu değişiklik gösterir.

Eğer bugün halk olarak biz, herkesin çokça lanetlediği, kendinden nefret ettiği bir düzeydeysek, bu ideolojiden, yani kendi maddi gerçekliği konusunda düşünce, moral değerlerden yoksun olmaktan kaynaklanıyor. Düşünsel ve moral gücünü kendi maddi gerçekliğiyle bağlantılı ele alabilen bir halk olsaydı, kesinlikle mevcut düzeyi söz konusu olmazdı. Bu durum "sömürgecilik tarihi boyunca halkımızı şu veya bu biçimde ideolojik moralden koparmıştır" diye de anlatımda bulunabilir. Ama mühim olan bu durumun gerçekleşmesidir. Herkesin çokça söylediği, "halkımız cahildir, düşüncesizdir" sözü yerine, en genelde şöyle diyeceğiz: Halkımız ideolojisizdir, moralsizdir ve bu temel kavramlardan koparıldığı için de hayvanlık düzeyine getirilmiştir. Ve istenildiği kadar sömürülür, istenildiği kadar binilir, istenildiği kadar öldürülür ve buna karşı sesi de hiç çıkmaz. Çıksa da hiç kimse ciddiye almaz. Benim kendimi gerçekleştirme durumumu düşünün. Eğer ben büyük bir ses olabildiysem, bunun en temel nedeni kendimi ideolojik olarak geliştirmemdir. Dikkat edilirse aslında ben kaba silahla iş yapmadım. Yine parayla da iş yapmadım. Benim iş yapma tarzım ideolojiyledir. Benim büyük ve oldukça maddi gerçekliğimize uygun düşünce gücü olmam, düşünce üretmem ve onu uygulama gücüne kendimi vardırmam beni büyük bir patlamaya dönüştürdü.

Ben neden bu kadar etkili olabiliyorum? Toplumdaki, Kürt gerçeğindeki ideolojisizlik, moralsizlik durumunu kendi şahsımda çözümlediğim ve bu çözümle kendimi gerçekleştirme düzeyim de maddi koşullarıyla oldukça uyumlu olduğu için şu anda ben mucize kabilinde değerlendiriliyorum. Zaten her tarihsel çıkışın mücizevi karakteri bu nedenledir. Bir Arap Yarımadası'ndaki İslamiyet öncesi Arapların maddi durumunu göz önüne getirelim veya Avrupa'da Fransız Devrimi öncesindeki maddi durumu, hatta Ekim Devrimi öncesi Rusya'daki maddi durumu göz önüne getirelim (bunlar bildiğimiz bazı devrimler olduğu için söylüyorum), göreceğiz ki, gerçekten büyük bir ideolojiden uzaklık, moralsizlik var veya çok dar bir çıkar grubunun toplumun genelini hiçe sayan, onun için oldukça da cehalet, moralsizlik anlamına gelen bir hükümetleri vardır. Buna dikta da, zulüm idaresi de denilebilir. Birileri çıkar, tam da bu süreçte ideolojiden, moralden kopanların ideolojik, moral öncülüğüne soyunur ve o tek veya birkaç kişi de olsa, kısa bir sürede büyük bir toplumsal patlamaya dönüşür. İşte bunun adı da devrimdir.

Hz. Muhammed'in büyüklüğü nedir? Onun çok kaba ve ilkel toplumsal koşullara sahip olan dönemine ileri bir düşünce ve moralle karşılık vermesidir. Dinsel kırıntıları toplayarak (o zamanki düşünceler dinsel sözcüklerle ifade edilirdi) Kuran'da birleştiriyor ve bunu üstün bir moralle sunuyor. Böylece büyük bir İslami patlama ortaya çıkıyor. O zamanki Arapların maddi varlığı çok geri ve düşünceyi bilmiyorlar. Bu nedenle çok kolayca ve basit çıkarlar uğruna insanlık düşürülüyor. Ayrıca buna benzer çok lanetli durumlar var. İşte bu çıkış buna çözüm buluyor.

Fransız Devrimi sırasında da proleterleşme de, aristokrasinin asalaklığı da en tahammül edilemez boyutlara varmıştı. Bir taraf üstten hayvanlaşmayı, diğer taraf alttan hayvanlaşmayı yaşıyor. Elbette ki buna büyük bir ideolojik, moral çıkışıyla karşılık verilecekti. Nitekim bu dönemin filozofları da en büyük düşünürler ve ahlak kurucularıdır. Bunun sonucu da Fransız Devrimi'dir.

Rus Devrimi'nde de bu devam eder. Rusya'da daha da geri koşullarda hem üstte, hem altta bir hayvanlaşma yaşanır. Buna da çok radikal bir sosyalist yaklaşımla, onun düşünce ve moralliyle karşılık verilir. Bu da büyük bir devrim olur.

Kürdistan gerçekliği de biraz bunlara benziyor. Tam bir hayvan rejimi söz konusu; üstten uygulanan hayvanca bir yönetime, altta katlanan da hayvanlaşıyor. Biz bunu gördük ve bunun hangi düşünce ve moralle aşılacağını kestirmeye çalıştık. Sonuçta da çok ciddi bir patlamayla Kürdistan devrimi diye tabir ettiğimiz gelişme ortaya çıktı. Yoksa biz gücümüzü nereden aldık? Biz parayla, eski toplumsal alışkanlıklarla, hatta toplumun sınıf ve tabakalarına örgütlenmiş oldukları biçimiyle dayanmadık. Tam tersine hepsini paramparça ettik. Çünkü hepsi düşmüş, düşürülmüştü. Bizim sunduğumuz, gerçekten hem kendi gerçekliğini doğru değerlendirme, hem de ondan çıkış yapmaya en uygun düşünce ve moral oluyor.

Bunu basite alamazsınız, çünkü gerçeğiniz ortadadır. Ben bu nedenle size her gün yaşama yeterli düşünce ve moralle yaklaşmanızı söylüyorum. Ama halen sizin düşünce gücünüz, moraliniz kendinizi bile kurtarmaya yeterli değil. Kendinizi bir zavallı olmaktan kurtaramıyorsunuz. Hanginizin üstün morali söz konusu ve düşüncesi maddi koşullarını cevaplandırmaya yeterlidir? Bunlar sizde olmadığı için ben size ilkesizsiniz, gafilsiniz diyorum. Sizin çözümü, özellikle önderlik çözümünü yakalayamamanız, sizi geriden ve hatta sahte bir PKK'li yapıyor. Bu yüzden de gelişemezsiniz; çünkü gelişmenin kanunları var.

Demek ki, genelde düşünce ve özelde de onun ideolojik biçimi söz konusudur. Yani düşünceyle ideoloji arasında bir bağlantı kurulabilir. Düşünce; genel tasarımlar, genel fikirlerdir. İdeoloji ise; bir toplumun maddi koşullarına uyarlanmış, o toplumun çıkarı olarak düşünülmüş ve hatta formüle edilmiş düşüncelerdir. Yani bir toplumun gerçekliğini ister ilerleme, ister geriletme veya muhafazakarlık yönündeki bir yaklaşımı, onun düşüncesini ifade ediyor. Gerici ideolojiler, bir de ilerici ideolojiler vardır. Yine muhafazakarlık vardır, değişkenlik yaratmaya çalışanlar vardır. İdeolojiler somut toplumsal düzeyle ilintilidir.

İnsan gerçeğinde din olgusu ve bilimsel gelişme

Tarih boyunca ideolojilerin de bir gelişimi vardır. Dini ideolojiler şu veya bu toplumda, şu veya bu düzeyde gelişir. Bu sürüp gider. Ayrıca felsefik yanı ağır basan ideolojiler vardır. İşte burada felsefe kategorisini de anlamalıyız. Felsefe dinden çıkmadır veya dinin belli bir gelişme aşamasından sonra karşımıza çıkar. Yani onun da en az din kadar eski bir tarihi vardır. Felsefenin farkı bilimselliğe daha yakın olmasıdır. "Allah vardır, şöyle buyurdu" demez de "doğa vardır, şöyledir" diye anlatımda bulunur. Yani felsefe bazı dogmalardan farklı olarak doğa gerçeklerine göre düşünce geliştirir. Dinle birçok benzer yönü vardır. Birbirlerine karışırlar, ama farkları da vardır. Felsefe biraz doğa gerçeğini değerlendirmeye çalışır, dinse tamamen (tamamen derken, hiç doğayı görmez de demiyoruz) başlangıçtan itibaren bir doğaüstü ilkeye dayanır. "Şu tanrı, tanrının şu sözü" der ve doğayı, maddi yaşamı öyle düzenlemeye çalışır. Unutmamak gerekir ki, bu da bir düşüncedir. Tümüyle doğa üstünde birisi, bir tanrı olduğu için değil de, moral yanı ağır basan bir düşünce, sabit bir düşünce güç veriyor. Bir "Tanrı" fikri ne zaman, nasıl oluştu? Birçok evreden geçer ve tanrı kelimesiyle neyin kastedilmek istenildiği halen tam tanımlanmış değildir. Bilimi en çok geliştiren bir Einstein'da da tanrı fikri vardır, her ilkel doğa kuvvetini bir tanrı gibi gören kişide de bir tanrı fikri vardır. Ama aralarında fark vardır. "Doğayı yöneten kuvvet" veya "doğa kanunları" diye bir tanımdan bilim de bahsediyor. Demek istediğimiz, "Tanrı-Allah" kavramı bile henüz gelişimi sürdürmektedir veya sürdürmekten geri kalmamaktadır. Ama her şeyi böyle bir fikre bağlı olarak ele alıp, gelişimini böyle izah etmek pek mümkün görünmüyor. Buradan devreye felsefe giriyor. Felsefe biraz daha bilimselliğe yakındır ve doğanın gelişim esaslarını belirlemeye çalışır.

Bilindiği üzere birçok felsefi akım vardır. İdealist akımlar, materyalist akımlar ve onların kullandıkları yöntemler vardır. Bir yandan metafizik, fizik ötesi yaklaşımlarla izah etmek isteyenler, diğer yandan materyalist yaklaşımlarla izah etmek isteyenler var. Diyalektik daha çok materyalist felsefeyle bağlantılıyken, metafizik ise daha çok idealist felsefeyle bağlantılıdır.

Bunları da burada fazla açmıyoruz. Ama hepsinin az çok bir toplumsal gelişmeyle bağlantısı vardır. İnsanlığın ilk döneminde de, şimdi de vardır. Önemli olan insanın gelişmesinde dinin veya felsefenin rolünü görmek ve ne anlam ifade ettiğini bilebilmektir. Yani siz şimdi dine göre mi, felsefeye göre mi düşünüyorsunuz, bunu anlamalısınız. Sizin düşünce temeliniz dinsel midir, felsefik midir, anlamanız gerekir. Tabii burada bir kategori de bilimsel düşüncedir. Bilimsel düşünce, dine göre de, felsefeye göre de maddi yaşamı daha objektif izah eder. Yani "iki kere iki dört eder" gibi bir iddiası vardır. Öyle bir niteliğe sahiptir. Adı üzerinde, bilimsel düşünce veya toplumsal bilimler; fizik bilimi, kimya bilimi, biyoloji bilimi, hatta eğer öyle denilirse (ki bazı temel eğilimler bulunmaya çalışılıyor) psikoloji bilimi.

Bilimsel düşüncenin diğerleri ile farkı nedir? Bilimsel düşünce diğerlerine göre evrenin, doğanın, toplumun bir alanını daha iyi tanımlayabilir. Neden ve sonuçlarıyla birlikte izah edilebilir durumda ele alıyor. Tabii bu da insana bir tür kuvvet vermiştir. Bilime göre düşünmek şu anda temeldir ve insan bununla ilerlemektedir. Ancak din de tarih boyunca insanı ilerletmiş, ayakta tutmuştur. Felsefe de aynı rolü oynadı ve halen de oynuyor. Sadece bilimsellikte bir gelişme vardır. Bilim önceden de, insan edimi, eylemi başlar başlamaz da vardı. Yani insan avcılık yaparken, bazı ilk tarım faaliyetlerini geliştirirken bilim vardı. Bu faaliyetlerdeki bilimsel yön nedir? İşte "ben şöyle avıma yönelirsem, şöyle vurursam avımı düşürürüm" demek de bilimsel bir yaklaşımdır. Ya da "şu tarlayı şöyle ekersem, karşılığında şunu alırım" yaklaşımı da bilimsel bir düşüncedir ve insanlık tarihi kadar bir geçmişi vardır. Yani bilimsellik yalnız günümüze özgü bir durum değildir. Ama günümüzde çok sistemlidir ve çok değişik alanlarda oldukça gelişmiştir.

İnsanlığın başlangıcında dinin yeri daha ağırlıktayken, günümüzde biraz sınırlandırılmış gibi gözüküyor. Yine felsefe, orta çağda, ilk çağlarda ve hatta kapitalizmin ilk dönemlerinde ağırlıklı olarak varlığını sürdürürken, şimdi ikinci sıraya düşmüştür veya öyle gözüküyor. Bilim ise başlangıçta sınırlıyken, şimdi her şey bilime göre düşünülüyor ve zaten bu da önemli bir sorun. Günümüzde bilimin özellikle yol açtığı teknik, acaba insanı ne kadar imhaya götürüyor diye tartışılıyor. Bugün bilimin tahrik ettiği veya yol açtığı teknik gelişme, insan toplumunu en az dini dogmalar kadar, yine bazı felsefi bağnazlıklar kadar tehdit ediyor. Hatta denilebilir ki, yakın dönemde en çok da bilime dayalı teknik, insan sonunu getirebilir. Eğer tedbiri alınmazsa, teknik insanı yutan canavarlar yaratabilir. Nitekim atom bir canavardır veya bugün çevreyi tümüyle tahrip eden canavar tekniktir. Eskiden de canavarlar vardı, ama insanlar o canavarlara karşı kendilerini koruyabiliyorlardı. İlk çağlarda, insanlığın başlangıç dönemlerinde kendini koruyabilen insan, şimdi teknik canavarlarına karşı kendini koruyamıyor. Hatta olası birkaç yüzyıl sonraki tekniğin canavarları daha tehlikeli olabilir. Elbette ki insan burada kendini savunmayı bilecektir.

Genellikle insanlar yaşadıkları dönemi, son çağ olarak değerlendirirler. Kendi içinde bu her zaman böyle gözükse de aslında böyle değildir, değişkenlik esastır. Evet, değişkenlik diyalektik bir ilke gereğidir, ama bunu da doğru değerlendirmek gerekir. Değişkenlik, gerçekleşeni görmemek anlamına gelmez. Bir dönemin temel gelişmişlik düzeyi, değerleri vardır, onlar görüldüğünde, değişkenliğin bir anlamı olabilir. Aksi halde "her şey değişiyor" dersen, bir palavracı olursun. Sanıyorum bizde de değişkenlik biraz palavracılık biçiminde anlaşılıyor. Değişkenliği anlayabilmek için kalıcı olanı görmek gerekir. İnsanlık tarihi kadar kalıcı olan, hiç değişmeyecek değerler vardır. Ama bir de değişmesi gereken değerler vardır. Böyle bir değişkenlik veya felsefi anlayışın sahibi olmalıyız.

> ***"Bugün bilimin tahrik ettiği veya yol açtığı teknik gelişme, insan toplumunu en az dini dogmalar kadar, yine bazı felsefi bağnazlıklar kadar tehdit ediyor. Hatta denilebilir ki, yakın dönemde en çok da bilime dayalı teknik, insan sonunu getirebilir. Eğer tedbiri alınmazsa, teknik insanı yutan canavarlar yaratabilir. Nitekim atom bir canavardır veya bugün çevreyi tümüyle tahrip eden canavar tekniktir."***

Kısaca, görülmesi gereken hususlar şunlardır: İnsansal gelişmede düşünce ve ideolojiler, ister sihir, büyü ve dinsel, ister felsefi ve bilimsel düzeyde ifade edilsin, kesinlikle yaşamla iç içe olur. Yaşam bu disiplinler olmadan yürümez. Bu anlamda insan tasarladığı, kendini felsefik kıldığı, kendini bilimsel kıldığı oranda insandır. Ama nereden neresine ağırlık verir; nereden neresini esas alır; nerede değişiklik geçirir; nerede ne kadar hangi ideolojik biçime ihtiyaç var; nerede ne kadar onun gerçekleşme disiplinine, moraline, ahlakına ihtiyacı var? Bunlar doğru tespit edilirse, o toplum sağlıklıdır, o toplum özgürdür, o toplum kendini yaşatır. Ama beceremez ve ideolojik sorununu, moral sorununu halledemezse, o toplum düşer. Hükümdeyken düşer, düşerken de dağılır ve eriyip gider. Şimdi bizim Kürt toplumu da biraz düşen bir toplumu ifade ediyor. Kürt toplumu düşen ve daha da kötüsü dağılmayla yüz yüze olan bir toplumdur. Çünkü ideolojik, moral düzeyi yıkılmış bir toplumsal gerçekliktir.

Tam da bu noktada PKK nedir? PKK, ideolojisi ve morali yıkılan halk gerçekliğinin öncelikle ideolojiyi ve morali bulma hareketidir. Bunu çok iyi anlamanız gerekir, çünkü bu kilit bir anlama sahiptir. Ama ben sizin toplumsallıkla bağınıza bakıyorum veya değişimden ne kastettiğinizi anlamaya çalışıyorum. Halinizi eski köylülerin sopa kaldırıp değişiklik istemesine benzetiyorum. Sopa yerine elinize bir silahın geçmesi, teknik bir farklılık yaratıyor, yoksa anlayışta hiçbir fark yok. Köylü de sopayı kaldırır ve sallayarak "ulan ben üzerine gelirim, yıkıl karşımdan" der, ama daha sonra Don Kişot'un yel değirmenine saldırısı gibi boşa çıkmaktan kurtulamaz. Unutmayın ki, birçoğunun silahı sallaması buna benziyor, hatta daha da tehlikelidir. Çünkü silahla Don Kişot'luk yaptın mı, yanarsın. Zaten bunu dehşetle karşılıyor ve önlemek istiyoruz. Sizleri silahlı Don Kişotlar olmaktan çıkarmak şu anda en temel görevlerimizden sayılır.

Peki bunu nasıl önleyeceğiz? İşte söylediğim gibi, öncelikle toplumsal düşüşümüzü, dağılmamızı önleyecek düşünce gücünü, ideolojiyi ve bunları üstün bir iradeyle sergileyecek morali

yaşama bağlılıkla göstermek ve yaşamsal kılmakla önleyeceğiz. Buna ihtiyacınız da vardır. Ayrıca ben başka çözüm de göremiyorum.

Bilimsel olan ve gelişen sosyalizmdir

Birçok ideoloji bu iddiaya sahiptir. Örneğin, çağımızın gelişen bilimsel düzeyine bağlı olarak modern dediğimiz ideolojiler vardır. Nedir onlar? Burjuvazinin sosyal gerçekliğine bağlı ideolojiler diye de tabir edebileceğimiz milliyetçilik ve onun versiyonları, liberalizm, devletçilik ve benzeri bir sürü akım, şu ekol, bu ekol diye de belirledikleri ideolojiler var. Ama bunlar arasında en temel özellik milliyetçilik olarak tanımlanabilir. Daha önceki ideolojiler ise toplumsallıkla bağları sınırlı olduğu ölçüde ulusal düzeyin gerisindeydiler. Daha çok cemaatleri, aşiret topluluklarını esas alırlardı. Aile biçiminde cemaatler oluşmuştu. Tanrı ideolojileri, hatta felsefe okulları bile dar bir cemaatin çıkarını esas alırdı ve esasta da onların ideolojisiydi, yoksa bütün toplumun değil.

Burjuvazi bir adım daha gelişen bir sınıftır ve en azından kendisi için bir ulus öngörür. Bir ulusal pazar, bir ulusal sınır, bir ulusal devlet öngörür. Bu da ifadesini milliyetçi ideolojinin gerçeğinde ortaya çıkarır. Milliyetçi ideoloji nedir? Burjuvazi bir toplumu yüceltir, bu toplumun bir ulusunu yüceltir. Ulus olunmak zorundadır. Çünkü burjuvazinin ulusal devletine, ulusal kültürüne, ulusal topraklarına ihtiyacı var. Bu doğrultuda muazzam bir ulusal devlet düşüncesi, muazzam bir ulusal kültür düşüncesi, ulusal ekonomi düşüncesi, ulusal partiler, daha başka ulusal olan bir sürü boyut geliştirilir. Bu da muazzam bir milliyetçiliktir. Nitekim değişik nedenlerle faşizme doğru kayış vardır. Bir Hitler en gelişmiş şoven milliyetçiliği temsil eder ve "Alman en yücesidir, bütün diğer ırklar aşağılıktır" der. Burjuvazinin ideolojik gelişmesinin vardığı en tehlikeli nokta budur.

Elbette ki ideolojilerin toplumsallıkla, toplumsal sınıflarla bağını gözardı etmek mümkün değildir. Genelde insanla bağlantılıdır ama özelde insan toplumunun, yani sınıfsallaşmanın gelişmesiyle de ideolojilerin bağlantısı vardır. Birçok ideolojinin genelde toplumla ve özelde onun sınıflarıyla bağını görmemek mümkün değildir. İşte burjuvazinin de böyle bir ideolojik gelişme vardır ve halen bu gelişme bütün hızıyla sürmektedir. Liberalizm de, devletçilik de milliyetçiliğin başka bir biçimidir.

Buna karşı burjuvazinin ikiz kardeşi veya onunla birlikte tarihte yaygınca çıkan emekçi sınıf, proletarya diye tabir edilene denk gelen bir ideolojiyle ortaya çıkılmak isteniliyor. Bilindiği üzere, buna da sosyalist ideoloji denildi. Sosyalist ideolojinin de kökeni eskiye dayanır. Tarih boyunca nasıl milliyetçilik aristokrasiye, hatta köle sahipleri sınıfına kadar dayandırılırsa, sosyalizm de en ezilenlere, pleblere, serflere kadar dayandırılabilir. Pleblerin Spartaküs'le bir sosyalizm denemesi, serflerin de orta çağda bir sürü sosyal komün denemesi vardır. Ama gelişimini 19. yüzyılda bilimsel sosyalizm diye de değerlendirilen döneminde yakalamıştır. Yani her çağın kendine göre bir sosyalizmi vardır. Örneğin İslamiyette de Hz. Ali veya Alevilik genelde biraz İslamın sosyalizmidir. Orta çağda hemen her dinin kendine göre sosyalize olmuş biçimileri vardır. Hatta bu, ilk çağlarda da söz konusudur.

Kapitalizm çağında ortaya çıkan, geneldeki bilimsel ideolojiyle bağlantılı olarak bir de sosyalizmin bilimselliği var. Diğer sosyalizmlerden ayırmak için gelişen sosyalizme bilimsel sosyalizm deniliyor. Neden bilimsel? 19. yüzyıl zaten bir bilim yüzyılıdır ve bilimin kendisini hissettirmediği hiçbir alan yoktur. Bu gelişim sosyal bilimlere de etkide bulunuyor. Dolayısıyla sosyal bilimlerin en özlü ifadesi olarak sosyalizm ortaya çıkıyor. İşte bilimsel sosyalizm veya sosyalizme bilimsellik adı bu yüzden takılıyor. Bu fazla önemli değildir.

Sosyalizm, ideolojiler tarihinde en bilimsel olma iddiasındadır. Bunun da bazı nedenleri vardır ve en temel nedeni de emek sınıfına bağlılığıdır. Egemen sınıflar yalan söylemek, gerçekçi olmamak zorundadır, ama emek sınıfı gerçekçi olmak, yani bilimsel olmak zorundadır. Çünkü yalana, başkalarını sömürmeye ihtiyacı yoktur. İşte bu nedenle emek sınıfı bilimselliğe yatkın bir getirelim. İnsan düşüncesi giderek bilimselleşiyor. Dolayısıyla nasıl ki fizikte, kimyada ya da diğer ekollerde bir bilimselleşme oranı varsa, sosyal dallarda da bir bilimselleşme oranı vardır. Ama nasıl ki bilim temel doğa kanunları konusunda tümüyle kendini dört dörtlük bir izaha kavuşturamamışsa, toplumsal bilim de çok daha izafidir. Kendisini tamamen bilimselleştirmesi mümkün değildir. Çünkü toplumun kendisi zaten hayali bir özelliğe sahiptir; tasarımdır, ruhtur, bunu dört dörtlük bir formüle sığdırmak mümkün değildir. Genelde insanın kendisi tümüyle bilimsel olarak üretilecek bir varlık değildir. İnsan eğer böyle ele alınmak istenirse, faşizmin saf Alman ırkı yaratması gibi bir duruma götürür ki, bu da en tehlikelisidir. Hatta bu sosyalizmde biraz re iki dört eder" gibi bir katılım insanın doğasıyla bağdaşmıyor. Nitekim bağdaşmadığı da reel sosyalizmin dağılmasında görülüyor. Köleci, feodal dönemde bir birey kendini toplumun çok üstünde bir yere, tanrı yerine koyuyordu, şimdi de patron yerine koyuyor. Böyle tanrılar nasıl aşıldıysa, patron da aşılıyor. Ama sosyalizmde insanı mekanikleştirmek, olsa olsa bir saptırmadır, bir özgürlük düzeyi değildir.

Ezilenlerin genelde sosyalist düşünce, eşitlik, özgürlük anlayışları 19. yüzyılda Marks-Engels tarafından geliştirilerek bilimsel bir ifadeye kavuşturuldu. Marks-Engels'in geliştirdikleri sosyalizmin bu bilimsel ifadesi bir katkıdır ve kazandırdıkları vardır. Sosyalist ütopyayı, sosyalist gelenekleri, özellikle ideolojik olarak bilimsel bir ifadeye kavuşturmuşlardır. Bu anlamda kullandıkları diye de tabir edilen Lenin öncülüğündeki sosyalist devrimde pratik-politik bir gelişme aşaması vardı. Lenin'in sosyalizme en önemli katkısı onu politikleştirmesidir. İdeolojiden politikaya büyük bir sıçrayışı gerçekleştirmiştir. Bilindiği üzere Lenin'in bir devrim teorisi vardır. Emperyalist devrim teorisinde, "en zayıf halkadan kırılma" belirlemesi vardır. Bunun öncü partisi, öncü partinin savaşım taktikleri olan ayaklanma, gerilla üzerine değerlendirmeleri vardır. Ayrıca proletarya diktatörlüğü teorisi söz konusudur. Bunları hem kavramlaştırıyor, hem programsallaştırıyor ve hem de aynı zamanda bir parti öncülüğüyle örgütleştiriyor. Hatta bunu devletleştirmeye kadar götürdü. Daha sonraki süreçte (özellikle Stalin dönemi ve daha sonrası) bunu devleti geliştirmek biçiminde gerçekleştirdiler. Stalin'in bütün yaptığı sosyalist devleti geliştirmekti. Bu durum o kadar ilerletildi ki veya o kadar tek boyutlu ele alındı ki, ideoloji neredeyse politika içinde, hatta ekonomi içinde eritildi. İdeolojik ve moral bir güç olarak parti devlet içinde yok oldu, tüketildi. Kaldı ki parti de, devlet de tüketilebilir. Marks ve Engels'de bunun ölçüleri veriliyor. Devlet önce gereklidir ama devletten çıkmak da gereklidir; yine parti ortadan kalkar ama amaçlarına ulaştıktan sonra kalkar. Parti de, devlet de bir geçiş aracıdır.

Sovyet deneyiminde parti ortadan kalktı ve devlet oldu. İdeoloji ortadan kalktı, dış politika ve iç politika düzeyine indirgendi. Elbette ki ideolojiyi politika içinde böyle eritmek, tüketmek büyük tehlikeler içerir. Nitekim bu ortaya çıktı. Muazzam politikleşmiş bir Sovyet sisteminin ve hatta parti organının, bir devlet organını, yine bir parti sekreterliğinin bütün gücü dünya çapında elinde bulundurması, kapitalizmin daha gerisine düşmek gibi bir duruma yol açtı. Bu bir sapmadır. Evet, nereden bakılırsa bakılsın proletarya devletine ihtiyaç vardır ama bir partinin kendisini bu kadar devletleştirmesi, kendi varlık nedenlerine ters düşmesi bir sapmadır. İşte Sovyetlerde bu derinleşti ve sonuç tıkanmaya götürdü. Bu tıkanmanın da doğal olarak gittiği yer çözülüş oldu.

Bunu dünya hala yaşıyor. Bir dönemlerin sosyalist sistemiyle emperyalist sistemi diye ayrılmış bir dünya görüntüsü vardı. Neredeyse 70 yıl böyle değerlendirildi. Ayrıca bu da proletarya devrimler çağıyla nitelendirildi. Sovyet deneyiminin çözülüşünden sonra bu kavramların bitirildiği görülüyor. Proletarya devrimler çağı deyimi, proletarya diktatörlüğü kavramı pek kullanılmıyor. Hatta kurulan reel sosyalist devletler vardı ve onların da aşıldığı söyleniyor.

Günümüzde ortaya çıkan yeni bir durum tartışılıyor. Her ne kadar buna kapitalizmin zaferi deniliyorsa da, bu pek de yüzyılın başındaki kapitalizm değildir. Çok farklı bir durumdur ve zaten anlaşılmaya çalışılıyor.

"Kurulacak bir sosyalist enternasyonal bütünüyle evrensel çapta insanlığın durumuna, her ulusa, hatta her kıtaya, bölgeye uyarlanmış daha programatik bir sosyalizmi ve hatta her ulusa, ulusun içinde sınıfsal duruma uyarlanmış bir sosyalizmi öngörmelidir."

sınıftır. Bu izafi olarak da böyledir. Zaten, insan genel olarak her zaman ütopyalara muhtaçtır. Ancak ütopyalar güdüm değildir. Kaldı ki, sosyalizmin de ütopist özelliğini düşünmemek mümkün değildir. Aslında her ideoloji bir ütopyadır ve sosyalizm de öyle bir ütopya olmak zorundadır. Reel sosyalizm bunu aşmak istedi veya sosyalizmi ütopyasız, moralsiz götürmek istedi, fakat sonuç çözülüş oldu. Bu sosyalist ideolojinin özüne ters gelen bir saptırma biçimi olarak da düşünülebilir. Her saptırmada olduğu gibi başarısızlığa uğraması kaçınılmazdı.

Sosyalist ideolojinin tarihinde önemli duraklar

Şimdi bilimsel bir ideolojiye ihtiyaç var mıdır veya bir ideoloji bilimsel olmak zorunda mıdır sorularına açıklık denendi ve çözülüşü yarattı. Faşizm çok erken çözülmüş bir burjuva ideolojisidir. Reel sosyalizm de bir sosyalist saptırma olduğu için çözüldü. Reel sosyalizmde ruhsuz, mekanik işleyen bir toplum bireyi yaratılmak istenildi.

Sosyalizm kavram düzeyinde insanın toplum ilişkilerini en özgür belirleme yöntemi olarak da tanımlanabilir. Toplumsal gerçeklikten kopan, onun üstünde yer alan, bastıran, sömüren ne varsa ona karşıdır. Ama böyle olayım derken de, "toplumda her şey bir tarağın dişleri gibi birbirine benzemek zorundadır" demek de doğal gelişmeyi inkardır. Çünkü hiçbir doğa gelişmesi böyle değildir. Bu nedenle özgür katılım en doğrusudur. Toplumsal katılım yeteneklere ve çabaya göre olmalıdır. Zaten sosyalizm de böyle tanımlanıyor. Bunun yerine bürokratik katılım, emre göre katılım, öncesinden "iki ke-zeminler Fransız felsefesi, İngiliz iktisat politikası ve Alman tarihsel materyalizmi gibi güçlenme dayanaklarıdır. Yani bunların hepsini düşünürler ve sonuçta oldukça bilimsel bir ifadeye kavuştururlar. Kendi sosyalizmlerine de, diğerlerinden farkını koymak için "bilimsel" derler. Bu önemli bir aşamadır ve küçümsenemez.

Bir yandan sosyalizm ideolojisini böyle netleştirir ve bilimselleştirirken, diğer yandan bunu örgütlemek istediler. Komünist Liga, 1. Komünist Enternasyonal'i kurdular. Bunlar işçi sendikalaşmasına götürdü ve işçi sınıfına biraz bilinç, örgüt kazandırdı. Fakat tam iktidara getiremedi. Paris Komünü bir denemeydi, fakat başarıya ulaştırılamadı.

Bütün bunlara Lenin'in sosyalizmi politikleştirerek bir ileri adım daha attırma durumu vardır. "Bolşevik deneyim"

Her şey devletten beklemek sosyalizmi sapmaya götürür

Sosyalizmin politik bir güce dönüşme sorunlarını biraz görmek gerekiyor. Zaten bu sorunlar çözümlenmeden yeniden kuruluş mümkün değildir. Her ideolojide olduğu gibi, sosyalizm de elbette ki iktidar sorununa doğru yaklaşacaktır. İdeolojiler devletleşmek, iktidarlaşmak ve toplumlarda yer edinmek isterler. Bu onların doğası gereğidir. Ama sorun bunun nereye kadar ve nasıl olacağıdır. Dolayısıyla sosyalizm devlet olmak istiyor diye kimse suçlayamaz. Emekçiler lehine elbette devlet olmak isteyecektir. Zaten temel ereklerinden birisi de budur. Ama her şey devlet olmakla halledilebilir mi? İşte burada sorunlar ortaya çıkıyor.

Devletleşerek sosyalizm amacına ulaşamaz. Devletleşmek sosyalizmin basit bir amacı olarak anlaşılırsa daha doğrudur. Bazı sosyalist amaçlar vardır ve devlet eliyle yerine getirilir. Gericiliği bastırmak ve dış emperyalist tehlikeyi boşa çıkarmak için devlet gereklidir. Ama her şeyi devletten beklemek sosyalizmi saplantıya götürür. Nitekim bu her şeyi Allah'tan beklemek gibi bir şey olur. Dinler de başlangıçta anlamlıdır ve çok çarpıcı bir ihtiyaca cevap verirler. Bir devlet dinle de başlar ve devlet olur. Ama sonradan birisi çıkar, dini yalnız bir Allah'a indirger ve "Allah'ın gölgesi benim" der. İşte monarşik bir sultan, görülmemiş bir dikta olur. Sosyalizm de buna benzer. Devlet olması gerekir ve başta çok da demokratiktir. Sonra her şeyin üzerinde bir genel sekreter ve "enternasyonalizm"le birlikte oldu dünya çapında bir lider! Bütün her şey devletle oldu ve sonuçta Allah yerine konulan bir genel sekreter veya onun politik bürosu ortaya çıktı! İşte sapma budur.

"Yeni dönem sorunlarını; sosyalizm ve devlet, sosyalizm ve kalkınma, sosyalizm ve moral, sosyalizm ve ulusal sorun, sosyalizm ve kültür, sosyalizm ve ekonomi sosyalizm ve reel sosyalizm, sosyalizm ve ütopya, sosyalizm ve bilim, sosyalizm ve din, sosyalizm ve aile, sosyalizm ve kadın, sosyalizm ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, sosyalizm ve demokrasi, sosyalizm ve parti ilişkileri diye sıralamak mümkündür."

Bu temelde içimize bakalım: Biraz parti yetkisini eline alan can almak da dahil, her şeye hükmediyor. Bunları bizde yaşanan somutu göstermek, bir ideoloji iktidarlaştı mı tehlikelerini belirtmek için söylüyoruz. Sovyetler'de bu çok yaygınca yaşandı ve buna yol açan biraz da ilk sosyalist uygulamalardı. Aslında Sovyetler'de ilk uygulanan vahşi bir sosyalist uygulamadır ve daha önce bir örneği yoktur. Stalin'in kişisel özelliklerine başka etkenler de eklenince, devleti böylesine bir abartma ve sosyalizmi neredeyse devletin iç ve dış politikası, ekonomisiyle sınırlı tutma durumu yaşandı. Varılan nokta ise, "sosyalizm olamaz" sonucuydu. İşte yeni sosyalizm tartışmaları politikayla iç içe böyle ele alınabilir.

Sosyalizm ve politika ilişkisi, sosyalizm ve devlet ilişkisi daha önce de ele alınıyordu. Lenin zamanında da iktidar, devlet meselesi, etnik demokrasi sorunu çok işlendi ve oldukça da sınıf esasına göre makul çözümler bulundu. Dönemine göre bu çok önemli bir politikleşmeydi ve insanlığın da kurtuluş ütopyasını teşkil etti. Yarattığı büyük cazibe alanıyla sosyalizme olan büyük ilgi 20. yüzyıl boyunca devam etti. Bu neden böyleydi? Gerek ideolojik olarak, gerek politik olarak insanlığa vereceği gerçekten kocaman bir dünya vardı. Üstelik ütopyası kadar gerçekleşme durumu da söz konusuydu ama saptırıldı. Nasıl saptırıldı? Her şey Sovyet çıkarları, Sovyet çıkarı içinde de her şey Rus çıkarı, Rus çıkarı içinde de her şey bürokrasi için, bürokrasi içinde de her şey bir parti çıkarı, onun içinde de merkezin, polit büronun ve de sekreterin çıkarı içindi. Sonuçta bütün insanlık bir elitin hizmetine koşturulmak istenildi. Sosyalizmi böyle kullanmak istediler, ama tabii ki bunun yürümeyeceği açıktı. Zaten sosyalizmin özü de buna tersi ve nitekim çözülüş çok hızlı oldu. Bu neredeyse birçok kimsenin beklemediği ve fark etmediği şekilde gelişti. Yaşanan gelişmeler sosyalizmin özüne çok aykırı olduğu için, bu anlaşılır bir şeydir. Bir günde de çözülüşüne şaşmamak gerekir, çünkü doğal olanı da böyle olmasıdır. Bu arada belirtelim ki, diktası da çok eziciydi.

Bu sapma çok tehlikeliydi. Bizim içimizde bile başlangıçta bir kişi bir hiçtir, ama parti erkini ele geçirince bir canavar oluyor. Ben kendi pratiğimizde böyle yüzlercesini gördüm. Sovyetler'de bu biraz daha modernce ve genelde oldu. Bu durumda gerekli olan, sosyalist ideolojiyle güç-erk ilişkisini, politika ilişkisini çok sağlam ele almaktır. Nasıl sağlam ele alınabilir? İdeolojik saflığı çok iyi gözetmekle olur. Politikayla ideolojinin bozulmaması gerekir. Politikanın dar bir sınıfın veya dar bir elitin çıkarına, (hatta şu anda yaşanan haliyle bir sınıfsal çıkar da değil) kişisel, zümresel çıkarlara alet edilmemesi gerekir.

Bunun için ne gerekiyor? İdeolojik bir organ gerekiyor. Bugün pek de beğenmediğimiz, mollalar rejimi dediğimiz bir İran'da Ayetullah kurumu vardır. Şah gibi dev bir politik gücü bile alaşağı edebilecek gücü vardı ve onun bütün kuvveti ideolojiydi. "Ayetullah" esas itibariyle ideolojik bir organdır. Ayetullahlar işlerini ideolojiyle yürütürler ve nitekim şu anda da son derece etkili olabiliyorlar.

İşte sosyalizmde bu yoktu. İdeolojik organ, ister basınıyla, ister sözcüleriyle, ister ideologlarıyla önemini yitirdi. İdeologlar tümüyle devletin basit papağanları durumuna düştüler ve Sovyetler'de "iç çıkar budur, dış çıkar budur" deyip herkesi yalana alet olmaya çağırdılar. Sonuçta ideoloji böylece ihanete uğradı. Oysa ki sosyalist ideolojinin bütün insanlığa hitap etme durumu var. Nitekim İran Ayetullahları bile "biz İslamı yalnız İran için değil, bütün insanlık için düşünüyoruz" diyorlar ve bu yankı da bulabiliyor. Sovyetler'de de başlangıçta enternasyonalizm bütün insanlık içindi, ama sonradan tümüyle Sovyet çıkarlarına, Rus çıkarlarına veya bir elitin çıkarına dönüştürüldü.

Bunun önlenebilmesi için hem ulusal, hem uluslararası düzeyde kesin ideolojik olmaya ihtiyaç var. Bu enternasyonalizmle çözümlenmek istenildi ve enternasyonaller kuruldu. Fakat yine de Sovyet deneyimini böyle olmaktan da kurtaramadılar. Bu konuda hiç rol oynamadılar demeyeceğiz, ama sonuç bir saplantı ve onun çözülüşüdür.

Demek ki sosyalist ideolojinin anlamını, gereğini, politikadan farkını ortaya koymak gerekir. Diktaya, zümresel çıkarlara alet olmamalı, emekçilerin ve onların şahsında da bütün insanlığın geleceği açısından rol oynayabilmelidir. Sosyalizm tarihle, gelecekle, ütopyayla, bilimle, gerçekleşme düzeyiyle, öngörülen gelişme hedefleriyle bağlantısını sürekli düşünen, tartışan, gözeten ve böylece gerçek bir beyin rolünü oynayan bir doğrultuda olmalıdır. Bir ulusa, dar bir sınıfsal çıkara bağlı olmayan, emeğin temsilcisi olan sınıflara (insanlığı ilgilendirdiği veya hakkın, gelişmenin bunların şahsında sağlama bağlandığı oranda) bağlı olan, bir sınıf bakış açısından bağını koparmayan bir organ olarak kendisini geliştirmesi gerekiyor. Ulusal gerçekliği gözardı etmeyen ama kendini bir ulusal çıkara da boğmayan, her ulusa adil yaklaşan (buna ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesi denilir), yine demokratik olabilen, diktayı dar bir zümrenin çıkarı olarak görmeyen, diktayı ve iktidar aracı olan devleti, haksız sömürü organlarını ortadan kaldırmak için olduğu kadar, yeniden düzenleme biçiminde dönüşmeye uğratmayı esas alan ve buna benzer birçok sağlıklı düşünceyi, projeyi ve onun ahlaki esaslarını düşünen bir organ olarak işlev görmelidir.

İnsan tüketim aracına dönüştürülmüş ve direnme gücü kırılmıştır

İnsan yalnız bir kalkınma olayı değildir. Reel sosyalizmde neredeyse kapitalizmle yarışıyor adı altında insanı sürekli yiyip-içen bir hayvana dönüştürdüler. Nitekim Sovyet çözülüşünde herkes dükkanlara koşuyordu. Hatta şurasına burasına gıda maddelerini doldurmak Sovyet insanının temel bir özelliği haline gelmişti. Evet, ekonomik gelişme gerekiyor ama insanların gözünde tümüyle "şurama burama yiyecek-içecek sıkıştırayım" gibi bir hayvanlaşmaya düşürürsen, o sosyalizm değildir.

"Reel sosyalizm çözüldü ve kapitalizm zafer kazandı. Ama bir de biz kazandık ve bu tesadüf değil. Çünkü kazanan aslında kapitalizm olmadı ve kaybeden de sadece sosyalizmin çürüğü oldu. Yine de bizim gibi zorbela yaşatılmak durumunda kalan, hem kaptalizm tarafından, hem de sosyalizm tarafından onaylanmayan ama bunların çözülüş sürecini iyi bir fırsat olarak değerlendiren bir harekette gerçek bir sosyalist çıkışın yakalanması başarılmıştır."

İşte sosyalizme gerekli olan bir moral yön de vardır. Gerçi dinler de "insan tümüyle moralle yaşar, kutsal ilkeye göre yaşar" derler. Ama bütünüyle böyle olmasa da, aslında moral şarttır. Zaten insanı alabildiğine maddiyatla doyurmaya çalıştın mı, doymaz. İşte doğanın tahribatı, toplumun kemirilmesi, insanın kanserleşmesi, bu tüketici toplum kalıpları yüzündendir. Bugün Avrupa'da gelişmiş kapitalist ülkelerin gelişmiş tüketici topluluklar olmasıdır. O kadar tüketici topluluklar haline gelmişlerdir ki, doğa artık dayanmıyor. Bu tüketici toplum kalıplarına artık dünya da dar geldiği gibi, daha da devam ediyor. Bunların üzerine bir de kanserleşme başlıyor. Kanserleşme gerçek anlamda kanser hastalıkları olduğu kadar, bir de genelde kanserleşme var. Buna benzer birçok ulusal hastalık oldukça gelişiyor. Bunun sonucu bağışıklık kazanan kanser veya AIDS gibi benzer hastalıklar ortaya çıkıyor. Bütün bunlar tüketimden ileri geliyor. İşte bir cinsel tüketim de AIDS'e yol açıyor. O da bir hastalık ve tüketici toplumun kalıplarından ileri geliyor. Yaratılan gerginlik, stres ve benzeri şeyler kaçınılmaz olarak buna yol açıyor. Hatta daha da yeni hastalıklar gelişiyor. Çünkü insanın bu tüketici toplum kalıplarına karşı direnme gücü yok edilmiştir.

Böyle şeyler başka tarihi dönemlerde de vardı. Veba vb. hastalıkların zaman zaman yaygınlık kazandıkları görülmüştür. Bütün bunlar kesinlikle toplumsal düşürülmeyle bağlantısı olan şeylerdir. Direnme gücü yitirilince (ki bu moral gücüdür) insan çözülür. Bizim halkımızda tümüyle bir kanser gibidir. Çünkü direnme gücü, morali yıkılmıştır. Ve her türlü hastalık kol geziyor. Zaten insanlara sağlıklı insan demek için bin şahit gerekiyor. Ben gerçekten hepsini hastalıklı görüyorum ve bütün devrimciliğimi bu hastalığa bulaşmamak için yürütüyorum. Beni öldürseniz asla o insanlar gibi yaşayamam. Moralmen, ruhen hastalar, fiziksel olarak hastalar. Dolayısıyla elle tutulur bir yanları yok, zavallılaşmışlar. Yani sağlıklı hiçbir yaşamları yok ve moral sıfır. Zaten kültürü, dili tahrip edilmiş, bitmiştir. Şimdi bu kadar hastalığı yaşamış bir toplumla sen "yaşayabilirim" dersen, kendini saptırmış olursun.

Kapitalizmin insanı ve doğayı yutan canavarlarının panzehiri sosyalizmdir

İşte temel sorunlar bunlardır ve bunun sosyalizmle nasıl aşılacağı gündeme geliyor. Reel sosyalizmdeki gibi aşılamayacağı açıktır. Kapitalizmdeki gibi karnını doyurmayı esas alırsan, insanları kapitalizmin yarattığı insanın daha da gerisindeki bir yaratığa dönüştürürsün. Bu gerçek reel sosyalizmde ortaya çıkmıştır. Tabii morali kırarsan, demokrasiyi geliştirmezsen kapitalizmden daha geri koşullar ortaya çıkar ve seni geride bırakır. Bunun en temel nedeni, dediğimiz gibi, reel sosyalizmin demokrasi ve morali geliştiremediğinden, kapitalist tüketim kalıplarını aşamadığından dolayıdır. Dolayısıyla ideolojiye ters düşmüştür. Sosyalist ideoloji kesinlikle kapitalizmin normlarını insanlık için esas göremez. "Kapitalizm bu kadar veriyor, ben de bu kadar vereceğim" diyemez. Sen bazılarını hiç vermeyeceksin, olmayan bazı şeyleri de vereceksin. Bunu araştırıp, bulmak gerekir ve bunu bulmak sosyalizmin sorunudur. Kapitalizm çevreyi kirletiyor, doğayı kirletiyor, toplumu kanserleştiriyor. Sen de bunu önleyecek çareler bulacaksın. Yoksa, "kapitalizmden daha çok üretiyorum" adı altında doğayı, çevreyi kirletirsen, morali, demokrasiyi boğarsan, bu sosyalizm olmadığı gibi karikatürü bile olamaz ve olmadığı da ortaya çıkmıştır.

Kesinlikle sosyalizme ihtiyaç vardır. Çünkü başlangıçta, kölelik çağında ve orta çağlarda olduğu gibi günümüzde de egemen sömürücü sınıfa ve onun temsilcilerine kalsa, daha önce söylediğimiz gibi ortaya çıkacak canavarlar ilk çağlardakilerin hesaplanamaz misliyle üstünde olacaktır. Nitekim bu canavarlar şimdiden işin içindedirler ve insanlığı kemiriyorlar. Bu nedenle başlangıçta ustalar, nasıl "kapitalizme karşı çözüm sosyalizmdir" diye oldukça iddialı ve üstün moralle bir yaşam içinde olup

onun savaşımını verdilerse, sen de aynen öyle olacaksın. Günümüzde gelişen bu canavarlığa karşı daha etkin bir sosyalizmle cevap vereceksin. Bu nasıl bir cevaptır? Elbette ki rahatlıkla verilebilir bir cevaptır. Çünkü kapitalizmin tüketim ve tahrip kalıpları aşılamaz değildir. Ama bu mücadele, hem de moral mücadelesini gerektiriyor. Yeniden örgütlenmeler, programlar ve bunun engin tartışmaları gerekiyor. Yoksa "sosyalizm çözüldü ve dolayısıyla iflası kanıtlandı" demek zaten kapitalist ideolojik saldırıyı gösterir ve şu anda yaygın olan da budur.

Kapitalizm, kendisinin sosyalizm tarafından mahkumiyetini suçsuzluğa dönüştürmek için büyük çaba içindedir. Aslında 20. yüzyıl boyunca ağır yargılamalar geçirdi ve mahkum edildi. Gerçekte aşılması o kadar zor değildir. Ama bilinen hatalar nedeniyle ve biraz da çağının tam gelmeyişi yüzünden bu mahkumiyet tam bir kapitalist aşınmayla sonuçlanmadı ve kapitalizmin ömrü biraz daha uzadı. Ama hiç kimse kapitalizmin ömrünün yüzyılın başındakinden daha fazla veya sağlıklı olduğunu sanmasın. Daha önce "kapitalizm yüzyılın sonuna varmadan aşılır, hatta komünizme de ulaşılır" demek, bir hata, bir abartmaydı. Aslında bu bir ütopyanın saptırılmış biçimiydi. Çünkü reel sosyalizm bir yanıyla kapitalizmin daha gerisinde bir konumu ifade ederken, diğer yanıyla da komünizmi kurduğunu iddia ediyordu. Bu abartma ve sapmayı reel sosyalizm gerçeğinde görmek mümkündür.

Aslında kapitalizmle daha uzun soluklu bir mücadele gerekiyor. Ustalar bu mücadelenin yüzyıllarca süreceğini söylüyorlardı ama kapitalizmin tarihi neredeyse bin yılı bulacak. Sosyalizmin gelişim tarihi de birkaç bin yılı bulsun. Bundan çekinmemeliyiz, çünkü her şeyi birkaç on yıla sığdırmak, sosyalizmin tarihinde pek mümkün değildir. Sosyalizmin tarihinin insanlık tarihi kadar eski olduğunu söylüyoruz ve geleceği de öyle olacaktır. Ama bu böyledir diye de günümüzün kapitalizmine karşı ideolojisiz veya onun mücadelesi, onun iktidar savaşımı olmadan geçiremeyiz. Ama vereceğimiz mücadelenin nasıl ve nereye kadar olacağını temel biçimleri ve taktikleriyle bulmak zorundayız. Bunun için güncel sosyalizm tartışmaları gerekiyor. Bu tartışmalar kapitalizmin insanlığa dayattığı sorunları öncelikle ele almalıdır. Yani ezilen uluslar başta olmak üzere insanlığı, ezilen sınıfları yıkıma götüren, bütünüyle doğayı tahrip eden, hatta kapitalist toplumların kendi içinde bile böyle bir tahribatı gerçekleştiren gidişini önleyen bir tartışmaya ihtiyaç vardır. Kısaca günümüzde yapılması gereken, reel sosyalizmin çözülüşünden sonra kapsamlı bir tartışmadır. Yani bir dönem gitti, yerine başka bir dönem

"Doğanın tahribatı, toplumun kemirilmesi, insanın kanserleşmesi, bu tüketici toplum kalıpları yüzündendir. Bugün Avrupa'da gelişmiş kapitalist ülkelerin gelişmiş tüketici toplulukları olmasıdır. O kadar tüketici topluluklar haline gelmişlerdir ki, doğa artık dayanmıyor. Bu tüketici toplum kalıplarına artık dünya da dar geldiği gibi, daha da devam ediyor"

nasıl getirilir? Bunun tartışmalarla aydınlatılması gerekir.

Dikkat edilirse, sosyalizmin tarihinde büyük tartışmalar vardır. Müslümanlıkta bile Alevilik-Sünnilik tartışmaları bir yerde sosyalizm-kapitalizm tartışmasına benzer. Sünnilik tarih boyunca resmi ve egemen bir devlet biçimi olarak Aleviliği nasıl sindirip, bir mezhebe dönüştürdü ve o mezhep de dağa sığındıysa, günümüzde sosyalizm de resmi kapitalizm tarafından böyle bastırılıyor, mezhepleştiriliyor, kadükleştiriliyor ve yaşanmaz diye bir hükümle topluma gösterilmek isteniliyor. İşte bir anlamda İslamın sosyalizmi de diyebileceğimiz Alevilik, devlete nasıl bağlanmak, nasıl devrimci özünden boşaltılmak isteniliyorsa, aynı şekilde kapitalizmin de sosyalizme bir saldırısı vardır. Kapitalizm bu saldırıyla birkaç mevzi kazanıyor ve bununla var olan sosyalizmi de kendisine bağlamak istiyor. Aslında biraz bağlamış. Mesela bir Türkiye'de bütün eski sosyalist kadrolar kapitalizmin hizmetine koşturulmuş, tıpkı Alevilerin bazı temsilcilerinin koşturulması gibi. Hatta PKK'nin

içinde bile bazıları devletin hizmetine koşturulmak isteniliyor.

Bu durum tarih boyunca böyleydi ve günümüzde de böyledir. Ama bu böyledir diye, biz, İslam devriminin zülme, sömürüye karşı olan yönlerini nasıl görmezlikten gelemezsek, sosyalizmin de evrensel çapta sömürüye, zülme karşı ve hatta insanlığın topyekün bir tehlikeyle karşılaşmasına karşı olan yönlerini görmezlikten gelemeyiz. Bu durumda mutlaka yapılacak işler vardır.

Yeni bir enternasyonal sosyalizme çıkış yaptırır

Tarihte olduğu gibi sosyalizm en derli-toplu bir bilimsel ifadeye kavuşturulabilir. Günümüzü değerlendirdiğimizde, daha önce var olan iki kampın aşıldığı görülecektir. Şimdi Güney, Kuzey kampı deniliyor ya da başka türlü kavramlaştırılıyor. Biraz bir sistem gibi kendini idare eden, kapitalizme karşı ondan rahatsızlık duyan ne kadar insanlık varsa (ki buna ezilen uluslar, sınıflar ve çevreciler dahildir) bunların hepsinin ortak paydasını bulmak gerekiyor. Tıpkı sosyalizm tarihinde 1. Enternasyonal benzeri. Bunun başarmak istediği, bir ulustan değil, bütün uluslardan işçilerin birliğini ve daha çok da ideolojik birliğini kurmaktı ve aslında bunu başardı. 2. Enternasyonal biraz kitleselleşen ve iktidarı yakalamak isteyen bir kuruluşa sahipti, ama bunu başaramadı ve zaten bu nedenle de aşıldı. Yerine gelişen 3. Enternasyonal, devletleşmiş sosyalizmin enternasyonalizmiydi. Ama o da devletleşmeyi kötü kullandı ve sosyalizmin devletle ilişkisini doğru çözemediği için aşıldı. İşte şimdi de yeni bir enternasyonal kuruluşa ihtiyaç vardır. Zaten mevcut tartışmaların düzeyi de giderek bunu gündeme getirecektir.

Nasıl bir sosyalist enternasyonal olmalıdır? Kurulacak bir sosyalist enternasyonal bütünüyle evrensel çapta insanlığın durumuna, her ulusa, hatta her kıtaya, bölgeye uyarlanmış daha programatik bir sosyalizmi ve hatta her ulusa, ulusun içinde sınıfsal duruma uyarlanmış bir sosyalizmi öngörmelidir. Yani bu yeniden bir kuruluş dönemi demektir ve bu aşamalar halinde olur. Zaten sosyalizm ilkesi budur. Bir yerde bir aşama sağlanırken, diğer yerde başka bir aşama sağlanabilir. Mesela ideolojik birlik dönemi, devletleşme dönemi, birinci denemesinin sorunları nedeniyle aşılma dönemi, daha sağlıklı bir sosyalizme gitme dönemi gibi dönemler sayılabilir. Bunları yadırgamamak gerekir, bunlar sürüp giderler. Önemli olan sosyalizmin sorunlarını güncelliği içinde doğru yakalamaktır. Bunları ana hatlarıyla, sosyalizm ve devlet, sosyalizm ve kalkınma, sosyalizm ve moral, sosyalizm ve ulusal sorun, sosyalizm ve kültür, sosyalizm ve ekonomi, sosyalizm ve reel sosyalizm, sosyalizm ve ütopya, sosyalizm ve bilim, sosyalizm ve din, sosyalizm ve aile, sosyalizm ve kadın, sosyalizm ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, sosyalizm ve demokrasi, sosyalizm ve parti ilişkileri diye sıralamak mümkündür. Bütün bunlar yeniden tartışılmak durumundadır. Yani sosyalist ideolojinin kendisini yeniden kavramsallaştırması, giderek bu kavramlar açıklığa kavuştuktan sonra programsallaştırması, programsallaştırdıktan sonra yeniden örgütlemesi ve eyleme geçirmesi gerekmektedir. Kaçınılmaz olarak gelişme böyle dönemlerle olacaktır. Şimdilik belki fazla iddialı gibi bir durum yok ve bazı sığ, yüzeysel tartışmalar var ama giderek, tıpkı 1. Enternasyonal'de, 2.'sinde, 3.'sünde olduğu gibi 4.'sü de, 5.'si de gelişebilir.

İdeoloji güçlü politikayla yürütülürse büyük bir kuvvet olur

Sosyalist ideoloji ve onun iktidarlaşmasını, politikleşmesini ana hatlarıyla ele alırken, şimdi de kendi gerçeğimize dönebiliriz. Burada politika kavramına da açıklık getirelim. Sanıyorum en çok zorlandığınız bir konu da politikadır. Siz politikayı kavram olarak tanımlayamadığınız gibi, politik gelişme diye bir durumu da fazla tanımıyorsunuz. Aslında ideoloji için de durum böyledir. Ben ideolojik kavrama bir açıklık getirmeye çalıştım. Sizin bunu kavramaya, kendinize göre sonuç çıkarmaya, kendinizi ideolojikleştirmeye ne kadar gücünüzün olduğunu herkes kendi gelişmesinde görebilir. Ama şunu çok açıkça söyledim ki; ideolojik gelişmeyi sağlamadan siz hayvanlıktan kurtulamazsınız. Ayrıca bu toplum da kendini ideolojikleştirmezse dağılmaktan kurtulamaz. İdeolojisiz bir toplum, ilkel, hastalıklı ve çözülen bir toplum olmaktan kesinlikle kurtulamaz. Bir kişi için de tanımı yapıldığı, gereği konulduğu gibidir. Siz kendi ilkel kafanızla, güdülerinizle bırak devrim yapmayı, kendinizi bile yaşatamazsınız. Benim bütün gücüm, üstünlüğüm kendimi ideolojik olarak yaratmaktan kaynaklanıyor. Nitekim ileri ideolojik durumum beni önder yapıyor. İdeolojik önderlik düzeyi, toplumsal gerçekliği çözümlediği, özellikle son çözümlemelerimizin oldukça bilimsel sosyalizmin yaratıcı bir uygulaması olduğu için beni bile daha da güçlendirmiştir. Tamamen ideolojiktir ve böyle bir ideoloji bir de politikleşmeyle birlikte yürütülürse, bu çok büyük bir kuvvet olur.

İşte burada politika tanımlanacak olursa, ideolojiden toplumsallığa bir geçiş aşamasıdır. Politikleşme ise düşüncenin güç haline gelmesi, örgütlenmesi, propaganda haline gelmesi ve topluma mal edilmesidir. İdeolojik

"Sosyalizmin çok güçlü temsilini yapan on kişilik bir merkez, on milyon aptallaşmış sosyalistten veya kapitalizmin etkisi altındaki bütün insanlardan daha güçlüdür. Her ulusun içinde böyle merkez oluşturulursa, bu dünyanın altıda birinin sosyalist olmasından daha değerlidir. Bu hem mümkündür, hem de doğru olandır."

önderlik toplum için gerekli olan düşünceyi ortaya çıkarır ve onu doğru esaslarda tanımlar. Bundan sonra onun yayılma sorunu örgütlenmeyle giderilir. Örgütsel merkezler, örgütsel işleyişler sonuçta kitleyi kendine kattığı oranda bir güce dönüşür ve bu da politikleşmedir. Politikleşmeyi, ideolojinin öngördüğünü biz programın temel belirlemelerinde dile getirmiştik. Eğer kitleselleşirse, ki bu da örgütle olur ve örgüt bunu yaparken de eylemliliğe başvurur. Eylemler hem askeri, hem de siyasi nitelikte olabilir. Aslında biz bizzat ateşli ve silahlı olmaya politik diyelim.

Hemen şunu da belirtelim ki; askerlik de tam politikadır. Hatta askerlik politikanın yoğunlaşmış ifadesidir. Hiç kimse askerliği politikadan ayrı bir kurum olarak görmemelidir. Politikanın daha da yoğun düzeyi, silahla, askerlikle yapılan biçimdir. Askerlik gelişmiş politikadır. Politikadan farklı ve onun yerini tutan bir özelliği yoktur. Aslında politika da gelişmiş, yoğunlaşmış düşüncedir, ideolojidir. Daha doğrusu topluma mal edilmiş düşünce durumudur. Mesela Kürt gerçekliğine uyarladığımızda, Kürtlerin ulus olmaya, ulusal kurtuluşa ihtiyaçları olduğu ortaya çıkar. Ulusal kurtuluş için bir örgütlenmeye, örgüt için sömürgeci örgütlenmeyi ve devleti reddetmeye, bunun için de eyleme ihtiyaç vardır. Yani eylemli bir örgüt olmak kaçınılmazdır. Şimdi bunlar ideolojik belirlemelerdir ve bu belirlemeleri uygulayalım. Önce partisini kuralım, onun örgütlenmesini ve eylemini geliştirelim. Sonuçta ortaya çıkan bir politikadır ve bir politik güçtür. Temel çıkarlar, temel öngörüler maddi güç olur. Yani "ne kadar halka verdim, ne kadar örgüt kurdum, ne kadar eyleme geçirdim" diye sorup gereğini yerine getirirsen, bu anlamda da politik oluyorsun, politikleşiyorsun demektir.

Demek ki, politikleşmek, çoğunuzun sandığı gibi lafazanlık değildir. Ne kadar kitle örgütlediysen, ne kadar insanı eğittiysen, ne kadar yönetebildiysen, o kadar politiksin. Temel ulusal çıkar, ulusal örgüt, ulusal devlet, ulusal devrim gibi kavramlar ideolojik olarak ifade edilir ve programlara da bağlanır. Gerisi pratiktir ve buna da taktik denilir. Propaganda yapın, örgütleyin, bir-iki gösteri düzenleyin, birkaç büyük eylem gerçek-leştirin. İşte bu da pratik, politik çalışmadır, politikleşmedir. Bunu yaparsanız politikleşirsiniz. Bu anlamda politikleşmek, ideolojiden, onun doğrularından güçlenmeye doğru dönüşümdür.

Sosyalizmde önder militan gerçeği

Burada kendimi örnek verebilirim. Önce doğruları belirledim: İlkin ulusal

"Kürt toplumu ideolojiden, moralden kopan, dağıtılan, eritilen bir toplumdur. Onu toparlayan bir ideoloji, bu ideolojinin bir kişide çok güçlü bir temsilini bulabilmesi, ardından çok zayıf da olsa bir partiyle yürütülmesi çok tarihi bir ihtiyacı karşıladığı için topluma hızla taşırılması ve tam bir kurtarıcı harekete dönüştürülmesi başarılmıştır. Bu nedenle herkes ona koşuyor."

sorun; ulusal sorunda parti, ulusal sorunda parti programı ve ulusal sorunda buna benzer diğer bazı temel belirlemeler yapınca hemen propagandaya geçtim. Kürt toplumunun hayati doğruları vardır. Bunlar için bağırdım çağırdım. İşte bu propagandadır, ajitasyondur. Ardından bu yetmediği için örgütlenmeye yöneldim ve birilerine temsilci, birilerine komiteler oluşturma, birilerine gösteri düzenleme, birilerine silah vererek ilkeleri konuşturma görevi veriyorum. Bu da politik, giderek askeri hareket oldu ve ben bir ideologdan bir propagandacı, bir ajitatör, bir eylemci oldum. Genellikle ideolog masa başında bir şey bulup ortaya çıkarır ve militanlar da bunu yayar. Ama görüyorsunuz ki, bizde militanlar fazla olmadığı için, ideolojiyi ortaya çıkaran da, onu yayan da neredeyse birdir. Bizde uzun süre böyle oldu. Tabii onların tam kavranamaması, sınırlı yapılması, ideolojik-politik sorunlar veya politikanın örgütsel sorunları olarak ayrı sorunlardır. Ama dikkat edilirse bizdeki gelişme şahane bir biçimde bireyin kendini topluma göre, halkına göre önce ideolojileştirmesi, daha sonra onu bir parti ilanına kadar götürmesi ve onun da gereklerini yerine getirmek için son derece uygun taktiklerle hareket etmesi, tehlikeden uzak alanları bulması tarzındadır.

Tabii bu, müthiş bir eğitim almadan gerçekleşmez, çünkü sen ideolojiyi insana ancak eğitimle verebilirsin. Eğitim olmadan, insan bizde dağılmış bir hayvanlığın sınırında seyreden bir zavallıdır. Bu nedenle eğitime yüklenip, onunla güçleneceksin. Eğer insanı veya kendini hayvanlaşmaktan kurtarmak istiyorsan, ilkel, baskı gören, sömürülen birisi olmaktan çıkarmak istiyorsan eğiteceksin. Eğitim, senin propaganda gücü olman, senin örgüt gücü olman ve bazı insani düşünce ve ruh yeteneklerinin açılması içindir. Bu da kendini etrafında aydınlatma, örgütleme ve eyleme geçirme biçiminde gösterir. Gerçekte o zaman eğitilmiş, örgütlenmiş birisi oldun demektir. Tabii böyle birisi de poliktiktir, gerekirse askeridir.

Politikanın, askerliğin ideolojiyle bağlantısı ve ideolojinin de toplumun düşürülmüş hayvansal düzeyiyle bağlantısı çok açıktır. Kürt gerçeğinde bu daha da somuttur. Kürt toplumu ideolojiden, moralden kopan, dağıtılan, eritilen bir toplumdur. Onu toparlayan bir ideoloji, bu ideolojinin bir kişide çok güçlü bir temsilini bulabilmesi, ardından çok zayıf da olsa bir partiyle yürütülmesi çok tarihi bir ihtiyacı karşıladığı için topluma hızla taşırılması ve tam bir kurtarıcı harekete dönüştürülmesi başarılmıştır. Bu nedenle herkes ona koşuyor. Bu, sıradan bir eğitim, sıradan bir eylemlilikle çok iş yapmaya götürür; çünkü bu tarihi bir ihtiyaçtır.

Demek ki, politikayı daha doğru anlamalısınız. Politikanın ideolojiyle, ideolojinin toplumsal çözülüş düzeyiyle bağının var olduğu ve onu aşmayla görevli olduğu; politikanın da bunun temel aracı olduğu açıktır. Yani ideoloji söyler, politika yapar veya ideolog söyler, militan eyleme geçer. Hatta askerseniz daha da vurucu bir biçimde eyleme geçersiniz. Ama kendi başına eylemcilik olursa, ancak bir köylünün sopa sallaması gibi sallarsanız kaybedersiniz. Bilindiği gibi köy kavgacılığında bütün köylüler, bütün aşiretler zayıf düşerler. Çünkü ideolojileri yoktur, amaçları yoktur, temel toplumsal erekleri ve hedefleri yoktur. Bu durumda Kürt kavgacılığı kendi kendini bitiren bir kavgacılıktır.

Yaşamınızda çoğunuz propaganda yapar, ama bu propagandaların düzeyi temel ideolojik özelliklerden yoksun olduğu için dedikodur, lafazanlıktır. Mesela ben de çok konuşuyorum ama çok da başarılıyım. Çünkü benim konuşmalarım tümüyle toplumun temel çıkarlarıyla bağlantılıdır. Hiçbirisi beni dedikoduya ve temel çıkarlardan ayrı bir söyleme götüremez. Zaten ben buna fırsat vermem. Bütün konuşmalarım temel çıkarlarla bağlantılıdır, dolayısıyla hem iyi bir propagandacıyım, hem de iyi bir ideolog ve sonuçta da oldukça etkiliyim.

Siz neden etkili olamıyorsunuz? Çünkü fazla ideolojik değilsiniz. İdeolojik olmadığınız gibi bir de dedikodu biçiminde bir propaganda yönteminiz var. Çalışmalarınızda köylüler, ahbap-çavuşlar gibi kaldığınız için fazla gelişemiyorsunuz. Sonuçta militanın düşük, eğitimsiz, örgütsüz, zayıf düzeyi, ideolojiden uzaklaşmış düzeyi ortaya çıkıyor.

Bunun silahlı mücadeleye yansıtılması ise, silahı keyfince kullanan, taktiğe gelemeyen, taktik dışı militan gerçeği oluyor. Çünkü dediğim gibi, burada ideoloji yol gösterir. Ne propagandayı, politikayı, ne de örgütü biliyor ama eline silah almıştır. Bu durumda tabii ki kendini vurur. Nitekim çoğu böyle yaptı. Oysa bunu aşmanın yolu çok açıktır. Halkı düşüren varsa, ona karşı ideolojik bir dil ve onun politik tarzını yakalamak gerekiyor. Biliyorsunuz ki, her şey silahla olmaz. Silahın bile kullanılabilmesi için önce örgüt gerekir. Çünkü herkes silahı kendi başına sıkarsa "keyfim isterse silahı kullanırım, kullanmam da, eylem yaparım yapmam da" derse, bu en tehlikeli sonuçtur ve böyle olmaması için de örgüt gereklidir. Yani önce örgütlü olacaksın; önce programa bağlı, partiye bağlı bir örgüt olacaksın. Buna göre disiplin kazanmış bir örgüt olursa ve bunun da temel amaçlarla bağlantısı iyi kurulursa başarıdan söz edilebilir.

Şu anda ben, "ulusal-sınıfsal amaçlar, ölüm-kalımlar olmazsa ben olamam" diyorum. Siz de beni anlamak istiyorsanız, ben her şeyden önce bir ideologum, temel ulusal amaçları gözetiyorum ve herkesi ulusal amaca bağlarım; bunu söylerim, bunu gözetirim. İşte ulusal önder bu demektir ve gücümü de buradan alıyorum. Parti gereklidir diyorum ve parti ilkesini gözetiyorum. Parti örgütü, parti için militan gerekir diyorum ve yaratıyorum. İşte temel ulusal düzey, parti militanlığının siyasal düzeyi şöyle olacaktır; şöyle propagandacı, şöyle güç olacak ve parti çizgisinin şöyle örgütlenmesi veya yürütülmesi olacak, diyorum. Bu yaklaşımla daha sonra askerlik de yapılabilir; nizama gelinir, disiplin kazanılır, silah doğrulara göre ve yerinde kullanılır. Bu da iyi bir askeri çizgi demektir. İyi bir askeri mücadelenin gerçekleşmesi, ordu demektir. Kısaca bu sorunları böyle iç içe görürseniz, doğrulara daha da hükmedebilirsiniz.

Dünyayı kamplara bölmek gerçekçi değil ve bu aşılmıştır

Kürdistan devrimi için güncel politik durumu da biraz izah etmek gerekirse hemen belirtelim ki, biz bunu eskiden çok kapsamlı yapıyorduk, hatta reel sosyalizme göre yapıyorduk. Bu ne ayıp, ne de yanlıştı. Ama şimdi aynı şekilde yapamayız. Mesela manifestomuzda, "dünya şöyle bir dünyadır, bir tarafında şöyle, diğer tarafından şöyle şeyler vardır, şöyle kapitalist-emperyalist, şöyle sosyalist ve ulusal kurtuluş güçleri olan bir dünya" diye anlatılıyor. Elbette ki biz şimdi bu tanımı aşıyoruz. Özellikle 1990'lardan sonra böyle tanımlamalar fazla gerçekçi olmuyor. Dünya biraz globalleşmiş bir tabirle değerlendirilmek isteniliyor. Ama biz doğrusunu nasıl koyabiliriz? Bazıları bunu Güney-Kuzey çelişkisi diye ortaya koyuyorlar. Bu da kaba anlamda bir kavramsallaştırmadır ve dünyayı böyle Güney-Kuzey diye ayırmak da fazla gerçekçi değil. Ama genel anlamda temel çelişkidir dersek (ki böyle bir kavrama ihtiyaç vardır), olabilir. Tepede emperyalist, tekelci kapitalist yönlendirici sistem gücüyle, bundan çıkarı bozulanların durumu, Güney-Kuzey çelişkisi biçiminde dile getirilebilir. Ezen-ezilen uluslar veya sömüren-sömürülen sınıflar biçiminde de kavramlaştırılabilir. Bence o kadar önemli değil.

Fakat ortaya şu çıktı: Reel sosyalizmde olduğu gibi, Güney'i iki kutuba ayır, hatta iki kutup içinde her şey Sovyetler'e, Sovyetler'in dış politikasına bağla ve ondan sonra "her şey buna bağlıdır" de! Ya da "artık emperyalizme karşı mücadele de buna bağlıdır ve kim buna ters düşerse, o sosyalist değildir" de! Gerçekten de bu geçmişte yapıldı. Zaten hatalı ve tehlikeli olan da burasıydı. Her şey Sovyet çıkarları, Sovyet çıkarı içinde de Rus çıkarı içindi. Her şey giderek bir polit büronun değerlendirmelerine kalırsa, işler son derece tehlikeli olur. Bunun da emperyalizmle başarılı bir mücadele durumu olamayacağı açıktır. Bunların görüldüğü gibi Gorbaçov şahsında, Reagan gibi bir tutucunun uşaklığına soyunabileceği anlaşılmıştır. Yeltsin gibi birisi gidiyor ve kapitalizmin döküntülerinden yararlanmaya çalışıyor. Bunun nedenlerini biraz açmaya çalıştık.

Artık böyle bir dünya değerlendirmesi fazla anlamlı değildir. Yani dünyayı böyle kamplara bölmek ve aralarına büyük mesafeler koymak fazla gerçekçi değildir. Zaten bundan kapitalizmin yarar gördüğü açıktır. Biz daha önce reel sosyalizmin değerlendirmelerinin genelde bir sosyal mücadeleler tarihini de tıkadığını söylemiştik. Aynı zamanda sosyalist mücadeleyi de tıkadı ve kapitalizme 60-70 yıllık bir nefes alma süreci verdi. Böyle bir ayrışma, böylesine kesin sınırlar koyma, Berlin duvarları örme yerine iç içe kalsaydı sonuç uluslar ve halklar açısından daha olumlu olurdu. Kaldı ki, sosyalizmin duvarlara ihtiyacı yoktur. Aksine duvarları yıkmaya ihtiyacı vardır. Ama bütün sosyalist ülkeler, kapitalist ülkelerden, hatta onların milliyetçilik ilkesinden daha kalın duvarlar ördüler. Çünkü sosyalizm kendisini kalelerle muhafaza etmeye çalışacak bir rejim değildir. Kaleler orta çağda vardır. Yine kapitalizm kurulduğunda kapitalist devletler kendi sömürü alanlarını milliyetçi çitlerle korumak istediler ve gümrük duvarlarını yükselttiler. İşte sosyalizmin bunlardan daha katı kaleler kurması, duvarlar örmesi yanlış bir seçim olduğu gibi, yapılması gereken tam tersine kapitalist duvarlara hücum etmekti.

Kapitalizm insanları sınıf, kabile vb. şekillerde bölmüş, birçok kast yaratmıştır. Bunlara sosyalist demokrasiyle, sosyalist inisiyatifle yönelmek en doğrusudur. İşte böyle sosyalist insanlar yetiştirilecek ve bu insanlar her tarafa bırakılacaktı. Amerika, Avrupa tümüyle kapitalist tarzda kendi insanına hükmetti ve bu kapitalizmin hiç de sahip olmadığı bir güce ulaşmasına yol açtı. Bu tamamen Sovyet sosyalizminin anlamsız duvarlar örme siyaseti yüzünden oluşabildi ve bu 70 yıl bunun sonucunda çok şeyi kaybettirdi.

Şu anda bu aşılıyor. Bunu kötü olarak da görmemek gerekir. Sovyetler çözülürken, orada sosyalizmin kırıntıları hiç yoktu diyemeyiz. Tam tersine kapitalizmin sorunları ağırlaşıyor dedik ve bu doğrulanıyor. Ayrıca daha sağlıklı bir sosyalist zeminin ortaya çıkışı da söz konusudur. Bu şimdi daha iyi anlaşılıyor. Bürokrasilerin yıkılışı daha iyi bir gelişme oluyor ve insanlar tekrar birbirlerine katılıyorlar. Bu katılım gereklidir. Çünkü iki taraf arasına uçurumlar örülürse, atom bombasıyla insanlık tehdit edilebilir, bir kapitalist çılgın rahatlıkla atomu da kullanabilir. Nitekim Amerika tarafından kullanıldı. Bu da insanlığın sonu demektir. Sırf atom tehlikesinden ötürü bile olsa insanları nasıl koruyacaksın? Sınıf mücadelesini Amerika'nın göbeğine kadar uzatacaksın ve insanlığı öyle iç içe yayacaksın ki, bir atom bombasıyla kapitalizm için alınacak bir hedef olmasın. Yani atom silahını işlevsiz duruma getirmenin tek yolu, sosyalizmi genelleştirmek ve her ulusun malı haline getirmektir. Sadece bu tehlike bile, böyle kamplara bölünmenin pek de doğru olmayacağını, sosyalist atom bombası, kapitalist atom bombası gibi saçmalıklara yer verilemeyeceğini gerektirir. Sosyalizmin insanlığın toptan bir malı olmasını her yerdeki insanın, kapitalist ülkelerdeki insanların, ezilen ülkelerdeki insanların, malı olmasını ve bunların böyle "bir taraf şu kadar sosyalist, bir taraf da bu kadar sosyalist değildir" diye değil de dengeli bir bakış açısının olmasını gerekli kılar.

Bir sosyalist devlet bile olabilirsin ama herkesle ilişkilerin olur. Hatta Amerika'yla da ilişkilerin olur. Bu ilişkiler teslimiyet ya da kapitalizm istemek de değildir. Bunlar ilişkidir, taktiktir ve her zaman da gereklidir. Bu ilişkide hem o seni etkiler, hem sen onu etkilersin. O senin içinde bir işbirlikçi kapitalistler grubu yaratmak ister, sen

"Moral diye tabir ettiğimiz kavram gerçekleşmeden insanın sağlıklı gelişmesi ve hatta yaşaması oldukça sorunlu olacaktır. Göreceğiz ki, sosyalizm ideolojisindeki tıkanıklık da moralden kaynaklanmıştır. Dini ve moral sorununu doğru ele alamaması reel sosyalizmin çözülüşünün en temel nedeni olsa gerek."

de onun içinde bir sosyalist grup yaratmak istersin. O sana bağlı olur, sen ona bağlı olursun ve bu daha sağlıklısıdır. Bu kitlesel savaşımlara, imha savaşımlarına fırsat vermez ve bir de genel bir gelişmeye yol açar. Sadece bir ulusun gelişmesine değil, bütün ulusların birlikte gelişmesine olanak sağlar. Sovyetler'de sosyalizmle gelişen daha çok Rus ulusu oldu, diğer uluslar geri kaldı, hatta Sovyetler'in dışında diğer birçok yerlerden de geri kaldı. Ama sosyalizmin özünde bir ulusu, hatta bir ulusun içinde bir sınıfı diğerinin aleyhine geliştirmek yoktur. Dengeli insani gelişim, dengeli sosyal gelişim, sosyalizmde esastır.

Sosyalizm coğrafik olarak değil insanla gerçekleşme düzeyine göre ölçülmelidir

Bu bağlamda aslında güncel politik durumu değerlendirmek gerekiyor. İşte "şu kadarı kamplaşmadı" diye üzüntüye girmeye de gerek yok. Eskiden dünyanın üçte birisi sosyalizmdi! Her şeyden önce dünyanın üçte biri, dörte biri veya altıda biri sosyalisttir, diye bir kavram da fazla gerçekçi değildir. Sosyalizm nicelikler sorunu değildir. Dünyanın üçte biri veya altıda biri sosyalist oldu diye kendimizi kandırmayacağımız açıktır. Gerçekte sosyalizm bir nitelik, bir insanın kendisini sosyalleştirme sorunudur. On tane insan kendisini mükemmel sosyalist yapsın, belki de dünyanın altıda birinden daha iyi bir sosyalist dünya ortaya çıkabilir. Bu nedenle sosyalizm coğrafik bir kavrama indirgenemez. Hatta "bu kadar insan sosyalizmin etkisindedir" demek de sosyalizmin başarısızlığını göstermez. Sosyalizmin başarısı gerçekleştirilen insanla gösterilebilir. Bu da niceliksel değil, niteliksel bir sorundur. Sosyalizmin çok güçlü temsilini yapan on kişilik bir merkez, on milyon aptallaşmış sosyalistten veya kapitalizmin etkisi altındaki bütün insanlardan daha güçlüdür. Her ulusun içinde böyle merkez oluşturulursa, bu dünyanın altıda birinin sosyalist olmasından daha değerlidir. Bu hem mümkündür, hem de doğru olandır. Böyle kavramlara ihtiyaç da vardır. Yani sosyalist insanı ulus ayrımı yapmadan her yerde ortaya çıkarmak gereklidir.

Üstün sosyalist sistemi veya bu temelde halklara hükmeden, halkların kaderini yönlendiren, nitelikli insanı dengeli olarak, gerçekten ideolojik esasları dikkate alarak geliştiren ve bunu uluslararası bağlamda da atom bombası gibi kapitalizmin insanlığa dayattığı bir sürü başka büyük tehlikelere karşı kurumlaştıran, politikleştiren partiler dayanışmalarını, enternasyonal ifadelerini de geliştirirlerse, bu daha önceki reel sosyalizm deneyiminde olduğu gibi "bu kadarını kurtardık, daha da şu kadarını katıyoruz" gibi abartmalardan daha anlamlıdır. Tabii bu sosyalizm her yerde güçlü olabilir demek değildir. Ama soyalizmin bir yerde çok güçlü, bir yerde hiç olmaması tehlikelidir ve bu bir sapmayı ifade eder, tümüyle sosyalist olamaz. Yani sosyalizm öyle bir ideolojidir ki, bir taraftan toptan soyalizm, diğer taraftan toptan faşizm gibi bir duruma yol açtın mı, onu kendi elinle boşa çıkarmış olursun. Bu bir parti için de geçerlidir. Bir bölümü çok sosyalist, bir bölümü çok köylü olursa o partiyi bitirdin demektir. Yani sosyalizmin özünde dengeli geliştirmek vardır.

Benim sosyalistliğime de baktığımızda, parti içinde sosyalist bir parti yaratmak için ne kadar büyük bir savaş verdiğim ve Kürdistan'da PKK öncülüğünde bir sosyalist gelişmeye yol açmak için kendimle birlikte ne kadar atbaşı götürdüğüm görülecektir. Sosyalizmin gereği böyledir. Mesela ben de bürokratik bir sosyalist olabilirim! Tümüyle bürokratik olan Türk solu gibi iki laf söyler gerisini bırakırım veya bir klik olabilir ve gerisini sürü gibi de idare edebilirim! Ama sosyalizm anlayışım bunu kabul etmediği için, bunlara kendimde asla yer vermem. Sosyalizm genel olarak bütün bir partinin sosyalist düzeyini ifade eder. Bir partinin sosyalist düzeyi, kitlenin özgürlük düzeyini yansıtmalı ve bunu uluslararası alana da böyle taşırmalıdır. Ben de kendimi böyle bir sosyalist tanımlamaya bağlı olarak ele aldığım için doğru ve yetkin bir sosyalist olabildim. Bütün bürokratik sosyalistler yıkılırken, hatta bütün devlet başları bile yıkılırken, benim kendimi nasıl güçlendirdiğimden alınacak çok fazla ders vardır. Zaten herkes "klasik sosyalizm yıkıldı, stalinizm yıkıldı ama sen son sosyalist olarak ayakta nasıl kaldın" diye soruyor. Halbuki bizim nasıl bir sosyalist olduğumuzu anlamıyorlar. Biz reel sosyalistleri, bürokratik sosyalistleri, feodal sosyalistleri, küçük-burjuva sosyalistleri hiç tanımıyoruz bile veya onlarla uzaktan-yakından alakamız yoktur. Tam tersine PKK bünyesinde onlarla çok şiddetli bir mücadele yürütüyoruz. Sosyalist geçinen bir sürü PKK ağası, küçük-burjuvası, köylüsü var. Biz hepsine karşı amansız bir mücadele verdik. Sonuçta gerçekleşen PKK sosyalizmidir. Nitekim bu da yaşıyor. Çözümleme düzeyiyle, gerçekleşme düzeyiyle PKK'nin neredeyse uluslararası rol oynayan bir güç durumuna geldiğini herkes biliyor; bunu gerçekleştirdik. Doğru bir sosyalist anlayışla önderlik temsili, halk temsili, parti temsili, demokrasi temsili mükemmel yapıldı. İnsanın temel sorunlarına, kapitalizmin dayatmalarına doğru karşılık verildi. İşte bu da bir gelişmedir.

Çözüm düzeyimiz ve onun gerçekleşme düzeyinin bir anlamda sosyalizmin zaferini teşkil ettiğini çok rahatlıkla söyleyebiliriz. Bunu ne siz ne de düşman inkar edebilir. Çünkü bunu nasıl gerçekleştirdiğim ortadadır, ispatlıdır. Bu anlayışlarla, bu tutum ve davranışlarla, bu mücadele tarzıyla gerçekleştirdim. Ben de bir insanım, ama nasıl bir insan? İdeolojik bağlantısı, pratik politikayla bağlantısı, kapitalizmle mücadele bağlantısı, ezilen insanları yüceltmeyle bağlantısı, yani düşünebileceğiniz kadar düşünün, birçok bağlantısı olan insan. Sonuçta gerçekleşen sosyalizmi çözümleme PKK somutunda, Kürt halk gerçekliği içinde, giderek bölgede de ektili olabilen, uluslararası alanda da yankısı olan bir gelişmedir. Kısaca uluslararası politik durum ve PKK'de çözümlenme ve gerçekleşme düzeyine ilişkin de bunlar söylenebilir.

Bu anlatımda kof böbürlenmelere yer olmadığı gibi, "artık sosyalizm çözüldü (ki Türk solunda bu çok belirgindir), geriye kalan kapitalizmin yoludur" diyerek koşan koşana, koşturan koşturana bir duruma da yer yoktur. Biz ne eskisi kadar kurulan sosyalizmden sarhoştuk, ne de çözüldüğünde moralimiz düştü. Tam tersine kendi yolumuza daha iyi ve anlamlı yüklendik. Çözümlemelerimizin değerinin yüksek olduğuna, bunun daha da gerçekleşmesi gereken bir sosyalizm olduğuna hem inandık, hem bildik ve hem de ısrar ettik. Sonuçta sahte veya bürokratik solculuk da, reel solculuk da aşıldı ve bir daha kendini toparlayamadı. Ama biz her gün gelişme üzerine gelişme kaydettik. Bu hızla gidersek, gerçekten beş-on güçlü sosyalist, bizim önderlik tarzını esas alırsa ne Türk faşizmi kalır, ne Ortadoğu gericiliği kalır. Hatta daha da iddialı sosyalistler çıkarsa, aynı tarzı ve tempoyu onlar da döneme ve yere göre uygulayıp, uygun mücadele tarzlarıyla yürütürlerse, bu da kocaman bir enternasyonal olur.

Biz son derece alçakgönüllü olma gereğini duyuyoruz, ama bazıları bu gerçekleşen biçime bile bağlı olmayı bilirlerse, bir enternasyonal değer ifade etmemesi düşünülemez. Bizim Kürdistan somutunda gerçekleştirdiğimiz düzey rahatlıkla bir Ortadoğu somutuna taşırılabilir. Zaten Türkiye'ye hemen taşırılabilir. Sonuçdık. Sonuçta, kördüğüm olan, hayvanlaşmanın eşiğine getirilen bir insandan, giderek yücelen, çözüm kabiliyeti haline gelen bir insana PKK içinde ulaşılmıştır. PKK içinde bu insana ulaştıkça ulusal düzeye ulaşma eyleme ulaşma, en gaddar faşist özel savaşı aşma gerçekleşmiştir. Bu büyük bir gelişmedir. Bunun ispatı yapılmıştır. Uluslararası büyük değeri de buradan ileri geliyor. Çünkü dayatılan Türk özel savaşının arkasında Avrupa da, Amerika da, Ortadoğu gericiliği de var ve bunlar saat be saat bu Kürdistan'da gelişecek büyük bir halk ordusu, Ortadoğu'yu sarsacak bir halk ordusudur. Bu ordu demokrasiyi, sosyalizmi ve sonuçta enternasyonalizmi getirir.

Bunlar gelişiyor; önemli olan bunun bizim tarafımızdan ispatlanmasıdır. Mesala ben kendimi büyük bir ispat olarak da görüyorum. Sosyalizme bağlılığım, zaten kendimi böyle ispatlamamdır. Sosyalist insan, kendini böyle ispatlarsa, bu büyük bir cevaptır. Nitekim yalnız kendi ulusal gerçekliğimiz içinde değil, uluslararası

"Bir insanın tarihsel rolü sınırlıdır. Onu doğaüstü kılamazsın ve bütün yüzyılları onunla taşıyamazsın. Bir insanın tarihi rolü vardır, ancak onu oynar ve gerisini diğerleri tamamlar."

ta bu da uluslararası alanın sarsılması demektir. Bir Bolşevik deneyiminden daha fazla tarihte yerini bulabilir. Ama şimdi biz bir ulusal düzeyle, hatta partimizin içiyle uğraşıyoruz. Bırak diğer ulusların bünyesini, hatta Kürdistan'ın diğer çeşitli politik düzeylerini, biz kendi iç düzeyimizi geliştirmekle uğraşıyoruz ve doğrusu da budur. Hatta PKK içinde ben bir kişiyle uğraştım, kendimle uğraştım, militanla uğraştım. Nitekim bu en doğrusu ve en sonuç alıcısı oldu.

PKK'de gerçekleşen sosyalizm büyük insanlık zaferidir

Çözümlemeler son derece bireye indirgenmiştir; neredeyse bireyin en ince detaylarına kadar inilmiştir. Bunun doğru bir tarz olduğu ortaya çıkmıştır. Zaten sosyalizm en çok insanla ilgilenen, dogmalardan uzak ve insanı bütün yönleriyle görülmesine olanak sağlayan bir ideolojidir. Biz de buna böyle anlam verdik ve uygulakirli savaşın başarısını beklediler. Dolayısıyla bizim PKK içinde yürüttüğümüz savaş büyük bir enternasyonal savaştır. Hem ulusal, hem enternasyonal yönü vardır. Ulusal yönü sömürgeciliğin ulusal imha yönüne, enternasyonal yönü de faşist özel savaşı besleyen bütün güçlere yöneliktir. Tabii ki bu, büyük bir enternasyonal değerdedir.

İnsan içimizde aynı zamanda üretim sağlar. Bu insanın ideolojik, politik üretimi, partinin yeniden üretimidir. Çünkü partimizin temel aşamalarında yaratıcı yaklaşım vardır. Her dönemin gerçekçi değerlendirmesi, görevlerin belirlenmesi, ona göre insanımızı eğitip yetiştirme ve savaştırma söz konusudur. Sonuç, PKK'yi yenilmez kılan bir örgüt veya bir parti olarak gelişiminin süreklileşmesidir. İçinde doğru militan anlayışı, doğru önderlik anlayışı var; bu giderek doğru bir komutanlık anlayışına, askeri anlayışa götürür. Eğer bu yaklaşım tüm bu yönleriyle derinden sürdürülürse çok büyük bir orduya da yol açabilir.

gerçeklik içinde de herkes bizi gerçek sosyalist olarak tanımlayabiliyor. Kapitalistlerin hepsi bütün çabalarına rağmen gelişmemizi, bizzat bizim şahsımızda yürütülen mücadeleyi engellemeye güç yetiremiyorlar. Hani sistem dağılmıştı, sosyalizm gözden düşmüştü! Eğer bu doğruysa beni niye önleyemiyorlar? Çünkü ben kendimi doğru üretiyorum, doğru yaşatıyorum, doğru mücadele ettiriyorum. Daracık bir yerdeyim ama önemli olan benim kendimi doğru yetiştirmem, kendimi ideoloqlaştırmam, politikleştirmem, halklaştırmam, insanlaştırmamdır. Bunun sonucu hiç kimsenin önleyemeyeceği bir gelişmedir. Yine bunun, kapitalizmin kendini en çok başarılı gördüğü son beş-on yılın en büyük gelişme yılına dönüşmesidir.

Sözümona reel sosyalizm çözüldü ve kapitalizm zafer kazandı. Ama bir de biz kazandık ve bu tesadüf değil. Çünkü kazanan aslında kapitalizm olmadı ve kaybeden de sadece sosyalizmin çürüğü oldu. Yine de bizim

Devamı 27. sayfada

ZAROKÊN AGIRÎ

Otobüs her iki tarafında meyve bahçeleri olan yolda ilerliyordu. Yılan gibi kıvrılan kapkara, şose yol, daha ilerideki bir dönemeçten sonra görünmüyordu. Daha ötesi, meyve bahçeleri ve ekin tarlalarının iç içe girdiği, yemyeşil bir alandı. Bu yeşil düzlüğün hemen üstündeymişçesine yükselen Ağrı Dağı, tüm heybetiyle görünüyordu. Aslında bu kadar yakın gibi görünmesine rağmen, hayli uzaktı.

On bayandılar otobüste. İkişer ikişer oturdukları koltuklarda, kimisi sohbet ediyor, kimisi ise başını cama dayamış, dışarıyı seyrediyordu. İçeride boğucu, mide bulandırıcı bir hava vardı. Hele üzerlerinde olan kara çarşaflar çekilecek gibi değildi. Başlarındaki örtüyü indirmişlerdi. Ama yine de uzun süredir giydikleri şalvardan sonra bu çarşafların içinde hiç de rahat değillerdi.

Sekiz saattir yoldaydılar. Zelê Kampı'ndan sabah ayrılmış ve Serhat Eyaleti'ne geçmek üzere yola çıkmışlardı. Hemen hepsi en az bir yıldır, Güney Kürdistan'daydılar. Bir yıl sonra ilk defa ülkeye giriş yapıyor laştıracaklardı."

"Heval Ala, nerelere gittin? Yoksa Zelê'de gemilerin mi battı?" Başını kaldırdı. Ön koltukta oturan D... gözlerinin içine bakıyordu.

"Yoksa hala heval G...'nin sana yaptığı şakayı mı düşünüyorsun?" Her ikisi de gülmeye başlamışlardı. Arka koltukta oturan B... "Ben heval G...'nin şakasından çok Ala arkadaşın haline güldüm. Özellikle de G... aradaşın; 'Bak Ala, senin otuz iki dişin yok. Demek ki seni pratiğe gönderemiyoruz. Bizimle birlikte kampa geri döneceksin' dediğinde, yüz ifadesi görülmeye değerdi doğrusu, dokunsalar ağlayacaktı" dedi.

Ala yola çıktıklarından beri G... arkadaşın kendisine yaptığı bu şakayı her hatırladığında içi sıkılıyordu. Hem şakanın bu kadar ciddi bir konuda yapılmış olması, hem de o kadar saflık gösterip bir türlü şaka olduğunu anlayamaması, sonunda tüm arkadaşların bu duruma kahkahalarla gülmeleri... Aslında durumun ne kadar komik olduğunu kendisi de biliyordu.

Herkes Ala'nın yüzünü hatırlayıp şehirlerden, normal yaşam koşullarından uzaktılar. Dağ yaşamı, şehir yaşamının en doğal şeylerini bile unutturmuştu onlara. Bu durum hepsinin oldukça tuhafına gidiyordu. Pencereden bakıyor, gördüklerini birbirlerine gösteriyor, ya şaşkınlık dolu, hayret sesleri çıkarıyor, ya da gülüyorlardı gördükleri karşısında.

Şehir merkezinden uzaklaşıp, ara sokaklarda bir evin önünde durdular. Burası, sınırdan geçiş yapan gerilla gruplarının bir süre kaldıkları evdi. Küçük bir bahçe içindeki tek katlı, betonarme evden içeri girdiler. Evde yaşlı bir ana karşıladı onları. Çarşaflarını çıkarırken iki küçük çocuk girdi içeri. Çocukları kucaklayıp öptüler.

"Ana, çocukların adı nedir?" dedi, D... "Serhildan ve Mazlum. Anne ve babaları dağdadır. Burada kalıyorlar, benimle birlikte" dedi ana. "Ana E... arkadaş da burada değil miydi? O nerede?" "Heval E... buradadır. Bir işi vardı. Onun için gitti. Belki görebilirsiniz, ne zaman geleceğini ben de bilmiyorum" dedi.

Tek tek gerillaların yüzüne bakıp, bir süre suskun kaldıktan sonra, "Hedele onun yaşamının en doğal, en vazgeçilmez yönüydü.

"Arkadaşlar onları çok şımartıyor" dedi ana.

Kendisi de bir süre portatif mangasında kalmış olan Ala, başını önüne eğip gülümsedi. Arkadaşları tarafından şımartılmanın ne demek olduğunu iyi biliyordu.

"Siz Reşo arkadaşı hiç duydunuz mu" diye sordu çocuklara.

Çocuklar başlarını iki yana sallayıp, "hayır" deyince, onlara anlatmaya başladı:

"Reşo arkadaş dokuz yaşındadır, kardeşi Dijwar da sekiz... Anne ve babaları Halepçe Katliamı'nda şehit düşünce dayıları onları yanına almış, fakat dayıları o kadar kötü insanlarmış ki sürekli onları dövüyor, yemek bile vermek istemiyorlarmış. Sonunda bunlar düşünüyor 'Ne yapalım' diye. Dayılarının köyü arkadaşların bulunduğu Xan Kurkê'ye çok yakın. Onlar da köyden gizlice kaçıp arkadaşların yanına gelmişler. Arkadaşları görür görmez, 'Bizi geri göndermeyin. Biz de sizin gibi karker olmaya geldik' demişler. Fakat arkadaşlar onları KDP peşmergelerinin çocukları sanıp "yoksa buraya hırsızlık yapmaya mı geldinz?" demişler. Reşo ve Dijwar arkadaşlar yemin billah, hırsızlık yapmak için değil, karker olmak için geldiklerini anlatmaya çalışmışlar. Arkadaşlar ikisini yanlarına oturtup konuşmaya başlamışlar. Reşo: "Dayım benle kardeşimi hergün dövüyor. Sonra düşündük, bize bir tek karkerler yardım edebilir dedik. Çünkü ben karkerleri tanıyorum. Siz diğer insanlar gibi değilsiniz. Benim babam evde hep sizi anlatırdı. Babam derdi ki: 'Kürdistan'ı sadece karkerler kurar, diğerleri hiçbir şey yapamaz.' Arkadaşlar önce pek inanmamışlar söylediklerine. Fakat Reşo'nun anlatışı o kadar doğalmış ki sonradan inanmışlar onlara. Tam bu sırada uzaktan birkaç köylünün yaklaştığını görmüşler. Reşo hemen ayağa kalkıp, arkadaşların bir şey söylemesine fırsat vermeden: 'Bizi saklayın, bunlar dayımın köylüleri, bizi görürlerse hemen dayıma haber verirler' demiş ve orada bulunan battaniyenin altına saklanmış. Reşo ve Dijwar gizlendikten sonra, köylüler arkadaşlara selam verip yanlarına oturmuşlar. Köylüler durumlarını, kendi içlerindeki bazı sorunları aktarıyorlarmış. Bu köyler aslında KDP köyleri, fakat köylülerde öylesine bir kurnazlık var ki kendilerini arkadaşlara da kötü etmeyip, yaranmaya çalışıyorlar. Tabii arkadaşlar da bunu bildikleri için köylülere mesafeli davranıyorlar. Köylüler neredeyse iki saat oturup konuşuyorlar. Arkadaşlar battaniyenin altında Reşo ve Dijwar'ı merak ettikleri için köylülerin bir an önce kalkıp gitmelerini istiyorlar, fakat açıkça da bir şey söyleyemiyorlar. Tabii battaniyenin altında çıt yok. Bu arada kamp komutanı arkadaş geliyor ve köylülerle selamlaşıp oturmaya hazırlanıyor. Ama nereye? Tam Reşo ve Dijwar arkadaşın üzerine. Diğer arkadaşlar kaş-göz işaretleriyle oraya oturmaması gerektiğini anlatmaya çalışıyorlar. O da battaniyelere şaşkın şaşkın bakıp, kenara oturuyor. Tabii bir yandan da merak ediyor 'battaniyelerin altında ne var' diye. Komutan arkadaş, iki saattir oturan köylüleri erken gönderiyor. Köylüler kalkıp uzaklaşınca Reşo arkadaş, battaniyenin altından başını çıkarıp gidişlerini seyrediyor. Bu arada her ikisi de havasızlıktan, sıcaktan kan-ter içinde kalmış, kıpkırmızı olmuşlar. Komutan arkadaş ne olup bittiğini anlamak için hemen sormuş: 'Siz kimsiniz, burada ne arıyorsunuz?' Reşo arkadaş tekrar başlıyor anlatmaya. Ailesini, dayısını, karker olmak istediklerini... Komutan arkadaş: 'Daha yaşınız çok küçük, burada yapabileceğiniz bir şey yok, biraz büyüyün öyle gelirsiniz' diyor. Reşo arkadaş ise 'Biz karker olmak için geldik. Hem sen de çok yaşlısın, sen burada ne iş yapıyorsun' diyor. Komutan arkadaş: 'Ben yemekleri yapıyorum' deyince, Reşo arkadaş: 'Öyleyse ben de bulaşıkları yakarım' diye karşılık veriyor. Arkadaşlar: 'Siz gerillalığı, karker olmayı kolay mı sanıyorsunuz? Elimizdeki oyuncak silah değil, burada oyun oynamıyoruz. Size yeni elbiseler alalım, güzelce giydirelim, evinize gidin. Biraz büyüdükten sonra burada yeriniz hazır. O zaman sizi kabul edebiliriz' diyorlar. İkna etmek için hepsi bir şey söylüyor. Ama ne mümkün, her ikisi de nuh diyor, peygamber demiyor. Arkadaşlar yaşlarının küçüklüğüne rağmen katılmak için bu kadar ısrarlı olmalarına hem şaşırıyor, hem de bu kararlılıkları hoşlarına gidiyor. Dayılarının yanına gitmek istemedikleri için bu kadar ısrarlı olduklarını, fakat mücadele koşullarını görünce, pişman olup, kendi istekleriyle gitmek için başvuracaklarını, o zaman da gerekirse yurtsever bir ailenin yanına gönderebileceklerini düşünüp, şöyle söyler komutan arkadaş: 'Peki madem bu kadar inatçısınız burada, sizin gibi küçük olan arkadaşların mangasında kalacaksınız. Bakalım gerilla olmayı becerebilecek misiniz? Ama eğer yapamazsanız, sizi tekrar köyünüze geri göndereceğim, o zaman da böyle inat edebilecek misiniz bakalım, diyor"

Mazlum ve Serhildan, gözlerini iri iri açmış, Ala'nın yüzüne bakıyor, dikkatle dinlemeye devam ediyorlardı. Herkes oturmuş, Reşo arkadaşın öyküsünü dinliyordu. Kapı çalındı. Ana kapıyı açmak için çıktı. İçeriye E... arkadaş genç bir bayanla birlikte girmişti. Gelen, herkesle selamlaşıp tokalaştıktan sonra: "Hoş geldiniz arkadaşlar, görmeyeli nasılsınız?" dedi. "Hoşbulduk heval E... bizler iyiyiz. Sen nasılsın? Seni görmeyince acaba başka bir alana mı gitti diye düşündük" dedi D...

"Arkadaşlar biraz işim vardı. O yüzden sizleri karşılayamadım, gecikti m." E... arkadaşın bir gözü görmüyordu. Güney Savaşı'nda kaybetmişti gözünü. Ardından, karar alınmış buraya gönderilmişti. Dağdan ve arkadaşlarından ayrılmak zor olmuş-

olacaklardı. Uzun bir süredir beklediklerı bir anın gerçekleşmiş olmasının heyecanı gözleniyordu hepsinde. Şuradan buradan söz ediyor, ama en sonunda lafı döndürüp dolaştırıp, Zelê Kampı'na, ayrılışlarına ve Serhat'a getiriyorlardı. Hepsinin kafası kampta yaşadıkları ve pratikte yaşayacaklarıyla meşguldü.

Ala, başını koltuğun arkasına yaslamış, uzaklardaki ovalar ve ekin tarlalarına bakıyordu. "Önemli olan emekten ve sorumluluk ruhundan kopmamanızdır. Bunu hiç unutmayın." Komutanın kamptan ayrıldıklarında kendilerine söylediği bu sözler, hala kulaklarında yankılanıyordu. Büyük çadırın önünde sıraya dizilip beklemişlerdi. Geldiğinde tam karşılarına geçmiş, tek tek gözlerinin içine bakmış, "Sizleri Serhat Eyaleti'ni Botanlaştırmanız için gönderiyoruz" diyerek başlamıştı konuşmaya. Hepsi heyecanlı ve sevinçliydi. Ülkeye, sıcak savaşa, pratiğe gideceklerdi. Kafalarında hesaplar yapıyor, pratiği hayal ediyorlardı. Dimdik duruşlarıyla "Bize güvenin, iyi savaşacağız" der gibiydiler. Ama yine de merak, kaygı, kendine güven ile güvensizlik arasında gidip geliyorlardı. Komutan: "Burada yaşadıklarınız, Güney Savaşı önemli bir pratiktir. Sizler için iyi birer deneyim olmuştur. Hepinize güveniyoruz" diyerek yürümeye başlamış, birlikte kamptaki derenin yanına kadar gitmişlerdi. Su içip yüzlerini yıkamış, derenin kıyısına oturup karşılıklı sohbet etmeye başlamışlardı. Dere suyunun parıltısı yüzlerine vuruyor, o anın sevinciyle gözleri parlıyordu. Hepsi kendi duygularını dile getirmeye çalışmıştı. Fakat komutanlarının yanındaki resmiyetleri nedeniyle kendi duygularını yeterince açamamışlardı. Yine de gözlerindeki parıltı, gülümseyen ışıltılı yüzleri, konuşmalarındaki coşku, heyecandan titreyen sesleri ile duygularını ele veriyorlardı. Aslında hemen hepsi aynı şeyi yaşıyorlardı. Ama kişilikleri farklıydı, geldikleri sosyal ortamlar da. Kimi daha duygusal, gerçeklerden kopuk ve abartılı bir cesaret içindeydi, kimi de daha temkinli, hatta çekingendi. Hepsi başarılı bir pratik için yola çıkıyordu. "Serhat'ı fethedecek, Botankahkahalarla gülerken, arkadan bir ses: "Heval Ala, parti tarihinde, hiç diş sayısı tutmadığı için pratiğe gönderilmeyen arkadaş duydun mu?" dedi. Herkes tekrar kahkahalarla gülmeye başlamıştı.

Ala, şimdi onbeş yaşındaydı. Saflara katıldığında ise çok daha küçüktü. Bir süre ülkenin farklı alanlarında cephe faaliyeti yürütmüş, daha sonra Çukurca'da Güney Savaşı'na katılmıştı. Ardından Zelê. Uzun bir süredir Zelê'deydi. Burada çok değiştiğini düşünüyordu. Özellikle de yaşının küçüklüğünden dolayı kendisine ayrıcalıklı yaklaşım istediği dönemleri şimdi biraz gülerek ve biraz da utanarak hatırlıyordu. Çok mu büyümüştü veya olgunlaşmıştı şimdi? Aslında bazen içinden bir ses hala bazı izlerin kaldığını söylüyordu. En ufak bir olumsuzluktan hemen etkileniyor, her şeyin, annesinin kucağı gibi huzur ve güvenlik içinde olmasını istiyormuşçasına, gerçeklikten kaçıyordu kimi zaman. Özellikle de kişiliklerdeki sınıf savaşımı en zorlandığı alandı. Karşısındaki olumsuz kişilikler içine kapanmasına, boyun eğici bir tutum içine girmesine, ama içten içe de isyanı yaşamasına neden oluyordu. Çocuksu saflığı ile bir yandan kişiliklerdeki çirkinlikleri kabullenmezken, bir yandan da tüm iyi niyetine rağmen bu olumsuzlukların bir parçası olduğunu görüyordu.

Bir kaç saat sonra sınırdaki U... şehrine vardılar. Oradan oraya koşuşturan insanlar, rengarenk giysiler, gürültü, dükkanlar, yüksek binalar, caddeler... Her şeye, ilk defa görüyorlarmış gibi merak ve şaşkınlık dolu gözlerle bakıyorlardı. Uzun süredir val, üzerinizdeki elbiseler bitlenmiş, çıkarın hepsini ilaçlayayım. Sonrada hepiniz banyo yaparsınız" dedi, ana. Giysilerini ilaçlamış, banyo yapmışlardı. Ana akşam yemeğine kadar uyuyabileceklerini söyleyince, hepsi yer yataklarına uzanmış, uykuya dalmışlardı hemen. Ana, akşam yemeği için uyandırdığında, uykularını zorla bastırıp, ayağa kalktılar. Yumuşak halıların üzerinde oturup sofra tahtasında yemek yemek onlar için uzun süredir uzak kaldıkları bir başka değişiklikti. Birbirinin yüzüne bakıyor, hepsi aynı şeyi düşünüp gülümsüyorlardı.

Serhildan ve Mazlum evin ortasında birbirleriyle boğuşuyor, birbirini gıdıklayıp kahkahalarla gülüyorlardı. Ala sofradan kalkıp her ikisini de kollarından tutarak yanına oturtmuştu.

"Heval Mazlum, sen kaç yaşındasın?" diye sordu.

"Ben beş yaşındayım, ama Serhildan benden küçük, o dört yaşında" diyerek Serhildan'ı küçümsüyordu Mazlum.

Sofradan kalkanlar tek tek gelip yanlarına oturup, çocukların konuşmasını ilgiyle dinliyorlardı. Ana büyük bir sessizlik içinde oradan oraya koşuşturuyor, sürekli bir şeylerle uğraşıyordu. Sekiz tane çocuğu gerilladaydı. Onun için yaşam, arkadaşları karşılamak, ihtiyaçlarını yerine getirmek, kuryelik yapmak, arada bir kampa gitmek, yani üzerine düşen ne ise ikircıksiz yapmaktı. Sekiz tane çocuğunun yerini binlercesi almıştı. Bu güne kadar binlercesini karşılamış, binlercesiyle tanışmıştı. Halktan bir anadan çok, dağa çıkmak için gecikmiş yaşlı bir yoldaş gibiydi. Müca-

> "Otobüs her iki tarafında meyve bahçeleri olan yolda ilerliyordu. Yılan gibi kıvrılan kapkara, şose yol, daha ilerideki bir dönemeçten sonra görünmüyordu. Daha ötesi, meyve bahçeleri ve ekin tarlalarının iç içe girdiği, yemyeşil bir alandı. Bu yeşil düzlüğün hemen üstündeymişçesine yükselen Ağrı Dağı, tüm heybetiyle görünüyordu. Aslında bu kadar yakın gibi görünmesine rağmen, buraya hayli uzaktı."

tu onun için, tüm bunları, savaşı özlüyordu. Ama bulunduğu alanda da ihtiyaç vardı ona. Geçiş yapan tüm gruplarla ilgileniyordu. Onlardan dağların, savaşın haberlerini alır, onlarla birlikte savaşı yaşardı sanki.

“Arkadaşlar size bir haber getirdim. Diğer arabalardaki arkadaşlar şehir merkezine girerken kaza yapmışlar, polisler de kaza için yanlarına geldiğinde durumlarından şüphelenmiş ve hepsini tutuklamış, sonra neyseki arkadaşlar polise para vermişler de bu sayede kurtulmuşlar. Kaza da fazla önemli değil, birkaç arkadaş hafif yara almış onları da hastaneye götürmüşler, yani merak edilecek bir şey yok” dedi E...

“Peki biz zamanında yola çıkabilecek miyiz?” dedi D...

“Yolculuk planlandığı gibi olacak” diye cevapladı E...

Mazlum, Ala'nın gözlerinin içine bakarak, Reşo arkadaşı anlatmaya devam etmesini istiyordu. Sonunda dayanamayıp:

“Heval, Reşo arkadaşı anlatmayacak mısın?” diye sordu Ala'ya.

Çocukların ilgisini görünce herkes Ala'dan anlatmaya devam etmesini istedi.

“Reşo ve Dıjwar artık parti saflarındadır” diyerek tekrar başladı anlatmaya:

“Diğer arkadaşlar gibi eğitim görüyorlar, silah taşıyorlar, toplantılara katılıyorlar. Yani artık bizim gibi gerilla olmuşlar. Üstelik de çok kısa bir sürede askeri yaşama uyum sağladılar. Özellikle komutan arkadaş onlarla çok ilgileniyor, durumlarını gözlüyordu. Zaten hem yaşama uyumlu katılımları, hem gitmek için bir istemlerinin olmaması nedeniyle artık karker olmuşlardı. Daha sonra Güney Savaşı çıktı. Savaş bittikten sonra biz Zelê'ye döndük, o zaman yeni

> *“Halk şimdiye kadar hiçbir özlemini yaşayamamıştı. Bütün özlemler, hayaller öteki dünyaya ertelenmişti şimdiye dek. Böyle öğretilmişti onlara. Belki arada bir bu dünyadan da bir şeyler isteme 'cüretini' göstermişlerdi.”*

düzenlemeler oldu. Bir de portatifler mangamız vardı: Reşo, Dıjwar ve Mahsum arkadaşlar. Havalar çok soğuktu. Odun olmadığı için gaz sobası yakıyorduk. Bizim bu portatif mangasındaki arkadaşların da ayrı bir çadırları ve sobaları vardı. Bir gece Mahsum arkadaş kalkıp sobayı yakmış, aslında geceleri sobalar yakılmazdı. Fakat arkadaş çok üşüdüğünden kalkıp yakmış sobayı. Soba yanarken uyuyan arkadaşlardan biri ayağını sobaya vurmuş, yere dökülen mazot tutuşunca çadırdaki battaniyeler yanmaya başlamış. Kısa zamanda çadır alevler içinde kalmış. Bizler de ateşi görür görmez çadıra doğru koşmaya başlamıştık. Tam bu sırada Reşo arkadaşın çadırdan çıktığını gördük. Ama daha biz yanına varmadan kendini yine alevlerin içine attı. Fakat biz hala bir şey anlamamışız. Uzaktan ona bağırıyoruz, ama sanki bizi hiç duymamıştı. Bir-iki dakika geçmeden çadırdan çıkmıştı. Ama tüm vücudu, yüzü, saçları kavrulmuştu. Derisi yanmış, sanki erimişti. Vücudundan yanık et kokusu geliyordu. Elinde, Parti Önderliği'nin yarısı tutuşmuş bir fotoğrafını sıkı sıkı tutuyordu. Reşo arkadaş işte bu fotoğrafı kurtarmak için kendini ateşin içine atmıştı. Kendini kaybetmişti, ne konuştuğunun farkında değildi. Arkadaşların kollarında sürekli: “Serok'un fotoğrafı yanacaktı, şehitlerin fotoğraflarına iyi bakın. Serok'un fotoğrafını kimseye vermeyin' diyordu. Yaraları o kadar kötüydü ki biz bakamıyorduk bile. Arkadaşlar onu Erbil'deki hastaneye götürmek için hemen yola çıktılar. Aradan üç gün geçmişti, hepimiz Reşo arkadaşın durumunu çok merak ediyorduk. Nihayet üçüncü gün arkadaşların geleceği haberini aldık. Fakat Reşo arkadaş kurtarılamayarak şehit düşmüştü. Onu, parti bayrağına sarılı tabutu içinde getirmişlerdi. Bu habere hiç kimse inanmıyordu. Hepimiz onun partiye, Başkan'a, yoldaşlarına olan bağlılığını, her konuda ne kadar çok fedakar olduğunu düşündükçe uzun bir süre bu olayın etkisini üzerimizden atamamıştık. Hele şehit düşme biçimi ise büyük bir kahramanlıktı.”

“Hatırlıyor musun heval, komutan arkadaş cenaze töreninde ne demişti: 'Bu, çocuk saflığını, partiye katışıksız bağlanışını gösterir. Reşo arkadaş yaşının küçüklüğüne rağmen, yüce ve yiğit bir eylemin sahibidir.' O günü hiçbir zaman unutamam. Zaten çevredeki halkı da oldukça etkilemişti, değil mi?” dedi B...

“Zaten günlerce, radyo yayınımız ve bildirilerimizle halka Reşo arkadaşın şehitliğini duyurmuştuk” dedi D...

Mazlum ve Serhildan onları dinliyor, alevler içinde yanan çadırı ve kendini ateşin içine atan Reşo'yu hayal ediyorlardı.

Bir saate yakındır düz arazide yürüyorlardı. Gece saat onikiydi. Burası sınıra çok yakın bir yer. Varacakları yere çok az bir mesafeleri kalmıştı. Sabah erkenden U...'deki evden çıkıp, otobüsle buraya kadar gelmişlerdi. Toplam kırk kişiydiler. Bunlardan on tanesi bayandı. Bir saat önce otobüsten inip yürüdükleri noktada, silahlarını almış, gerilla giysilerini giymiş ve on bayan, yanlarında alanı tanıyan bir kuryeyle birlikte yola çıkmışlardı. Bundan sonrası, sınırda bir çatışma olmazsa artık emniyetliydi.

Köye vardıklarında önceden gelişlerini haber almış ev halkını, kapıda kendilerini bekler buldular. Hemen içeriye geçip oturdular. Evde yaşlı bir adamla karısı ve bir kızları vardı. Sorani lehçesi ile konuşuyorlardı. Bu yüzden birbirlerini anlamakta zorlanıyorlardı. Ama daha önce bu alanda kalmış birkaç arkadaş daha kolay anlayabiliyordu ev halkının söylediklerini. Yaşlı adam, hepsinin yüzüne tek tek bakıyor, bir şeylerar arar gibi seyrediyordu onları.

“Amca niye böyle dalgınsın, ne düşünüyorsun?” diye sordu B... “Yok kızım dalgın değilim, öyle düşünüyordum. Bizim yaşlara gelince insan durup durup düşünüyor” dedi yaşlı adam. “Neler düşünüyorsun amca, söyle de bilelim. Belki de aynı şeyleri düşünüyoruz” dedi F... “Tabii ki aynı şeyleri düşünüyoruz. Siz bu elbiselerinizle silahlarınızlayken, ben de sizleri evime almışken nasıl farklı düşünebiliriz ki, değil mi?” dedi amca. Verdiği cevap hepsinin hoşuna gitmiş, durgun derin ifadesiyle, gözlerinin içine bakan amcaya gülümsemişlerdi. Amca bir süre susup tekrar başladı konuşmaya:

“Ben yıllardır buradayım. Sizin gibi birçok genç gördüm. Hepsi ya öte tarafa geçer, ya bu tarafa. Hepiniz genceciksiniz daha. Nasıl bu kadar ağır bir yükü omuzladınız, ona şaşarım. Evim sizin gibi gençlerle dolup taşar, o zaman hep bunu düşünürüm. Çok şey gördüm geçirdim. İran-Irak Savaşı'nı. Molla Mustafa Barzani'yi, başkalarını gördüm. Hep düşünürdüm: Bizim Kürtler kadar birbirine düşman millet var mıdır, diye. Vallahi yoktur.”

Yaşlı yüzünde titreyen bembeyaz sakalları, gür kaşları altında söylediklerine olan inancın verdiği kararlılıkla parlayan gözleri, elleri, kolları her şeyiyle anlaşılmak için çabalıyordu. Gittikçe coşkulanıyor, mimiklerle düşüncelerini anlatabilmek için uğraşıyordu. Sonunda sesini biraz alçaltıp sakinleşmeye çalışarak:

“Şimdi bakıyorum, böyle elbiseleriniz, silahlarınız. Karkerler sizin gibi yüzlerce Kürt kızını savaşa kattılar. Benim gibi yaşalılara bile ruh, can verdiler. Ne diyeyim: Serokumuzda nur var. Allah'ın nuru üzerine düşmüş. Ben bu işin başka çıkar yolunu, açıklamasını görmedim. Mutlaka üzerine nur düşmüş, yoksa bu işi öyle Allah'ın şu, bu kulu yapamazdı. Artık Kürdistan kurulur. Ne diyeyim.”

İlgiyle dinlemişlerdi yaşlı adamı. Hele Parti Önderliği'nden ermiş gibi sözedince hepsi hafifçe gülümsemişlerdi. Aslında bu sözler sevgi ve güvenin ifadesiydi. Halk şimdiye kadar hiçbir özlemini yaşayamamıştı. Bütün özlemler, hayaller öteki dünyaya ertelenmişti şimdiye dek. Böyle öğretilmişti onlara. Belki arada bir bu dünyadan da bir şeyler isteme “cüretini” göstermişlerdi. Neden özgürlük, eşitlik, bolluk içinde, mutlu bir yaşam bu dünyada da olmasın? Ama her defasında da bu dünyadan tek aldıkları ölüm, acı, katliam ve umutsuzluk olmuştu. İyi öğretilmişti; bu dünyanın verme, öte dünyanın alma dünyası olduğu! Cennet onların tüm bu özlemlerini bedel ödemeden görebilecekleri yerin adıydı. Varsa yolunda giden bir şey bu Allah'ın işiydi ve onun adıyla şükretmek gerekirdi! Oysa şimdi kurtuluş gün geçtikçe yaklaşıyordu, görüyor, hissediyorlardı bunu. Onların yoksunluğunu gideriyormuşçasına, tadına vara vara yaşıyorlardı bunun sevincini. Ama Allah'ın adını anmadan, bu iyi gidişte Allah'a da bir pay vermeden olmazdı. Daha da garantiye almış oluyorlardı sanki geleceği. Karkerler bilirdi halkın bu duygularını ve mücadeleyi, önderliği, kendileri için bunca önemli olan dini duygularıyla bütünleştirmelerini, anlayışla karşılarlardı. Ama amcanın Mesut Barzani ile Celal Talabani hakkındaki umutlarını pek paylaşmıyorlardı! B... çok az bildiği Sorani lehçesiyle Güney Kürdistan'daki önderlerin gerçek niteliğini anlatmaya çalışıyordu. Amca kafa sallıyor, “biliyorum” dercesine gözlerine bakıyordu.

Sabah erkenden kalkıp kahvaltı yaptıktan sonra dün arkadaşlarıyla ayrıldıkları noktaya gitmek üzere yola çıkmışlardı. Noktaya vardıklarında arkadaşlar onlardan önce gelmişlerdi.

“Merhaba arkadaşlar” dedi D... “Hoş geldiniz” dedi arkadaşları. “Aradaşlar, şimdi lojistikçi arkadaşın hazırlamış olduğu ihtiyaçlarınızı alın çantalarınıza yerleştirin” dedi. Komutan Z... Bütün ihtiyaçlarını çantalarına yerleştirdiler, silahlarını temizleyip, raxtlarını taktılar.

Yağmur çiselemeye başlamıştı. Arazideki büyük kayaların altına girip, ıslanmamaya çalıştılar. Yağmur biraz dindikten sonra, ateş yakıp çay pişirmeye, her manga kendi ateşinin etrafında oturup sohbet etmeye başlamıştı. Ama hemen hemen hepsi, gidecekleri alan üzerine konuşuyor, özelliklerini tanımak için alan hakkında çeşitli sorular soruyorlardı. Serhatlılara: “Ben özellikle Serhat bölgesi halkını merak ediyorum. Gerilla ilk defa bu kadar yoğunlaşıyor bu alanda. Acaba halkın tepkisi nasıl olabilir?” dedi K... “Heval, buranın halkı sürekli özel savaşın baskı ve etkisi altında kalmış. Gerçi ben daha önce Serhat Eyaleti'ni görmedim, ama bu nedenle çok zorluk çekeceğimizi düşünmüyorum” dedi D... Serhat Eyaleti'nden olan De...: “Serhat Eyaleti'nde ekonomik anlamda müthiş bir yoksulluk yaşanıyor. Zaten tarımdan ziyade hayvancılığa elverişli bir bölge. O da son yıllarda düşmanın bilinçli politikası ile pek yürümüyor. Özellikle yayla yasakları, sürekli

> *“Ben yıllardır buradayım. Sizin gibi birçok genç gördüm. Hepsi ya öte tarafa geçer ya bu tarafa. Hepiniz genceciksiniz daha. Nasıl bu kadar ağır bir yükü omuzladınız, ona şaşarım.”*

yaylaları bombalama. İş imkanlarının daha çok az olduğu bir alan. Aileler zar zor geçiniyor. Bu yüzden de çok yoğun bir göç var metropollere. Aslında asimilasyon halka pek işlemiyor, ama var olan ulusal öz de yurtseverlik şeklinde gelişmemiş.

Bir de Azeriler, Ermeniler var. TC bu halklar arasına sürekli çelişki sokmaya, karşı karşıya getirmeye çalışıyor. Aslında bu çok eskiden beri süregelen bir politikaydı, fakat mücadelenin gelişimi ile daha da yoğunlaştırdılar. Şimdi özellikle Azerilerde şovenizmi körüklüyorlar. Azeriler de yapı olarak buna müsaittir. Düzenden pay alabilmeleri, Kürtlere karşı oynadıkları role bağlıdır. Eğer bu konuda, devletin yanındaysa, her türlü imkan tanınıyor kendilerine. Hem yerel kurumlarda ve işleyişte, hem de devlet mekanizmasının merkezi alanlarında. Yani MHP tabanı olma veya koruculuk, kontrgerillacılık gibi çok yönlü bir rolleri var bunların.” Bir yandan ateşi karıştırıp, bir yandan da konuşmaya devam ediyorlardı. “Aşiret bağları da güçlü, değil mi?” diye sordu B... De... kaşlarını çatıp ateşe bakarak: “Evet heval, aşiret bağları güçlüdür. Ama bunun avantajlı bir yanı da var bizim için. En azından tek tek ailelerle değil, aşiretten bir veya birkaç kişiyle uğraşmak yetebilir. Zaten bir üyesini kazandığın zaman çoğunlukla diğerlerini de kazanırsın” dedi. “Ama çoğunlukla birini kaybettiğinde de hepsini kaybedersin, değil mi?” dedi D... “O zaman önemli olan onlara yapıcı yaklaşmak, elden geldiğince çekmeye çalışmak. Her şey bizim politik ustalığımıza bağlı” dedi Ala. “Bunun için eylemlerin büyük önemi var. Serhat halkı düşman karşısında bizim gücümüzü veya cesaretimizi görmek ister. Zaten her gün duyduğu şudur: 'Bunlar birkaç kendini bilmez eşkıyadır.' Bunun yalan olduğunu göstermek gerekiyor. Eğer gerilla eylemleri gelişirse, bu halka da cesaret verir” dedi K...

Sohbet devam ederken sınıra dikenli telleri kesmek ve mayınları temizlemek için gidenler geri geldiler. Yanlarında tam otuzdört mayın getirmişlerdi. Sınırda hiçbir olağanüstülük olmadığını söylüyorlardı.

Ertesi gün geçiş yapılmak üzere kalkıldı. Son durumu anlamak için 4 arkadaş keşfe çıktı. Herhangi bir olağanüstülük yoktu. Tekrar arkadaşlarının yanına dönüp durumu anlattılar ve son talimatlar için içtima yaptılar. Grup komutanı Z..: “Hevalno, artık geçeceğiz. Daha önce keşif için çıkıldı. Düşman mevzilenmiş, fakat bir anormallik yoktur. Şu iki karakolun arasından geçeceğiz. Yolumuz fazla zor değil ama, mayın ve çatışma tehlikesi var. Bu yüzden geçerken her arkadaş kendi önündeki arkadaşın ayak izine bassın. On kişilik bir grup geçen arkadaşların önünde pusuya yatacaklar. Arkadaşlar geçtikten sonra onlar da geri çekilme yapacaklar. Bu herhangi bir pusu ihtimaline karşı bizim tedbirimiz olur. Şimdi pusu grubunda yer alan arkadaşlar: Ş..., A..., G..., Ala, B..., F..., S..., B..., D..., Z... Bu arkadaşlar önceden gidip pusuya yatacaklar. Yola çıkma parolamız: Deşt û Zozan. Çatışma çıkarsa, yaralı arkadaş için parolamız: Kemal, şehit arkadaş için: Piro. Eğer gruptan kopup kaybolan arkadaş olursa yönünü A... yönüne versin ve durmadan yürüsün. Varacağı köyde kendisini arkadaşlara ulaştırırlar. Arkadaşlar yükümüz ağırdır. Kampta uzun süre yürüyüşten, yük taşımaktan uzak kaldınız. Bu nedenle zorlanabilirsiniz. Fakat yolumuz fazla uzun değil, her arkadaşın gücünü sonuna kadar harcaması, kendini yere atmadan yolculuğu bitirmesi gerekiyor. Ayrıca yolumuz üzerinde su yok. Bu yüzden herkes yanına su alsın. Yürüyüş boyunca çok dikkatli olun. Özellikle önünüzde ve arkanızda yürüyen arkadaşlarınızı tanıyın. Söyleyebileceklerimiz bu kadardır. Tüm arkadaşlara başarılar” diyerek içtimayı bitirdi.

Kuryenin öncülüğünde pusu grubu erken yola çıktı. Birisi yüksek bir tepede kurulmuş ve daha tehlikeli olan karakola, diğeri alçakta kalan, gerillaların göremeyecekleri bir yere kurulmuş iki karakol arasından geçeceklerdi. Pusu grubu, sürünerek, kendini kamufle ederek, kaz yürüyüşü yaparak, iki karakol arasındaki yola önceden sızmış, son derece dikkat ederek arkadaşların geçeceği alanın her iki yanında beşer beşer mevzilenmişlerdi. Tüm gerillalar tek sıra halinde ve mesafeli, alana girdiler. Sürünerek, gizlenerek, pusu grubunun savunduğu geçitte ilerlemeye başladılar. Pusu grubundakiler mevzilerinde geçiş yapanları göremiyordu. Fakat çıkan seslerden yürüdüklerini anlıyorlardı. Nihayet ses kesildiğinde tüm arkadaşların geçtiğini anlayıp onlar da tek tek geri çekilme yaptılar. Sınırı geçmişlerdi, fakat ortada yürüyenler öndekilerin izini kaybetmiş, yoldan sapmışlardı. Öndekiler bunu farkedip ıslık çalmaya başladılar. Kaybolanlar sesi duyunca doğru yöne kaymışlardı. Böylece yürüyüş devam etti. Sınırdan biraz daha uzaklaşmışlardı. Fakat mayın tehlikesi devam ediyordu. Birbirlerinin ayak izine basarak yürüyorlardı. Ayaklarının altında bir kum zemini başladığını anladılar. Kum gittikçe artıyordu. Hepsinin sırtında mayınlar, bombalar, yeni silahlar, giysiler, mermiler, teypler, radyolar ve daha birçok malzeme vardı. Bu malzemeler eyalet için çok önemli ihtiyaçlardı. Sırtlarındaki bu yük ve yürüdükleri kumlu zemin yürüyüşü oldukça güçleştiriyordu. Kum yavaş yavaş ayak bileklerine, şimdi ise dizlerine kadar gelmişti. Attıkları her adımda yavaş yavaş kumun içine batıyorlardı. Sert kum taşları bileklerine, dizlerine batıyor, ayaklarında yaralar yapıyordu. Zaman geçtikçe yürüyüş tempoları daha da düşüyordu. Kumun içine gömülüyor, birbirlerini çıkarabilmek için uğraşıyorlardı. Neredeyse iki saattir yoldaydılar. Oysa yolları kısaydı. O kadar ağır ilerliyorlardı ki, her bir adımda sanki saatler geçiyordu. Yavaş yavaş yürümekten vazgeçip, olduğu yere çöküp kalkmak istemeyenler de çıkıyordu.

> ***"Ala, arabayı durdurduktan sonra yanına gelip kapısını açtı. İçeri girdiğinde, koltuklarda uzanmış, onlarca baş kendisine merak ve şaşkınlık içinde bakıyordu. 'İyi akşamlar. Kimlik kontrolü yapıp sizlerle konuşacağız. Bizden korkmayın' dediğinde, yolcuların rahatladığını, gerilmiş yüzlerin gevşeyerek, kendisine gülümsediğini gördü."***

Ala, yolunun üzerindeki çalıların yanından geçerken sesler duymuştu. Yaklaştıkça, çalıların önüne çökmüş bir karartıyla onunla konuşan bir başkasını gördü.

"Heval, kalkacaksın, ne demek 'beni bırakın' bu kadar çabuk mu pes ediyorsun?"

"Kalkamıyorum, yürüyemiyorum, heval ne yapayım! Bırakın beni gidin."

F... karşısındaki arkadaşın kendini yere atmasına çok sinirlenmişti. İçinden: "Nedir bu bajarilerden çektiğimiz. Madem yapamayacaksın ne diye geliyorsun saflara. Sanki piknik yapmak için gelmişler!" diye geçiriyordu. Bajarilerin çıtkırıldım davranışları ona çok itici geliyordu. Tek yaptığı ise bunu müthiş bir tepkiyle dışa vurmaktı. Bu yüzden defalarca eleştiri almış, yöntemli yaklaşması istenmişti. Ama işte şimdi yine kendini yere atan bir bajari çıkmıştı. Karşısındakini kaldırmaya çalışıyor, sinirlenmemek, arkadaşını kırmamak için kendini zorluyordu.

Ala yaklaştı ikisine. Uzaktan anlamıştı sorunun ne olduğunu. S... yere oturmuş, nefes nefese kalmıştı. F... ise başında bekliyor, kalkmasını istiyordu. Ala, "Heval F... sen de diğer kolunun altına gir" deyip, S...'yi bir kolundan omuzlayıp, taşımaya başlamıştı.

Bir süre yürüdükten sonra karşılarına bir tepe çıkmıştı. Fazla dik değildi fakat şu anki halleriyle çıkmaları zor olacaktı. Bir kısmı güvenlik için önden yürüyüp pusuya yattıktan sonra, diğerleri düşe kalka, bata çıka zor bela tepeye tırmanıyorlardı. Yol eğim kaybedip biraz düzleştikten sonra önden köye yaklaştıkları haberi geliyordu. Bu ülkeye giriş yaptıktan sonra ilk gidecekleri köy olacaktı. Yorgunluğu ve sevinci bir arada yaşıyorlardı. Sırtlarına batan mermi ve silahların, yol boyunca içine batıp çıktıkları kumun açtığı yaralardan bütün vücutlarında ağrı ve sızılar vardı, fakat, yolculuğun bitmiş olması ve ülkeye girmiş olmanın mutluluğunu engelleyemiyordu bu durum.

Biraz sonra aşağı doğru hafif eğimli bir yerde yürümeye başladılar. Uzaktan köyün ışıkları görünüyordu. Köye vardıklarında herkes dışarı çıkmış onları bekliyordu. Her eve birkaç arkadaş dağıtıldıktan sonra herkes kendi misafirini alarak evine çekildi.

Ala, F..., B..., A..., ve K..., girdikleri evde hemen döşeklere oturdu. Evdeki yaşlı kadın ve gelin, arkadaşların ayaklarındaki yaraları, kanları ıslak bezle siliyorlardı. Ala bir süre sonra gelinin sürekli kapının önünde, ayakta ve başörtüsünü burnuna kadar çekmiş bir şekilde beklediğini farketti. Yaşlı kadına gelinin de yanlarına gelip oturması gerektiğini söylediğinde yanındaki F... arkadaş:

"Heval, bu Serhat bölgesinin bir geleneğidir" dedi.

Ala oldukça şaşırmıştı.

Hiçbir şey söylemeden tekrar geline baktı. Sesini çıkarmadan, öyle dimdik ayakta bekliyordu.

"Arkadaşlar size ilginç bir olay anlatayım" diyerek konuşmaya başlamıştı F...

"Pusu için kendimi bir taşın arkasına atmıştım. Bir baktım taş kıpırdamaya başladı. Meğer benim taş, uyuyan bir askermiş. Öyle de tortop olmuş ki karanlıkta hiç görememişim. Baktım kafasını kaldırdı, gözlerini ha böyle açmış. Tabii ben hemen silahı doğrulttum. Ama adamda hiç cesaret kalmamış ki. Parmağını dudağına götürüp: 'Bak arkadaş, ne sen bana zarar ver, ne de ben sana...' dedi. Bir de dediğine göre Mardinliymiş" dedi.

"Belki de değildir, Kürt olduğunu duyunca ona bir şey yapmazsın diye düşünüp, yalan söylemiştir belki" dedi B...

"Hayır heval. Belliydi, Kürttü. Çünkü Türkçesi düzgün değildi. Ha bir de bana sınır boyunca, nerelere mevzi kazmışlar, kaç asker kalıyor, hepsini gösterdi" dedi F...

"Desene adam korkudan her şeyi söylemiş" diyerek gülüyorlardı.

"S... arkadaş da gitmiş bir askerin mevzisine girmiş. Ama F... gibi farkında olmadan değil, bilerek gitmiş. Silahını askerin başına dayayıp, 'Bak, biz geçene kadar çıtın çıkmayacak, yoksa öldürürüm seni' demiş. Tabii asker korkudan tek kelime bile etmemiş."

Gece saat üçe kadar köyde kalmışlardı. Sonra karargaha gitmek üzere yola çıktılar.

Sabahın ilk ışıkları etrafı aydınlatmaya başladığında, sivri, kapkara taşlar ve kayalarla kaplı bir yokuşu tırmanıyorlardı. Ala, aşağılara bakıp etrafını tanımaya çalışıyordu. Yokuşun daha aşağılarına baktığında yüzeyi yontulup cilalanmışçasına güneşin altında parlayan kayaları görüyordu. Dikenler, çalılar kaplamıştı her tarafı. Güney Kürdistan'ın yemyeşil ormanlarla kaplı arazisinden sonra, Serhat Eyaleti'nin kayaları, dikenlerle örtülmüş arazi yapısı ilk anda tuhafına gitti. Yakınlarda tek bir ağaç bile görünmüyordu. Daha uzaklarda tek tek ağaçlar göze çarpıyordu. Aşağılarda dümdüz uzanan ovada köyler vardı. Hava aydınlandıkça uzaktaki köyleri, hafif bir esintiyle deniz gibi dalgalanan tarlaları, daha uzaklardaki ağaçları görmeye başlamıştı. "İşte Serhat Eyaleti! Acaba daha kaç defa buralardan gelip geçeceğim" diye düşündü. Yukarı çıktıkça daha da büyük kayalara rastlıyorlardı. Artık bu kayalardan yolun ilerisini fazla göremiyorlardı. Yukarılardan at kişnemeleri ve nal sesleri gelmeye başlamıştı.

Kurye Ş... arkadaş, karargahtaki arkadaşların onları karşılamak için geldiklerini söyledi. Sesler gittikçe yaklaşıyordu. Nihayet büyük bir kayanın arkasından, ata binmiş iki gerillayla atların gemlerinden tutmuş birkaç gerilla göründü. Birbirlerini görür görmez uzaktan gülümseyip selamlaştılar. Malzemelerin bir kısmıyla, yürümekte zorluk çekenleri atlara yerleştirip yollarına devam ettiler.

❊ ❊ ❊

Bir süre yürüdükten sonra karşılarına karargah nöbetçileri çıktı.

Nöbetçiler parolayı aldıktan sonra, "Hoş geldiniz" deyip, onları karargaha gönderdiler.

Karargaha vardıklarında, içtima düzenine geçip tek tek tokalaştılar. Birbirini daha önceden tanıyanlar daha bir sıkı sarılıyor, özlem gideriyorlardı.

Karargah, Ağrı Dağı'nın doruklarına çok yakın, yüksek, stratejik bir alanda kurulmuştu. Düz bir meydanın çevresine kurulmuş birkaç çadırdan ibaretti. Meydanın hemen yanında dupduru suyuyla bir dere akıyordu. Bu dere ta Ağrı'nın doruklarından başlayıp aşağılara, köylere kadar iniyordu. Karargahtaki sayı sürekli değişiyordu. Kimi zaman yeni savaşçılar geliyordu. Bunlar pratiğe gönderiliyor veya pratikten gelenler bir süre kampta kalıp tekrar ayrılıyorlardı. Şu an sadece basın-yayın mangası, halkla ilişkiler bürosu ve kamp yönetimi vardı. Yani yaklaşık otuz kişi kamptaydı.

Öğleye doğru içtima alanında toplandılar. Uzun, ince, genç yaşlarda bir gerilla karşılarına geçti. Kamp meydanında gördükleri bu kişinin Eyalet Sekreteri A. arkadaş olduğunu daha önce öğrenmişlerdi.

Komutan A...: "Öncelikle yeni gelen arkadaşlara hoş geldiniz diyoruz. Gelişiniz bizim için önemlidir, eyaletimize, tecrübeli, eğitilmiş bir gücün aktarımının olması açısından. Burada sizlerden beklenen çok şey vardır. Kendiniz de zamanla alanı, halkı, buranın sorunlarını, ihtiyaçlarını tanıyacaksınız. Bu nedenle şimdiden bu konuda uzun uzun konuşma gereği duymuyorum. Fakat ilk anda şunu söyleyebiliriz: Serhat Eyaleti mücadelenin geldiği aşamada önemli bir role sahiptir. Elbette ki bu rolünü oynayabilmesi tamamen bizlere bağlı. Serhat Eyaleti'ni Botanlaştırmak gerekir. Hepimiz bunun için buradayız. Var olan güç de daha çok alandan yeni saflara katılmış, çok az bir eğitim almış savaşçıları kapsıyor, bu açıdan, gerillacılıkta deneyimli, savaş pratiği olan arkadaşlara büyük ihtiyaç vardı. Zamanla daha çok konuşacağız, bu olanağımız olacak. Yeter ki mücadelenin, partinin bizden beklentilerine yanıt olabilelim. Karşılıklı görüş alış-verişi konusunda bizler sonuna kadar açık olacağız. Sizlerden beklentimiz de bu doğrultuda. Kendi deneyimlerinizi, gücünüzü, yeteneklerinizi, sonuna kadar katmanızı ve alanda yepyeni bir pratiğin başlangıcını birlikte yapabilmenizi bekliyoruz. Hepinize büyük başarılar diliyorum"

Konuşma hepsini çok etkilemişti. Kendilerinden çok şey bekleniyor, onlara güveniliyordu. Zelê Kampı'ndan ayrılırken komutan arkadaşın söylediklerini burada da A... arkadaş söylemişti. Eyaletin gelişip güçlenmesi önemli oranda onların atacakları adımlara bağlıydı, bu hem ağır bir sorumluluk, hem de parti güveninin ifadesi olduğundan büyük bir mutluluktu onlar için. Komutan A... bir süre susmuştu. Hepsi onun konuşmasını bekliyordu.

"Arkadaşlar, yanınızda bir miktar bomba getirmişsiniz. Şu an eyleme gidecek bir grup arkadaş var. Bu bombaları arkadaşlara verin, eylemde kullanacaklar. Sizde iki tane kalırsa yeterlidir" dediğinde ise, hiç beklemedikleri bu sözler karşısında birbirlerine bakıp, bombalarını vermek istemediklerini her hallerinden belli ediyorlardı. Komutan bu durumu farkedince sakin bir sesle:

"Arkadaşlar görüyorum ki, hiçbiriniz bombalarınızı vermek istemiyorsunuz. Fakat bunları kullanmamız için getirmediniz mi? Ha siz kullanmışsınız ha arkadaşınız. Önemli olan bir işe yaraması değil mi? Şimdi arkadaşlar eyleme gidecekler, bu yüzden vermeniz gerekiyor" dedi. Başka çare olmadığını görünce üstlerindeki bombaları çıkartıp verdiler. Kendileri için iki tane bıraktıktan sonra, yerde tam yüz bomba toplandı. İçtimaya son verildi ve herkes kendi mangasına yöneldi.

Ala, yürürken arkasından bir ses: "Heval, heval" diye seslendi. Dönüp arkasına baktığında bir arkadaşın ona seslendiğini gördü. Karşısındaki güler bir yüzle:

"Heval hoş geldiniz. Nerelisiniz?" diye sordu hemen. Ala biraz şaşkın, anlamadan yüzüne bakıyordu. Sonunda o da gülerek:

"Hoşbulduk heval. Nereli olduğumu niye öğrenmek istiyorsunuz?" dedi.

"Heval, sizi birine benzettim. Nereli olduğunuzu söylerseniz, kesin karar vereceğim" dedi karşısındaki. Bunları söylerken bir yandan da bir şeyler bulmaya çalışır gibi yüzüne bakıyordu.

Ala, nereli olduğunu söylemek istemiyordu. Fakat karşısındaki o kadar kararlıydı ki, nereli olduğunu söylemek zorunda kaldı. Karşısındaki kendisine, "babanın adı bu değil mi?" deyip, kim olduğunu çıkardığını söyleyince, kendisi hala karşısındaki arkadaşı tanıyamamıştı.

> ***"Hatırlıyor musun heval, komutan arkadaş cenaze töreninde ne demişti: 'Bu, çocuk saflığını, partiye katışıksız bağlanışını gösterir. Reşo arkadaş yaşının küçüklüğüne rağmen, yüce ve yiğit bir eylemin sahibidir.' O günü hiçbir zaman unutamam. Zaten çevredeki halkı da oldukça etkilemişti, değil mi?"***

"Heval benim kodum V... Sen de Ala arkadaşsın herhalde. Ne yazık ki, fazla birlikte kalamayacağız. Çünkü ben bugün Tendürek'e gidiyorum. Ama ayrılmadan, eğer zamanın varsa oturup biraz sohbet edebiliriz" dedi. Birlikte içtima meydanından ayrılıp, mangaların yanındaki küçük tepeye çıktılar.

"Heval herhalde beni hatırlamaya çalışıyorsunuzdur. Ama sanırım hatırlamazsınız. Çünkü, ben okuduğumdan evde kalmıyordum. Siz daha küçüktünüz o zaman. Zaten daha sonra da saflara katıldım. O yüzden herhalde hatırlayamadınız beni."

"Doğru heval, hatırlayamadım. Ama sizden çok söz ediliyordu. Halk saflara katılışınızdan çok etkilenmişti. Özellikle de ailenizin zengin olması, üniversitede okuyor olmanız... Biliyorsunuz, halkımız sadece fakirlerin saflara katıldığını düşünüyordu o dönem. Gerçi şimdiki durumlar çok farklı. Artık oradaki halkımız, mücadele içinde her kesimden insanın yer aldığını biliyor" dedi Ala.

"Tabii her şey yavaş yavaş değişti. Mücadeleye karşı birçok yanlış önyargı vardı. Düşmanın bu konuda ne kadar çok çaba sarfettiği de ortada" dedi V...

Ala elindeki çöple toprağı eşeliyor, arada bir de karargaha, oradan oraya koşuşturanlara bakıyordu. Kendi kendisiyle konuşur gibi: "Düşünüyorum da ne kadar çok şey değişti. Bagok çatışmasını hiç unutmuyorum. İnsanlarımız kendi çocuklarına sahip çıkmıyordu. Hiç gözlerimin önünden gitmiyor. Çatışma bitmişti. Şehit düşen arkadaşları, çatışmayı, her şeyi biliyorduk. Halk çatışma boyunca meraktan ne yapacağını şaşırmıştı. Sonunda çatışma bittiğinde şehit arkadaşları soyup, meydana toplamış ve bütün halkı da oraya çağırarak gözdağı verip korkutmaya çalışmışlardı. Tabii herkeste içten içe bir öfke ama aynı zamanda müthiş bir sinme, korku... Kimseden tek bir çıt çıkmıyordu. Sonra düşman askerleri büyük bir çukur açmış, bütün arkadaşları üst üste o çukura atmışlardı. 'Eğer akrabanız, çocuğunuz varsa, gelin alın' demişti komutan. Tabii biri çıkıp da 'çocuğumun cesedini istiyorum' dese, sırf halka gözdağı olsun diye kimbilir ne yaparlardı. Halk da bunu biliyordu. Tam bu sırada kitlenin içinden yaşlı bir amca çıkıp meydana doğru yürümüştü. Ben de

annemin eteğine saklanmış, korkuyla seyrediyordum olanları. Pek bir şey anlamıyordum, ama iyi bir şey olmadığından da emindim. Sonra o yaşlı insan, askerlerin arasından geçmiş, cesetlerin yanına gitmişti. Oradaki

tuğlaları kırmaya başlamış arkadaşlara mezar yapmaya çalışmıştı. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Askerler de, komutan da şaşkınlık içinde kalmış, ona hiçbir şey yapamamışlardı. Bu sahne hep gözlerimin önünde. O zaman o yaşlı insanın cesareti, bağlılığı herkesi çok etkilemişti" dedi Ala. "Doğru, o dönemde bir insanın şehidine sahip çıkması, mucize gibi bir şeydi. Oysa bugün her şey çok farklı. Artık halk şehidini alıp sloganlarla, halaylarla gömüyor." "Halkın bu ayağa kalkışına layık olmak gerekiyor" dedi Ala. "Evet ama kendimizle birlikte o kadar çok hastalık getiriyoruz ki buraya... Kendimizi konuşturmaktan, parti ölçülerine cevap veremiyoruz. Zaten en zorlu savaş da bu, kendimizde düşmanı yenebilmek" dedi V...

V... uzun süredir parti içindeydi. Aristokrat bir ailedendi ve aynı zamanda da düzenin "aydın" dediği kesimden geliyordu. Yılların verdiği kemalist-aydın kültürü ile aristokrat sınıfın bir karması olmuştu. İlk saflara katılış süreci, tüm samimiyetine rağmen, bu kişiliğin kendini konuşturduğu bir süreçti. Kendini tanıması oldukça sarsmıştı onu. Oysa o "zavallı, köle, dilsiz, cahil bırakılmış bir halkı kurtarmaya gelmişti!" İçi boşaltılmış, bir küçük-burjuva hümanizmi demişti bir arkadaş kendisiyle konuştuğunda ve "kendini halkın içine koy, sen artık düzenin bir aydını değil, devrimcisin, bir PKK'lisin. Halkta olup da sende olmayan veya senden alınmış diyelim, gücü almaya çalış, her şeyden önce onlardan biri olduğunu bilincine yerleştir" diye de eklemişti. İyi niyetlerin pratik bir anlamı olmadığını anlamıştı. Bundan sonra ayakları havada değil, daha gerçekçi yürümeye başlamıştı. Hatalarını, iyi niyetlerini ve filizlenen güzelliklerini bir arada götürüyordu. Artık esas aldığı, biçimsel, yüzeysel yaklaşım değil, özlü ve gerçekçi yaklaşımdı. Hatalar bitmiyordu. Ama artık ne hatalarıyla düşüyor, ne de hatalardan korkuyordu.

Bir süre daha sohbet ettiler. Ardından, aşağıdan çağrılmaları üzerine vedalaşıp her biri kendi mangasına gitti.

Karargaha sürekli pratik gruplar geliyor, kimisi bir süre sonra ayrılıyor, kimisi karargahta kalıyordu. Zelê'den gelenlerin yedinci gününde, eski arkadaşlarla birlikte bir eyleme katılacakları söylendi. Bu onların Serhat'taki ilk eylemleri olacaktı. Eylem için yapılan plan ve düzenleme açıklandıktan sonra alanı iyi tanıyan eski arkadaşlarla birlikte yola çıktılar. İki saatlik bir yürüyüş ardından Ağrı'nın eteklerindeki İ... köyüne vardılar. Köyde biraz dinlendikten sonra Krê Xelace noktasına gittiler. Yüksek bir tepede, etrafı görebilecekleri bir noktaydı burası. Uygun yerlere nöbetçi bıraktıktan sonra uyudular ve sabah geç bir vakitte uyandılar. Zelê'den gelenlerin ayakları hala yaralar içindeydi. Ala erken kalkıp bu arkadaşlar için kına hazırlamış ve hepsi yaralar için kına sürmüştü ayaklarına. Gece eylem noktasına keşif için gruptan ayrılmış olanlar geri dönmüştü. Genel durum hakkında bilgi veriyorlardı. Zelê'den gelenler eylemin yol kesme eylemi olduğunu o zaman öğrendiler. Daha farklı bir eylem düşündüklerinden moralleri bozulmuştu. Ala: "Heval kimlik kontrolü mü yapacağız?" dedi şaşkınlık ve hayal kırıklığı dolu bir seslе. Komutan Z... bu seste eylemi küçümseyici, şımarık bir ton algılamıştı. Ala'ya ters ters bakıp çakmak çakmak yanan gözlerle: "Bakıyorum da eylemi beğenmiyorsun" dedi.

Ala bu bakışlardan ürkmüş, hiç sesini çıkarmamıştı. Komutan sakin olmaya çalışıyordu, fakat şüphecilik ve sinirlilik yapısında vardı. Kendisince eylemi küçümseyip, otoriteye gelmeyen birine tavır koymuştu böylece. Sesini sakinleştirmeye çalışarak:

"Hevalno, hangi eylem olursa olsun bir amacı ve sonucu vardır. Eğer bu temelde yaklaşmazsak zararlara neden oluruz. Şimdi, eylem noktamız D...'a çok yakın bir yer. Altı bayan, iki erkek arkadaş, arabaları durdurup kimlik kontrolü yapacaklar. Oniki arkadaş iki grup halinde yolda pusu kuracaklar. Diğer arkadaşlar da propaganda yapacaklar" deyip pusu ve propaganda gruplarını açıkladı.

Eylem yerine gitmek üzere yola çıkmışlardı. Yolları yokuştan aşağı doğruydu. Her taraf yine büyük kayalar ve dikenli çalılarla kaplıydı.

Ala, hala eylem şekli hakkındaki hayal kırıklığını yaşıyordu. Buna bir de komutanın sinirli tavrı eklenince morali daha da bozulmuştu. "Önceden eylemin yol kesme eylemi olduğu söylenemez miydi sanki? Üstelik komutan arkadaşın tavrı ne kadar da yanlıştı" diye düşünüyordu. Yol biraz daha ilerledikçe, kendine olan öfkesi artıyor, basit tepkiselliğine verip veriştiriyordu. "Yine çocuk gibi davrandım, arkadaşların da moralini bozdum. Üstelik de eylem öncesi..." düşünceleri kafasında dönüp dolaşıyordu.

Yola iyice yaklaşmışlardı. Arabaların sesi geliyordu. Artık yokuşun bittiği, çalılarla kaplı bir yerdeydiler. Hemen aşağıda yoldan arabalar geçiyordu. Arabaların olmadığı bir anı kollayıp, yola indiler. Pusu grubu, altışar yolun yanında mevzilendiler. Yolu kesecek olanlar biraz daha yukarı çıkıp, çalılar arasında gizlendiler. Pusu grubuyla yolu kesecekler arasında sağa sapan toprak bir yol vardı. Propaganda grubu da bu yola sapacak, arabalar durdurulup kimlik kontrolü yapıldıktan sonra bu yola, propaganda grubunun yanına gönderilecekti yolcular.

Tüm gruplar kendi yerlerine gittikten sonra bekleyiş başlamıştı. Nihayet uzaktan bir otobüs görünmeye başladı. Araç iyice yaklaşıp birkaç metre kala yol kesenler her iki taraftan çıkıp arabayı durdurdular. İşte eylemin en tehlikeli anıydı bu. Heyecan ve endişenin de en dorukta olduğu an... Bunun nedeni arabanın içinde kimin olup olmadığını bilmemekti. Hele de çok hızlı geliyorsa; içinde dost mu, yoksa düşman mı var, bilinemezdi. Aniden ateş de edilebilirdi. Durdurmak için kendini birdenbire arabanın önüne atmak bu nedenle riskliydi.

Ala, arabayı durdurduktan sonra yanına gelip kapısını açtı. İçeri girdiğinde, koltuklarda uzanmış, onlarca baş kendisine merak ve şaşkınlık içinde bakıyordu. "İyi akşamlar. Kimlik kontrolü yapıp sizlerle konuşacağız. Bizden korkmayın" dediğinde, yolcuların rahatladığını, gerilmiş yüzlerin gevşeyerek, kendisine gülümsediğini gördü. Arkasında duran erkek arkadaş: "Biz PKK savaşçılarıyız. Bizler de sizin gibi Kürt halkının çocuklarıyız, sizler için buradayız" diyerek bir yandan kimliklere bakarken, bir yandan da vakit kaybetmeden propagandaya başlamıştı bile. Ala şoföre dönüp: "Kimlik konrolünden sonra, ilerideki toprak yola sapacaksınız. Orada arkadaşlarımız sizinle konuşacaklar" dediğinde, şaşkınlığını hala üzerinden atamamış olan şoför, bir elindeki silaha, bir yüzüne bakıp, başını sallayarak "tamam, tamam" diyordu.

Ala, arabanın içinde ilerlemeye başladığında dışarıda yeni bir arabanın daha durdurulduğunu görmüştü. Arabaları fazla bekletmeden göndermeleri gerekiyordu. Fakat tüm yolcular, özellikle de kadınlar, ona ilgiyle bakıyor, habire sorular soruyorlardı. Doğrusu, şaşkınlıklarını bu kadar çabuk üzerlerinden atıp rahat davranmalarına şaşırmıştı. Kadınlar birbirlerini dürtüp elindeki silaha, giysilerine bakıyorlardı. Bu kadar ilgi onu da etkilemişti. Halktan böyle coşkulu bir sevgi ve ilgi görmek hoşuna gitmiş, gururunu okşamıştı. Yüzünü daha da ciddileştirip, daha dik yürüyerek şoföre yaklaşmış ve "Tamam, artık gidebilirsiniz. Fakat toprak yoldan sapmayı unutmayın" dedi.

Yolda birçok araba durdurularak önce kimlik kontrolleri yapılıyor, daha sonra da tek tek propaganda grubuna gönderiliyordu. Uzaktan arka arkaya gelen iki taksi göründü. Resmi arabalara benziyorlardı. Önüne geçip durduracaklardı ki, arabalar onları görür görmez hızlandı ve uzaklaştı. Az sonra ise pusu grubunda bulunanların roket ve kalaşnikof sesleri gelmeye başladı. Pusu grubu, kimlik kontrolünden kaçan arabalar önlerinden geçerken taramaya başlamış, arabalar bir süre gittikten sonra yaralanan şoförler nedeniyle durmuşlardı. Diğer gerillalar ve halk hemen arabaların olduğu yöne koşmaya başladılar. Arabaların içinden birini kendinden geçmiş, diğerini ise yarası hafif fakat korkudan şok olmuş bir halde buldular. Şoförleri dışarı çıkarıp, arabaların üzerine mazot dökmeye başladılar. Belediyeye ait olan bu arabaları yakacaklardı. Halk gittikçe coşkulanıyor, gerillanın bu cesaretine övgüler diziyordu. Yolun ortasında türküler söylüyor, sloganlar atıyorlardı. Tüm şaşkınlıklarını atmış, gördükleri bu olağanüstülüğün sarhoşluğuyla ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Silahlı gerillalarla birlikte belediyenin arabasını yakıyor, sloganlar atıyorlardı. Bu, hayatları boyunca yaptıkları en cesur işti. Korkularını bir tarafa atmışlar, gerillalar ne yapıyorsa onlar da onu yapıyorlardı. B... elindeki mazot bidonunun tümünü arabalardan birine dökmüş, çakmağını yakmış, tutuşturmaya çalışıyordu. Ama bir türlü tutuşmuyordu mazot. Yanındaki yaşlı adam iyice sabırsızlanmıştı. Işıl ışıl gözlerle elindeki doktor reçetesini uzatıp: "Ha qîza min. Bi vê bêxe (al kızım bununla yak.)" dedi. B... reçeteye tereddütle bakıp: "Na Apo. Eve reçeteye, ev nabe. (Yok amca, bu reçetedir, bu olmaz)" deyince. "Ez ji zanim reçeteye qîza min. Tişt nabe, bexe, bexe. (Bende biliyorum, reçetedir kızım. Bir şey olmaz kızım yak)" dedi.

Sonunda kendisi çakmağı alıp reçetesini tutuşturdu ve arabanın üzerine attı. Araba bir anda ateş topuna dönmüştü. Halkın çığlıkları, zılgıtları, slogan ve türküler birbirine karışmıştı. Sevinçle gerillalara sarılıyor, alkışlıyorlardı.

Bir süre sonra, eylemi bitirmek için uygun zamanın geldiği ve artık geri çekilmeleri gerektiği haberi geldi. Halk arabalarına binerken bir mucizeyi yaşamış gibiydi. Biraz önce yaşadıklarını sanki kendileri yaşamamıştı da onlara anlatılmıştı. Yavaş yavaş eski hallerine dönüyor, gerillaları ilk gördüklerindeki gibi şaşkın şaşkın bakıyorlardı. Aslında onlara ilginç gelen böyle asi bir eylemden sonra yaşamın doğal akışına dönmeleriydi. Kimisi, daha cesur olanlar, gizlice sokulup gerillalara, köyünü, evini söylüyor, davet ediyorlardı. Kimisi ise uzaktan çekingen, biraz da şüpheyle bakıyorlardı. Ala arkadaşına eğilip: "Düzgün giyimli olanlar hem daha soğuk, hem de daha çekingen duruyor" dedi. "Bunlara tuzu kurular denir" dedi yanındaki arkadaş. "Doğubeyazıt'ın tüccarları herhalde. Bunlarda müthiş bir tüccar kafası vardır" dedi bir başkası.

Arabalar tek tek yola girerken gerillalar da hazırlanıyorlardı. Tüm arabalar uzaklaştıktan sonra indikleri tepelerden tekrar yukarıya çıkıp, noktalarına doğru yürümeye başlamışlardı. Noktaya vardıktan sonra İ... köyüne, orada kendilerini bekleyen arabalarla Ağrı'nın yamaçlarına kadar gittiler. Karargaha vardıklarında gecenin dördüydü. Karargah eski yerine göre biraz daha yukarı kurulmuştu.

Mangada, eylemin verdiği yorgunlukla çoğu arkadaş hemen uykuya dalmıştı. Ala, B... ve Ş... ilk eylemin heyecanıyla uyuyamamış, konuşuyorlardı.

"Beni en çok etkileyen şuydu: Arabayı yakacaktım. Yaşlı biri vardı. Elindeki reçetesini uzatmış. 'ille bununla yak' diyordu. Öylesine heyecanlıydı ki sanki devrim için en büyük katkıyı yapıyor! Aslında boş bir kağıt da bulabilirdim. Ama o halini görünce, kırmayıp reçetesini yakmasına izin verdim" diyordu. "Hele analar... Arabaya bindiğimde, bana öyle bir bakışları vardı ki... Bayan gerillalar çok etkiliyor onları" dedi Ala. "Arkadaşlar asıl, köy erkeklerine dikkat ettiniz mi? O feodal erkek anlayışları yüzlerinden okunuyordu. Hem bizi dikkatle izliyorlar, hem de bunu belli etmemeye çalışıyorlardı. Bayan olarak savaşıyor olmamız, biraz feodal gururlarını sarstı herhalde" dedi Ş... "En önemlisi de halkın coşkusuydu. Sanki onlar da yollarının kesilmesini bekliyorlarmış gibiydiler." B...'nin bu sözleriyle hepsi gülmeye başlamıştı. "Gerçekten öyle. O ne coşkuydu! Bizden çok sanki onlar eylem yaptı" dedi Ala. "Aslında bu biraz da mücadelenin geldiği aşamada, gerilladan ne kadar uzak olursa olsun halkın dolaylı etkilenmesinin ne derece geliştiğini gösterir, değil mi?" dedi B... "Sanki hepsinde bir susamışlık vardı. Bizleri görmeleri, bir belediye arabasını yakmaları bile müthiş etkiledi onları" dedi Ş...

Ertesi gün, karargah komutanı yönetiminde, eylemi değerlendirme toplantısı yaptılar. Toplantıda herkes eylemin halk üzerindeki olumlu etkisine değinmiş, başarılı bir eylem olduğunda birleşmişti. Ala için en heyecanlı an, eylem öncesi tavırdan dolayı özeleştiri verdiği andı. Alana yeni gelmişti, yapmak istediği birçok şey vardı ve ilk eylemlerinin yol kesme olduğunu öğrenince, anlık duygularla yaklaşıp, hayal kırıklığını yansıtmıştı. Aslında amacı moral bozmak veya eylemi küçümsemek değildi ama niyetlerin bir önemi yoktu. Sonuçta istemediği bir tablo yaratmıştı. Komutanın sinirli yaklaşımı ise kafasından hiç çıkmamış, içinde bir ses bu yaklaşımın doğru olmadığını söyleyip durmuştu. Ama her zamanki cesaretsizliği eleştiri getirmesini engellemişti. Fakat başka arkadaşlar eleştirmişti komutanı. Karargah komutanı da yönetim sanatı ve mücadelede komutanlığın ne olduğunu anlatmıştı uzun uzun. "Komutanlık sadece emir-talimat vermek değildir. Komutanı sadece emir-talimat veren olarak anlayan yenilir" diyerek bitirmişti sözlerini.

SÜRECEK

CEMİL BAYIK yoldaşla yapılan röportaj

– PKK'nin 16. kuruluş yılını tamamladığı bugün de TC kapsamlı bir imha savaşını dayatmada ısrar ediyor. Buna karşılık partimizin tedbirleri nelerdir? Hangi devrimci yönelimlerle bu imhayı boşa çıkaracaktır?

C. Bayık: Partimizin 16. mücadele yılı, her bakımdan yoğun geçti. Gerek düşman saldırılarının kapsamı, gerekse partimizin savaş faaliyetleri, dorukta seyretti. Savaşan taraflar yoğun bir aktivite içinde bulundular. Gelişmeleri lehlerine döndürmek için ellerinden geleni yapmaya çalıştılar. Diyebiliriz ki, geride bıraktığımız savaş yılı on yıllık savaş sürecinde özgün bir yere sahiptir.

Sömürgeciler, 1994 yılını, ne pahasına olursa olsun, kendileri için zafer, partimiz için ise, yenilgi yılı haline getirmeye çalıştılar. Bu doğrultuda askeri, siyasi, diplomatik, ekonomik vd. tüm olanaklarını "seferberlik" esprisiyle devreye soktular. Faşist ordunun tüm unsurları ilk kez savaşta yer aldılar. "Ulusal birlik" şiarı ile düzenin siyasi kurumları da bu savaşın hizmetine girdi. Ekonomik olanaklar savaş faaliyetlerine aktarıldı. Uluslararası alanda savaş diplomasisi yürütüldü. Bir tek cümleyle ifade etmek gerekirse; TC, 1994 yılını savaş yılı

zafer, TC için ise bozgun yılı oldu. En önemlisi de kurtuluş savaşımızın nihai zaferinin koşulları alabildiğine olgunlaştı. Ve bu, Kürdistan zeminine bir daha sökülmemecesine oturtuldu.

Geride bıraktığımız mücadele yılında, olup bitenlerden hareketle, ması temelinde savaş boyutlanacaktır. Kurtuluş devrimimizin, geniş üs alanlarına kavuşması, oradan da kurtarılmış bölgelere doğru mevziler kazanması, her zamandan daha çok imkan dahiline girmiştir.

Türk ordusunun belli başlı büyük içerisine çekilmiştir. Bir başka ifadeyle savaş içinde bir ulus yaratılmıştır. Toplumun gözeneklerini tıkayan hain işbirlikçi anlayışlar aşılarak, ulusal kurtuluşçuluk toplumun yaşam biçimi haline getirilmiştir. Yani artık ulus, kendisi için düşünüyor, kendisi için örgütlenme hususlarında ortaya çıkan kazanımlar, ulusal birliğin kendisidir. Aynı zamanda ulusun en yüksek iradesi olarak, ulusal kongre oluşumunun temellerinin hazırlanmasıdır. Ulusal kongrenin oluşumu için yerine getirilmesi gereken görevler, teknik niteliğe sahiptir. Delegelerin seçimi, bunların bir araya toplanmaları, savaş ve toplumsal yaşam hakkında karar düzeyine ulaşmaları, kendi aralarında görev ve işbölümü yapmaları gibi teknik ağırlıklı çalışmalar yapıldığında ulusal kongrenin oluşumu tamamlanmış olur.

Diğer siyasal grupların ulusal kurtuluşçu gelişmedeki etkinlikleri kayda değmeyecek düzeydedir. Dolayısıyla ulusal kongrenin oluşumuna katılım sağlayıp sağlayamamaları pek önemli değildir. Her şeye rağmen katılım göstermemeleri halinde süreç tamamlanmaya doğru yol alacaktır. Mevcut durumuyla gerekli olan, teknik çalışmaların başarıyla yerine getirilmesidir.

Yukarıda da belirttiğimiz ulusal birlik konusunda kaydedilen gelişme, aynı zamanda devletleşmenin de koşuludur. Ama meselenin diğer bir boyutu vardır: Sömürgeci devlet yapısı etkisizleştirilip yıkıldığı oranda kendi devletleşme faaliyetlerimizi geliştirebiliriz. İşte bu noktada nereye geldiği-

"Kürt ulusu savaş içinde yaratıldı"

olarak ilan etti. Savaşın diğer tarafı olarak partimiz ise güç ve olanaklarını düşman saldırılarını başarısız kılma, nihai zafer yürüyüşünü sürekliteştirme esprisini esas aldı. Gerilla güçlerini, halkı bu temelde seferber ederken, diplomatik çabaları da yoğunlaştırdı.

10 yıllık savaş tarihimizde TC'nin en büyük savaş harekatına bu yıl tanık olduk. Halka yönelik terörün boyutu için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Türk ordusunun hem kara ve hem de hava askeri faaliyeti yıl boyunca yoğunluğundan hiçbir şey kaybetmedi. Başta Botan-Behdinan Eyaletimiz olmak üzere, belli başlı savaş alanlarında çatışmalar günlerce sürdü. Her yerde, dağların doruklarında, vadilerde, ovalarda, ormanlık alanlarda top, tank, hava bombardımanları ve mermi sesleri hiç kesilmedi. Düşman saldırılarından nasibini almayan hemen hiçbir yerleşim alanı kalmadı. Halkımızın hemen hemen tüm kesimleri düşman terörünü anı anına yaşadı.

Tüm bunlara karşılık, partimiz önderliğindeki gerilla güçlerimiz ve halkımız kahramanca direndiler. Düşman saldırılarına, karşı saldırılarla cevap verildi. Ülkemizin her karış toprağı direniş kalelerine dönüştürüldü. Ülkemizin toprakları şehit kanlarıyla sulanırken, sömürgeci-faşist düşmana ise mezar haline getirildi. "Kürdistan sömürgecilere mezar olacak" şiarı en çok bu dönemde pratik ifadesine kavuştu. Böylece TC askeri, siyasi, diplomatik, ekonomik vb. alanlarda yenilgiye uğratıldı. Çok zayıflatıldı, geriletildi, nihai yenilgiye açık hale getirildi. Diğer taraftan partimiz her bakımdan daha da güçlendi. Askeri gücünü tüm alanlara yayarak sağlamlaştırdı ve büyüttü. Siyasi kazanımlarını kat be kat artırdı. Diplomaside yaptığı ataklarla yeni mevziler kazandı.

Dolayısıyla 1994 yılı partimiz için partimizin 17. mücadele yılının nasıl geçeceğini kestirmek zor değildir. TC'nin savaş etkinlikleri, gerileme göstermektedir. Daha şimdiden bunun belirtilerini göstermek mümkündür. Ordusunun saldırı ve çarpışma yeteneğinde gözle görülür bir gerileme söz konusudur. Çoğu kez çarpışma hattında tutunamıyor. Saldırıya geçtiği noktada, ağır darbeler alıyor. Gerek subayları, gerekse askerleri saldırıya kaldırmak, zorla mümkün olabiliyor. Bu, kendi içinde yoğun çelişkilere, hatta yer yer çatışmalara dönüşüyor. Firar ve intiharlar, günlük olaylar düzeyine çıkmıştır. Yine askeri teçhizat konusunda sıkıntı çekmeye başlamıştır. Artan savaş masrafları, çöken ekonomi tarafından karşılanamıyor. Ekonomik bunalımdaki boyut, savaş harcamalarını kısıtlamayı dayatıyor.

Bu nedenle Türk siyasal yapısının büyük bir yoğunlaşmayı yaşadığı bilinen bir gerçektir. Çekişme ve didişme söz konusu yoğunlaşmayı daha da derinleştiriyor. Hem içte ve hem de dışta kamuoyunun savaşa tepkisi artıyor. TC'nin uluslararası alanda yalnızlaşması, buna bağlı olarak desteklerini kaybetmesi hızlanıyor.

Kısacası, gelişmeler, TC'nin savaş faaliyetini olumsuz yönde etkileyecek doğrultudadır. Giderek hız kazanacak bu tür gelişmelerden hareketle, TC'nin savaş etkinliklerinin geriletileceğini belirtebiliriz.

TC'nin tersine, partimizin savaş etkinliklerinin yoğunlaşmasını görmek gerekir. Askeri, siyasi, örgütsel ve diplomatik kazanımlarımız, hem nicelik, hem de nitelik itibariyle daha etkin bir savaşı geliştirmemize olanak tanıyor. Düşmanın gerilemesinin sağladığı avantajları da buna eklersek, önümüzdeki yılda savaş faaliyetlerimizin kat be kat artacağını söyleyebiliriz. TC'nin etkinliğinin zayıflaması, partimizin ise etkinliğini artır- merkezlere çekilmesi, oralarda kuşatma altına alınması, beklenecek bir gelişmedir.

–PKK'nin 16. kuruluş yıldönümü kutlanırken, ulusal birliğin somut ifadesi olan ulusal kongre çalışmaları ve buna bağlı olarak devletleşmede katedilen gelişmeler konusunda neler söylenebilir?

C. Bayık: Partimizin geride bıraktığı 16 yıllık mücadelesi, büyük kazanımlar ortaya çıkarmıştır. Ülkemizin çehresini her yönüyle değiştirmiş, sömürgeciliğin katı egemenliği önemli oranda aşılmış, kölelik yaşamı yerine, özgür yaşamın temelleri döşenmiştir. Gerek kesin zafer, gerekse bunun sonucunda özgür bir yaşamı yaratmak için daha kaydetmemiz gereken ciddi mesafeler olsa da, elde edilen kazanımlar yabana atılamayacak büyüklüktedir. Bugün, özgür yaşamın ve savaşın başlıca organı olarak ulusal kongrenin oluşumunun ve devletleşmenin ön koşullarına kavuşmuş bulunuyoruz. Ulusal birliğin somut ifadesi de diyebileceğimiz ulusal kongreye gitmenin koşulları son derece olgunlaşmışken, devletleşme yönünde de ön adımları atmak mümkündür. Sorun, mevcut kazanımları örgütsel yönde tamamlamaktır. Bu sorunu aştığımız oranda, hem ulusal kongrenin, hem de devletleşmenin ilk aşamasının gereklerini yerine getirebiliriz.

Kürdistan tarihinde PKK'ye özgün bir yer kazandıran en önemli gerçeklerden biri, hiçbir zaman hiç kimsenin başaramadığı ulusal birlik alanında sağladığı gelişmedir. Partimizin bugüne kadar sürdürdüğü mücadele, halkımıza kimliğini kazandırdığı gibi, ulusal dinamikleri de gayrete getirmiştir. İhanet ve işbirlikçilikle mücadele temelinde bütün ulusal kesimler bilinçlendirilmiş, savaşın etkin alanı savaşıyor.

Ulusal kurtuluşçu gelişme, hem parça, hem de önderliksel boyutta çözüm yolunda önemli gelişmeler katetmiştir. Partimizin Kuzey Kürdistan'da başlattığı ulusal kurtuluşçu gelişme, başka alanlarda yaşayan halkımızı da kapsamına almıştır. Diğer parçalardaki halkımızın yanında, çeşitli alanlara dağılmış insanlarımız da ulusal birlik bilinciyle, ulusal kurtuluş bayrağı altında saflarını sıklaştırıyor.

Her türlü mahalli, aşiretçi anlayış bir daha dirilmemek üzere ölümcül darbeler almıştır. Partimizin çizgisinde ifadesini bulan ulusal kurtuluş siyaseti, halkımızın egemen çoğunluğunun iradesi durumundadır. Artık coğrafik engeller veya düşman tarafından çizilen sınırlar, giderek pekişen bu irade karşısında engel olmaktan çıkmıştır. Ulusal birlik, halkımızın düşüncesine ve pratiğine damgasını vuran olgudur. Diğer taraftan ulusal birliğimizin gerçekleşmesi önünde engel olan ideolojik, siyasal yapılanmalar da etkisini kaybediyor. İşbirlikçi önderler çözülüyorlar. Ulusal birlik, PKK ile önderliksel çözümüne kavuşuyor. Hala devam eden bu süreç, giderek belirginleşiyor.

Ulusal birlik alanında sağlanan gelişmelerin bir diğer boyutu da ulusal örgütlenmedir. Siyasal alanda ERNK, askeri alanda ise ARGK'de somutlaşan ulusal örgütlenmelerde ciddi gelişmelerin kaydedildiğini belirtebiliriz. ERNK'nin örgütlenmesi milyonları kucaklarken, ulusal askeri örgütümüz ARGK'nin mevcudu onbinlerle ifade edilebilir. Diğer taraftan birçok yan ulusal örgütlenmelerin kurulduğunu ve bunların gelişimlerini sürdürdüğünü belirtebiliriz. Kısacası, giderek yoğunlaşıp genişleyen ulusal örgütlenme sürecini yaşıyoruz.

Bilinçlenme, parçalanmışlığın aşılması, önderliksel gelişme ve ulusal mize dair soruya yanıt aramak gerekir. Sömürgeci kurumların büyük ölçüde işlev yitirdiğini söyleyebiliriz. TC'nin Kürdistan'daki varlığı her yönüyle darbelenmiştir. Siyasal, ekonomik, askeri, kültürel vb. devlet kurumları büyük ölçüde Kürdistan'da işlevini kaybetmiştir. Siyasal bakımdan tam bir tükenişi yaşarken, idari ve hukuki kurumların da etkinlik alanları daraltılmıştır.

Eğitim ve kültür kurumlarının çoğu kapalıdır. Ekonomik kurumlar ya iflas etmiş ya da çalışma kapasiteleri en alt düzeye düşmüştür. Devletin temel dayanağı olan ordu ise zayıflayarak çözülme noktasına gelmiştir. Kısaca, sömürgeci devlet kurumları büyük ölçüde etkinliklerini yitirerek göstermelik bir konuma dönüşmüşlerdir. Yani tasfiye sürecine girmişlerdir. Başka bir ifadeyle sömürgeciliğin Kürdistan'daki kurumları, devlete dayanak olma işlevlerini hızla yitirmektedirler.

Sömürgeciliğin yaşadığı bu çözülme ve dağılma, partimizin gün geçtikçe güçlenen otoritesi sonucudur. Askeri, siyasal, kültürel, ekonomik, hukuksal, idari vs. yaşamın hemen hemen her alanında, partimizin ulusal kurtuluşçu otoritesi güçlenmiştir. Çeşitli kurumsal adımlarla bu otorite, halkımızın yaşamını düzenleyen maddi bir güce dönüştürülüyor. Yeterince örgütlü olmasa da halkımızın kendi kendini yönetme durumu ortaya çıkmıştır. Denilebilir ki, halk iktidarı ve buna bağlı olarak devletleşmenin başlangıcı yakalanmış ve bu önemli bir gelişme düzeyine ulaşmıştır. ERNK, ARGK gibi temel kurumların yanısıra, birçok yan kuruluşun savaşı sürdürme dışında yönetsel işlevleri de yerine getirmeleri itibariyle, bunlar iktidarlaşmanın ya da devletleşmenin organları olarak adlandırılabilir. Bu, pratik açıdan gerçekleşen adımlardır. Ancak halkımızın iktidar-

laşma ve devletleşme yolundaki inşa faaliyetlerini bu düzeyle sınırlamak yetersiz bir değerlendirme olur. Devletleşme olanağı kurumsal olarak başarılan adımların çok çok ötesindedir.

Kurtuluş savaşımız yukarıda değindiğimiz gibi, sömürgeci kurumlaşmayı küçümsenmeyecek düzeyde tasfiye etmiş, halkımızın iktidarının inşasının koşullarını büyük ölçüde yaratmıştır. Yani sömürgeci egemenlik sisteminin bir yere kadar tasfiye edilmesi, iktidar boşluğunu yaratmış ve bu boşluk ulusal kurtuluş güçlerince kısmen doldurulmuştur. Ortaya çıkan boşluk tam doldurulabilirse, pratik açıdan daha ileri bir iktidar olgusuna varmak mümkündür. Ne var ki, mevcut örgütlenme düzeyimiz, iktidar boşluğunu tam karşılamaktan uzaktır. Bir örnek verirsek, sömürgeci eğitim sistemi, neredeyse tümüyle tasfiye edilmiş durumdadır. Ortaya çıkan boşluk temelinde ulusal kurtuluşçu eğitimin yaratılması için askeri olanaklara sahip bulunuyoruz. Mesele, olanakların değerlendirilmesidir. Gizli-açık örgütlenmeler temelinde olanakların değerlendirilmesi, ortaya çıkan boşluğun doldurulmasını mümkün kılacaktır. Bu örnekten de açıkça anlaşılacağı gibi, içinde bulunduğumuz koşulları karşılayan tarzda bir örgütsel faaliyeti yoğunlaştırmamız gerekiyor. Bu temelde mevcut örgütsel çalışmaların çok ilerisinde halkımızın iktidarını inşa etmek, devletleşmede küçümsenmeyecek bir düzeyi tutturmak, hem mümkün, hem de gereklidir. Dolayısıyla halkın iktidar organlarını inşa etmek, güncel görevlerimizin başında gelir. Tüm ulusal kurtuluşçu organlar, savaş ve yönetim gibi, bu işlevi bir arada yerine getirme özelliğine sahiptir. Sadece yönetsel işler gören organlar yaşayamazlar. Savaşçı karaktere bürünmek zorundadırlar. Diğer taraftan inşa edilecek organların, salt savaşçı karakterde olmaları da yetmez. Savaşçılığın yanısıra, yönetsel özelliklere kavuşmalıdırlar.

– Gelinen aşamada partimizin mevcut askeri ve siyasi gücüyle yakın gelecek nasıl değerlendirilebilir. Dolayısıyla böyle bir dönemin görevleri neler olmalıdır?

C. Bayık: Partimizin önderlik ettiği kurtuluş mücadelesi, çeşitli aşamalardan geçerek bugüne geldi. Başka sömürge halklarının izlediğinden farklı bir mücadele çizgisini, ülkemizin özgün koşullarından dolayı izlemek zorunda kaldık. Kurtuluş mücadeleleri, yabancı egemen güçlere karşı ulusun bütün katmanlarını harekete geçirme ve savaştırma gibi ortak özellikler taşırlar. Bu ülkemiz Kürdistan için de geçerlidir. Ama ülkemizin kendisine has özellikleri de vardır. Bu özellikler başka halklarda pek görülmez. Başta gelen özellik, sömürgeciliğin ulusal imha ve inkara dayalı olarak gelişmesinin neredeyse bir iç olgu haline gelmesidir. Sömürge-sömürgeci ilişkisinin belirsiz hale gelmesidir. Halkımızın kimliğini inkar ederek, yabancı egemen ulusun kimliğini benimsemesi ya da kendi kendine ihanet ettirilmesi biçiminde somutlaşan düşürülmüşlük, belirttiğimiz özgünlüğün kendisidir. Düşürülmüşlük, kaçınılmaz olarak kurtuluş savaşının çizgisine yansıyacaktır. Nitekim kurtuluş savaşımızın en uzun aşamalarından birisi, bu durumu irdelemek, sömürge ilişkisini netleştirmek, halkımızın kimliğini sahiplenmek ve ulusal dinamiklerin harekete geçirilmesini sağlamaktır.

Biz buna diriliş dönemi diyoruz. Mücadelemizin diriliş aşaması genel anlamda 1990 yılına, yani partimizin 4. Kongresi'ne kadar sürer. Belirttiğimiz tarihe gelindiğinde, ulusal diriliş görevleri büyük oranda tamamlanmış, kurtuluş aşamasına geçiş yapılmıştır. Bu demek değildir ki, mücadelenin ulusal diriliş aşamasında kurtuluş görevlerinde gelişme olmamıştır. Söz konusu süreçte kurtuluş aşamasının önündeki görevler de bir ölçüde gerçekleştirilmiştir. Hakeza 1990'dan bu yana içine girilen ulusal kurtuluş sürecinin de, diriliş aşamasının da görevleri gerçekleştirilmiştir. Ama esas olan kurtuluş görevleridir. Kurtuluş sürecinin ana görevleri, sömürgeci egemenlik sistemini dağıtmak veya tasfiye etmek, onun yerine halkın kurtuluşçu iktidarını kurmaktır.

Geride bıraktığımız 4 yıllık zaman sürecinde savaş faaliyetimiz bu eksende seyretmiştir. Alınan sonuçlar küçümsenmeyecek boyuttadır. Sömürgeci egemenlik sistemi, her bakımdan darbelenmiş, zayıflatılıp geriletilmiştir. Bir yere kadar tasfiye edilmiştir.

Artık hiç kimse sömürgeci askeri, siyasi, ekonomik, kültürel, hukuki, idari vs. kurumlarının 4 yıl önceki durumda olduğunu söyleyemez. Tüm bu kurum ve kuruluşlar önemli oranda işlevlerini kaybetmişlerdir. Daha doğrusu sömürgeci egemenlik yarı yarıya tasfiye edilmiştir, diyebiliriz. Yani ulusal kurtuluş savaşının görevlerini bir yere kadar yerine getirmiş bulunuyoruz. Devrimimizin siyasal, askeri, kültürel vs. alanlarda gelişen etkinliği kurtuluş aşamasının görevlerinde katedilen mesafenin diğer bir göstergesidir. Aynı görevler, diplomatik alanda TC'nin gerilemesi, partimizin ise ilerleme kaydetmesi yönüyle de yerine getirilmiştir.

Mücadelemizin ulusal kurtuluş aşamasında alınan bu mesafe, bugün içine girdiğimiz aşamayı da açıklığa kavuşturuyor. Mademki sömürgeci egemenlik yarı yarıya tasfiye edilmiş, onun yerine bazı yetersizlikler de olsa, ulusal kurtuluş devrimimizin etkinliği gelişmişse, o zaman içine girdiğimiz aşama sömürgeci egemenliğin tümden tasfiye edilmesi ve halk iktidarının kuruluş aşamasıdır. Bir başka ifadeyle, sömürgeciliğin nihai yenilgisi, partimiz önderliğindeki halkımızın ise kesin zafer aşamasıdır.

Nitekim TC'nin 1994 yılı boyunca dayattığı imha savaşının amacı, bu aşamaya geçişini önlemeye yönelikti. Bunun için bütün karşı-devrimci güçlerini harekete geçirdi. Olanaklarını tümden imha savaşının hizmetine sundu. Buna rağmen başarı sağlayamadı. Aksine, partimizin 1994'te yürüttüğü savaş ile TC'yi geriletip bir kararsızlığa ittiği gibi, kurtuluş savaşımızın daha da gelişip güçlenmesini ve kesin zafer aşamasına ulaşmasını sağlamıştır.

Sömürgeci egemenliğin tümden tasfiyesine bağlı olarak kesin zafere ulaşmak, bugün kadroların, cephe ve ordu mensuplarının önlerinde duran görevleri de belirler. Harekete geçen ulusal dinamiklerin etkin bir biçimde savaş faaliyetine seferber edilmesi, kurtuluş görevlerimizin merkezinde yer alır. Milyonları ERNK bünyesinde örgütlendirmek, ARGK'nin gücünü birkaç kat daha büyütmek, ulusal kongre gibi birçok kurtuluş organını devreye sokmak, halkımızın maddi ve manevi gücünü örgütlü kılmak, ilerici insanlığın daha aktif desteğini almak görevlerimizin kapsamını ortaya koyar. Daha enerjik ve yaratıcı bir çabanın sahibi olunması halinde, söz konusu görevleri başarıyla yerine getirmek mümkündür. Yeter ki tarihsel sorumluluklarımızın bilinci içinde hareket edelim. O zaman göreceğiz ki görevlerimizi başarıyla yerine getirmek hiç de zor olmayacaktır.

– Son olarak, bunlara ek olarak vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

C. Bayık: Geride bıraktığımız mücadele yılları zengin deneyimlerle doludur. Mücadele deneyimi halkımızın tüm kesimlerini eğiterek bilinçlendirdi. Parti kadrolarımız, ARGK savaşçıları ve cephe çalışanları başta olmak üzere, tüm halkımızın siyasi bilinç düzeyi gelişmiştir. Bu durum bize söyleyecek fazla bir şey bırakmıyor. Herkes içinde bulunduğu tarihsel sürecin özelliklerini, bunun bizden istediği sorumluluğu ve önümüze koyduğu görevleri çok iyi biliyor. Yapılması gereken şey rehavete kapılmadan, kesin zaferi elde etmek için daha enerjik ve daha fazla çabayla yeteneklerini konuşturmaktır. Maddi ve manevi gücümüzü büyük bir dayanışma ruhuyla harekete geçirmektir. Her şeyimizi kurtuluş savaşımızın başarısının hizmetine sunmaktır.

Bu temelde hareket etmemiz halinde, mutlu zafer günümüze yakında kavuşmamız kesindir. Mutlu zafer gününün sıcaklığıyla kahraman halkımıza ve halkımızın öncülerine ve mücadelemizi destekleyen halkımızın dostlarına, ilerici insanlığa selam ve saygılarımızı sunarız.

Cemil Bayık yoldaşın Parti Merkez Okulu'nda verdiği “Parti Tarihi” dersinden bir bölüm:

Bizim açımızdan tarih denilince, akla PKK tarihi gelir. Halkımızın tarihi, PKK'nin çıkışı ile başlayan bir tarihtir. Bundan önceki tarih, fazla sahip çıkılacak bir tarih değildir; çünkü lanetli bir tarihtir. Öyle pek olumlu yanı olan bir tarih değildir. Bu açıdan biz tarihten bahsederken, PKK'nin çıkışıyla birlikte biraz da halkımızın tarihini ele alıyoruz. Nitekim gerçek tarih bununla başlıyor. Ondan öncesi başkalarının yazdığı tarihtir. Başkalarının yazdığı tarih, kölelik tarihidir. Bu bizim tarihimiz olamaz. Bizim tarihimiz kendimizin yazdığı tarihtir. Bize ait olan bu tarihtir.

Mademki PKK'nin tarihi halkımızın gerçek anlamdaki tarihi oluyor, o zaman PKK'nin tarihi önderliksel çıkışın da tarihi oluyor. Aynı zamanda halkımızın da önderliğe kavuşma tarihi oluyor. Bu çok önemli bir olaydır. Bugün bu önderliği birçok güç (ister dost ister düşman olsun), bu kadar inceliyor, üzerinde duruyorsa, bunun bir nedeni vardır. Bizler ise bu önderliğin komutası altında savaşmak isteyen insanlarız. Dolayısıyla herkesten daha çok bizim bu önderliği kavramamız gerekiyor.

Bu önderlik sıradan bir önderlik değildir. Bu önderliğin çıkışı, öyle sıradan bir çıkış değildir. Biliyorsunuz, çıkış, yürüyüşü de belirler. Yine “öldü, bitti” denilen bir halkı ayağa kaldırmak, onu tarih sahnesine koymak, bununla da yetinmemek, bugün bir sistemi zorlamak elbette ki sıradan bir önderliğin başaracağı bir iş değildir. Bugün ABD'sinden tutalım Avrupa'sına kadar birçok güç, PKK'ye karşı tutum geliştiriyorsa, bu nedensiz değildir. Çünkü PKK'nin geliştirdiği mücadele, TC hükümetini, rejimini ve bu rejimin içinde yer aldığı sistemi zorlamıştır. Eğer tedbir alınmazsa bu rejim gerçekten gidebilir. Bu rejimin gidişiyle birlikte sistemde gedik açılır. Bu gediğin açılması, Ortadoğu'da ve dünyada değişiklik yaratır. Eğer bu kadar tedbir alınıyorsa, nedeni budur. Yoksa Tansu Çiller'in istemiyle hareket ettiklerinden değildir.

Bu kadar gelişmelere neden olan bu önderlik nasıl ve hangi koşullarda ortaya çıktı? Bunu anlamak gerekiyor.

Sizler PKK'li olmaya gelmiş insanlarsınız. PKK'li olmak isteyen insan, PKK gerçekliğini kabul eden insandır. Bu gerçeklik 20 yıllık mücadelenin sonucuyla ortaya çıkan bir gerçekliktir. Bunun ortaya çıkarılmasında milyonlarca insanın emeği, çabası ve çok değerli yoldaşlarımızın kanı vardır. Yine bütün bunların bileşkesi olan Parti Önderliği'nin çok büyük çabaları, beyni, yüreği vardır. İşte bu böyle ortaya çıkarılan bir gerçekliktir.

PKK'li olmak isteyen her insanın kendi gerçekliğini bunun ışığında ortaya koyması gerekiyor. Eğer PKK'lileşeceksek, ancak böyle PKK'lileşebiliriz. Yani PKK gerçekliği nedir, benim gerçekliğim nedir? Hangi yönümle PKK ile bütünleşiyorum, hangi yönümle PKK'den ayrı kalıyorum? Hangi yönüm hizmet ediyor, hangi yönüm zarar veriyor? İşte bu soruları iyi cevaplamak gerekiyor. Eğer bu tarzda yaklaşırsak, PKK'lileşmek mümkündür. Yoksa birçok arkadaşın, “PKK'ye geldim, oldum PKK'li” veya “PKK'nin şu ya da bu düzeyinde yer aldım, oldum mükemmel PKK'li” anlayışı kesinlikle doğru değildir.

Birçoğumuzun PKK gerçekliğini kavrayamamasının, PKK'nin düzeyine ulaşamamasının nedenlerinden biri budur. Burada büyük bir yanılgı vardır. Yani PKK'li olmak, ne PKK'ye gelmekle, ne de PKK'nin herhangi bir mevkiinde yer almakla mümkündür. Hatta PKK merkezinde yer alınsa bile, bu tek başına yetmez. Yine de PKK özelliklerini kazanmak gerekiyor. PKK'nin kabul ettiği ve kabul etmediği şeyler vardır. PKK'ye ait olan ve ait olmayan şeyler vardır. Eğer bunlar yeterince bilince çıkarılırsa, PKK'nin ruhuna ulaşılırsa, düşmanın kazandırdığı ruh kazılıp atılırsa PKK'lileşmek mümkün olur.

Bu nedenle parti tarihi dersi önemlidir; kendini terbiye etmek veya parti terbiyesinden geçmek demektir. Parti terbiyesinden geçmeyen bir insan, elbette ki partili olamaz. PKK terbiyesini almak demek, PKK gerçeği ışığında kendini ameliyat masasına yatırmak demektir. İşte PKK'lileşmenin yolu buradan geçer...

Gerilla 27 Kasım ruhuyla

BÜYÜK KURTULUŞA YÜKLENİYOR

25 Ekim 1994

■ Şemdinli-Yüksekova arasında gerilla pususu: 30 asker öldürüldü, 3 cemse imha edildi.

■ Ömeryan-Metina köyünde **Hacı Xalil** adlı yurtsever, kontralarca katledildi.

■ Tatvan-Sake köyü yakınlarında mayına çarpan araçtaki 2 korucu ağır yaralandı.

■ Silvan'da çatışma: **Rehan (Dünya KANDEMİR (Yapalı köyü-Cihanbeyli-Konya, 1993'te saflara katılma)** adlı gerilla şehit düştü.

26 Ekim 1994

■ Eruh-Ers köyüne gerilla saldırısı: 2 korucu öldürüldü.

■ İdil-Sare köyüne gerilla saldırısı: 5 korucu öldürüldü, 5 korucu yaralandı.

■ Kozluk-Bakıne köyünde 1 ajan, gerillalarca cezalandırıldı.

■ Dersim'de gerilla mayını: 1 panzer imha oldu.

■ İdil-Deşta Dare'de 9 korucu, gerillalarca gözaltına alındı.

■ Lice'de gerilla pususu: 2 cemse darbelendi.

27 Ekim 1994

■ Kaşuri'de mayına çarpan 1 askeri araç imha oldu.

■ Genç-Şatos karakol yolunda gerilla pususu: 7 asker öldürüldü, 2 cemse darbelendi.

■ Genç-Akdağ'da mayına basan 2 asker yaralandı.

■ Ovacık'ta gerilla pususu: 5 asker öldürüldü, 1 gerilla şehit düştü.

■ Kerboran-Dilan dağında çatışma: 3 asker öldürüldü, 1 gerilla yaralandı.

■ Nusaybin-Cizre yolu gerillalarca kesildi.

■ Dersim-Merxo köyünde gerilla pususu: 2 asker öldürüldü, 1 panzer darbelendi.

28 Ekim 1994

■ Gevaş-Tatvan arasındaki radyolink istasyonuna gerilla saldırısı düzenlendi.

■ Dicle'de kontralara ait 1 petrol istasyonu gerillalarca bombalandı.

■ Beşiri'de 1 kontranın evi gerillalarca bombalandı: 4 kişi öldü.

■ Genç-Vışçır köyünde gerilla pususu: 1 korucu öldürüldü.

■ Hani'de komplo: 2 gerilla, 3 yurtsever şehit edildi. Gerillalar 4 korucuyu cezalandırdılar.

■ Silvan-Lice-Kulp arasındaki operasyonlarda 4 asker firar etti.

29 Ekim 1994

■ Kurtalan-Beyken'de çatışma: 20 asker öldürüldü, 50 asker yaralandı.

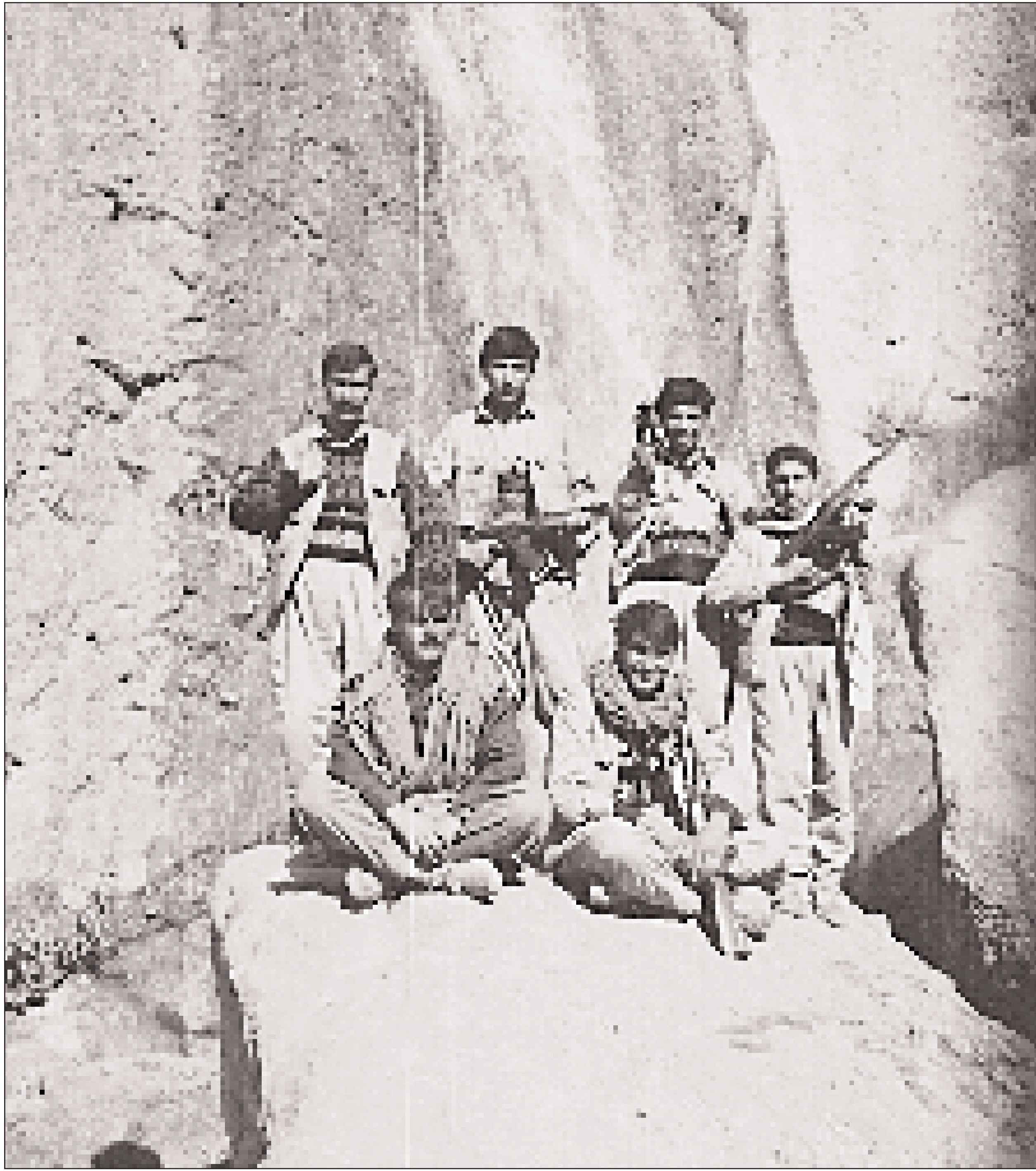
■ Bagok'ta çatışma: 1 korucu öldürüldü.

■ Bitlis'te gerilla pususu: 1 panzer imha oldu, 2 panzer darbelendi.

■ Sason'da çatışma: 3 asker öldürüldü, 4 asker yaralandı, 1 gerilla şehit düştü.

■ Yayladere-Tahtalı köyünde çatışma: 1 asker öldürüldü. 1 asker, 1 gerilla yaralandı.

30 Ekim 1994

■ Nazımiye-Dersim yolunda gerilla pususu: 5 asker öldürüldü.

■ Geliye Reş'te çatışma: 9 asker öldürüldü, 3 gerilla yaralandı.

■ Diyarbakır-Silvan yolunda gerilla pususu: 2 asker öldürüldü, 1 panzer darbelendi.

■ Tatvan'da gerilla mayını: 4 korucu öldü, 2 korucu yaralandı.

31 Ekim 1994

■ Zıvınga karakoluna gerilla baskını: 30 asker öldürüldü.

■ Pervari-Tıryan köyünde gerilla baskını: 5 asker öldürüldü.

■ Nusaybin'de 1 kontra, yurtseverler tarafından cezalandırıldı.

■ Diyarbakır-Bingöl yolunda gerilla pususu: 5 panzer darbelendi.

■ Botan-Bafe mıntıkasında çatışma: 9 asker öldürüldü, 1 gerilla, 2 milis şehit düştü.

■ Behdinan-Besırtke köyü muhtarı gerillalarca ajanlık yaptığı için cezalandırıldı.

■ Piran-Gorse dağında çatışma: 5 asker öldürüldü, 1 gerilla yaralandı.

■ Piran-Arıcak arasında çatışma: **Sait, Lezgin, Pılıng, Şoreş** ve **Fikret** adlı gerillalar şehit düştü. Çok sayıda asker öldürüldü.

■ Dersim-Arsinik bölgesinde çatışma: **Ruken** adlı gerilla şehit düştü.

1 Kasım 1994

■ Bagok'ta çatışma: 3 asker öldürüldü.

■ Uludere-Dırehine'de çatışma: 4 asker öldürüldü, 6 asker yaralandı.

■ Nusaybin-Bamıde köyünde 1 ajan, gerillalarca cezalandırıldı.

■ Genç-Avnik karakoluna gerilla saldırısı: 2 asker öldürüldü, 4 asker yaralandı.

■ Bismil şehir merkezinde çatışma: 1 uzman çavuş, 3 asker öldürüldü, 2 gerilla şehit düştü, 3 yurtsever katledildi.

■ Oramar karakol tepesine gerilla saldırısı: 4 asker öldürüldü, 3 asker yaralandı.

2 Kasım 1994

■ Hakkari-Şuke Bıre köyü alanında gerilla kuşatması: 30 asker, 9 korucu öldürüldü, 1 gerilla şehit düştü, 3 gerilla yaralandı, 600 hayvan kamulaştırıldı.

■ Oramar-Şıtazer yolu 4 gün gerilla tarafından denetime alındı. 9 korucu yakını gözaltına alındı.

■ Şemdinli-Helena tabur ve köy yolu gerillalarca kesildi.

3 Kasım 1994

■ Mardin-Nusaybin yolunda gerilla pususu: 3 askeri araç darbelendi.

■ Ömeryan-Kefarde mıntıkasında çatışma: 1 helikopter gerillalarca darbelendi.

■ Bagok'ta 3 günlük düşman operasyonu sona erdi: Toplam 38 asker öldürüldü, 2 gerilla şehit düştü.

4 Kasım 1994

■ Nusaybin şehir merkezinde yurtseverler 1 ajanı cezalandırdılar.

■ Batman-Sason yolu gerillalarca kesildi: 2 cemse imha edildi, 1 cemse darbelendi, 1 helikopter vuruldu.

■ Mardin-Savur yolu gerillalarca kesildi: 4 öğretmen cezalandırıldı.

5 Kasım 1994

■ Midyat'ta gerillalar yol kestiler: 1 korucu minibüsü, 2 askeri araç darbelendi.

■ Kozluk-Kaniye Xane mıntıkasında askerler kendi arasında çatıştılar: 1 asker öldürüldü.

■ Hani-Genç-Lice üçgeninde gerilla pususu: 1 asker öldürüldü, 6 asker yaralandı.

■ Diyarbakır merkezde Çarşı karakoluna gerilla saldırısı: 2 polis yaralandı.

6 Kasım 1994

■ Genç-Şatos karakol yoluna gerilla mayını: 1 askeri araç imha oldu.

■ Iğdır-Kıre Kor'da mayına basan 1 asker yaralandı.

■ Yüksekova-Şemdinli yolunda 7 ajan, gerillalarca cezalandırıldı.

7 Kasım 1994

■ Ömeryan-Çale mıntıkasında gerilla pususu: 6 asker öldürüldü.

■ Silvan-Lice-Hazro üçgeninde çatışma: 2 gerilla şehit düştü.

■ Güçlükonak'ta çetelere ait 1000 koyun, gerillalarca kamulaştırıldı.

8 Kasım 1994

■ Habur-Şikefta arasında gerilla pususu: 5 cemse vuruldu.

■ Şuke köyüne gerilla saldırısı: 1 korucu öldürüldü, 2 korucu yaralandı.

■ Kulp-Hamzalı köyünde 1 ajanın evi gerillalarca yakıldı, 3 ajan yakını gözaltına alındı.

■ Lice'de gerilla suikasti: 2 asker yaralandı.

9 Kasım 1994

■ Cudi-Gire Azman'da mayına basan 2 asker yaralandı.

■ Eruh-Serxete köyü karakoluna gerilla saldırısı: 30 asker öldürüldü, 4 gerilla yaralandı. Eylemde, 16 G-3, 2 60'lık havan, 1 57'lik top ve 8 roketi, 18 60'lık havan roketi, 410 G-3 mermisi, 220 M-16 mermisi, 14 G-3 şarjörü, 2 gece dürbünü, 6 el bombası kamulaştırıldı.

■ Gabar-Bılusra köyüne gerilla saldırısı: 2 asker öldürüldü.

■ Oramar'da çatışma: 2 asker öldürüldü.

■ Silvan-Genç yolunda gerilla mayını: 1 korucu yaralandı.

10 Kasım 1994

■ Uludere-Kaşuri arasında gerillaların saldırısı: 2 korucu öldürüldü.

■ Midyat-Hermese köyünde **Hacı Selim Oğuz** adlı yurtsever, kontralarca katledildi.

■ Silvan-Hazro arasında korucular ve askerler birbirleriyle çatıştılar: 2 asker öldürüldü.

■ Midyat'ta gerilla pususu: 2 cemse imha edildi.

■ Şirvan-Kuris dağında 1 helikopter gerillalarca düşürüldü.

■ Çınar-Kani Sipi köyünde meydana gelen çatışmada **Sidar, Bozan, Cuma** ve **Xebat** adlı gerillalar şehit düştüler.

11 Kasım 1994

■ Sason-Cacas arasında gerilla mayını: 2 korucu yaralandı.

■ Ömeryan'da mayına basan 1 asker öldü.

■ Genç-Akdağ'da düşman pususu: **Fikret** adlı gerilla şehit düştü.

■ Mardin-Savur yolunda gerilla pususu: 2 cemse darbelendi.

12 Kasım 1994

■ Başkale'de 13 korucu silahlarını bıraktı.

■ Şemdinli'de Gelişim karakolu düşman tarafından boşaltıldı.

■ Şemdinli-Xıro tepesinde 3 asker donarak öldü.

■ Dersim'de 2 milis şehit düştü.

13 Kasım 1994

■ Diyarbakır-Dicle'de çatışma: **Ali** adlı gerilla şehit düştü.

■ Gabar-Derçeve'de çatışma: Düşmanın çok sayıda kaybı var. Eylemde, 6 kutu MG-3 mermisi, 7 G-3 roketi, 2 B-7 roketi, 3 lav silahı, 2 sis bombası, 13 bombaatar, 2 mayın, 5 60'lık havan roketi, 1 telsiz kamulaştırıldı.

14 Kasım 1994

■ Museka-Mavan köyleri arasında mayına basan 3 korucu öldü.

■ Mardin-Herbe karakoluna gerilla suikasti: 1 asker öldürüldü, 2 asker de yaralandı.

■ Uludere'de Habur-Yekmal-Merge taburlarına gerilla saldırısı: 1 korucu tim komutanı, 1 teğmen, 7 asker öldürüldü, 12 asker yaralandı. Eylemde 2 gerilla şehit düştü, 2 gerilla yaralandı.

■ İdil-Aroş köyündeki Serbesta taburuna gerilla saldırısı: 8 asker, 6 korucu öldürüldü, 14 asker yaralandı. Eylemde 4 gerilla şehit düştü, 4 gerilla yaralandı.

15 Kasım 1994

■ Diyarbakır-Gurze alanında çatışma: 1 korucubaşı öldürüldü, 1 gerilla şehit düştü, 2 gerilla yaralandı.

■ Hakkari-Pinyaniş'te gerilla saldırısı: 6 asker öldürüldü, 3 gerilla yaralandı.

■ Ovacık'ta gerilla pususu: 14 asker öldürüldü.

■ Mazgirt-Karakoçan arasında çatışma: 30 asker öldürüldü, 2 gerilla şehit düştü, 4 gerilla yaralandı.

16 Kasım 1994

■ Çırav'da mayına basan 2 gerilla yaralandı.

■ Şırnak'ta gerilla saldırısı: 1 asker öldürüldü.

■ Ömerli'de gerillalar 1 helikopteri düşürdüler.

■ Nusaybin-Akarsu arasında gerilla pususu: 2 askeri araç ve erzak taşıyan 1 traktör darbelendi.

■ Silvan-Kulp hattında çatışma: Çok sayıda asker öldürüldü, **Şoreşger** adlı gerilla şehit düştü, 3 gerilla yaralandı.

17 Kasım 1994

■ Nazımiye'de çatışma: 2 gerilla şehit düştü.

■ Erzincan-İliç'te çatışma: 2 gerilla şehit düştü.

■ Sason-Cacas yolunda mayına basan 1 asker öldü, 1 asker de yaralandı.

■ Kozluk'ta çatışma: 2 korucu öldürüldü, 3 korucu yaralandı, 2 gerilla şehit düştü.

18 Kasım 1994

■ Eruh'ta çatışma: 11 korucu öldürüldü, 5 gerilla şehit düştü, 12 gerilla yaralandı.

■ Midyat-Site köyünde gerilla saldırısı: 1 ajan ve oğlu cezalandırıldı.

■ Botan'da Şus ve Çul köylerine gerilla baskını: 11 korucu ve 6 asker öldürüldü.

■ Botan'da Xerxol ve Şıxe karakollarına gerilla saldırısı: 12 asker öldürüldü.

■ Ömerli-Midyat yolu gerillalarca kesildi: 1 otobüs yakıldı.

19 Kasım 1994

■ Diyarbakır-Gıre Sor alanında gerilla pususu: 10 asker öldürüldü, 2 gerilla yaralandı.

■ Nusaybin-Akarsu Hatke yakınlarında gerilla pususu: 8 asker öldürüldü, 1 cemse, 1 traktör darbelendi.

■ İdil'de 1 yurtseverin evine düşman saldırısı: 1 çocuk öldürüldü.

■ Silopi'de çatışma: 2 panzer darbelendi, 3 gerilla şehit düştü, 1 gerilla yaralandı.

■ Şemdinli'de gerilla pususu: 3 korucu öldürüldü.

20 Kasım 1994

■ Mışare'de düşman pususu: **Hamit** kod adlı gerilla şehit düştü.

■ Çırav dağında çatışma: 30 asker öldürüldü.

■ Yüksekova'da gerillalar 1 ajanı cezalandırdılar.

■ Çukurca'da mayına basan 1 gerilla şehit düştü.

■ Hizan'da gerilla pususu: 1 cemse imha edildi, 1 cemse de darbelendi.

21 Kasım 1994

■ Midyat-İdil yolu gerillalarca kesildi: 7 milyon 200 bin TL yardım toplandı.

■ Lice'de 24 el bombası, 2 lav silahı, 1 G-3 roketi, 6 G-3 şarjörü, 2200 G-3 mermisi, 270 A-4 mermisi gerillalarca kamulaştırıldı.

22 Kasım 1994

■ İdil şehir merkezine gerilla baskını: Tabur binası, kaymakamlık, emniyet müdürlüğü, polis lojmanları darbelendi.

■ Van-Tatvan yolunda gerilla pususu ve çatışma: 17 özel tim elemanı öldürüldü, 3 gerilla şehit düştü. Düşman, 9 köylüyü de katletti.

23 Kasım 1994

■ Şırnak-Maden ve Tank taburları arasında mayına çarpan 1 panzer darbelendi.

■ Şırnak-Mıle Kıre'de koruculara ait 20 büyükbaş hayvan, gerillalarca kamulaştırıldı.

■ Genç-Vışçır köyünde gerilla pususu: 3 korucu öldürüldü.

■ Şıkreza taburu tepesine gerilla saldırısı: 2 asker öldürüldü. Eylemde 1 A-6, 1 MG-3, 2 G-3, 2 G-3 şarjörü kamulaştırıldı.

■ Kulp-Sason arasında gerilla saldırısı: 6 asker öldürüldü. Eylemde 1 G-3 ve 5 şarjörü, 120 G-3 mermisi, 1 dürbün, 2 el bombası kamulaştırıldı.

24 Kasım 1994

■ Bitlis-Simek köyünde korucularla askerler çatıştı: 1 asker öldürüldü.

■ Gerdi-Güney sınırı arasında gerilla yol kesti: 3 korucu cezalandırıldı. 1 G-3, 3 kalaşnikof kamulaştırıldı.

■ Şırnak-Maden taburunda mayına çarpan 1 YSE aracı tahrip oldu.

25 Kasım 1994

■ Çiyaye Bizina'da mayına basan 1 asker yaralandı.

■ Botan-Kayadi Zeda mıntıkasında koruculara ait 1 araç imha edildi.

■ Diyarbakır'da yapılan bir saldırı sonucu 1 korucu öldürüldü, 1 korucu yaralandı.

■ Kerboran-Veziki karakoluna gerilla saldırısı: 4 asker öldürüldü, 2 asker yaralandı.

GARZAN EYALETİ 2. BÖLGE (Şirvan-Bitlis-Baykan) ŞEHİT GERİLLA KÜNYELERİ

Adı, soyadı: **Yusuf AYDIN**
Kod adı: **Eriş**
Doğum yeri ve tarihi: **Şırnak, 1978**
Mücadeleye katılış tarihi: **1991**
Şahadet tarihi ve yeri: **25 Mayıs 1994, Derkanış eylemi (Manga komutanı yardımcısı)**

Adı, soyadı: **Şemsettin Yusuf MUSA**
Kod adı: **Yasin**
Doğum yeri ve tarihi: **Tırbe Sipi (Küçük Güney), 1963**
Mücadeleye katılış tarihi: **1989**
Şahadet tarihi ve yeri: **Mayıs 1994, Hizan-Kemalan (Takım komutanı)**

Adı, soyadı: **Mir Ali GÜREL**
Kod adı: **Azat**
Doğum yeri ve tarihi: **Varto, 1972**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **Mayıs 1994, Hizan-Kemalan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Mehmet SAVUR**
Kod adı: **Xalıt**
Doğum yeri ve tarihi: **Elbistan, 1970**
Mücadeleye katılış tarihi: **1992**
Şahadet tarihi ve yeri: **Mayıs 1994, Hizan-Kemalan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Abdullah ELSU**
Kod adı: **Hawar**
Doğum yeri ve tarihi: **Uludere, 1978**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **Mayıs 1994, Hizan-Kemalan (Manga komutan yardımcısı)**

Adı, soyadı: **...**
Kod adı: **Bager**
Doğum yeri ve tarihi: **...**
Mücadeleye katılış tarihi: **...**
Şahadet tarihi ve yeri: **Mayıs 1994, Hizan-Kemalan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Halit EKİNCİ**
Kod adı: **Stalin**
Doğum yeri ve tarihi: **Eruh, 1960**
Mücadeleye katılış tarihi: **1992**
Şahadet tarihi ve yeri: **Mayıs 1994, Hizan-Kemalan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Yusuf GÜNER**
Kod adı: **Cudi**
Doğum yeri ve tarihi: **İzmir, 1977**
Mücadeleye katılış tarihi: **...**
Şahadet tarihi ve yeri: **5 Haziran 1994, Mergele dağı (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Gülistan BAŞKOÇ**
Kod adı: **Ayten**
Doğum yeri ve tarihi: **Eruh, 1972**
Mücadeleye katılış tarihi: **1989**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Şirvan-Sap (Takım komutanı)**

Adı, soyadı: **Cihat MEHMET**
Kod adı: **Celil**
Doğum yeri ve tarihi: **Kobani, 1973**
Mücadeleye katılış tarihi: **1991**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Şirvan-Sap (Manga komutanı)**

Adı, soyadı: **Mehmet VURAL**
Kod adı: **Hasan**
Doğum yeri ve tarihi: **Bitlis, 1974**
Mücadeleye katılış tarihi: **1992**
Şahadet tarihi ve yeri: **7 Temmuz 1994, Çember dağı (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Cihan ÖĞÜTÜCÜ**
Kod adı: **Baran**
Doğum yeri ve tarihi: **Pertek, 1975**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **7 Temmuz 1994, Çember dağı (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Haydar ELMUŞ**
Kod adı: **Haki**
Doğum yeri ve tarihi: **Gürpınar, 1972**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **7 Temmuz 1994, Çember dağı (Manga komutan yardımcısı)**

Adı, soyadı: **Cemile GÜL**
Kod adı: **Newroz**
Doğum yeri ve tarihi: **Kurtalan, 1976**
Mücadeleye katılış tarihi: **1991**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık (Manga komutan yardımcısı)**

Adı, soyadı: **A. Fettah RESUL**
Kod adı: **Rubar**
Doğum yeri ve tarihi: **Kamışlı, 1968**
Mücadeleye katılış tarihi: **1991**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık (Manga komutan yardımcısı)**

Adı, soyadı: **Uğur METE**
Kod adı: **Dersim**
Doğum yeri ve tarihi: **Norşin, 1970**
Mücadeleye katılış tarihi: **1990**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık (Bölük komutanı)**

Adı, soyadı: **Vedat ÖZEL**
Kod adı: **Azat**
Doğum yeri ve tarihi: **Bitlis, 1972**
Mücadeleye katılış tarihi: **1992**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık-Şirvan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Bülent AÇIK**
Kod adı: **Selat**
Doğum yeri ve tarihi: **Tuzluca, 1975**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık-Şirvan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Aydın KANANCA**
Kod adı: **Adnan**
Doğum yeri ve tarihi: **Genç, 1966**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık-Şirvan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Turbay ÇELİK**
Kod adı: **Cuma**
Doğum yeri ve tarihi: **Ardahan, 1973**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık-Şirvan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Lisan BATUR**
Kod adı: **Şevin**
Doğum yeri ve tarihi: **Çapuran, 1978**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1993, Sarık-Şirvan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Celile IŞIK**
Kod adı: **Medya**
Doğum yeri ve tarihi: **Midyat, 1975**
Mücadeleye katılış tarihi: **1991**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık-Şirvan (Manga komutan yardımcısı)**

Adı, soyadı: **...**
Kod adı: **Warşin**
Doğum yeri ve tarihi: **Küçük Güney, ...**
Mücadeleye katılış tarihi: **...**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık-Şirvan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **...**
Kod adı: **Hamza**
Doğum yeri ve tarihi: **...**
Mücadeleye katılış tarihi: **...**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Sarık-Şirvan (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Metin GÜL**
Kod adı: **Aydın**
Doğum yeri ve tarihi: **Eruh, 1971**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **6 Temmuz 1994, Çember dağı (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Gülay KESKİN**
Kod adı: **Bahar**
Doğum yeri ve tarihi: **Şırnak, 1976**
Mücadeleye katılış tarihi: **1992**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Çember dağı (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Elif BAKIŞ**
Kod adı: **Sosın**
Doğum yeri ve tarihi: **Şırnak, 1977**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **8 Temmuz 1994, Çember dağı (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **Ömer DEMİR**
Kod adı: **Dıjwar**
Doğum yeri ve tarihi: **Midyat, 1973**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **9 Temmuz 1994, Şexcuma (Savaşçı)**

Adı, soyadı: **İdris ...**
Kod adı: **Musa**
Doğum yeri ve tarihi: **Küçük Güney, ...**
Mücadeleye katılış tarihi: **...**
Şahadet tarihi ve yeri: **16 Temmuz 1994, ... (Cephe çalışmaları sorumlusu)**

Adı, soyadı: **Eyüp BARAN**
Kod adı: **Kendal**
Doğum yeri ve tarihi: **Beşiri, 1970**
Mücadeleye katılış tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **1994, Hizan-Mezra (Savaşçı)**

71. Yıldönümünde cumhuriyet...

Baştarafı 6. sayfada

mutanıdır. Onun aracılığıyla Palu'ya kadar olan bölgeyi denetler. Kazım Karabekir Sivas'a kadar etkili olur. Böyle birkaç paşa daha var. Onlar olmazsa nefes bile alamaz. Eşraf da olmazsa, yine öyle. Ama daha sonra hepsinin üzerine saldırır. Diktasını korumak için buna ihtiyaç duyar. Çünkü bunlar da bir cumhuriyet isteyebilirler. Yani Türkiye'de bir eşraf cumhuriyeti rahatlıkla olabilirdi. Nitekim TBMM'de birinci grup, ikinci grup, Terraki Perver Cumhuriyet Fırkası var. Bunlar gerçekten cumhuriyet isteyen partilerdir. Yine cumhuriyeti biraz isteyen Serbest Fırka var. Bütün bu partileri, çok güdümlü oldukları halde, en ufacık bir soluk alma fırsatı vermeden dağıtır.

Kazım Karabekir, "Bu cumhuriyette biraz da bizim payımız var" der. Aynı şeyi Ali Fuat Paşa da söyler. Bunun üzerine Ali Fuat Paşa'yı oradan uzaklaştırıp Moskova'ya sürer. Zaten Kazım Karabekir'i, en büyük uygulamaya alır. İsmet Paşa gibi en silik, en emir kulu birisini hepsinin yerine başbakan yapar. Bu diğer paşalar biraz kişilikli ve sanırım onun kadar halk düşmanı değiller. Biraz kendi anlayışları doğrultusunda da olsa, cumhuriyetçilikleri anlamlı olabilirdi.

M. Kemal aslında diktatörlük istiyor. Biraz Napolyon, Cromwel gibi eline güç geçmiş ve acımasız olmak zorunda. Nitekim, biraz burjuva veya eşraf anlamda da olsa, olası demokrasicilik yapacaksa bile onları da ortadan kaldırma gereğini duyar.

Yine çok vahşi bir biçimde Kürt isyanlarını, komünist hareketi önce kandırır ve daha sonra ezer. Önce yeşil ışık yakar, "Ankara'ya gelin" der (tıpkı 12 Eyül döneminde "komünistleri" ve ölüsüne bile gerek duyulmayan "Kürtçüleri" Ankara'ya çağırdıkları gibi), ama aynı zamanda ezme taktiği yürürlüktedir. Çağırır, kullanır, sonra hepsini dönemin biraz diri güçleri oldukları için katleder. Dört başı mamur bir tek M. Kemal gerçeği kalır. Bilindiği gibi ömrü boyunca "tek kişi cumhuriyeti" kurulur.

Kim ne derse desin bu tek kişi cumhuriyetidir. Cumhuriyet genelde halkın, özelde egemen sınıfın bir seçimidir aslında. Halkın cumhuriyeti demek, tamamen halkın iradesiyle belirlenmiş bir cumhuriyet demektir. Burjuva cumhuriyeti ve hatta feodal, eşraf cumhuriyeti olmak istenildiğinde de, onların tercihinin hazırladığı bir cumhuriyettir.

1923'te sanırım bazı milletvekilleri onurlarını kurtarmak için biraz eleştiri, farklı ses çıkarmaya çalışırlar. Ama katledilmekten kurtulamadılar. M. Kemal, Şükrü Paşa ve diğerlerini "bana suikast yaptılar" adı altında ne kadar muhalif varsa (hiç alakası olmayanı da) "bu da ittihatçıdır, benim yerime geçebilir" kuruntusu nedeniyle hepsini idama gönderir. Kazım Karabekirleri bile idam tehdidiyle susturur ve meydandan uzaklaştırır.

Şimdi bu kişiliğin cumhuriyetle ne alakası var? "Cumhuriyet diktatörlüktür" denilir. Hayır, diktatörlük olduğunda bile yine bir konsül tarafından tayin edilir. TBMM'de 1920-21-22'de belki böyle bir konsül statüsü söz konusu olabilir. Ama o grupları dağıttıktan sonra bu niteliği de ortadan kalkar ve tek kişi diktatörlüğü kurumlaştırılır. Buna denilse denilse, ancak Bonapartizm, Crowelcilik denilir. Bu anlamda M. Kemal 1920'lerde olsa olsa bir Hitler'dir, bir Mussolini'dir. Bunlar aynı "çağdaş"lığa sahiptirler. Nitekim Hitler, "M. Kemal benim öğretmenimdir" der. Yine Mussolini ile çok sıkı görüş alışverişi içindedir. O ondan öğrenir uygular, o ondan öğrenir, uygular. Yani aynı günleri, aynı ayları birlikte yaşayan üç çarpıcı faşist kimlik söz konusudur. Varsa bunların farkı Hitler'in Almanya gerçeğinde, Mussolini'nin İtalya gerçeğinde ortaya çıkmalarıdır. M. Kemal belki onlardan daha tehlikelidir. Nitekim zayıf ekonomi ve sosyal yapı onu daha da acımasız kılıyor.

Kişi diktatörlüğü, faşizme son derece benziyor. Bonapart diyoruz; ama Bonapart ilerici dönem kapitalizminin Bonapartı'dır. Cromwel ileri dönem kapitalizminin Cromwel'idir. M. Kemal'in ise Türk burjuvazisinin böyle ileri dönemini temsil etme gibi bir durumu yoktur. Dolayısıyla Bonapartizm bile diyemeyeceğimiz ama daha çok, Bonapartizm ve faşizm veya Mussolini ve Hitler arasında oynayan bir kişiliktir.

İşte bunun teşkil ettiği bir cumhuriyet; yani tek kişi cumhuriyeti. Aslında "tek kişi cumhuriyeti" tabiri, kelime anlamı itibarıyla çoğulun ifadesidir. Cumhuriyet çoğul bir anlama sahiptir. Tekliğin olduğu yerde cumhuriyet olmaz, imparatorluk olur. Bu anlamda M. Kemal'e imparator diyebiliriz. Gerçek anlamıyla da imparatordur ama, ekonomik, sosyal, siyasal açıdan faşizme tekabül eden, ona hızla koşan bir imparatordur.

Model bu. Türkiye Cumhuriyeti, tamamen dönemin güncel iç ve dış koşulları hızla değerlendirerek, oldukça da oportünist bir biçimde yararlanarak, kapitalizme karşı komünizmi (veya Bolşevizmi), komünizme karşı da kapitalizmi kullanarak, içte de herkesi birbirine karşı kullanarak ve en yakınlarını da tam bir güç biçiminde değerlendirerek sıyrılmış bir diktatörlüğün adıdır.

Sosyalizmin ideolojik-politik sorunları...

Baştarafı 18. sayfada

gibi zorbela yaşatılmak durumunda kalan, hem kaptalizm tarafından, hem de sosyalizm tarafından onaylanmayan ama bunların çözülüş sürecini iyi bir fırsat olarak değerlendiren bir harekette gerçek bir sosyalist çıkışın yakalanması başarılmıştır. Bunun çok uygun mücadele taktikleriyle birlikte götürülmesiyle, PKK önderliğinde gerçekleştirilmiştir. Eğer ihanet edilmezse, bu düzey tamamen zafer kazanacak bir düzeydir.

Nereden nereye geldiğimi ben kendi öykümde dile getirdim. İnsanı en doğru yorumlayan bir sosyalist kişilikle biz bu güce ulaştık. Bu büyük bir insanlık zaferidir. Bunun sıradan bir uygulamasını siz yapın, binlerce uygulayıcısı çıksın. Bunun zafer boyutunu varın siz kendiniz düşünün. Ama çalışacaksınız. Sosyalizm çalışmak demek, teori demek, taktik demek, insanlaşmak demektir. Özellikle bizimki gibi hayvanlaştırılmış bir ortamda en büyük insan iddiası, insan çözümü, insanın yeniden kendini gerçekleştirmesi demektir. Bizim modelimizi veya gerçekleştirme tarzımızı biraz uygulama gücünüz olsun, o zaman kazanmanın düzeyinin nasıl geliştiğini göreceksiniz. Ama bu da dediğim gibi bilimseldir, iradedir, düşünce gücüdür, pratiktir, teoridir ve eylemdir. Bunları birlikte ve iç içe olarak kanunlarına çok uygun, stratejik olduğu kadar taktik esaslarına da son derece bağlı olmayı bilerek ele alabilirseniz, siz sağlam bir militansınız ve bu militanı da hiçbir güç durduramaz. Beni durduramadıkları gibi.

Tabii ki bir insanın tarihsel rolü sınırlıdır. Onu doğaüstü kılamazsın ve bütün yüzyılları onunla taşıyamazsın. Bir insanın tarihi rolü vardır, ancak onu oynar ve gerisini diğerleri tamamlar. Hatta günümüzde önderlik bir kurumdur, onun rolü vardır. Militanlık da bir kurumdur ve onun da rolü vardır. Herkes rolünün gereklerini yerli yerinde oynarsa, bu iş daha başarılı olur. Eğer, bir ayak koparsa topallama olur. Bu nedenle biz herkesin rolünü oynadığı bir partiyi esas alıyoruz. Partinin cephesi, ordusu, kitle çalışması, askeri çalışması, iç örgütlemesi, ideolojik netliği, politik doğrultusu böyle dengeli bir biçimde götürülürse, bu partinin veya önderlik kurumunun başarmaması düşünülemez.

İşte gerçekleşen PKK deneyimi budur. Bütün yönleriyle anlayamamanız sizin eksikliğinizdir. Gerçekleşen bir durumun var olduğunu söylüyorum size. İşte ben uluslararası alanda yaşıyorum. Beni niye yerimden bir santim bile geriletemiyorlar? Aksine her gün ben daha da fazla etkinliğimi geliştiriyorum. Çünkü ben dünya değerlendirmemi, ilişki değerlendirmemi doğru yapıyorum. Gerçekçi bir sosyalisttim. Nerede nasıl hareket edeceğimi, nerede hangi taktik geliştireceğimi, nerede nasıl dostluk esprisini dayatacağımı, nerede nasıl ittifak koyacağımı, nerede nasıl karşı koyacağımı gerçekçi yaptım. Ruhumla, bilincimle, uygun adımlarla yapıyorum, başarıyorum; başarıyorum, yaşıyorum. "Sen bir mücizesin, hayalsin" diyemezsiniz. Ben son derece bilimselim, gerçekleşenim. Hepinize göre, Kürdistan gerçekliğine göre, uluslararası gerçekliğe göre oldukça yaşamaya yüz tutmuş birisiyim. PKK de bizimle birlikte böyle olmaya çalışan bir partidir. Eğer bu başarısını geriletmezse, bazıları içte ve dışta onu başarısızlığa uğratmazsa, bizim tarz giderek daha da galebe çalarsa, bu tam bir zaferdir. Eğer bunu bu yönleriyle görebilirseniz, elbette size düşen sorumluluklar olacaktır. İdeolojik-politik ve örgütsel düzeyi gereken neyse, sizden onu isteyecektir. Buna doğru karşılık verdiniz mi, iyi bir katılımcı olursunuz. İyi bir katılımcı da, iyi iş yapar ve başarıyı sağlar. Ama eğer bunları gözardı ederseniz, elyordamıyla sorunları görmeden, çözüm yoluna kendini koymadan kolayca "zafer gelsin" derseniz bu da mümkün değildir. Eğer bilimsel ideolojiyle, örgütlenmeyle bağınızı koparırsanız, zafer şurada kalsın, siz ancak ağır bir yenilginin nedeni olursunuz. Ve kendinizle birlikte çok şeyi, çok kişiyi de götürebilirsiniz. Nitekim çoğunuzda gerçekleşen de budur.

Bu hususların PKK somutunda ne anlama geldiğini aslında kapsamlı olarak gösterdik. Bugün PKK'de ulaştığımız düzey, hem çok yetkin, hem de tarihi bir ideolojik-politik gerçekleşme düzeyidir. Özellikle uluslararası gerçeklikle kıyasladığımızda, çözülen reel sosyalizm ve resmi komünist partilerin adeta yok olmasına karşılık büyük güç kazanan ve giderek daha iddialı olan bizim partimiz görülebilecektir. Biz kendimizi abartmayacağız ama herhalde enternasyonalizme uygun ve en iddialı partilerden birisiyiz. Zaten gelişerek başarıya gidecek Kürdistan devrimi bir Ortadoğu devrimidir, Ortadoğu devrimi de uluslararası anlam itibariyle en gelişkin ve en sonuç alıcı bir devrim olacaktır.

7 Kasım 1994

16 Yılın çelikleşen ruhu...

Baştarafı 2. sayfada

ve sıkı örgütlenme gereğini duyacaktır. Emekçilerin, işçilerin, aydınların ve diğer kesimlerin sesleri daha üst perdeden duyulacaktır. Bu gelişmeler sonucunda sömürgeci rejim halk tarafından asıl savaş suçlusu olarak görülecek ve sorgulanma sürecine alınacaktır.

Böyle bir TC 5. Kongresi'yle güçlenmiş bir PKK karşısında fazla tutunamaz. Kullanabileceği fazla taktikler olamaz. Figüranlık rolünü oynayacak bir politikacı bile bulamaz. Ancak teşhir olmuş, denenmiş Ecevit, Türkeş vb. gibilerini kullanmak isterse bile, halkın desteğini kazanamaz. En son Çiller'in ne duruma düştüğü herkes tarafından görüldü. Çiller, Karayalçın gibiler bile kalmamıştır. Bırakalım güçlü bir başbakanı ve güçlü bir hükümeti, bunları seçtirecek bir seçimi nasıl yapacağı sorununu bile çözmekte zorlanacaktır. 4 Aralık ara seçimlerinin iptali, kendisinin belirlediği oyunları da oynama, sonuca götürme gücüne sahip olmadığını kanıtladı. Şimdi "seçim yapılsın mı, yapılmasın mı" etrafında gelişen tartışmalar, sağ ve sol partilerin iç içe geçmeleri, bir curcuna gibi saçma sapan açıklamalarda bulunmaları rejimin iç bunalımını ve traji-komik halini gösteriyor.

TC böyle bir TC'dir. Ağırlaşmış bir yüktür, yaşam hücreleri çürümüş bir sistemdir. Şühesiz bütün egemen kesimler bu çöküş hikayesine seyirci kalmayacaklar. En azından kendilerini kurtarma pahasına da olsa bir şeyler yapmak, bazı arayışlara girmek durumunda kalacaklardır. Böyle bir gelişmenin artması, egemenler arasındaki görüş ayrılıklarının derinleşmesi, karşılıklı hesaplaşmaların keskinleşmesi anlamına gelir. Sonuçta bu sistemin olduğu gibi yürütülemeyeceği kesinleşecektir. Resmi ideoloji, resmi politikanın açıktan terk edilmesi demek, PKK'nin muhatap alınması demektir. Varılacak nokta er veya geç burası olacaktır. Savaşlar, her zaman güçlü ve haklı politikayı temsil edenler tarafından kazanılmıştır. PKK'nin güçlü taraf olduğu birçok yönüyle ortaya çıkmış ve doğruluğu kesinleşmiştir.

TC'deki bu dağınıklık, bu derinleşen bunalım ve bu çöküş süreci PKK için müthiş bir zafer zeminidir. PKK'nin kendi avantajları yanında bir de TC'den kaynaklanan avantajlar vardır. 17. savaş yılının iktidarlaşma ve devletleşmeyi yakalama süreci olmaması için ciddi bir neden yoktur. Doğru taktikler ve perspektifler doğrultusunda devrimci savaşımın dayatılması durumunda TC'nin Kürdistan'da yaşaması imkansız hale gelecektir. Başkan APO'nun hazırlıkları, çözümlemeleri sürecin doğrultusunu netleştiriyor ve tutturulmasını kolaylaştırıyor. Gerçekten çözümlemelerde ortaya konulan perspektifler tam uygulanırsa, belki Kürdistan devrim zaferinden daha fazlası kazanılacaktır.

PKK'nin 16. yıldönümü böyle karşılanmalı ve 17. savaş yılına başlangıç böyle yapılmalıdır.

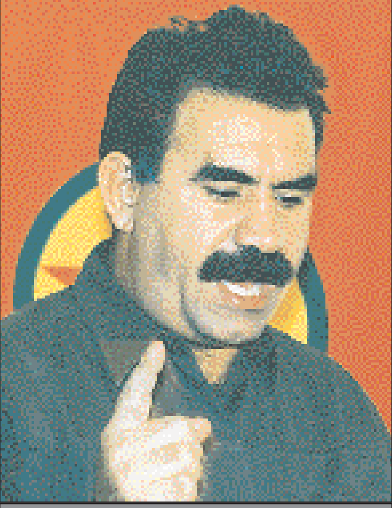

V.i.S.d.P.
Ayşe Çetinkaya
Stadion Alle 59, 2 th
7430 İkast / Danmark

Yazışma adresi:
Serxwebûn
Postfach 10 31 13
50471 Köln

Hesap numarası
Kreissparkasse Köln
Konto Nr.: 31 97 2
BLZ: 370 502 99

Avustralya	5,00	A$
Avusturya	30.00	s.
Belçika	90.00	bfr.
Danimarka	16.00	dkr
Fransa	14.00	ffr
Hollanda	4.50	hfl
İngiltere	2.00	£
İsveç	16.00	skr
İsviçre	4.00	sfr
Norveç	16.00	nkr

Başkan APO'dan

Perspektifler

PKK

PKK'nin ideolojik ve politik yaklaşımı son derece ihtilalcidir. PKK hareketinin marksizmi-leninizmi ele alışı ve ülkenin somut koşullarına indirgemesi de son derece yaratıcı ve ihtilalcidir. Denilebilir ki, ülke gerçekliğinde bu temelde politik mücadele hiçbir örgütün geliştiremediği bir düzeyde geliştirilip netleştirilmektedir. Yine her türlü çarpıtmayı ortadan kaldırabilecek güçtedir. Yani netlik son derece güçlüdür. Ayrıca devrimci pratik o kadar görkemli ve kahramancadır ki, her türlü soysuz davranış anında mahkum olmakla yüz yüze gelmektedir.

♦ ♦ ♦

PKK, sermaye biriktirmek açısından değil, ama her türlü özgürlük değerini biriktirmek için büyük üretici ve yaratıcı özelliklere sahip olan bir harekettir. Küçük değerleri misliyle büyütmesini bilen bir harekettir. Onun militanları da bu değerlerin yaratıcılarıdır. PKK'yi başka türlü yorumlama olanağı yoktur.

♦ ♦ ♦

PKK'nin sosyalist bir hareket olma özelliği kesindir. PKK'nin benzerlerinden önemli bir farkı da, herkese kendi emeğini sonuna kadar harcama olanağı vermesidir. Yine PKK kişiye bunu en üst noktaya vardırma ve böyle bir fedakarlığı sürdürme, bunlardan kendisi için olumlu olan ne varsa insanlık ve yurtseverlik adına onu geliştirme hakkını tanımaktadır.

♦ ♦ ♦

PKK hareketi aynı zamanda Kürdistan tarihinden gelen boşluğu dolduran ve bunun her alandaki temsilini yapan bir harekettir. Bugün herkes bu hareketin bayrağı altında yer almak, yaşamını bu biçimde sürdürmek ve bu temelde düşmana karşı savaşmak durumundadır. Biz zaten böylesi bir gelişmeyi yaratmak için her şeyimizi ortaya koyuyoruz. Eğer böylesi tarihsel bir ihtiyacın gerekliliğine inanmasaydık ve bunun için yoğun bir çaba harcamasaydık, halkımızın en seçkin örneklerini bir araya getirmek bir yana, ki kişiyi bile birleştiremezdik. Bunun için amacın büyüklüğünden ve çabanın soyluluğundan söz ediyoruz. PKK'nin anlamı da budur.

♦ ♦ ♦

PKK hareketi olarak, yaşamın en güzelinin yaratılabileceğine inandık ve bu inancımızı giderek güçlendiriyoruz. Birçok arkadaşın yaşamından kolayca vazgeçmesi, kendisini yaşatacak örgütlenmeye yönelmemesi, buna uygun çalışma tarzını bulmaması, örgüt ve yönetim gücü düzeyine yükselmemesi bu inanca yakından bağlıdır. Bizim savaş ve yaşam tarzımız bellidir. Ne boyun eğmeciliği, ne vurdumduymazlığı, ne de kendi bildiğinde ısrar etmeyi kabul edebiliriz. PKK'nin tanımındaki büyük derinlik kavranmak zorundadır.

♦ ♦ ♦

PKK, bugün ülkemizin en özgür iradesine dayanarak hareket ediyor. Yine PKK, bireyin açımlanmasını ve açığa çıkmasını sağlayan bir harekettir. En demokratik ve en gönüllü birliği yaratan bir harekettir.

♦ ♦ ♦

PKK, bir anlamda düşündürtme hareketidir. Bu temelde kişi, doğru parti ölçülerine ulaşamamışsa, kendisini yeniden ayarlayabilir. Fakat bunu, "yoldaş sana şöyle veya böyle kötü davrandım, af istiyorum" biçiminde yapmaz. Bu tür davranışlar içerisine girmeye gerek yoktur. Doğruların hakim kılınması gerçek yoldaşlık ilişkisidir.

♦ ♦ ♦

PKK gerçekliğini kavramanın diğer bir yönü ise, bütün görevlerin kabulü ve üstlenilen sorumlulukların yerine getirilmesidir. Bu açıdan her militanımız bitmez tükenmez bir enerji ile önderlik sanatının gereklerini yerine getirmelidir. Hatta bunu sadece kendisi ile sınırlamamalı, çevresine de egemen kılmalıdır.

♦ ♦ ♦

PKK tek sözcükle direniştir. PKK, yüzyıllardan beri üzerinde uygulanan bütün inkar ve imha etme çabalarına karşı halkımızın direniş geleneğini kendisinde somutlaştırmış, bu konudaki bütün değerleri kendisinde birleştirmiş, bu geleneği çağımızla bütünleştirme temelinde ele alıp yenilemiş, direniş geleneğinin sürdürücüsü olduğunu kanıtlamıştır. Böylece PKK halkımızın direniş ruhu olmuştur.

♦ ♦ ♦

PKK işçi sınıfının önderliğindeki halktır; Kürdistan proletaryası ve emekçi halkının tarihte ilk kez kendi öz çıkarları için bağımsız eyleme kalkması, kendi özgücünü ortaya çıkarması ve tarih sahnesine çıkmasıdır.

♦ ♦ ♦

PKK halkımızın çağa ulaşması ve dünya halkları içindeki onurlu yerini bulmasıdır. PKK geçmiş pratiğiyle ülkemizi ve halkımızı çağla bütünleştirmenin güçlü bir aracı olduğunu kanıtlamıştır. O, proletarya ve ulusal kurtuluş devrimleri çağı ile halkımız arasında köprü kurmuş, özgücüne dayanarak geliştirdiği mücadelesiyle kendisini çağa kabul ettirmiş, doğal müttefiklerinin bile görevlerini yerine getirmedikleri bir ülke ve halk gerçekliğini kendi önderliğinde dosta ve düşmana kabul ettirme şerefine sahip bir parti olduğunu kanıtlamıştır.

♦ ♦ ♦

PKK denilebilir ki, Kürdistan gerçekliğiyle bütünleşmiş ve hedef olarak Türk sömürgeciliğini almış, sosyalizmle barutlanmış ve belli bir politik tutumla tetiği çekilmiş bir mermidir.

♦ ♦ ♦

PKK'yi bütünüyle yaşamak demek, onun savaşımını anlamak demektir. Bu savaşımın yürütülüş biçimine, cesaretine, moraline ve ahlakına ulaşmak demektir.

♦ ♦ ♦

PKK önderliğinde Kürdistan'da bugün yürütülen savaş insanlık ülkülerinin en güçlü savunmasıdır. Parti gerçeğimizin, günümüzdeki gerçeklik biçimiyle doğru kavranması ve uygulanmasında ısrar edildiğinde ve gerçekten bu konuda sınır tanımaz çabaların sahibi olunduğunda görülecektir ki, bu PKK çizgisinde bir savaşçılıktır. Kürdistan ulusal kurtuluşunda savaşmak, en yaman enternasyonalist savaşçı olmaktır. PKK yaşam tarzında ısrar etmek, en olumlu ahlaki ilke içinde en acımasız savaş koşullarında da olsa savaşmak, en canlı ve umutlu yaşam ve bu anlamda da ölümsüzlüğü tatmak demektir.

BİR DÜŞÜNDÜRTME HAREKETİDİR